

**Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Національний гірничий університет**

Науково-методичний центр

**МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнської науково-практичної конференції
«ТРАНСФОРМАЦІЯ СТАНДАРТІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ПРОГРАМИ
ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ»**

травень 2017 року

**Дніпро
НГУ
2017**

- Т 65 Трансформація стандартів вищої освіти в програми підготовки фахівців : зб. тез Всеукраїнської наук.-практ. конф., травень 2017 р., Дніпро [Електронний ресурс] / М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т, Науково-методичний центр. – Дніпро : НГУ, 2017. – Режим доступу:
http://www.nmu.org.ua/ua/content/infrastructure/structural_divisions/science_met_centр/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%B8/konferenc.php

Укладачі:

Парфенова Н.В., співробітник Науково-методичного центру;
Письменкова Т.О., методист навчального відділу;
Салов В.О., керівник Науково-методичного центру ДВНЗ «НГУ»

У збірнику тез Всеукраїнської науково-практичної конференції, що проведена на базі Національного гірничого університету в травні 2017 року, висловлені спостереження магістрів технічних спеціальностей університету та думки науково-педагогічних працівників щодо нових підходів до проектування освітнього процесу й модернізації освітнього процесу.

Тези наведені в редакції авторів.

ЗМІСТ

1. ОСВІТА ОЧИМА СТУДЕНТІВ.....	6
Баличев Григорій, 035м-16-1.....	6
Білаш Олександр, 184м-16-10.....	6
Білогор Вадим, 184м-16-1.....	9
Бублик Олександр, 125м-16-1.....	10
Валігура Надія, 035-16м-1.....	12
Вінтілевський Олег, 184м-16-6.....	13
Голіков Микола, 141м-16-4.....	14
Гонтарь Олексій, 184м-16-6.....	14
Гринь Іван, 184м-16-5.....	15
Гуща Валерія, 184м-16-6.....	17
Дерець Вікторія, 011м-16-1.....	18
Догадко Михайло, 035м-16.....	20
Драченко Світлана, 035м-16.....	21
Дудник Микола, 141м-16-3.....	22
Єгорченко Ростіслав, 184м – 16 – 1.....	23
Здор Дар'я, 133м-16-1.....	24
Зінчук Максим, 184м-16-10.....	25
Карчинський Артем, 141м-16-3.....	26
Карчинський Роман, 152м-16-1.....	27
Касьяненко Владислава, 121м-16-1.....	28
Качура Євгенія, 035м-16.....	30
Коваль Олена, 123м-16-1.....	31
Кожушко Євгенія, 035м-16.....	32
Колісниченко Марія, 125м-16-1.....	33
Кононенко Наталія, 103м-16-2.....	38
Косенко Юлія, 133м-16-1.....	40
Кривенко Дар'я, 035-16м.....	42
Кушнір Тетяна, 141м-16-3.....	43
Лахмасова Катерина, 035м-16.....	45
Максименко Павло, 184м-16-5.....	46
Махуку Пинс Д., 184м-16-1.....	47
Манойло Вікторія, 133м-16-1.....	49
Мариненко Марко, 141м-16-4.....	50
Мотовилов Роман, 141м-16-3.....	50
Мудрак Ксенія, 192-16м-1.....	51

Наливайко Дмитро, 184м-16-1	53
Овсієнко Ксенія, 193м – 16 – 1.....	54
Олефір Єлизавета, 133м-16-1.....	54
Паламарчук Антон, 184 М-16-2	55
Панченко Віталій, 192м-16-1 ФБ	56
Перерва Анастасія, 103м 16-2.....	70
Пісоцький Павло, 123м-16-1.....	72
Руденко Анна, 123м-16-1	72
Салівончик Едуард, 103м-16-3	74
Серветник Дар'я, 011м-16-1.....	75
Сінчило Андрій, 011м-16-1.....	76
Скрипник Альона, 141м-16-1	83
Солоненко Володимир, 192м-16-1	83
Стародубець Олександр, 125м-16.....	85
Стецюк Дар'я, 172м-16-1.....	89
Токар Антон, 123м-16-1	92
Турчак Роман, 141м-16-1.....	95
Ус Олександра, 124м-16-1	96
Федоров Дмитро, 172м-16-1	100
Харук Дар'я, 103м 16-2	101
Черняк Ростислав, 141м-16-1	101
Чумакова Ірина, 184м-16-2	102
Шалапута Дмитро, 172м-16-1.....	103
Шарапат Владислав, 122м-16-1	106
Щербина Дмитро, 192м-16-1.....	108
2. ДУМКИ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....	111
Азюковський О.О., Парфенова Н.В., Проців В.В, Салов В.О., Трегуб М.В.....	111
Алексєєв М.А., Салов В.О., Ус С.А.	121
Дашковська О.В., Погребняк В.П.	126
Журавльова Т.В.....	130
Заболотна Ю.О., Проців В.В., Салов В.О.....	137
Зіборов К.А., Письменкова Т.О., Вернер І.В.	141
Кірін Р.С., Хоменко В.Л.	147
Кузьменко О.М., Лозинський В.Г.	152
Луценко В.І.	156
Первий Г.Л.....	162
Приходько В.В., Чернігівська С.А.	164
Приходченко В.Ф., Полякова Н.С., Чернорай А.М.	183

Салов В.О.	186
Светкіна О.Ю., Лисицька С.М.	194
Складановська М.Г. ¹ , Прокоф'єва К.А. ²	197
Шабанова Ю.О.	201

1. ОСВІТА ОЧИМА СТУДЕНТІВ

Баличев Григорій, 035м-16-1

Сьогодні відбувається реформування вищої освіти в Україні. Підє це реформування на користь, чи навпаки погіршить рівень вищої освіти в нашій країні?

Звичайно найперше, що не задовольняє студентів – це розподіл робочих місць після отримання вищої освіти, а саме їх відсутність. Багато роботодавців готові прийняти студента на роботу з приміткою «досвід роботи» не менше ... років. Але де ж його взяти? Виробничі практики тривалістю 2 місяця? Нажаль цього не достатньо. Я вважаю, що роботодавці і університети повинні працювати разом, надаючи робочі місця, з обов'язковою атестацією робітників через певний час.

Кожна монета має 2 сторони. Так можна сказати і про платне навчання, яке сьогодні поширюється серед багатьох ВНЗ. Небажання депутатів вкладати гроші у вищу освіту, призводить до скорочення бюджетних місць, а отримати стипендію стає складнішим завданням. Чи можна сказати, що рівень освіти підніметься, бо студенти платитимуть за своє навчання? Звичайно, абітурієнти тепер будуть більш ретельніше обирати спеціальність при вступі, не будуть йти туди де є безкоштовне навчання (бо з кожним роком місця скорочуються). Та чи вистачатиме їм коштів на оплату навчання з сьогоднішньою економікою?

Окрім навчання важливим аспектом студентства є гуртожитки. Студент пристосується до будь-яких умов, але сьогоднішні житлові умови залишають бажати кращого.

Попри ці недоліки, я вважаю, що у нашій вищій школі присутні кваліфіковані та досвідчені професора, доценти. Адже до наших ВНЗ вступають абітурієнти з різних держав. Це свідчить про високу підготовку наших викладачів.

Також важливо відзначити встановлення міжнародних зав'язків між нашими університетами та університетами інших країн. Це розширює знання студентів, їх кругозір, та дає шанс проявити себе.

Вважаю, що з часом, вища освіта в нашій країні буде гідною і студент буде з гордістю називатися студентом.

Білаш Олександр, 184м-16-10

На даний момент вища освіта в Україні носить невизначений характер. Міністерство освіти вносить поправки до навчальних планів, приймає нові закони, які не завжди на смак абітурієнтам, студентам і викладачам. Все частіше студенти сумніваються в рівні освіти України. Фахівці яких

випускають вищі навчальні заклади все рідше стають конкурентоспроможними на світовому ринку. Фінансування в університетах урізається, на ставку викладачів впливає кількість присутніх студентів і кількість позитивних оцінок. Викладачі йдуть на будь-які заходи щоб була стовідсоткова відвідуваність.

Перед введенням нових реформ необхідно визначити проблеми не тільки на законодавчому, а й соціальному рівні. Учні знаходяться на лекціях заради позначки в журналі, а до університету вступають заради отримання диплома.

На жаль, беручи до уваги все вищевикладене, навчання для багатьох студентів стає формальністю. Ця проблема набуває глобального характеру і постійно обговорюється у вищих навчальних закладах України.

Для того щоб визначити, що мотивує студентів здобути вищу освіту, як диплом про вищу освіту цінується в Україні і в світі, як змінить життя студентів диплом про вищу освіту і чи допоможе вища освіта отримати гідну роботу і забезпечити їхнє життя в подальшому було проведено соціальне опитування студентів деяких ВНЗ: Національний Гірничий Університет, Дніпровський Національний Університет ім. О. Гончара, Київський Політехнічний Інститут ім. І. Сікорського. В опитуванні взяло участь 29 хлопців та дівчат віком від 19 до 24 років.

По закінченню експерименту були отримані такі результати.

На питання «Чи потрібно здобувати освіту взагалі?» Більшість студентів (93,1%) відповіли, що освіта необхідна в їхньому житті, і лише 7% відповіло, що освіта ніяк їм не знадобиться.

На питання «Чи легко вам дається освіту?» 55,2% відповіли нормально, 31% - легко, і тільки 13,8% сказали, що навчання дається їм складно. Таким чином можна сказати, що освіта в Україні реальне для освоєння, і не становить складності для більшості студентів.

Щодо питання «Що для вас освіту?» 24,1% відповіли, що освіта їм необхідна тільки для отримання диплома. Відповідно до цього для більшої кількості учнів (72,4%) освіту необхідно для удосконалення самих себе, і лише 1 людина з 29-и отримує задоволення від навчання.

Нинішня освіта не задовольняє більшість студентів України, оскільки на питання «Чи потрібно поміняти нинішній стан освіти?» 89,7% відповіли позитивно і лише 10,3% не бачать в цьому ніякого сенсу. Сучасна система освіти влаштована так, що приблизно 60% освоєння матеріалу випадає на самостійне вивчення. Для деяких студентів, особливо технічних спеціальностей складно освоювати навіть невеликі теми важких точних дисциплін знаходячись вдома.

Щодо того, «Де краще здобувати освіту?» 51,7% опитаних відповіли «за кордоном». Таким чином можна сказати що освіта в Україні цінується нашими учнями на порядок нижче ніж в Європі. Але найцікавіше те, що на поставлене питання 31% відповіли, що краще за все займатися самоосвітою,

обґрунтовуючи це тим, що необхідно відкинути непотрібні дисципліни, і отримувати тільки ту інформацію, яка потрібна перш за все.

На питання «Чи повинна бути освіта безкоштовна?» Основна частина (89,6%) відповіли позитивно, з яких 31% вважає, що освіта повинна бути повністю безкоштовна, і 58,6% що частково. Необхідно організовувати курси при університеті для саморозвитку, за які студенти будуть готові платити гроші. Це можуть бути курси іноземних мов, ІТ технології, комп'ютерна графіка тощо.

З приводу питання «Чи подобається вам Болонська система?» думка студентів розійшлась. Можливо це залежало від того що не всі до кінця розуміють цю систему, і не бачать її значних можливостей.

Нерівнозначні результати були отримані при аналізі опитування про рівень вищої освіти в Україні (рис. 1).

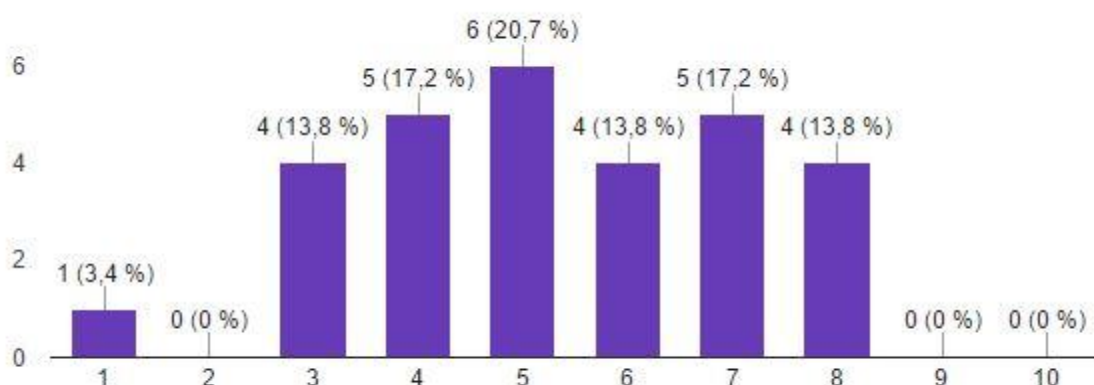

Рис. 1. Оцінка респондентами рівня вищої освіти в Україні

Результати показали, що на прохання «Оцінити освіту за шкалою від 1 до 10» значна частина обрала оцінку від 5 до 7 балів з 10. Найвищі показники були на пункті 6 (20,7%) та на пункті 4 і 7 (17,2%) Однак позначку 10 і навіть 9 не обрав ніхто з опитаних. Таким чином, можна побачити, що освіта в Україні не на самому низькому рівні, але не достатня для європейського рівня.

Багато студентів не впевнені в тому, що після закінчення ВНЗ будуть працювати за фахом. Усього лише 31% відповіли позитивно. 51% відповіли «як вийде». Студенти готові працювати за фахом, але для цього їх необхідно працевлаштовувати, що з кожним роком стає все складніше.

На питання «Чи є шанс поліпшити освіту в Україні?» 76% людей відповіли, що «є шанс», 24% не вірять, що це можливо взагалі.

Таким чином, беручи до уваги все вище сказане, можна відзначити, що студенти хочуть вчитися, здобувати освіту, прагнуть поліпшення освіти в Україні до європейського рівня. Але на даному етапі можна сказати що студенти вважають, що освіта тільки погіршується. Необхідно перед прийняттям закону розглядати також соціальний аспект. Не всі студенти спроможні до адоптації нововведень в законах про вищу освіту, і за рахунок

цього успішність і підготовка нових професіоналів знижується. Освіта стає не способом саморозвитку, а методом отримання диплома і набуває формальний підхід.

Білогор Вадим, 184м-16-1

У століття інформації поширеність портативних гаджетів досягла неймовірних масштабів. Телефони, планшети, ноутбуки є у кожного, від маленької дитини до людей похилого віку. Це дуже зручно мати невичерпний обсяг інформації під рукою. Але що це означає для освітнього процесу і отримання знань індивідуумом в цілому?

Багато хто скаже, що це дуже корисно так як можна легко знайти потрібну інформацію. Хочу нагадати о трьох функціях пам'яті: запам'ятовування, зберігання, відтворення. Людина за своєю природою ледача (особливо студенти), так ось, запитайте: «Навіщо витратити сили на запам'ятовування, якщо можна завжди швидко отримати цю інформацію в Інтернеті?». Ми не завласної волі починаємо дурніти, мозок перестає зберігати інформацію.

Для освіти така ситуація становить величезну проблему! Головна мета навчання – підготувати кваліфікованих фахівців. Цей процес складається з двох складових – виклад матеріалу і контроль успішності. І обидві ці складові мають труднощі на даних момент:

–викладати матеріал за допомогою електроніки стало легко і доступно, але толку немає, якщо студент не хоче запам'ятовувати його?

–контроль успішності не об'єктивний, через те що студенти списують з «досягнень прогресу».

Як навчити? Як зробити людину фахівцем своєї справи?

Головне завдання – це змусити студента запам'ятовувати. Я пропоную кілька варіантів вирішення даної проблеми:

–під час контрольних заходів в кабінетах ставити глушники сигналів і збирати телефони;

–увести усний контроль знань;

–знизити час на здачу роботи (якщо студент знає він відразу відповідь, а якщо не знає, то йому буде потрібен Інтернет, але це витрати часу, якого у нього і так немає). Але треба зауважити, що студент не може знати взагалі всі питання. Тому треба переглянути критерії оцінювання.

Вважаю, що такі зміни позитивно вплинуть на освітній процес і на саместудентство.

Бублик Олександр, 125м-16-1

У статті ставиться завдання розглянути основні принципи та охарактеризувати особливості впровадження дистанційної форми освіти в Україні.

Дистанційна форма навчання активно набирає обертів. Все більше українців прагнуть отримувати знання дистанційно в режимі он-лайн, не виходячи з дому.

Найголовніше, що потрібно для дистанційного навчання, - наявність комп'ютера з доступом до мережі. Про це свідчить популярність таких світових проєктів, як Coursera, EdX, Udacity, Khan Academy, в рамках яких провідні світові ВНЗ (Гарвард, Стенфорд, Принстон) пропонують всім бажаючим пройти безкоштовні он-лайн-курси по різних напрямках та спеціальностях.

Сам процес навчання в різних навчальних закладах може виглядати по-різному, але суть однакова: студенту видаються необхідні матеріали, і він сам охоплює необхідні знання.

На сьогоднішній день віртуальних студентів набирають в рамках місць для заочників і вступити на дистанційну форму навчання можна так само, як і на заочну, - здавши або ЗНО (для тих, хто вступає після школи), або вступні іспити (для тих, хто закінчив школу до 2007 року). У деяких університетах на дистанційну приймають тільки на базі диплома молодшого спеціаліста (тобто після коледжів і технікумів). Щоб отримати диплом бакалавра, грізти граніт науки дистанційно потрібно 4,5-5 років, а спеціаліста й магістра - 1,5. Після закінчення навчання віртуальні студенти отримують такий саме диплом державного зразка, що і учні інших форм. Якщо говорити про вартість навчання, то в залежності від вузу воно може обійтися в таку ж суму, що і навчання на заочній формі, або в 1,5-2 рази дешевше.

Що стосується навчального процесу, то після того, як віртуального студента зарахують до ВНЗ, він повинен зареєструватися в спеціальній он-лайн-системі, після чого у нього відкривається доступ до електронних курсів з тих предметів, які йому необхідно пройти протягом навчального року. Залежно від закладу електронні курси можуть складатися з текстових навчальних матеріалів, аудіо - та відео лекцій (наприклад, в деяких вузах система дозволяє підключатися до реальної лекції викладача або її можна подивитися пізніше), а також віртуальних тренажерів.

Після проходження кожної теми знання студентів перевіряються за допомогою проміжних тестів, контрольних та лабораторних робіт, результати яких впливають на підсумкову оцінку.

Також в системі фіксується кількість спроб здачі тесту і взагалі вся активність студента, що дозволяє викладачеві зробити висновки про те, як він вчився протягом семестру. У цьому криється основна відмінність дистанційної форми від заочної.

Графік віртуального студента досить гнучкий, а в деяких університетах студенти можуть навіть змінювати послідовність проходження предметів в рамках одного навчального року.

Спілкування з викладачами у віртуальних студентів проходить або в текстовому режимі по e-mail або в чаті, або в режимі реального часу по Skype як мінімум раз на тиждень. А на сесії віртуальні студенти повинні приїжджати в так звані локальні центри при вузі, розташовані в різних областях України. Але в деяких навчальних закладах сесії проходять виключно в режимі он-лайн за допомогою відео зв'язку і складати іспити студент може вдома, нікуди не виїжджаючи. До ВНЗ студенти приїжджають тільки на здачу держіспитів та захист диплома.

Отримати диплом в режимі он-лайн українцям пропонують також зарубіжні вузи. Так, багато платних он-лайн-програм є в США: в Пенсильванському університеті, університетах Іллінойсу, Алабами, Арізони, Вісконсіна. Але при цьому багато хто з них створюють стипендіальні програми для он-лайн-студентів (тобто навчатися можна безкоштовно) - інформацію про них можна побачити на сайтах університетів. Для вступу на дистанційну форму потрібно заповнити аплікаційну форму, подати документи про освіту та сертифікат з англійської мови TOEFL або IELTS.

Варто відзначити, що в будь-якому ВНЗ дистанційна форма навчання вимагає серйозної підготовки - технічної, кадрової, організаційної, чималих фінансових вкладень. До того ж це величезна відповідальність.

Адже, не завжди є розуміння, навіщо вводити дистанційну форму, а викладачі не завжди готові працювати у новому режимі.

Найчастіше на дистанційній формі навчаються дорослі люди (що працюють), українці, що живуть за кордоном, іноземці. Випускників шкіл трохи менше, тому як їм складніше вчитися без допомоги викладачів. Адже, щоб вчитися дистанційно, повинна бути сильна мотивація. І така форма підійде тим, хто знає, навіщо вчиться, або випускникам коледжів, які вже вміють працювати самостійно.

Якщо говорити про перевагу дистанційного навчання - це зручний графік, який можна вибудувати індивідуально під себе. Можна займатися вранці, а можна ввечері. Можна кожен день, можна раз в тиждень. Не потрібно їздити до університету і сидіти на лекціях. В цілому ж дистанційне навчання ідеально підходить для:

- людей, що живуть далеко від обраного вузу;
- бажаючих вчитися і працювати одночасно;
- людей з обмеженими фізичними можливостями.

Але якщо людина не вміє планувати свій час і у неї немає достатньої сили волі, навряд чи їй підійде дистанційна освіта. Адже, незважаючи на віддаленість викладачів і сесію один-два рази на рік, навчання не проходить безконтрольно.

Доведеться виконувати обов'язкові контрольні роботи, тести та інші завдання, за які потрібно заробляти бали, як і на денному відділенні. Тому

для отримання нормальної якості знань бажаючим вчитися дистанційно потрібно виробляти в собі високий рівень самоорганізації та терпіння.

Література

1. Где и почем в Украине получить образование дистанционно [Електронний ресурс] : сайт газети Сьогодні. – Режим доступу: <http://www.segodnya.ua/life/education> (дата звернення 11.05.2017).

2. Какие вузы в Украине дают образование дистанционно [Електронний ресурс] : сайт газети Вести. – Режим доступу: <http://vesti-ukr.com/poleznoe/obrazovanie> (дата звернення 11.05.2017).

Валігура Надія, 035-16м-1

Закінчуючи 5-й курс і озираючись назад, здається минуло ціле життя. Ніби лише вчора цей шлях лише починався. А вже сьогодні ти потроху втрачаєш останні ниточки, що тягнулися у дитинство. Університет багато змінив і багато чому навчив. Моє бачення процесу набування вищої освіти виглядає якимось так.

По-перше, це дійсно необхідно. Неможливо й уявити собі тієї прірви, що простягається між освіченою людиною і людиною, що обрала інший шлях. Зовсім інше уявлення про світ, інші думки, глибші погляди. Як би там не було, усі дисципліни роблять свій внесок в тебе як в особистість. Можливо, не зі всіма предметами особисто я згодна, і, можливо, більше часу приділяла саме прикладним дисциплінам. Плюсом є можливість частково обирати собі блок предметів для відвідування. Хотілося б більше свободи вибору, звичайно. Але те, що твоя думка враховується, і ти сам можеш впливати на хід подій — вже приємно.

По-друге, вища освіта є пріоритетом у потенційного роботодавця. Власне, працевлаштування — це кінцева ціль всього процесу. Навіть, якщо отримана спеціальність — не зовсім те, що потрібно для цієї роботи, вже той факт, що 5 років ти отримував певні знання за певним фахом, і, власне, здатний до отримання нових знань — твій козир.

Не дуже приємний пункт — доступність освіти. Коли я шукала ВНЗ, в якому хотіла б навчатись, то зіштовхнулась з тим, що моя спеціальність (технічний переклад) доступний лише за контрактом. Тобто, якби я не мала фінансової можливості, то і не отримала б ніколи спеціальність, якою так марила у школі. На жаль, це мені так просто пощастило. А якби ні? Щоб я робила? Пішла на якусь спеціальність за примусом батьків, постраждала рік-другий, не витримала і кинула б те навчання, яке не приносить задоволення? Невесела картина. Згодом бюджетні місця за моєю спеціальністю все ж стали з'являтися, але я вже не мала цього шансу. За 5 років так і не отримала таку очікувану для студента стипендію, не побігала за викладачами, бажаючи поставити вищий бал. Якимось так сумно. Ніби повз мене промайнуло щось важливе.

Ще хотілося б підняти питання літніх практик. Я чудово розумію, що переклад в технічних ВНЗ не профільна спеціальність, але відчувається якась дискримінація. Геологи в якихось походах, гірники десь в шахтах, якась виробнича практика, нове місце, нові люди. Що роблять перекладачі? Сидять вдома і перекладають. Ніби логічно: перекладач має перекладати. Але ж і геолог може копирсатись у землі тут, на місці, а не десь біля моря. Хотілося б на підприємство, кудись в офіс, справжні якісь завдання. Просто спробувати як воно.

У будь-якому випадку я невимовно вдячна батькам за цю можливість. Стати дійсно освіченим, розумним, впевненим в собі, кваліфікованим спеціалістом. І вдячна нашому ВНЗ за ті цінні знання, що, вплинули на формування моїх поглядів, мого світосприйняття, зробили мене мною. Дуже хочеться вірити, що колись згодом кожен матиме можливість реалізувати себе, незважаючи на матеріальний стан.

Вінтілевский Олег, 184м-16-6

Освіта – це цілеспрямований процес навчання і виховання в інтересах особистості, суспільства і держави. Освіта веде до оволодіння людиною цінностями культури, професіональним досвідом, творчою діяльністю, що зберігають отримані раніше матеріальні і духовні досягнення людства.

Всі розвинені країни світу проводили різні за масштабами реформи освіти, вкладаючи великі фінансові кошти. У зв'язку з цим, реформи вищої освіти стали частиною державної політики, тому що держави розуміли, що рівень вищої освіти впливає на подальший розвиток країни.

За останні 10-15 років у розвинених країнах існують проблеми, які не можливо вирішити за рахунок реформ, про це говорить світова криза вищої освіти. Суть світової кризи полягає в наступному, це, як правило, спрямованість на минулий досвід, який склався у відсутності спрямованості на майбутнє.

У теперішній час існують наступні проблеми освіти:

1) у сучасному світі потрібні фахівці, які б випускалися з урахуванням нових нововведень освіти і науки. Однак для навчання в цьому напрямку освітня система ще не створила науково-методичну базу;

2) безплатне навчання деяких спеціальностей, а також низька оплата праці веде до малої зацікавленості інтелектуального розвитку особистості;

3) надмірна професіональна підготовка негативно впливає на духовний і культурний розвиток особистості;

4) низький рівень мотивації викладачів, у вигляді невеликих зарплат;

5) застарілі підходи до навчання студентів, а також застаріла матеріально-технічна база вищих навчальних закладів, у зв'язку з недостатнім фінансуванням вищої освіти.

Проблема вищої освіти не може бути вирішені тільки за рахунок проведення реформ. Потрібен новий філософський підхід до вищої освіти, який дасть уявлення і розуміння сутності освіти, його метою, а також вирішення проблем людства. Дана методологія дасть направлення на духовний і культурний розвиток людини. Однак і достатнє фінансування вищої освіти відіграє важливу роль, так як, високий рівень якості вищої освіти має величезний впливу на розвиток країни.

Голіков Микола, 141м-16-4

Хочеться підняти два питання стосовно української вищої освіти.

По-перше, подача навчального матеріалу. На мою думку, навчальний матеріал повинен подаватися плавно, від легкого до складного. Багато предметів перетинається між собою. Неприпустимо, коли читається предмет, а в ньому використовується матеріал, не пройдений раніше, а потім подається цей матеріал в майбутньому, коли в ньому вже немає потреби.

Моя пропозиція щодо вирішення цієї проблеми, на початку навчального року узгодити всі предмети, подавати плавно, поступово з урахуванням необхідних знань в кожному предметі. По-друге, навчання практичним навичкам. Дуже багато приділяють уваги теоретичним навичкам, а не практичним. Внаслідок цього студент не розуміє, для чого він це вчить, тому що він не може застосувати ці знання на практиці. Цю проблему можна вирішити наступним чином, зменшити теоретичні заняття і збільшити практичні, але так щоб викладач показував, як це робиться, а не ховався за методичками і формулами.

Гонтарь Олексій, 184м-16-6

Нещодавні зміни Кабінету Міністрів до Постанови «Про внесення змін про стипендіальне забезпечення» були спрямовані на виділення відмінників і підняття їм розміру стипендії, щоб збільшити стимул до навчання. Але як це виглядає в очах студентів? Як вони ставляться до цих змін? Як це відобразиться на якості освіти?

З моменту прийняття даного законопроекту не одноразово виникали дискусії: перші підтримували, другі - обурювалися його прийняттям. Природно, що підвищення стипендій віталось практично всіма студентами. Але введення рейтингу було сприйнято «у штики», оскільки ніхто не може бути впевнений у своєму виході на стипендію до публікації даного рейтингового списку, а невідомість як звісно лякає; як говорив Альфред Хічкок: «Немає нічого страшнішого зачинених дверей»

За підсумками останньої зимової сесії вельми не рідкісні випадки, коли студент в результаті отримує середній бал 90 та більше, не маючи четвірок,

але при цьому не отримує стипендії зовсім. Хоча, до цього отримував би підвищену стипендію. Таким чином, студент може отримати диплом з відзнакою, але право на стипендію не мати. Парадокс?

В ході спілкування зі студентами, які потрапили в цю групу, виникало питання про час прийняття цього законопроекту. Адже, сесія була здана в нашому університеті ще 19 грудня, а проект підписаний 28 грудня поточного року. На данні обставини, так само звертає свою увагу проректор з науково-педагогічної роботи Придніпровської академії будівництва і архітектури Ігор Рижков, який надав інтерв'ю в програмі «Деталі» на 34 каналі: «Нельзя 28 декабря принимать такие решения. Это решение нужно было принять в сентябре. Дать разъяснения, дать порядки, чтобы люди у себя обговорили, все проанализировали порядок процедуру. И студенты должны были перед сессией знать «правила игры».

Звичайно, є ще соціальна стипендія, але в своїй більшості студенти 5 курсу не мають права її отримувати, оскільки їм вже виповнилося 23 роки. Перебуваючи в такому положенні, лєвова частка студентів, бажаючи бути впевненими у фінансових надходженнях, сїдають не за підручники, а займаються пошуком роботи, що в свою чергу дуже негативно впливає на успішність на та якість засвоєного учбового матеріалу. Якими знаннями будуть володіти випускники університету коли прийдуть на підприємства після отримання повної вищої освіти?

Тим не менш, є студенти які підтримують постанову Кабміну, зокрема Валерія Соболенко глава ради студентів гірничого університету в інтерв'ю програмі «Деталі» 34 каналу сказала: «Рейтинг будет более качественный, и наши студенты будут получать стипендию те, кто это больше заслуживает».

Таким чином, ще невідомо як ця Постанова відобразиться на якості освіти. Чи буде це поштовхом вперед, щоб кожен студент боровся за свої бали, або стане каменем спотикання, через який багато студентів, поставивши на фінансову впевненість, підуть працювати, покаже час.

Гринь Іван, 184м-16-5

Якщо говорити про студентів і їх погляд на проблеми освіти, здається логічним, що вони мали говорити на тему вищої освіти, і згадувати власні проблеми, що виникають за час навчання у вищих навчаннях закладах. Однак мені куди важливішим здається необхідність обговорення змін та вирішення багатьох питань саме початкової та загальної середньої освіти.

На мою думку, вона потребує рішучих змін та реформування. Коли я сам навчався в школі, я намагався добре вивчати і засвоювати усі предмети, які були передбачені навчальною програмою, і, напевно, з більшістю з них в мене було все добре і проблем я не відчував. Але, звісно, не всі шкільні предмети мені подобались. А в старшій школі, коли обсяг і складність матеріалу тільки зростали, мені відверто не хотілося вивчати деякі шкільні

предмети. Уже потім, після закінчення школи, я подумав, що наша шкільна програма занадто переобтяжена, а кількість предметів, які внесені до неї, завелика. Таким чином, мені здається, що деякі з них є зовсім зайвими, деякі є необов'язковими для вивчення у школах, а деякі - потребують ретельного перегляду способів їх викладання.

Я вважаю, що ми занадто звикли до нашої морально застарілої системи шкільного навчання та, загалом, радянського підходу до викладання та складання шкільної програми. Все частіше мені здається, що багато з отриманих у школі знань не використовуються у подальшому житті, чи мають небагато практичного застосування. А в свою чергу, чимало проблем у подальшому дорослому житті пов'язані з відсутністю деякого багажу знань з якоїсь певної галузі. У купі з тим, що термін навчання складав цілих одинадцять років(!), що на мій погляд, занадто багато. Сюди ж слід додати п'ятирічний термін здобуття вищої освіти. І разом ми отримуємо шістнадцять років життя, які людина витрачає лише на те, щоб отримати документ про вищу освіту, хоча необхідність якого в житті лише нав'язана суспільством і є стереотипом, але це вже тема іншої дискусії. Отож, 16 років. Четверта частина середньої тривалості життя у країні. Чому я про це говорю?

Тому що, на мій погляд, нам життєво необхідно переглянути від звичних нам норм, змінювати шкільну програму, скорочувати термін навчання на кількість навчальних предметів. Школа не повинна ставати для дітей 12-річною казармою. Я вважаю, що в школі треба викладати 8-10 базових наук, що необхідні для формування світогляду та розуміння фізичних, біологічних, соціальних законів світу. Причому, вони обов'язково не повинні суперечити існуючій науковій парадигмі. Я вважаю, у школах недопустимі псевдонаука, пропаганда чи прояви клерикалізації. Серед них мають бути математика, фізика, біологія, правознавство, а також основи економіки, політології, соціології, та деякі інші науки, що дозволять бути готовим до різноманітних життєвих питань і проблем, які сьогоднішня шкільна програма не задовольняє. Людина має бути обізнана у тих сферах, з якими стикається на практиці у своєму житті. Школа повинна підготувати школяра до входження у суспільство, даючи йому поняття про права і обов'язки, соціально-політичні та культурні особливості країни. Вона повинна пробуджувати бажання пізнавати світ, себе і знайти своє місце у ньому.

Тому навчання повинно бути цікавим і зацікавлювати до отримання нових знань. У діючій системі освіти знання подаються шляхом примусу, а також обмежуються рамками навчальних програм. Крім базових наук, учні повинні самі обирати, які додаткові предмети вони хочуть вивчати. Не потрібно нав'язувати, а навпаки, слід дозволити займатися тим, чим цікаво кожному окремо.

Кен Робінсон - один з найвідоміших у світі спеціалістів в області розвитку творчих здібностей людини, міжнародний радник з питань освіти, у своїй лекції зазначає:

«...Усі діти – талановиті, але ми безжально витрачаємо їхні здібності. У сучасній освіті креативність настільки ж важлива, наскільки й грамотність...

...Одна з головних ідей освіти – її лінійність: ти мусиш почати з певної точки, пройти довгий шлях, і, якщо все буде добре, дійдеш то фінішу й залишишся там. Це абсолютно помилкове твердження, адже людське життя не лінійне, а органічне – ми підлаштовуємося до подій, які аж ніяк не вписуються в лінійну парадигму...».

І дійсно, кожен з нас стикався з явищем, коли кожну дитину, яка має свою особистість, та унікальність мислення, навчають за єдиним шаблоном, оцінюють за одними, універсальними критеріями. Можна навести поширений приклад, пов'язаний з вивченням мови та літератури, коли вчитель дає завдання на написати твір на тему "Ваше ставлення до персонажа", і ставить низьку оцінку та критикує, коли твоя думка не співпадає із загальноприйнятою. І як же тут не згадати легендарну англійську музичну групу Pink Floyd та культову пісню Another brick in the wall 1979 року, з їх "...We don't need your education, we don't need no thought control...", та кадрами з відеокліпу, у якому вчитель пропускає дітей через школу-м'ясорубку та стіна, що замикається кільцем навколо маленької пластилінової фігурки людини. Дуже сильні метафори, які не втрачають своєї актуальності і дотепер.

Гуца Валерія, 184м-16-6

Процес передачі знань, умінь, навичок виступає як соціальне явище, властиве суспільству, і називається навчанням. Мета організованого навчання - передача студенту тієї частини досвіду, яка відображена в наукових знаннях, трудових уміннях, розвиток таких здібностей, які необхідні для участі в сучасному виробництві, суспільно-політичному і культурному житті. Важливим фактором є спосіб передачі знань, адже саме від ефективності комунікацій між викладачем та студентом залежить якість освоєння навчального матеріалу і спроможність застосування його на практиці.

Незважаючи на те, що на сьогоднішній день у вищій освіті визнається і декларується ефективність активних стратегій навчання, лекція в університеті, коли викладач говорить, студенти слухають і записують, - залишається основною формою комунікації в навчальному процесі.

Натомість студенту цікавіші методи, які забезпечують більшу самостійність в освітньому процесі за умови тісної взаємодії з викладачами. Наприклад відмовитися від поняття "навчання" як такого, або від вузького погляду на нього. В університеті, побудованому на принципі сучасності, повинні вийти за межі навчання як засобу поширення результатів досліджень і наукових тлумачень. Замість цього повинні бути розроблені нові методи навчання, які дозволять сформулювати уміння і отримати досвід освоєння

знань. Лекції повинні бути замінені інтерактивними методами навчання, які б змушували студентів працювати з конфліктуючими ідеями і тлумаченнями.

Але, такі активні методи створюють умови для появи "активного студента". А до такого студента в аудиторії викладач не завжди готовий. Використання комунікативних методів тягне за собою певні складності в діяльності викладача - наприклад, необхідність швидкого реагування на ситуацію в аудиторії. Лекція ж або традиційний семінар дозволяють кілька убезпечити викладача від непередбачуваності. Основна проблема небажання змін комунікацій у вищій освіті пов'язана з тим, що зміна - це завжди загроза, рух від відомого до невідомого. Для вчених, основний товар яких - знання, навчання, в якому на перше місце ставиться "Я" студента, а не проста передача інформації, подвійна загроза.

При невідповідному підході до комунікативних зв'язків між студентом та викладачем порушується взаємодія освітніх аспектів, таких як діловий і соціально-психологічний. Діловий передбачає оволодіння деяким змістом освіти, соціально-психологічний розуміється як спосіб вибудовування міжособистісних відносин у спільній діяльності. Ці аспекти існують в тісному переплетенні і справляють істотний вплив на результативність освітнього процесу.

Безумовно, освітнє середовище університету не обмежується лише такими аспектами, які були розглянуті. Створення ефективного комунікативного середовища в університеті неможливо відразу, і шлях поступового цього формування та розвитку найбільш прийнятний. Все запропоноване можна використовувати в діяльності викладача вже зараз, створюючи тим самим умови для комунікацій, при яких в кінцевому підсумку, відбудуться бажані зміни в освітньому процесі.

Дерець Вікторія, 011м-16-1

Освіта є однією з рушійних сфер суспільства в його еволюції. Освіта - це саме те, що було, є і буде однією з найголовніших галузей для людства. Чи варто в котрий раз наголошувати про важливість і цінність освіти для людей.. Адже з давніх-давен вона давала початок розвитку думки, навичок, вмінь, культурного та морального, етичного та естетичного виховання та піднесення людства. Освіта є невід'ємною складовою розвитку, як і розвиток є невід'ємною складовою освіти.

Освіта є пріоритетною галуззю в кожній країні. Зокрема в Україні отримання середньої освіти є обов'язковим. В Конституції нашої держави затверджені права громадян на отримання освіти, що свідчить про бажання держави мати освічених, кваліфікованих, самодостатніх особистостей.

Заглядаючи у майбутнє, слід подумати про теперішнє, адже своїх кваліфікованих, мудрих та освічених фахівців країна має створити сама, задля свого ж успішного розвитку та життя. Тому державі слід приділяти більше

уваги ,як у фінансуванні так і сприянні до розвитку якості надання освіти у вищій школі.

Не слід забувати також, про розвиток культурних ,етичних та естетичних принципів у студентів,що є абсолютно невід'ємною частиною, складовою справжнього освіченого, інтелектуального фахівця сьогодення. Адаже одних лише вмінь та навичок замало. Можливо незбалансованість цих двох категорій під час процесу навчання у вищій школі і не надає нашим майбутнім фахівцям того, необхідного кваліфікаційного рівня, що в свою чергу унеможлиблює подальший позитивний розвиток, як і освіти,як і країни,так і культури в цілому.

Буденні реалії української освіти далекі від ідеалу, доступність освіти , неготовність студентів до навчання у вищих навчальних закладах, існування ілюзії важливості самого диплому,як документу,аніж тих навичок,вмінь та рівня освіченості ,котрі надає вищий навчальний заклад . Все це та інші проблеми і є передумовами та причинами необхідності трансформацій стандартів вищої освіти в програмі підготовки саме фахівців, кваліфікованих фахівців.

Недостатнє фінансування змушує вищі навчальні заклади триматися за кожного студента. Досить часто вони йдуть студентам на зустріч більше ніж того потрібно, таким чином, освіченість випускників, далека від тих стандартів чи вимог. Можливо саме через цей фактор ми маємо це ілюзорне ставлення до диплому, як до простого документу. Рішенням цієї проблеми є залучення інвестувань, компаній-інвесторів, з котрими можна було б співпрацювати в подальшому щодо наукових практик, наукових конференцій, тощо.

Звідси можливе вирішення проблеми доступності освіти. Можливо введення додаткових моніторингових програм, конкурсів, контрольних заходів впродовж навчальних років, посприяло б збільшенню рівня відповідальності студентів, зростання більш серйозного ставлення до навчання в цілому.

Не менш важливими, на мою думку, є збільшення кількості наукових практик, практичних занять, подорожей з метою обміном досвіду чи якихось практичних робіт на протязі навчальних років всього періоду навчання. Це сприятиме розвитку практичних навичок та вмінь , а в майбутньому розвитку вміння синтезувати знання і навички в дещо нове, що і називається кваліфікованістю в тій чи іншій сфері.

Можливо, беручи всі ці зауваження до уваги під час, трансформування стандартів вищої освіти та успішного запровадження їх, ми матимемо позитивні зрушення в системі вищої освіти та в освіті в цілому.

Література

1. Алексеев Ю. Україна: освіта і держава (1987- 1997 рр.) / Юрій Миколайович Алексеев. - К.: Експрес-Об'ява, 1998. - 110 с.; Вакарчук І. Вища освіта України - європейський вимір: стан, проблеми, перспективи / Іван Олександрович Вакарчук // Вища

школа. - 2008. - №3. - С.3-18; Кремень В. Освіта і наука України: шляхи модернізації (Факти, роздуми, перспективи) / Василь Григорович Кремень.

2. Ширмер Я. Реформи на Україні: ідеї та заходи / Я. Ширмер, Д. Снелбекер. - К.: Альтерпрес, 2000. - 220 с;

Догадко Михайло, 035м-16

Хочемо ми цього чи ні, намагаємося заперечити або запевнити себе, що та ж сама ситуація у тій чи іншій формі не повториться знов – все одно безперечним є той факт, що людський фактор неодмінно впливає на відносини між нами та безпосередньо робочий процес у будь-якій сфері діяльності нашого суспільства. Не став виключенням у цій життєвій аксіомі й освітній процес в українських вищих навчальних закладах.

На превеликий жаль, подекуди трапляються ситуації, коли студент, що має неабияку жагу до знань та підходить до вивчення нової дисципліни з ентузіазмом не виносить для себе лиш незначну кількість нової і актуальної інформації для своєї подальшої діяльності як в стінах університету та і в житті загалом. Інколи той самий студент отримує знання в недостатньому обсязі або ж якість викладання дисципліни відверто залишає бажати кращого.

Отже, не будемо голослівними та наведемо кілька прикладів. Звичайна нібито ситуація: перший курс, масштабна дисципліна – одна із найважливіших для студентів цієї спеціальності (вивчення якої у тій чи іншій формі триває протягом усіх чотирьох курсів), і, звісно, викладачі не мають уявлення про здатності та рівень знань своїх юних підопічних. Великий потік студентів потребує розподілу на дві підгрупи. Здебільшого розподіл відбувається за алфавітом, однак крім цього також був проведений тест задля виявлення того самого рівня знань студентів. За його підсумками окремих студентів теж поміняли підгрупами, начебто задля балансу рівня знань обох підгруп.

Однак, тут і з'являється одна суттєва проблема: викладання тієї ж самої дисципліни у двох підгрупах проходить зовсім різними темпами та й якість викладання суттєво відрізняються. Оскільки розподіл першокурсників пройшов вже після двох-трьох тижнів навчання у підгрупах розподілених лише за алфавітом, студенти вже мали можливість оцінити стилі та манеру викладання тієї ж самої дисципліни. Саме в цьому місці, мабуть, варто було взяти словосполучення «манера викладання» у лапки. Одна підгрупа швидкими темпами опрацьовує новий матеріал, вчиться застосовувати його на практиці та немає ані хвилинки на те аби бити байдики, інша – до сих пір застрягла на матеріалі, який їх колеги з першої підгрупи вже давно опрацювали й засвоїли. В чому ж причина, запитаєте Ви? Коли викладач систематично витрачає 50-75% заняття на розповідь про свої надзвичайно «цікаві» родинні історії або обговорює зі студенткою її новий манікюр чи наряд – це вже не «своя манера викладання», а навпаки – казна що.

Варто зазначити, що змінити дорослу людину (в даному випадку викладача) чи повернутися до першої підгрупи і вивчати в нормальному режимі й темпі неможливо. Вам скажуть, що рішення вже прийняте, люди різні, нічого тут вже не зміниш і взагалі ви надто драматизуєте. Інакше кажучи, актуальна проблема шкільного освітнього процесу не оминула стороною наші вищі навчальні заклади.

Інша, але чимось схожа ситуація: вже не перший рік навчання, не основна, але досить цікава й перспективна дисципліна і знов таки новий для студентів викладач. Задовільне, високе чи доскональне знання дисципліни зовсім не дорівнює такому важкому, відповідальному і неповторному навичку як викладання. Не з кожного вийде справжній викладач. Коли з перших занять вивчення нової дисципліни на студента тисне в досить агресивній манері, висміює та робить об'єктом глузування за будь-яку найменшу помилку його власний викладач, студент раптом починає замислюватися, чи варто ця дисципліна взагалі тих нервів. Він вже підсвідомо асоціює дисципліну з тією людиною і втрачає будь-який інтерес до предмету. І знову ж таки розмови не дають ефекту – ви навпаки почувєте від людини, якій бракує манер, що ви тут ніхто, а вона має зв'язки на весь цей вищий навчальний заклад і місто загалом.

Звичайно, не потрібно забувати про самоосвіту. Як відомо, на самоосвіту повинно приходиться до 80% отриманих студентом знань і той, хто хоче щось вивчити неодмінно це вивчить та буде тяжко працювати над собою. Тим не менш, втрачений на університетському рівні інтерес до дисципліни та великі пробіли у знаннях вже самі по собі є неабиякою перешкодою для кожної дівчини або юнака при потребі повторного вивчення дисципліни у майбутньому поза стінами їхньої альма-матер, чого можна було б уникнути зменшивши можливість впливу людського фактору на освітній процес у вищих навчальних закладах.

Драченко Світлана, 035м-16

На даний момент, ситуація, що склалася у сфері вищої освіти в Україні викликає неоднозначну оцінку як серед випускників ВНЗ і викладачів, так і серед роботодавців. Причиною даної проблеми може бути безліч факторів, наприклад: відносно низька якість освіти, недофінансування університетів і окремих спеціальностей, низька конкурентоспроможність.

Я хочу розглянути вищу освіту з боку студента. Плюси освіти і так очевидні, хочеться поговорити про мінуси, з якими стикаються багато студентів. Мабуть, почну з бюджетних місць. На превеликий жаль майбутніх студентів та їхніх батьків, держава не виділяє достатню кількість бюджетних місць на ряд спеціальностей; буває, що не виділяє їх зовсім. Хотілося б бачити більш-менш рівномірний розподіл бюджетних місць для всіх спеціальностей без винятків, адже дуже прикро, коли на одну спеціальність

не можуть набрати студентів для навчання навіть на бюджетній основі, а на іншу спеціальність можна вступити тільки на контрактне навчання і тільки за «кругленьку» суму.

Також, вступивши до університету, багато студентів щиро вірять, що їм будуть розповідати дійсно потрібні і цікаві речі, посвячувати в усі нюанси обраної професії. Але не у всіх ці очікування виправдовуються. Так, зрозуміло, що на перших курсах багато предметів є загальноосвітніми та розвиваючими мислення студентів, але все ж хотілося б, щоб було більше прикладних предметів за фахом, на яких будуть отримані дійсно потрібні знання, які студент зможе застосовувати на практиці в подальшому житті. Так, закінчуючи вищі навчальні заклади, багато студентів стикаються з проблемою відсутності практичних навичок, необхідних для подальшої роботи за фахом, тому витрачається додатковий час на їх отримання, самостійне навчання необхідного ПО, відвідування спеціальних майстер-класів, курсів та тренінгів для поліпшення своїх знань. Навіщо тоді відвідувати заняття, якщо всьому можна навчитися самому, було б лише бажання? ..

У кінці хочеться сказати, що рівень знань студента залежить не лише від уміння викладача зацікавити студента у своєму предметі чи від хорошого викладання матеріалу, але і від самоосвіти студента, його кропіткої роботи над матеріалом, що вивчається, особистої зацікавленості досягти висот у своїй професії.

Дудник Микола, 141м-16-3

Враховуючи ситуацію в нашій країні – держава не може виплачувати всім студентам-бюджетникам (які мають середній бал 74+) стипендії. Рейтингову систему нарахування стипендії я вважаю правильним кроком для вирішення даної проблеми, так як вона стимулює студентів краще вчитися та відповідно здобувати вищі оцінки, для того щоб отримати стипендію. Але нинішня системи, яка працює у ВНЗ «Національний гірничий університет» на мою думку, не є досконалою.

Ця система ставить студентів у певну нерівність під час проведення цього рейтингу та відповідно формуванні списків тих, хто буде отримувати стипендію. При формуванні рейтингу беруться студенти одного напрямку (наприклад, напрямок під №141) під яким навчаються 5 різних груп (спеціальностей) план навчання та відповідно кількість предметів у всіх груп різна. Відповідно, якщо в одних 3-5 предметів, а в інших 6-8, то першим отримати вищий бал набагато легше, що фактично робить їх «фаворитами» на отримання стипендії. Це на мою думку можливо вирішити, наприклад, визначивши мінімальну кількість предметів на і-тому напрямку, та за кожний додатковий предмет, відповідно до мінімальної кількості, додавати до кінцевої оцінки додатковий бал. Цей бал можливо визначити за допомогою

введення додаткового коефіцієнта або визначити оцінку за кожний доданий предмет.

Єгорченко Ростіслав, 184м – 16 – 1

Педагогіка вищої школи - це предмет, з яким зіштовхнувся будь-який викладач незалежно від його рівня акредитації. Це предмет, мета якого навчити і виховати фахівців з вищою професійною освітою. Так чому ж різні студенти говорять про того чи іншого викладача, як «Хороший викладач, до такого і на заняття хочеться ходити» або на так «Викладач так собі, краще проведу час з користю для себе».

Мета даної роботи - дати відповідь на такий, здавалося б, простий попрос: «Чому студенти захоплюються викладацькими можливостями одних і зневажають особливості викладання інших?».

Студенти зазвичай нарікають на своїх викладачів, що ті незаслужено занижують оцінки, лекції читають нудно, оперуючи незрозумілими термінами, не можуть знайти підхід до студента. Так що ж студенти цінують в викладачах і чи можливо викладачам стати краще, прислухавшись до студентів?

Відповіді на ці питання можуть дати тільки самі студенти, тому було проведено соціальне опитування серед студентів гірничого факультету. У ньому взяло участь 140 осіб. Для опитування було сформульовано 10 питань і 2 варіанти відповіді (значимий фактор і не значимий фактор). Були виділені основні риси якості викладача, які і лягли в основу питань, такі як - «Висвітлює матеріал простою мовою, зрозумілою для студента», «Вміє зацікавити студентів до предмету». Чи не мало важними були відзначені і такі риси: «Чи дотримує логічну послідовність викладеного матеріалу», «Формує практичне застосування отриманих знань», «Неупередженість до всіх студентом». Більшість студентів відзначають той факт, що сприяє кращому сприйняттю предмета те, коли викладач надає «електронний конспект лекцій» і «креативно підносить матеріал», а так само «здатний підтримати дискусію», «має харизму і почуттям гумору» і «бере до уваги зауваження з боку аудиторії».

Результати опитування наведені на рис 1.

Всі студенти, які взяли участь в опитуванні, зазначили той факт, що викладач повинен формувати навички практичного застосування викладеного матеріалу, так як це сприяє підвищенню засвоєння інформації. Також необхідно взяти до уваги будь-яку критику по відношенню до викладу матеріалу, зробити висновки з поставленої проблеми і направити всю увагу на її рішення. Вирішальне значення в розумінні і засвоєнні матеріалу має так само форма подачі матеріалу. Гучний голос, чітка дикція і правильна розстановка пауз (для осмислення почутого) повинні бути візитною карткою будь-якого викладача.

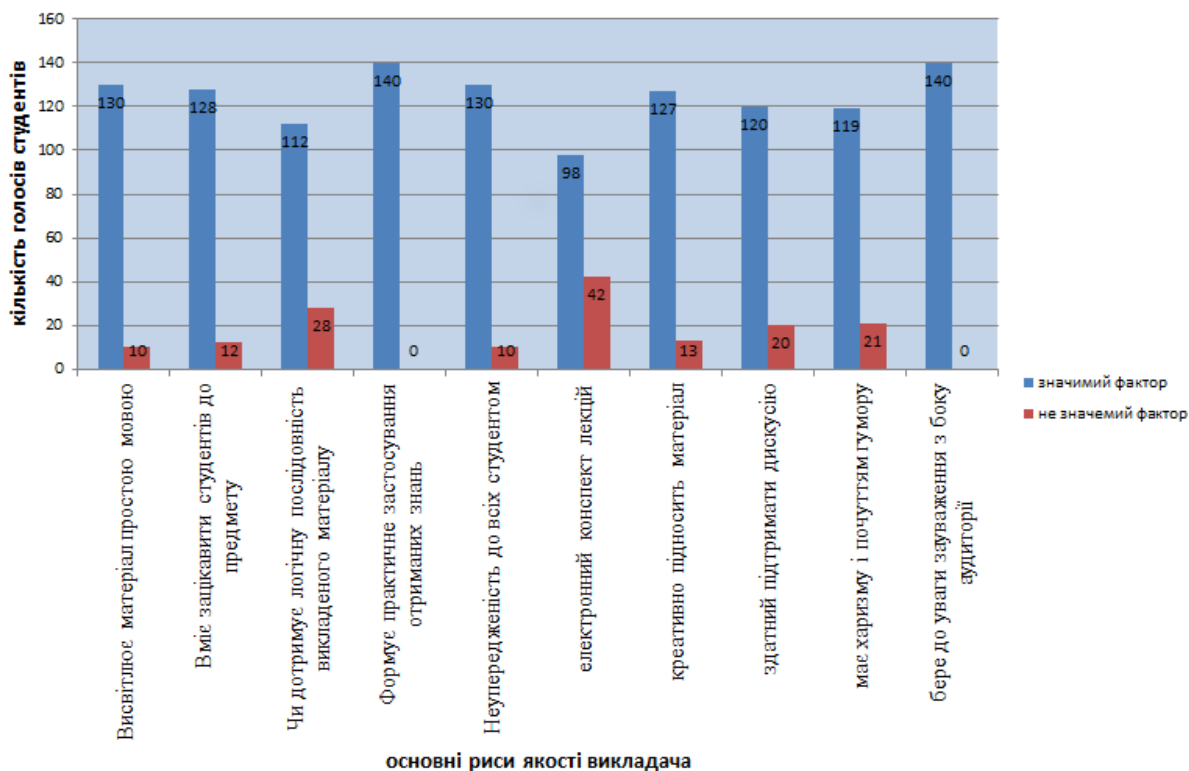

Рис. 1. Опитування студентів гірничого факультету

Викладач повинен розвивати в студентах вміння мислити. Матеріал, отриманий на лекції, морально застаріє через 5-10 років і тільки отриманий студентами навик міркувати і знаходити рішення не коли не старіє.

Майстер своєї справи не повинен дотримуватися думки: «Я знаю про предмет все». Він повинен бути готовий вчитися разом зі студентами, змінювати свої наукові позиції, допускати наявність у студента власної думки, навіть якщо вона є помилковою.

Підсумок цієї роботи в повній мірі відображається в чудовому прислів'ї: «Хороший викладач той, який любить те, що викладає і тих, кому викладає!».

Здор Дар'я, 133м-16-1

Проблема в освіті та організації виховної роботи серед студентів, є відсутність професійного психолога.

Так як студенти зіштовхуються з питаннями такі як:

- Перехід до нової соціальної ролі,
- Зміна звичного шкільного середовища та оточення на незнайому вузівську рівні,
- Діти сироти або ті котрі втратили близьку людину,
- Діти з зони бойових дій, котрим як нікому потрібна допомога професійного лікаря який дасть рекомендації, поради, який дасть можливість розповісти йому те про, що він не може поділитися з рідними людьми. Про свої побоювання та страхи.

Психолог — це [фахівець](#), який оцінює, діагностує і вивчає поведінку і розумові процеси. Деякі психологи, такі як клінічні та психологічно-консультанти, піклуються про [психічне здоров'я](#), соціальні або [організаційні психологи](#) проводять дослідження та надають [психологічну допомогу](#).

Це пов'язано з тим, що життя студента будується за зовсім новими нормами та правилами: виникає відчуття відповідальності за складеться подальше життя, нерідко ці процеси пов'язані ще й з відривом від рідного дому.

Зрозуміло, що у певних студентів це може призвести до певних труднощів та формуванню деформованої соціальної ролі “студента”, а саме: ознак реального відчуття дорослості такими діями, як вільне відвідування занять, зовнішні форми реалізації свого Я (паління, манери спілкування, алкоголь). Це пов'язано з певними труднощами, які проявляються в небажанні навчатись, відвідувати учбовий заклад. А бо з труднощами які пов'язані саме з непорозумінням з сім'єю, з друзями, також не потрібно забувати про гуртожитку і проживання з незнайомими людьми.

І для вирішення цієї проблеми потрібна кваліфікована людина яка не тільки розмовляє зі студентами і наставляти навчитись здобувати професійні знання, розширювати свої теоретичні та практичні вміння, але й будувати взаємовідносини з оточуючими їх людьми, цікавитися з якими проблемами зіткнеться студент на протязі навчального часу. Це перша проблема з якою стикається студент на мою думку.

Зінчук Максим, 184м-16-10

Я хочу звернутися до тих людей, які можуть вплинути на систему освіти України. Ви ж хочете, щоб студенти України були конкурентоспроможні на ринку праці, чи не так? Щоб, не тільки спортсмени і артисти прославляли Україну, але й учені були в їх числі. Щоб рівень життя середньостатистичного українця дорівнював, рівню європейця. Все це можна досягти, удосконаливши систему освіти.

Для початку, потрібно переглянути систему освіти починаючи з середньо освітньої школи. Тому, що вже там є свої недоліки, які і впливають на освіту в цілому. По-перше, потрібно створювати класи, в яких буде до десяти чоловік, а не понад двадцяти. По-друге, шукати індивідуальний підхід до кожного, і направляти, поки той ще дитина. Дорослого вже не перевчити. А дитина він же, як пластилін, «ліпи з нього кого хочеш». По-третє, використовувати європейську схему освіти, щоб учень міг сам вибрати предмет, який його цікавить. І тоді, коли настане час вступати до університету, він буде точно знати, ким бути і чим займатися.

Далі черга вищої школи. На яку і лягає обов'язок, зробити з основи, яку надала середньо освітня школа - фахівця. І виникає питання. Що ж потрібно змінити, щоб вийшов конкурентоспроможний фахівець?

Перша зміна має торкнутися системи в цілому. Кількості студентів в потоці, має зменшитися вдвічі, а то і втричі. Далі, потрібно удосконалити систему оцінювання. Також пропонується, збільшити число практичних занять. А для цього, університети повинні мати лабораторії, обладнані за останнім словом техніки. Крім того, університет повинен мати безліч програм обмінів студентами, а також вихід на міжнародний ринок праці.

Другим зміною пропонується, підхід до викладання. Що під цим мається на увазі. В першу чергу для цього потрібен - викладач з великим професійним досвідом, а ще краще з міжнародним досвідом роботи в даній сфері. Він повинен вміти зацікавити, пояснити матеріал і з мотивувати студента розвиватися, як особистість. Викладач повинен, бути зацікавлений в тому, як засвоїв матеріал студент. І врешті-решт, бути справедливим і об'єктивним.

Третьою зміною, розглянемо, яким повинен бути студент. Студент повинен бути креативним, різнобічним і творчою особистістю. Вміти розповісти не тільки теорію, а й застосовувати отримані знання на практиці. І на останок, студент повинен бути соціально-активною особистістю.

Якщо скласти всі ці пропозиції, то вийде система освіти, яка спроможна виростити наступне покоління професіоналів своєї справи. А Україні зараз, як раз і потрібні: молоді, перспективні, віддані ділу, люди. Які будуть зацікавлені не в своїй користі, а будуть зацікавлені яку користь отримає країна. Тільки таке покоління зможе виправити настільки скрутне положення нашої країни.

Карчинський Артем, 141м-16-3

Вища школа потребує поліпшення якості освіти. На мій погляд, це одна з найважливіших проблем вищих навчальних закладів. Поліпшення або модернізації вимагає кілька ланцюжків структури університету. Перше це, перш за все більш детальний контроль за відвідуванням. Ну як так адже студенти ходять в університет по суті як на роботу, і не відвідувати? Малий контроль за цим. За недотримання вводиться якісь розумні міри покарання.

Ще що можна було б поміняти це щодо всіх цих перездач. Мінімізувати їх кількість. А то бувають випадки, що ті хто здав відразу отримують менше тих, хто кілька разів перездає заліки або іспити. І це не дуже коректно (нечесно). Адже пізніше впроваджують різні рейтинги успішності.

Запропонував би ще поліпшення в плані навичок теорією навчання педагогами (тобто теорією навчання). Багато викладачів відмінно знають свій предмет і вибудовують читання курсу на свої відчуття і видимість. Що, на жаль, не завжди відповідає кращій якості освіти. Потрібно розробити якусь уніфіковану методичку викладання. Яка буде враховувати не тільки педагогічну складову, а й психологічну (яка має найбільший вплив на студентів зсередини) складову. Що надалі дасть свої плоди в поліпшенні в майбутньому.

Карчинський Роман, 152м-16-1

Розповсюджений у навчальних закладах формальний підхід до навчального процесу, на жаль, не втрачає своєї актуальності. Неприйняття нових поглядів на освіту учасниками навчального процесу, відсутність бачення необхідності переходу від усталених та чітко регламентованих правил, яким мають слідувати викладачі та студенти, до нових, революційних, експериментальних методів та технологій навчання, формалізують навчальний процес, обмежують творчі можливості студентів та викладачів.

З метою з'ясувати думку студентської молоді стосовно того, що викликало в них мотиви отримувати вищу освіту, наскільки цінується в Україні та взагалі у світі диплом про вищу освіту, що може змінити в їхньому житті диплом про вищу освіту, на скільки вони планують використати його в подальшому житті, чи зможе на їх думку диплом про вищу освіту забезпечити безпроблемне майбутнє в плані працевлаштування, матеріального забезпечення, соціального статусу провели опитування.

В ході даного соціологічного дослідження було опитано 93 особи чоловічої та жіночої статі віком від 18 до 23 років, які є студентами різних курсів та спеціальностей. Серед яких 22% представники чоловічої статі та 78% представниці жіночої статі.

В ході даного соціологічного дослідження були отримані такі результати:

Переважає більшість студентів вважають освіту невід'ємною складовою свого життя. Так, на питання «Чи потрібно здобувати освіту взагалі?» переважна більшість (94%) відповіли, що безперечно потрібно, і лише (6%) заперечили необхідність здобувати вищу освіту.

На питання «Чи легко вам далась освіта (чи дається)?» більшість опитаних (56,25%) відповіли що освіта дається їм більш-менш нормально, 31,25% стверджують, що освіта дається їм легко, і лише 6% важко навчатися, що свідчить про те, що основна частина студентів вважають освіту сприятливою і можливою для досягнення.

Роль освіти в житті людини була оцінена наступним чином:

більшість (75%) відповіла, що освіта необхідна для отримання в майбутньому знань і рівня кваліфікації, стереотипом освіти вважають 13%, 9% опитаних навчаються задля того, щоб стати кращими, і лише 3% для отримання від навчання задоволення. Це свідчить про те, що переважна частина студентів навчаються з метою отримання не просто диплому, а й відповідних знань.

На питання «Чи потрібні в майбутньому освічені люди?» більшість опитаних (84%) вважають що освічені люди – це основа нашого майбутнього, 13% вважають що суспільство має бути різноманітне, і лише

3% вважає, що суспільство деградує тому в освіченості нема сенсу.

Основна частина опитуваних вважає за необхідне вдосконалити освітній процес. Оскільки на питання «Чи потрібно змінювати теперішнє становище освіти?» більшість (97%) виступають за покращення становища освіти, і лише (3%) не бачать сенсу щось змінювати.

На питання «Чи потрібна для сучасної людини освіта?» більшість опитуваних (87,5%) дали позитивну відповідь, і лише 12,5% вважають, що без освіти можна обійтись. Це свідчить про те, що основна кількість опитаних погоджуються з необхідністю наявності освіти в нашому житті.

На питання «Чи повинна освіта бути платною?» 75% респондентів відповіли, що не повинна, 19% вважають що повинна бути платною, і 6% вважають, що освіта має бути частково платною. Таким чином більшість опитуваних вважають, що вся освіта має бути як якісною, так і безкоштовною.

На питання «Чи плануєте ви працювати за дипломом?» більшість опитуваних (62%) вказали, що життя покаже, і лише 38% чітко вказали, що планують працювати за дипломом. Заперечної відповіді не дала жодна людина. З цього можна зробити висновок, що більшість опитуваних все таки розраховують на диплом, але не можливо точно передбачити, як складеться в житті.

Виявилось, що студенти вважають та переконані в тому, що якість навчання не зростає, а навпаки погіршується, чому сприяє реформування системи освіти. Це зумовлене насамперед тим, що студенти не адаптовані в повному сенсі до навчання ВНЗ з запровадженими змінами, зумовленими приєднанням України до Болонського процесу. Тому вони не сприймають у позитивному сенсі, у силу відсутності відповідного досвіду, та відповідного багажу знань ті зміни, які відбуваються або повинні відбутися для змінення системи освіти в більш ефективне русло.

Касьяненко Владислава, 121м-16-1

У сучасному суспільстві вища освіта є одним із головних факторів розвитку ерудованості, інтелектуальних здібностей та інтелігентності людини. Освіта є важливим засобом для досягнення успіхів та висот, а також відображає позицію і роль людини у соціумі.

Як і в будь-якій сфері діяльності, у системі вищої освіти України існує ряд проблем: застарілі методи і підходи до навчання студентів, застаріла необхідна техніка та обладнання для проведення лабораторних робіт, надмірне приділення уваги лекційному матеріалу та недостатня кількість часу для придбання практичних навиків, наявність корупції, низькі заробітні плати викладачів, недостатня мотивація студентів до навчання (це пов'язано, в основному, з низьким грошовим рівнем стипендії або повна її відсутність, а починаючи з 2017 р. – значне скорочення бюджету на 55% згідно з постановою Кабінету Міністрів України «Деякі питання стипендіального

забезпечення» від 28.12.2016 № 1050 [4;5]), зниження інтелектуального потенціалу студентів, недостатнє фінансування ВНЗ з боку держави, нестача досвідчених і кваліфікованих викладачів, дефіцит молодих викладачів. У цьому списку перелічена лише основна частина проблем стосовно нашої нинішньої системи вищої освіти.

У цій статті я хочу проаналізувати і розглянути одну з вищеперелічених проблем – застаріла необхідна техніка і обладнання для проведення лабораторних робіт.

Техніка є дуже важливою складовою для вузів, так як лабораторний практикум виробляє у студентів необхідні практичні, експериментальні навички. Слід зазначити, що технічна база практично всіх вузів України не відповідає сучасним інформаційним технологіям [2]. Держава вкладає засоби в інформаційну складову вузів, але їх недостатньо [6]. Якщо говорити про факультет інформаційних технологій, то ситуація складається не найгіршим чином – кабінети, дійсно, обладнані необхідною технікою – комп'ютерами, серверами, принтерами та іншою технікою, програмним забезпеченням і продуктами, необхідними для роботи і виконання практичних завдань. Крім того, регулярно закупляється нове обладнання і програмне забезпечення. Але, якщо звернутись до інших факультетів, ситуація є гіршою – у кабінетах або лабораторіях, найчастіше, встановлена застаріла техніка, зокрема – комп'ютери, для яких, відповідно, встановлені програмні продукти і програмне забезпечення старих версій. В силу ряду наведених проблем, студенти не можуть виконувати належним чином практичні або лабораторні роботи, а тому, можуть отримувати неточні, або, взагалі, невірні дані і результати дослідів, а часом, обладнання може вийти з ладу, що призведе до неможливості виконання тієї чи іншої лабораторної роботи студентами. Слід відмітити, що вузи досить тісно співпрацюють і підтримують відносини з ринком праці. ІТ-підприємства та фірми не занурюються та не приймають участі щодо забезпечення та удосконалення технічного обладнання вузів, а це, в свою чергу, призводить до того, що система вищої освіти є неадаптованою до реальних потреб ринку праці.

Підводячи підсумки, можна сміливо сказати, що система вищої освіти України потребує багато численних реформ та удосконалень [3]. Для вирішення вищерозглянутої проблеми, на мій погляд, слід застосувати наступні заходи:

- 1) Забезпечення достатнього фінансування від держави для вузів.
- 2) Поліпшення та модернізація технічної бази вузів, зокрема – лабораторій, враховуючи розвиток сучасних інформаційних технологій і систем.
- 3) Регулярне оновлення програмних продуктів у комп'ютерних аудиторіях.
- 4) Проведення регулярних державних, а також міжнародних конференцій і семінарів з участю студентів і викладачів з відповідними представниками

країн Європи для обміну досвідом і впровадження нових технологій та ідей для вузів України.

5) Партнерство вузів з ринком праці а саме – підтримка ІТ-підприємств та фірм: їх допомога у наданні необхідного обладнання, впровадження програмних продуктів, можливість безкоштовно навчати студентів новітнім технологіям, які затребувані на ринку праці.

Література

1. Закон України “Про вищу освіту” // Законодавчі акти України з питань освіти. – К. : Парламентське вид-во
2. Вища освіта України: Методологічні та соціально-виховні проблеми модернізації: Монографія / За заг. ред. В. П. Андрущенко, М. І. Михальченка, В. Г. Кременя. – К : Знання. 2014. – 440 с.
3. *Бойко Є. М.* Сучасний стан: напрямки реформування системи вищої освіти // *Фінанси України.* – 200 – № 9. – С. 46-51.
4. www.kmu.gov.ua/
5. https://yuristonline.org/publ/postanovi_kmu/postanova_kmu_1050_vid_28_12_2016_dejaki_pitannya_viplati_socialnikh_stipendij_studentam_kursantam_vishhikh_navchalnikh_zakl_adi/8-2-0-4652/
6. Капустина Л. В., Попова Е. В. Высшее образование и рынок труда: необходимость перемен // Концепт. –2014.

Качура Євгенія, 035м-16

Що таке вища освіта для студента? Отримання вищої освіти розглядається як свого роду інвестиції в майбутню статусну позицію, тому в уявленнях молодих людей вища освіта відіграє швидше інструментальну роль. Вступаючи до затребуваного вищого закладу він має шанс отримати цінний диплом, а отже-високооплачувану роботу. Але чи так це є насправді?

Більшість студентів після закінчення ВНЗ усвідомлюють, що отримана спеціальність їм не до душі і пов'язувати своє життя з нею вони не бажають, деякі просто не задоволені якістю освіти, в слідстві чого про високооплачувану роботу (за фахом) не може бути й мови. Так, мабуть, якість української освіти залишає бажати кращого. Але, чому ж дипломи таких країн, як Англія, Німеччина та ін. держави ЄС вважаються якісними і затребуваними? Можливо тому що їхні студенти дійсно працюють протягом п'яти років. Навчання у ВНЗ це така ж робота, як і після закінчення і чим більше ти додаси зусиль, тим більше отримаєш відплату в кінці.

Українські студенти не настільки працелюбні і посидючі, і можна сказати, що менталітет відіграє в цьому не останню роль. Наша вища освіта дає лише базу знань, а все інше вже студент повинен освоювати самостійно у вільний час. Не можна обмежуватися лише домашнім завданням, людина повинна розвиватися постійно, навіть якщо це відбувається не за наказом або проханням когось.

Але тут виникає інше питання? Якщо університет дає лише мінімальну базу, то чому студентам за контрактом воно так дорого обходиться? Якщо за

ці ж гроші людина може сплатити за курси, необхідні тренінги та отримати знання, які цілком можуть скласти конкуренцію студенту ВНЗ. Та справа вся в тому, що для роботодавця важливий документ про вищу освіту, не менш ніж знання в голові. І що ж робити? Витратити 5 років на так звану «базу» і залишитися з мінімальними знаннями, або ж відразу приступити до відвідування курсів та тренінгів, але залишити себе без документа, що підтверджує наявність знань. Думаю, це особиста справа кожного, так як пріоритети у кожної людини різні.

Коваль Олена, 123м-16-1

У статті розглянуто питання і проблеми які виникають в результаті введення нової рейтингової системи, очима студента.

Запропоновані можливі підходи їх вирішення.

В статье рассмотрены вопросы и проблемы, которые возникают в результате введения новой рейтинговой системы, с точки зрения студента. Предложены возможные подходы их решения.

The article discusses the issues and problems that arise in the result of the introduction of a new rating system, from the point of view of the student. Possible approaches to their solution are suggested.

Вступ. З 1 січня 2017 року у силу вступило рішення про скасування стипендій "для всіх студентів". Тобто, якщо раніше для отримання стипендії необхідно було отримати середній бал 4.0, то зараз одного навчання на "добре" недостатньо. С цього року стипендію отримуватимуть лише найуспішніші і найбільш бідні студенти, таким чином стипендії діляться на академічні та соціальні відповідно. І якщо з соціальними стипендіями все залишилося, в цілому, незмінно, то нарахування академічних стипендій викликає особисто у мене, як у студента, ряд питань.

Рейтингова система передбачає, що оцінюється не тільки успішність у навчанні, виходячи з оцінок за іспити. Враховуються і заліки, і інші заслуги студента, - пояснює заступник міністра фінансів України Сергій Марченко.

Під "іншими заслугами студента", напевно, кожен навчальний заклад розуміє щось своє. Проте сам факт, що відсутність суспільної діяльності, участі в різних конкурсах і олімпіадах від університету, причетності до студентського самоврядування тощо, може негативно вплинути на місце в рейтингу студента. Раніше ті, хто займався подібною діяльністю у вільний від навчання час отримували додаткові заохочення в незалежності від загального рейтингу. Ці заохочення були у вигляді премій чи присвоєння іменних стипендій. І з боку студента незрозуміло, чому для отримання підвищеної академічної стипендії тепер недостатньо вчитися на "відмінно".

Звичайно, з одного боку такий підхід можливо буде мотивувати студентів до всебічного розвитку. Але чимало ймовірно, що така тенденція

до погоні за додатковими балами негативно відіб'ється на засвоєнні матеріалу і на його опрацюванні.

За словами Марченка, тепер студентам мало буде просто отримати гарні оцінки з усіх предметів - їм доведеться увійти в рейтинг "в ТОП-40%".

У своєму університеті я стала свідком такої проблеми, що багато студентів які вчаться на "відмінно" перестали отримувати стипендію, тому що не увійшли в 40% в рейтингу. На нашому потоці багато студентів з відмінними оцінками і практично всі вчаться на бюджеті. Після введення в силу рейтингової системи оцінювання багато студентів, чий середній бал приблизно 90-92 не отримали стипендії. За мірками минулої системи, така кількість балів завжди вважалось відмінним і достатнім результатом для заохочення успішності студента, зараз на жаль це не так. Безумовно є потоки в яких успішність студентів нижче, і там застосування рейтингової системи оцінювання виглядає справедливо, але що ж робити тоді людям в чіїх групах всі вчаться однаково старанно і претендують на отримання стипендій.

У 2017 році стипендію отримують 40% кращих студентів, в 2018 - вже 25%, а в 2019 - вже 15% ", - пояснює заступник міністра фінансів України Сергій Марченко.

На даний моменту лише 5% студентів в країнах Європи отримують стипендії, а, отже, мотивуються не грошима, а якістю освіти. Але на жаль в Україні мотивуватися якістю освіти просто неможливо. Не виключено, що в подальшому зекономлені на скороченні кількості стипендій гроші підуть на поліпшення якості освіти, але чомусь в це слабо віриться.

Висновок. На мій погляд рішенням описаних вище проблем було б не впровадження рейтингової системи оцінювання, а просто підняття мінімального середнього балу для отримання стипендії. Тоді б студентам не доводилося б бігати за балами, випрошуючи у викладачів 98 балів замість 97, а присвятити цей час краще підготовці до чергової контрольної або лабораторній роботі.

Література

1. Анастасія Пасютина.-С нового года стипендии для большинства студентов в Украине все-таки отменят.-<https://strana.ua/articles/analysis/42249-so-sleduyushego-goda-v-ukraine-stipendii-tochno-nachislyat-budut-po-novomu-no-kak-imenno-eshe-ne-reshili.html>

Кожушко Євгенія, 035м-16

Оскільки я зовусь студенткою вже п'ятий рік поспіль, то маю спромогу сама скласти думку щодо вищої освіти в Україні на основі свого досвіду. Ці роки мого навчання можна описати таким словосполученням, як «американські гірки». Були свої злети і падіння. Були моменти, коли я неймовірно раділа тому, що спромоглася вступити до нашого навчального

закладу, а були моменти, коли я не хотіла туди повертатися. На все це у мене були об'єктивні і не дуже причини.

По-перше, найчастіше зліти змінювались падіннями, коли я не могла знаходити спільну мову з викладачем. Звісно, відоме нам всім явище під назвою «людський фактор» зустрічається у всіх сферах нашого життя, тому завжди необхідно абстрагувати викладача від його предмету і намагатися отримувати знання і користь, незалежно подобається викладач чи ні. Але на кожного суперечливого, на мій погляд, викладача знаходилося двоє чудових, навіть, цікавих. Це ті люди, які викликали бажання просидіти за підручниками зайві години, щоб досконало вивчити тему. Цим людям я завжди буду вдячна за розуміння і працьовитість.

По-друге, я потрапила саме в той потік студентів, які першими відчували на собі якісь нововведення. Саме той сайт дистанційного навчання «Мудл » припав на нашу долю. Як сніг на голову. В той самий час, коли він мав полегшувати життя, нам він, навпаки, зробив ведмежу послугу. Я би хотіла зауважити, що такий технічний прогрес не може не тішити, оскільки це полегшує навчання студентам і працю викладачам. Це великий крок у майбутнє більш якісного навчання, але не треба забувати, що окрім користі, цей пристрій навчання має і побічну дію. Один з прикладів – це вплив частого використання комп'ютера на зір. Навіть очі здорового студента потребуватимуть відпочинок від тої кількості прочитаного та вивченого матеріалу, який ми отримуємо. Тому я дотримуюсь думки, що класичні лекції та модулі необхідно проводити безпосередньо в стінах університету з наявністю живого спілкування з викладачем.

Востаннє, порівнюючи мій досвід навчання в Україні і Франції, хочу звернути увагу на єдину відмінну рису між ними, а саме спромогу студентів обирати свої дисципліни самим. Вам дається кількість кредитів ЄКТС, які вам необхідно заповнити саме тими предметами, які ви вважаєте за потрібно. Ви обираєте напрям навчання, наприклад, біологія, і далі на факультеті біології ви обираєте саме те, що хотіли б вивчати. Ви також можете відвідувати предмети з інших факультетів для саморозвитку і, таким чином, зберегти гроші тим, що нетреба відвідувати додаткові курси. Сподіваюсь, що у майбутньому нашим студентам також надаватимуть більше волі у виборі предметів.

В кінці, я би хотіла підвести підсумок тим, що наші успіхи в навчанні залежать від зусиль, які ми вкладаємо. Звісно, стипендія – це гарний стимул для старанних учнів, але завжди треба пам'ятати про кінцеву мету отримання вищого навчання – наше майбутнє.

Колісниченко Марія, 125м-16-1

Постановка проблеми. Державна політика України в галузі освіти спрямована на гарантування й забезпечення одного з конституційних прав

людини – права на здобуття якісної освіти. У різних державних документах, зокрема Законі України «Про освіту» [1], Національній доктрині розвитку освіти України [3] визначено основні напрями реалізації державної освітньої політики, а саме: забезпечення пріоритетності розвитку освіти, розширення доступності освіти всіх рівнів, підвищення її якості та сприяння розвитку особистості, творчих здібностей і талантів людини. Оскільки вища школа є одним із стратегічних ресурсів країни, ця теза визначає ключові моменти впливу освітньої системи на безпеку країни, функціонування яких необхідно забезпечити передусім. Однак за останні роки склалися несприятливі умови для розвитку вищої освіти. Економічні негаразди не стимулюють її розвиток. Цим пояснюється незадовільне фінансове становище системи освіти і науки загалом, а також низький рівень заробітної плати працівників. Освіта вимагає нових реформ, які обумовлені і потребами суспільства, і євроінтеграційними тенденціями.

Мета статті. Розвиток і вдосконалення освітньої галузі є необхідною передумовою як економічного розвитку країни, так і досягнення високих темпів зростання добробуту суспільства, тому метою дослідження є аналіз стану вищої освіти України й обґрунтування низки положень, конкретних рекомендацій, спрямованих на вдосконалення ресурсної забезпеченості освітньої сфери в сучасних умовах.

Основна частина. На теперішній час проблема освіти має дуже гострий характер. По перше бракує кваліфікованих кадрів, тому, що отримуючи освіту студенти поперед усе націлені отримати диплом, про вищу освіту, а не здобути професійні навички та стати фахівцем. Це обумовлено тим, що « без диплому», молодий спеціаліст може отримати тільки низькооплачувану роботу. Випускники не працюють по отриманій спеціальності, знання які вони отримують не завжди відповідають сучасним потребам.

Викликає питання сама система освіти, студент, який отримує навички та знання у вигляді лекцій та складанні тестів з варіантами відповідей, втрачає можливість мислити самостійно, проявляти свою творчість, шукати варіанти вирішення поставлених задач. Більшість студентів націлена на те, щоб здати залік або екзамен в будь-який спосіб та виконати завдання навчального плану, а не вивчити досконало предмет. Такій ситуації сприяє тотальна корупція в навчальних закладах.

Через низьку заробітну плату, деякі вчителі приймають екзамени та заліки за визначене грошове винагородження, а студенти готові платити, бо не мають фактичних знань. В деяких навчальних закладах існують навіть негласні преїскуранти. До більшої частини студентів, які навчаються за контрактом та оплачують своє навчання, мінімальні вимоги з боку навчального закладу, так як більшість навчальних закладів знаходяться на самофінансуванні, не отримують необхідної фінансової допомоги від держави та їм потрібні кошти для існування, а це також відображається на процесі навчання. Така ситуація існує не тільки в вищих навчальних закладах, а розпочинається у середніх школах, коли учні складають єдиний

державний екзамен та домовляються з керівництвом шкіл про «відмінний атестат». Питання корупції в навчальних закладах не вирішується з тієї причини, що обидві сторони, а саме вчитель-студент, знають про те, що учень може втратити нагоду навчатись далі, тому що дійсно не має достатніх знань та може бути відрахований.

В деяких навчальних закладах прийом документів проводиться не за результатами конкурсу, а за домовленістю з керівництвом. А як може навчатись студент, за якого вже «все вирішили»?

В час швидкісних технологій створюються умови життя, які вимагають самостійно та креативно мислячих людей. Постійно збільшуються обсяги інформації, необхідної для вивчення, а час який потрібен для цього скорочується. Це також впливає на процес навчання. Інформація вивчається поверхнево, мінімально, в необхідності для здачі заліку та швидко забувається. Також бракує навчальних посібників, інформація яка черпається з Інтернету не завжди відповідає дійсності та позбавляє студентів можливості проявити творчі здібності. Навіщо щось вигадувати, коли можливо переробить готове з Інтернету? В зв'язку з цим процвітає плагіат на всіх рівнях навчання.

Є проблеми із існуючими викладацькими кадрами. Професори, які мають достатній досвід роботи та необхідний запас знань не завжди відповідають сучасним вимогам викладання, працюють «по-старому». Молоді викладачі навпаки, бажаючи більше заробити, бо того вимагає рівень життя в Україні, намагаються викладати декілька дисциплін та не надають повноцінних знань в тому чи іншому предметі. Відсутність спеціалізованих курсів кваліфікації для викладачів та відсутність фінансування освіти взагалі тільки погіршує цей процес. Професія викладача стає непрестижною. Більшість викладачів отримують мінімальну заробітну платню за свою діяльність, а працюють вдвічі більше ніж їх західні колеги та практично не мають часу на участь в міжнародних конференціях та семінарах. 80% викладачів отримують дохід лише від викладацької діяльності, інші вимушені займатись репетиторством та викладанням в інших навчальних закладах.

На рівень доходів впливає і спеціалізація викладачів, так технічні фахівці оцінюються більше ніж гуманітарні, ІТ-фахівці отримують більше ніж викладачі природних наук. Тому більшість викладачів вважають основною проблемою вищої освіти насамперед низький рівень матеріального забезпечення викладачів. Слід відмітити і навантаження на одного викладача, яке згідно діючого законодавства, а саме Нормативів навчального навантаження на відповідний рік, складає від 900 годин (максимум) до 375 годин (мінімум) на рік та яку потрібно в обов'язковому порядку відпрацювати, часу займатись науковою діяльністю, підготовкою своїх докторантів у викладачів практично не має. Відповідно, якість освіти в українських закладах освіти не завжди відповідає західним стандартам

навчання та конкурентоспроможності українських фахівців на міжнародному рівні.

Окремо слід відмітити проблему державного замовлення окремих спеціальностей. Зменшення кількості місць для підготовки фахівців за бюджетні кошти та збільшення контрактної форми навчання змушує і самих студентів йти на підробітки, щоб мати змогу навчатись далі. Це в свою чергу впливає на навчальний процес, так як студент пропускає заняття, або біжить на роботу після навчання та не має змоги повноцінно відпочити або засвоїти та додатково опрацювати отримані знання .

Освіта, яку студент отримує в Україні не визнається в європейських країнах, тому діти можновладців та верхівки суспільства обирають навчання за кордоном.

З цієї причини, влада не зацікавлена в проведенні реформ в освіті, їм дешевше та простіше заплатити за навчання власної дитини за кордоном. Вартість навчання в Україні рік від року збільшується, якість навчання навпаки. В деяких європейських країнах вартість навчання навіть дешевше ніж в Україні, а перспективи вищі. Молоді фахівці, які дійсно є професіоналами , не в змозі отримувати необхідну зарплатню для достойного рівня життя та втілювати свої знання на практиці виїжджають за кордон, що призводить до відтоку кваліфікованих кадрів.

Проблема реформування освіти в Україні на теперішній час постає на одному із перших місць. З цього приводу набуває актуальності запровадження в Україні дистанційної освіти. Використання сучасних інформаційних технологій та телекомунікаційних мереж забезпечить доступ до різноманітних освітніх ресурсів та наукових систем та частково може вирішити перелічені проблеми.

Дистанційна освіта, це можливість навчатись та отримувати необхідні знання віддалено від навчального закладу в будь який зручний для студента час.

25.04.2013 року Міністерством освіти і науки України було затверджено Положення про дистанційну освіту. Згідно п. 1.4. вказаного положення «Метою дистанційного навчання є надання освітніх послуг шляхом застосування у навчанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій за певними освітніми або освітньо-кваліфікаційними рівнями відповідно до державних стандартів освіти; за програмами підготовки громадян до вступу у навчальні заклади, підготовки іноземців та підвищення кваліфікації працівників».

Запровадження даної системи має багато переваг, це і одночасне звернення до великої кількості слухачів за допомогою телекомунікаційного зв'язку, це і зворотній зв'язок між викладачем та студентом, ефективне використання навчальних приміщень, як наслідок зниження витрат на підготовку фахівців, розвиток інформаційних технологій, підвищення кваліфікації викладачів, збільшення можливостей одержання освіти для різних категорій студентів, а саме можливість отримати іноземну освіту

громадянам України та іноземцям, які бажають навчатись в Україні без виїзду з місця мешкання, сприяння самоорганізації студентів, розкриття творчих можливостей та інтелектуальний зріст, можливість займатись навчанням у зручний спосіб одночасно з професійною діяльністю, зменшення корупційних ризиків.

Але впровадження дистанційної системи має певні складнощі, насамперед розробку та впровадження спеціальних методик навчання, впровадження відповідних технічних засобів, розвиток комп'ютерного моделювання, використання нових інформаційних технологій, тощо. З вказаних причин кількість вищих навчальних закладів України, які запроваджують дистанційне навчання, досить незначна.

Також для використання дистанційного навчання потрібно поступово змінювати світогляд сучасного студента, тому що вказана форма навчання вимагає певної самоорганізації та свідомості від останнього.

Відповідно до Програми розвитку системи дистанційного навчання затвердженої Постановою Кабінету міністрів України від 23.09.2003 р. та яка була розроблена на 2004-2006 роки передбачалося «здійснення нормативно-правового, організаційного, науково-методичного, інформаційно-телекомунікаційного, матеріально-технічного, кадрового, економічного та фінансового забезпечення системи дистанційного навчання», але втілення перелічених заходів в Україні відбувається дуже поступово.

Вказані заходи не знаходять підтримки на державному рівні. Тому насамперед потрібно забезпечити державну акредитацію дистанційного навчання та визнання отриманих дипломів з боку держави.

Висновки. Спорідненість реформування механізму фінансування із загальним рухом економічних і соціальних реформ, що відбуваються в Україні, є найважливішим для реформування системи вищої освіти.

Основні домінанти реформування механізму фінансування на новому етапі – правові, економічні, структурні та управлінські зміни. Без сумніву, що можлива зміна домінант на різних етапах. Слід також виділити низку проблем, які впливають на сучасний стан вищої освіти в цілому, особливо на її фінансування:

- суспільна: розрив між суспільними потребами і попитом, з одного боку, і механізму фінансування освіти – з іншого;

- суперечності між задекларованою рівністю можливостей отримання вищої освіти і реальною її доступністю для різних груп населення;

- політична: відставання процесів, що протікають у системі вищої освіти, від загального ходу українських реформ (політичних, економічних, соціальних), запізнення цих процесів у реалізації ідеології і правової бази освітньої реформи, які закладені в Законі України «Про вищу освіту» [3];- економічна: розрив між ринковим характером економіки країни, що формується, і залишковим характером фінансування вищої освіти;

- структурна: невідповідність функціонально-територіальної і організаційної структур системи вищої освіти потребам суспільного розвитку, розвитку освіти й завданням економічної і соціальної реформ;

- освітня: невідповідність змісту вищої освіти й освітніх технологій суспільним і культурним вимогам, рівню розвитку науки, відсутність дієвих механізмів оновлення змісту й технологій освіти.

Сьогодні перед державою і суспільством стоїть життєво важливе й невідкладне завдання не подальшого удосконалювання і реформування, а відновлення системи освіти на якісно новій основі. Необхідно змінити механізм фінансування вищої освіти так, щоб вона забезпечувала можливість індивідуального освітньо-професійного росту, соціальну, академічну, професійну і територіальну рівність особливостей особистості. Маючи дуже обмежений інвестиційний ресурс, Україна повинна забезпечити пріоритетний розвиток освітнього сектору, оскільки це одна з національних точок зростання.

Література

1. Про освіту: Закон України від 23.05.1991 № 1060-ХІІ // zakon.rada.gov.ua.
2. Про вищу освіту: Закон України від 17.01.2002 №2984-ІІІ// zakon.rada.gov.ua.
3. Національній доктрині розвитку освіти України: Указ Президента України від 17.04.2002 №347/2002 // zakon.rada.gov.ua.
4. Ломанов І. Оплата праці працівників науки, вищої школи, охорони здоров'я та освіти. Концептуальні основи її диференціації // Україна: аспекти праці.– 1996.– №2. – С. 40–45.
5. Основні показники діяльності вищих навчальних закладів України на початок 2010–2011 року // Державна служба статистики України // ukrstat.gov.ua.
6. Садлак Я. Університетські рейтинги і нові запити суспільства // Дзеркало тижня.– 2010.–№22. – С. 1, 13.
7. Таргашвили Т.А. Изменения в подходах к финансированию государственного сектора высшего образования в странах мира. – М.: НИИВО, 2009. – 168 с.
8. Професійне і соціально-економічне становище викладачів а початок 2012-2013 року// nbnews.com.ua/ua/tema/98469/

Кононенко Наталія, 103м-16-2

Публікація присвячена відображенню бачення студента сучасної вищої освіти в Україні, її позитивної та негативної сторони, а також запропонованню найбільш вдалої, на думку автора, моделі освіти.

Сучасна освіта – це важливий чинник становлення й розвитку особистості, як невід'ємна частина соціального та культурного середовища, в якому живе людина.

Сьогодні умови життя людини – це комп'ютеризоване та активне інформаційне середовище і зважаючи на те, що людина живе в суспільстві: освіта спрямована на забезпечення необхідних умов для інтелектуального розвитку та зробити нас більш відкритими для соціуму, через засвоєння

сучасних методів та засобів наукового пізнання. Освітній процес нинішнього часу передбачає відносно вищої освіти набуття ерудованості, компетентності, формування творчості, культури особистості.

В останні роки освіта України зазнає все більше реформ, задля розвитку конкурентоспроможної держави, деякі з цих змін буде розглянуто нижче.

На мою думку, важливою реформою у розвитку освітнього процесу є нововведення у вищих навчальних закладах, що не всім до вподоби, яке стосується заохочення студента до навчання, а саме надання стипендії лише при відмінному результаті засвоєних знань по кожній з дисциплін та по рейтингу групи. Виплата стипендії по рейтингу, особисто мені, не до вподоби, бо з-поміж студентів, котрі здали засвоєний матеріал на відмінно, стипендію отримують тільки ті, які знаходяться вище в цьому списку, і тому якась десята середнього балу може все змінити. А от розподіл величини стипендії, відносно рейтингу, цілком справедливий.

Також, важливим способом запровадження навчання протягом життя, може стати використання можливостей дистанційної освіти, яке дало б змогу не залишаючи роботу чи інші важливі справи, займатися навчанням.

Заочне ж навчання, з моєї точки зору, не зовсім організовує студентів до освітнього процесу, більшість з яких хочуть отримати диплом не приймаючи належної участі у надбанні знань. Цей вид навчання є вагомим, якщо особа вирішила піднятися по кар'єрній сходинці та здобуває для цього відповідні знання., головне, щоб не відбувалася корупція та списування. Адже важливо вміти застосувати свої знання: проявляти кмітливість, ерудованість.

Звісно, якщо людина справді хоче бути розвиненою, то спосіб як це зробити не є важливим, а головне ставлення самого себе до цього.

Однією з новітніх реформ, котра стосується нововведення, що до оприлюднення результатів навчання, коли всі оцінки залишаються конфіденційними для загалу і є відомими тільки студенту та викладачу. Це, звісно, направлено на стимулювання навчальної діяльності, але навряд чи зробить суттєві зміни в навчанні.

До недавнього часу, освіта ХХІ століття, в Україні, мала і такі проблемні сторони:

* Копіювання західних стандартів (українська модель освіти зорієнтована на європейську – Болонську систему (фахову модель)), що не дає розвитку власного педагогічного процесу.

* Також, чи то через брак робочих місць, чи помилковий розподіл державного замовлення: відбувається перевиробництво кадрів, що призводить до відсутності роботи за фахом дипломованих випускників.

Але тепер на вирішення цих проблем прийнята справедлива реформа, у якій говориться про те, що усі виші отримали право впроваджувати власні освітні та наукові програми. Та те, що із 2016 року абітурієнти уже на етапі проходження ЗНО можуть вибирати спеціальність і виш, в який хочуть вступити. Тоді за підсумками ЗНО буде складено рейтинг абітурієнтів, кращі з них отримують право вчитись безкоштовно. Таким чином, відповідно до

уподобань абітурієнтів автоматично визначатимуться рейтинги спеціальностей і вишів.

На мою думку, для більш організованого розвитку освітнього процесу потрібно було б, із самих початкових рівнів навчання, фахову модель, поєднати з особистісною (неокласичною) моделлю освіти та творчо використати міжнародний досвід. Мета фахової моделі – дати якомога більше знань, вимагаючи при цьому повторення пройденого, що не є творчим підходом, тому що людині дають знання, але не навчають ними оперувати. Особистісна модель спрямована не на вузький професіоналізм, як у Європі, а на розвиток особистості. Така модель впроваджена в Америці, де у центрі їх освітньої системи знаходиться особистість, яку потрібно плекати, розвивати й готувати відповідно до поклику душі професійні навички. Саме тому: об'єднання двох напрямків освіти повинно будуватися на педагогіці особистості та індивідуальному підході в навчанні.

Косенко Юлія, 133м-16-1

Я – магістр, студентка 5-го курсу Національного гірничого університету. Вже половину десятиріччя я є безпосередньою учасницею навчального процесу у системі вищої освіти України. За цей час я встигла побачити всі нюанси цього процесу зсередини. Є деякі моменти, які мене порадували, є моменти, які, навпаки, засмутили. Нижче я б хотіла описати свої враження від нашої системи освіти.

Найбільш позитивним аспектом для мене є досить високий професійний рівень викладачів у моєму ВНЗ. Приємно, що педагоги мають не тільки профільні знання зі свого предмета, але й загально технічну та навіть загальнонаукову ерудицію. Також я бачу ентузіазм у викладанні, прагнення передати свої вміння та навички молодшому поколінню. Більшість викладачів вдало підтримують дисципліну, не перегинаючи палицю в сторону надмірної суворості або, навпаки, потурання капризам деяких студентів. Також добре враження справляє контактність викладачів, тобто їх готовність спілкуватися зі студентами, відповідати на запитання, вступати в дискусії. Звісно ж, трапляються й непорозуміння, однак у моєму досвіді їх завжди вдавалося вирішити та прийти до консенсусу. Тому перш за все я хочу подякувати усім людям, які навчали та навчають нас, за їх нелегку працю та щирість, з якою вони ставляться до нас, студентів.

Тепер переходимо до неприємних моментів. XXI рік – час нових технологій, можливо навіть початок нової, високо наукової ери в історії людства. Але, на жаль, технічне забезпечення навчального процесу поки що не встигає за темпом прогресу. Це досить відома проблема, яку вже багато обговорювали на різних рівнях. Я б не хотіла повторювати загальновідомі речі, тому розгляну конкретну ситуацію та запропоную свій варіант її покращення.

Мова піде про залікові книжки. Мені трохи дивує те, що при досить високому рівні розробки електронних комп'ютерних баз студенти досить користуються паперовими книжками. Адже папір поступово, але впевнено відходить до минулого. На мій погляд, паперові документи значно поступаються електронним у зручності використання. Це легко побачити на прикладі паперових залікових книжок. Ось їх найбільш істотні недоліки:

- їх легко пошкодити;
- можливо загубити;
- можливо залишити вдома у відповідальний момент;
- до них потрібно вносити багато інформації, окрім оцінок;
- деякі недобросовісні студенти намагаються підробити оцінки.

З огляду на ці чинники я пропоную запровадити електронні залікові книжки. Ці книжки можуть бути частиною об'єднаної електронної системи, у якій будуть фіксуватися усі формальні характеристики навчального процесу: перелік предметів, прізвища викладачів, кількість годин, форми та дати контролю тощо. Кожен студент матиме свій власний робочий кабінет, у якому він бачитиме свій навчальний план. Також там буде його електронна залікова книжка. Система автоматичне формуватиме її зміст згідно з навчальним планом. Уся інформація про викладачів та особливості контролю буде внесена до залікової книжки заздалегідь. Викладачам залишиться лише проставити оцінки. Це забезпечить значну економію часу. Виставлення оцінки здійснюватиметься викладачем через свій власний обліковий запис із відповідними правами. Інформація автоматично поступатиме до всіх інших модулів системи, тому викладачам не доведеться окремо заповнювати відомості. Потім усі оцінки будуть враховані при складенні стипендіального рейтингу. В цілому введення подібної електронної системи значно спростить формальні сторони учбового процесу, зменшить градус бюрократизму. Викладачі та інші співробітники ВНЗ отримають можливість займатися безпосередньо учбовими справами, а не витратити час на заповнення паперу.

Також у цього нововведення є ще одна позитивна сторона – екологічність. Виробництво паперу завдає значної шкоди навколишньому середовищу через те, що сировиною для паперу є дерево. Ліс – це зелені легені планети. Його вирубка призводить до зменшення концентрації живильного кисню у повітрі. Також вирубка лісу знищує екосистеми, в які він входить. Страждають інші рослини, птахи, тварини. Саме тому зменшення використання паперу є оптимальним вибором на шляху до покращення стану довкілля. Передові технології можуть стати добрими помічниками у цій справі.

Отже, я вважаю, що запровадження електронної системи контролю знань значно підвищить якість навчального процесу та сприятливо вплине на стан навколишнього середовища. Я сподіваюсь, що вже у найближчому майбутньому студенти зможуть скористатися перевагами цієї системи.

Література

1. Салов В.О. Основи педагогіки вищої школи : навч. посіб. для студ. гірн. спец. вищ. навч. закл. / В.О. Салов. – Д. : НГУ, 2003. – 183 с.
2. Національний гірничий університет. 25 кроків у нове тисячоліття : худ.-публіцист. вид. / [ред.. С. Графська ; макет і худ. оформ. К. Ткаченко]. – Д. : НГУ, 2004. – 256 с. : іл. кол.

Кривенко Дар'я, 035-16м

У сучасному житті без вищої освіти обійтися дуже важко. В нашій країні майже кожен роботодавець бажає бачити у своїй команді людей з дипломами про вищу освіту. Але чи так важливий цей диплом? Чи то, можливо, більше повинні цінуватися знання, які знаходяться у людини в голові, а не те, що написано на папірці? Адже ні для кого не таємниця, що принцип вищої освіти в Україні принципово відрізняється від найближчих західних країн. Із самого дитинства кажуть, що головне отримати гарну оцінку і якимось зовсім забувають про те, що високий бал зовсім не означає такі ж високі знання. Розповсюджений у навчальних закладах формальний підхід до навчального процесу, на жаль, не втрачає своєї актуальності. Неприйняття нових поглядів на освіту учасниками навчального процесу, відсутність бачення необхідності переходу від усталених та чітко регламентованих правил, яким мають слідувати викладачі та студенти, до нових, революційних, експериментальних методів та технологій навчання, формалізують навчальний процес, обмежують творчі можливості студентів та викладачів. Отож, відсутність мотивації та зацікавленості в отриманні вищої освіти, але впевненість в необхідності її отримання приводить до того, що має місце комерціалізація вищої освіти.

Нещодавно журналістами було проведено опитування студентів стосовно того, що викликало в них мотиви отримувати вищу освіту, наскільки цінується в Україні та взагалі у світі диплом про вищу освіту, що може змінити в їхньому житті диплом про вищу освіту, на скільки вони планують використати його в подальшому житті, чи зможе на їх думку диплом про вищу освіту забезпечити безпроблемне майбутнє в плані працевлаштування, матеріального забезпечення, соціального статусу.

У ході цього дослідження виявилось, що студенти вважають та переконані в тому, що якість навчання не зростає, а навпаки погіршується, чому сприяє реформування системи освіти. Це зумовлене насамперед тим, що студенти не адаптовані в повному сенсі до навчання ВНЗ з запровадженими змінами, зумовленими приєднанням України до Болонського процесу. Тому вони не сприймають у позитивному сенсі, у силу відсутності відповідного досвіду, та відповідного багажу знань ті зміни, які відбуваються або повинні відбутися для змінення системи освіти в більш ефективне русло.

Одним із засадничих принципів сучасної освіти має бути дотримання принципу світоглядного та культурного самовизначення людини. Тобто в особистісному ракурсі відбувається заміна стереотипів поведінки й образів мислення, а моделлю сучасної особистості стає «інноваційна людина», що перебуває у стані пошуку. Провідною умовою навчання має стати формування в людині дослідницької позиції, а винахідливість - архетипом життєдіяльності.

Кушнір Тетяна, 141м-16-3

Кожинучень, який навчається у школі, мріє отримати вищу освіту у незалежності добре він навчався у школі, чи погано. Так вимагає суспільство. По закінченню навчання у школі починається вступна лихорадка. Здача ЗНО, вибір університету і професії. Частина учнів, добре склавши ЗНО, стають студентами вищих навчальних закладів, деяких спонсують батьки, вони їм сплачують за навчання.

І так школярі стають студентами. Перша уява тих хто стоїть під стінами університету, що тут їх зроблять розумнішими, так як тут і будова більша по відношенню до школи, і кафедр та викладачів побільше. Майже усі вони мають наукову степінь, посади науковців. Виходить і студент зможе цього досягнути.

З початком навчального процесу вони розуміють, що йде начитка матеріалу, а потім практичні роботи. І так студент поступово втягується в студентські будні. Тепер він не просто вчить, це стане йому в нагоді в майбутній його професії. Але, коли йде начитка лекцій - це добре, але от коли переходимо до практичних занять ось тут-то і хотілося б провести зміни. Не просто прораховування лабораторних робіт, а й на практиці щоб були справжні лабораторії, де можна було попрацювати практично, і побачити результат своїх підрахунків.

Система університету має малу технічну базу, і якщо це електрики, то вони вже в стінах університету повинні проходити від найпростіших вправ (з'єднання розеток, вимикачів), до роботи з високою напругою (трансформатори). Якщо студент буде на практиці мати уявлення про роботу монтера, тоді після закінчення університету, він зможе працювати інженером, так як зможе управляти робочими кадрами, знаючи процес. А, найчастіше, студенти після закінчення університету не мають уявлення, що робиться на підприємствах насправді. І це пов'язано з тим, що мало практики як в університеті, так і на підприємствах. Якщо на перших курсах ввести більше практичних занять, то на старших курсах буде зрозуміліше проектування всієї системи електропостачання. А так студент знає тільки теоретично, і в руках не тримає той чи інший інструмент. Студенти повинні, наприклад, монтувати і з'єднувати проводи хоча б на міні проектах в студентських лабораторіях, щоб бачити результати своєї праці. Тоді і до

лекцій вони будуть ставитися більш серйозно, так як отримані знання необхідно застосувати на практиці.

В теперішній освіті студента стимулює отримання стипендії і то не всіх. Головне добре написати екзамени і здати заліки на високий бал, тоді і буде стипендія. Для досягнення цього багато студентів днями і ночами заучують наукові фрази, які були вичитані в підручниках або на лекціях. В результаті, при виході зі стін університету в голові залишиться нуль. Той, хто вищербив, і не зрозумів сенсу вивченого, у робочому житті на підприємстві не зможе навчити своїх підлеглих правилами обслуговування обладнання, а ось практичні знання, показані в лабораторії, важливі, цікаві, корисні. Якби університет забезпечити кімнатами імітаторами, де на кожній кафедрі були цілі лабораторії, і студенти могли на практиці побачити свої результати роботи, і одразу змогли виправити свої помилки без нанесення ушкоджень університету. Як комп'ютерна гра. З'єднав десь не так і замикання. Хотілося, щоб такі нововведення були не поодинокими, а стандартними.

Стимулюючим процесом в навчанні студента є і саме ставлення викладача до свого предмету. Якщо сам викладач відноситься відповідально до свого викладання, тоді і студенти краще запам'ятовують той чи інший матеріал, і лекція, на якій викладається навчальний матеріал, більш цікава, тоді і рівень знань у студента буде вище, а від цього залежить рівень підготовки фахівців. Тому, якщо після університету виходить більше якісних фахівців, тоді і рівень викладання в цьому університеті поставлений на високому рівні.

Що ще хотілося б змінити у вищій освіті? Введення в освіту предмета психологія. Після отримання диплома вищої освіти виходять фахівці, інженера, які повинні працювати з людьми, керувати робочим процесом, але якісне управління персоналом можливо тільки тоді, коли керівник добре вивчив психологію керівництва і міжособистісних відносин. Продуктивність буде вище, якщо керівництво буде правильно знаходити важелі управління персоналом. А для цього потрібно знати психологію. Знання психології допоможе керівнику швидко зорієнтуватися в тих чи інших ситуаціях, щоб начальник не був тираном, а вмів грамотно підходити до людей. Психологічний підхід до людей допоможе вирішити проблеми з підвищенням рівня виробництва. Для цього потрібно розробити програму по психології для вищих навчальних закладів і не тільки.

Психологію потрібно вводити ще в школі, як предмет викладання, на якому школярам потрібно розповідати про закони природи, закони розвитку людського суспільства: поведінка, освіта, співіснування в сім'ї, виховання дітей, подружжя.

Теперішнє суспільство не націлене на те, щоб майбутнє покоління було щасливо. Воно штовхає людей вже з раннього віку в пучину змагання, де, як в будь-якому змаганні, залишаються не тільки переможці ... У підсумку ми прирікаємо себе на постійні стреси, проблеми, на без успішні пошуки щастя. І завдання полягає в тому, щоб психологи, соціологи, педагоги - ті, хто

розуміє цю проблему або можуть її зрозуміти і усвідомити, прийшли до більш-менш правильного висновку і змогли б показати людству (і масам внизу, і приймаючим рішення нагорі), що даний психологічне виховання є запорукою здоров'я і суспільства, і людини, і сім'ї.

Тому, майбутнє фахівців, які виходять зі стін університетів, дуже залежить від правильної освіти. Хотілося, щоб кожна людина і все суспільство в цілому, жили в гармонії з природою, і впровадження нових технологій було поставлено у рівновазі ЛЮДИНА-ПРИРОДА.

Лахмасова Катерина, 035м-16

Перед подачею документів до ВНЗ абітурієнт обмірковує свої подальші плани, тобто те, чим він збирається займатися в майбутньому у професійному плані. Мабуть у половині випадків ці плани та сподівання не здійснюються або радикально змінюються, але обмірковувати їх все ж таки варто.

В процесі міркування над подальшою професією студент частіше всього визначає три принципових пункти: свої вподобання, прибутковість обраної професії та наявність бюджетних місць, тобто можливість отримувати стипендію. Як відомо, сьогоднішні модні та престижні професії майже завжди платні, тобто вчитися на них можна лише за контрактом. У цьому випадку ти не лише не отримуєш стипендії, ти ще й платиш за навчання. Але є і перевага, яка полягає в тому, що, здобувши освіту за цією спеціальністю, ти зможеш скоріше повернути гроші витрачені на навчання та взагалі, скоріш за все, будеш заробляти набагато більше, ніж здобувачі бюджетних спеціальностей. Хоча, все ж таки варто сказати і про тих людей, які не отримали вищої освіти, і порівнюючи з ними, людина з будь-якою спеціальністю (бюджетна чи контрактна) має безумовні переваги під час працевлаштуванні. Тому що диплом сам по собі є не лише підтвердженням здобуття певної спеціальності, а й підтвердженням базису знань, якими володіє освічена людина. У будь-якому разі, влаштовуючись на роботу, необхідно буде вчити щось нове, отримувати новий досвід. Як кажуть роботодавці «Забудь усе, що ти знаєш, і починай вчити все спочатку».

Напевно, найважливішим фактором у виборі професії є вміння та бажання абітурієнта, його схильність до гуманітарних чи технічних наук, сфера його інтересів. Бо заздалегідь нецікава справа не допоможе засвоєнню нових знань, або навіть приведе до відрази та небажання вчити дисципліни, які передбачені спеціальністю. Результат подібного процесу не буде успішним.

Студенти не завжди правильно та обачно вибирають свою майбутню професію. Інколи цей вибір не має нічого спільного з їхніми вподобаннями. Але отриманий диплом про вищу освіту залишає свій відбиток на подальшому виборі професії. Хоча, місце подальшого працевлаштування, посада, яку ти будеш займати та заробітна плата залежить не скільки від

спеціальності, яка написана у дипломі, а від вдачі, вміння пристосовуватися до обставин та здібностей людини, яка спромоглась вчасно та до місця їх проявити, завдяки чому змогла знайти своє місце під сонцем.

Максименко Павло, 184м-16-5

Від чого залежить якість отриманих в університеті знань? Від атмосфери на заняттях, від викладачів та їх манери викладання дисциплін. Кожний студент хоча б один раз за період навчання в університеті чи іншому закладі, скаржився на те що викладач знижує оцінки без вагомих на те причин, лекції читає нудно чи взагалі нічого не пояснює, даючи весь матеріал на самостійне вивчення. В таких моментах у студента відпадає бажання приходити до цього викладача на заняття. Яким є ідеальний викладач, з точки зору студентів? Розглянемо це питання.

Вік викладача. На думку студентів, цей фактор грає певну роль у ставленні до педагога, але не основну. Звісно приємно коли тобі матеріал викладає молодий викладач, але він не зможе тримати на собі увагу студентів на кожному занятті, якщо там буде нудно і ти нічого не зрозумієш після лекції. Викладач повинен зацікавити студентів своєю дисципліною при першій їх зустрічі.

Комунікація зі студентами. Кожен викладач має бути хорошим психологом, щоб знаходити зв'язок зі студентами. Практика свідчить, що викладачі, які не так давно і самі були студентами, краще знаходять спільну мову зі своїми учнями, ніж викладачі зі стажем.

Знання викладача. Різносторонність знань викладача має слугувати прикладом для студентів, мотивацією отримувати якомога більше знань у різних сферах діяльності людини. Студентам дуже цікаво слухати викладача, який підкріплює матеріал прикладами із життя, ситуаціями в сучасному суспільстві, які пов'язані з тим що вони розбирали на лекціях.

Форма викладання матеріалів з предмету. Це на думку студента, найголовніша запорука засвоєння, отриманої на лекціях, інформації. Викладач має бути оратором. Звісно, ораторська майстерність – це талант, у одного викладача цей талант є, а другий не має цього. Але над цим можна працювати. Не дарма зараз є велика кількість курсів з ораторської майстерності. Можна згадати Демосфена, який дуже довго працював над собою. В результаті цієї праці ми його і запам'ятали, як прекрасного оратора. Головною ознакою гарного лектора чи оратора є чітка дикція та спокійний і гучний голос. Інформація краще за все засвоюється в дружній атмосфері, коли існує зв'язок між педагогом та аудиторією, і студент не почуває прірви в спілкуванні між собою та викладачем. Це досягається за рахунок коротких перерв у письмі на лекціях, під час яких лектор підкріплює викладений матеріал, графічною інформацією чи простим поясненням.

Чому вчить викладач на своїх заняттях? Весь матеріал, отриманий на лекціях пам'ятати все життя не під силу студентам. Навчити студента власноруч здобувати необхідні знання, а не отримувати готові знання - це головна мета вищої освіти. А викладач має бути провідником до цих знань, спрямовувати студента на вірний шлях. Отже головна мета лекцій - дати студенту необхідну базу, а не якомога більше лекційного матеріалу.

Підводячи підсумки можна сказати, що викладач має бути перш за все цікавою особистістю, яка може зацікавити собою і своєю дисципліною людей. Головними якостями гарного викладача можна назвати - різносторонність його знань, комунікабельність, ораторська майстерність, ерудиція та ставлення до дисципліни, яку він викладає. Від викладача залежить ставлення студента до його предмета. Якщо педагог – цікава особистість, то і студент зацікавиться його наукою!

Махуку Пинс Д., 184м-16-1

СИСТЕМА ОБРАЗОВАНИЯ В РЕСПУБЛИКЕ КОНГО

Нормативная база по вопросам образования. Действующее национальное законодательство в области образования представлено следующими документами: Законом об образовании (Loi n° 008/90, 1990) с поправками, внесенными Законом n° 25/95 (1995), Законом и декретами (Loi n° 25/95, 1991; Decret n° 96-174, 1996; Decret n° 96-221, 1996), регулирующим деятельность частных учебных заведений, а также различными законодательными и нормативными актами, разработанными в целях реализации основных законов.

Полномочные органы управления образованием. В Республике Конго полномочным органом управления образованием является Министерство начального, среднего и высшего образования.

Система образования. Среднее образование в Республике Конго включает следующие ступени:

– начальное образование с нормативной продолжительностью 6 лет (1–6 классы. Нормативно установленный возраст доступа к программе 6 лет);

– среднее образование: первый цикл (базовое образование) нормативной продолжительностью 4 года (7-10 классы); второй цикл профильного образования продолжительностью от 3 до 4 лет, который является заключительным этапом (циклом) полного среднего образования.

Выпускники первого цикла среднего образования получают Свидетельство об окончании первого цикла среднего образования. На завершающем этапе среднего образования учащиеся могут выбрать для продолжения обучения общий или технический лицей. При завершении второго цикла среднего образования выпускники сдают экзамены и получают итоговый документ Свидетельство (или Диплом) бакалаврата или

после четырех лет обучения – Диплом технического бакалавра с указанием профиля заключительного этапа обучения в лицее. Оба диплома дают доступ к программам высшего образования.

По окончании программ профессионально-технического образования после двух лет обучения выдается «Свидетельство о техническом обучении».

Высшее образование реализуется в признанных Министерством начального, среднего и высшего образования Университетах и институтах.

Доступ к программам высшего образования имеют обладатели дипломов бакалавра. Прием на все программы осуществляется с учетом профиля полученной подготовки на основе результатов обучения.

Подготовка педагогических кадров для образовательных учреждений среднего образования (колледжей и лицеев) осуществляется в высших педагогических школах, для технических лицеев – в Высших школах технического образования. По завершении двухлетней программы выдается «Свидетельство о пригодности для преподавания в общеобразовательном колледже».

По завершении трехлетней образовательной программы выдаются «Свидетельство о пригодности для преподавателей среднего образования» или «Свидетельство о пригодности для преподавателей технического образования».

После двух лет обучения в университете выдаются:

– Диплом об общем университетском образовании с указанием направления подготовки;

– Университетский диплом о гуманитарном образовании;

– Диплом об университетском технологическом образовании.

Эти дипломы являются промежуточными документами об образовании, подтверждающими окончание первого цикла высшего университетского образования, не являются квалификациями и дают доступ к продолжению образования на третьем году обучения по направлению подготовки в вузе.

Завершение первой ступени второго цикла высшего университетского образования подтверждается Дипломом лицензиата.

Совокупная нормативная продолжительность образовательной программы составляет 3 года.

Наличие диплома лицензиата дает право продолжить обучение для получения квалификации второй ступени второго цикла – Диплома мэтриз. Нормативная продолжительность этой ступени 1 год (совокупная продолжительность 4 года).

На программы следующего цикла принимают обладателей диплома мэтриз с высокими результатами успеваемости. В случае завершения программ с нормативной продолжительностью 1 год выдается Диплом об углубленном образовании или Диплом о высшем образовании.

К программам докторской подготовки имеют доступ обладатели дипломов DEA. После успешного завершения докторских программ с

нормативной продолжительностью 2 года присваивается степень доктора третьего цикла. Завершение 5-летней образовательной программы по некоторым специальностям приводит к присвоению степени государственного доктора.

Система оценок. В системе образования Республики Конго применяется система оценок, характерная для всех стран, использующих французскую модель образования:

16-20	отлично
14-15.9	хорошо
12-13.9	почти хорошо
10-11.9	удовлетворительно, посредственно
0-9.9	отложено (неудовлетворительно)

Оценки от 8,0 до 9,9 (допустимо, приемлемо) считаются условно удовлетворительными по непрофильным дисциплинам, если средневзвешенная итоговая оценка превышает 10,0.

Манойло Вікторія, 133м-16-1

Навчання в Україні майже не змінилося з часів колишнього Радянського Союзу. Здобувати вищу освіту охочих стало навіть більше ніж за часів СРСР. У більшості абітурієнтів склалося враження, що вища освіта відімкне перед ним всі двері до забезпеченого життя, але при цьому, отримувати знання не всі поспішають. Поняття «вищу» підмінене: не здав залік або іспит – заплатив, щось не знаєш – списав. Навіщо перейматися, якщо можливо вирішити справу фінансово. Ще з школи ми навчалися для батьків. Обирати цікаву справу для себе не завжди вдавалося, тому обирали за порадою.

Український випускник не може отримати висококваліфіковану освіту. Викладачі не зацікавлені в наданні якісних знань. Обладнання застаріле або навіть відсутнє. Після закінчення Вишу майже не можливо влаштуватися за професією з гідною зарплатнею. В країні діє корупція. Все вирішують зв'язки: не рідко буває, що студент, який вчився, геть погано, стає керівником відмінника.

Для сьогоденного студенту великим стимулом є отримання вищої освіти за кордоном. Це щось нове, цікаве, але не зовсім зрозуміле. Тому студенту за кордоном набагато важче навчатися. Насамперед потрібно змінити ставлення до навчання. Знання потрібні саме тобі, ти являєшся власником своєї долі. Обирати тобі і вирішувати також тобі.

Зміни в країні потрібно починати з освіти, щоб були кваліфіковані спеціалісти у різних галузях, тоді почнеться підйом економіки, підніметься рівень життя. Коли ми будемо відповідати стандартам європейського життя,

тоді висококваліфіковані спеціалісти будуть залишатися в країні, а не виїжджати за кордон, шукаючи кращого життя.

Я гадаю, що для цього в нас є всі перспективи, бо в нас підростає розумна та креативна молодь, яка зможе змінити нашу країну на краще. Україна – це сильна та могутня держава з великим майбутнім!

Мариненко Марко, 141м-16-4

Хотілося б підняти важливе питання щодо спортивного життя Національного гірничого університету. Багато студентів, молоді які навчаються в ВУЗі люблять спорт. Адже це, по-перше, дуже гарна розрядка від важкого, довгого навчального процесу, а по друге, фізичне виховання дуже корисне для здоров'я. На сайті університету в розділі: «Кафедра фізичного виховання» є таке висловлювання «Кафедра веде активну роботу в напрямку фізичного оздоровлення студентів НГУ та підвищення рівня підготовки і спортивних показників спортсменів у різних видах спорту». Але за роки навчання в університеті, цього я не помітив. В нашому гірничому університеті, якщо ти хочеш відвідати тренажерний зал, то тебе туди просто не впустять, бо тобі потрібно купити абонемент. Дуже цікаво, чому студенти повинні платити, в своєму університеті, гроші за змогу займатись спортом? Схожа ситуація існує із новим міні-футбольним полем, який було не так давно збудовано. Тут теж треба заплатити, щоб пограти у футбол. На сьогоднішній день дуже жорсткі правила на отримання стипендії для студентів, також не всі мають хороше фінансове забезпечення і не всі можуть дозволити собі витратити гроші на спорт. Для всіх не таємниця, що той самий тренажерний зал, футбольні поля на вулиці та в будівлі корпусу №6 відвідують та тренуються чужі, сторонні люди, які не мають відношення до ВУЗу. Вони також платять кошти за тренування. В даній ситуації я не бачу нічого поганого, адже наша держава виділяє не дуже багато коштів для нормального утримання учбового майна, а тим паче, його оновлення. І тому наш університет вимушений вдаватися до таких заходів. Але все ж таки, не за рахунок своїх студентів! Такими чином, університет показує своє відношення до студентів. На мою думку, це неправильно і дуже не справедливо відносно студентів. Можливість займатися спортом в університеті повинно бути безкоштовною

Мотовилов Роман, 141м-16-3

Система освіти в Україні не зовсім відповідає нинішньому часу.

Для того щоб покращити систему освіти в Україні необхідно:

1. Покращити систему викладання.
2. Збільшити зарплату викладачам і стипендію студентам.

3. Змінити систему розподілу стипендій.
4. Ефективно використовувати кошти, які виділяються на освіту.
5. Покращити матеріально-технічну базу ВУЗІВ.
6. Кількість спеціалістів випускників повинно відповідати необхідної потребам економіки.
7. Обов'язково надавати практичні навички студентам по спеціальності.
8. Забезпечити комфортабельними гуртожитками.
9. Забезпечувати випускників ВУЗІВ робочими місцями.
10. Збільшити заробітну плату молодим спеціалістам.

На мою думку, стипендія має бути не менше, ніж позиточний мінімум, щоб всі студенти могли нормально навчатися і не думати про те, де взяти гроші під час навчання і не працювали. При такому розподілі стипендії виходить чим більше студентів навчається, тим більше стипендіальних місць, а якщо мало, то може бути і таке, що 1 чоловік на факультет отримує стипендію. Також я вважаю, що не правильно при такому розподілі стипендій, те, що можливо навчатися на тільки на відмінно (90 балів і вище) і не отримувати стипендію, якщо інші також добре навчаються. І навпаки ситуація, коли навчаються погано, то можливо і отримувати тільки трійки отримувати стипендію. Збільшити зарплату викладачам, наприклад, як в Японії викладач одна з престижних професій, бо вони навчають студентів, а це майбутнє держави. Необхідно покращити матеріально-технічну базу ВУЗІВ, щоб студенти могли вивчати сучасне обладнання, щоб мали теоретичні і практичні навички використання і могли працювати з ним. Для покращення системи викладання, зробити спеціальності більш спеціалізованими, наприклад, в Німеччині на останніх роках навчання, можливо вибирати вузьку спеціалізацію, для свого підприємства в якому вони зможуть працювати після закінчення навчання. Зробити гуртожитки більш кращими для життя, щоб була завжди гаряча вода, ремонтувати проводку, щоб можливо нормально використовувати електрообладнання. Відмінити в гуртожитках чергування, адже воно в часи навчання, що заважає навчатися. Збільшити заробітну плату молодим спеціалістів, на мою думку необхідно для того, щоб було більше стимулу навчатися і якщо вже отримав вищу освіту і отримав роботу, заробітна плата не повинна бути мінімальною, бо це як навчався 4-5 років, а отримуєш стільки і працівник без вищої освіти. І якщо з такою системою навчання випускається багато спеціалістів, які не працюють і не можуть працювати за спеціальністю, то я вважаю, що не багато сенсу навчання.

Мудрак Ксенія, 192-16м-1

Мета статті: Розібрати чинники, які заважають розвитку освіти в Україні. Висловити бажання студентів щодо навчального процесу, форми занять.

Сучасну вищу освіту в Україні важко назвати якісною, через такі основні чинники:

- низьке фінансування;
- низька конкуренція серед навчальних закладів і студентів;
- формальність навчального процесу і т.д.

Також великою проблемою є те, що багато студентів на сьогоднішній час дуже критично ставляться до будь-якої діяльності, а це в свою чергу зменшує їх ділову активність. Тому переважна кількість студентів не має якихось чітких цілей в житті, які виходять за рамки комфортного середовища і спонукають до активної підготовки як у професії так і в соціумі.

Студенти мають низький рівень мотивації до отримання знань, але впевненні в тому, що отримати вищу освіту необхідно, що і дає її комерціалізацію.

Зараз в освіті намагаються проводити реформи, але це марно і ще більше знижує її якість. Пояснюється це тим, що студенти ще не готові до навчання в ВНЗ за цими нововведеннями в силу того, що ще не мають певного досвіду.

Бажання студента. Я як студент технічної спеціальності (будівництво) сподівалась, що отримаю багатий досвід не тільки з боку теорії, але й з практичного боку (дослідження поведінки конструкцій, моделювання процесів, випробування матеріалів, тощо). Але пройшовши шлях від першого курсу до п'ятого, я розумію, що хотілося б отримати набагато більше практичного досвіду. Теорія – це добре, але практика – ще краще. Я розумію, що через брак фінансування університет не має великої матеріально-технічної бази, але, наприклад, у деяких дисциплінах (комп'ютерне проектування і т.д.) забрати невелику частину академічних годин від лекцій і додати до практичних занять у цілях закріплення матеріалу, а також для отримання більшого розуміння про процеси.

Для того щоб навчання давало студентам більше мотивації, на мою думку, треба:

По-перше, програми, за якими навчаються сучасні студенти, є вже застарілі. З появою новітніх технологій у людства з'явилися можливості, яких не було раніше. Отже, просування науки може бути набагато швидше, якщо не зупинятися на вже пройдених етапах, а приділяти більше часу створенню нових і унікальних ідей, тому що прогрес йде семимильними кроками і зупинятися на досягнутому немає часу.

По-друге, заняття слід зробити більш інтерактивними. У сучасному суспільстві дуже важливо, щоб людина вміла інтегруватися в колектив, вміти кооперуватися для вирішення складних задач. Тому, на мою думку, важливо щоб було хоча б одне заняття за предмет, щоб студенти вирішували якесь питання разом, влаштовували свого роду «мозковий штурм». Це не тільки дасть цікаві заняття, згуртує колектив, але й може дати неординарне вирішення проблеми, яка може бути актуальна у даний час.

Про фінансове заохочення я не буду казати, в силу того, що на базі університету це змінити не можливо, хоча це є невід'ємним елементом мотивації.

Висновок. На державному рівні до вдосконалення навчального процесу ще дуже далеко, тому перегляд форми занять і навчального процесу в загалі може дати не аби які плоди. На мою думку, модернізація і колективізація занять перші шляхи до зацікавленості студента у навчанні.

Наливайко Дмитро, 184м-16-1

На фоні подій, що відбуваються в 2013-н.ч. спостерігається конфлікт думок щодо використання російської мови в громадській сфері. Прикладом може служити зміни в ЗУ «Про засади державної мовної політики» від 16.06.2016 № 1421 – VIII. Згідно з якими збільшується кількість теле-, радіоэфіру українською мовою.

Зміни торкнулася і Національний гірничий університет див. Рис. 1. Подібні наклейки можна побачити в 1 корпусі університету. Деяка частина викладачів змінили мову викладання з російської на українську, незважаючи на значну більшість російськомовних студентів в групах.

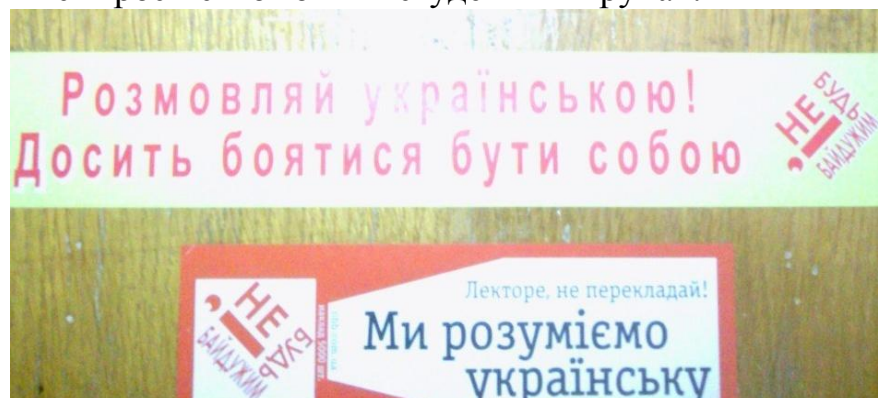

Рис.1.

Згідно ст. 20 ЗУ «Про засади державної мовної політики» Вільний вибір мови навчання є невід'ємним правом громадян України, яка реалізується в рамках цього Закону, за умови обов'язкового вивчення державної мови в обов'язку, Достатньо для інтеграції в українське суспільство.

Українську мову було вивчено в школах, а також вона вивчається в університеті (українська мова для професійних цілей), вважаю цей обсяг достатній для інтеграції в українське суспільство та в професійну діяльність.

Вважаю, що перед початком вивчення кожного предмета (крім української мови), правильним і найбільш справедливим рішенням - голосування студентами і подальше протоколювання вибору студентів мови викладання. Вкрай важливо закріпити вибір мови навчання за студентами, а не за викладачами.

Овсієнко Ксенія, 193м – 16 – 1

За 25-річний період незалежності України серед молоді стало популярно скаржитись на якість вищої освіти в нашій країні. Говорять про застарілі методи навчання, хабарі та інше, більшість випускників не йдуть працювати за спеціальністю. Я вважаю, що на шляху покращення якості освіти, думка студентів та їх пропозиції повинні мати найбільше значення.

Я впевнена, що кожен з студентів останніх курсів Національного гірничого університету, за підсумком навчання, склав своє враження про навчання в університеті. І це враження є дуже важливим. В колі моїх товаришів панує думка, що найбільшим недоліком освіти є вкрай мала частка практичних занять, наближених до майбутніх умов роботи. Тому і панує вислів «прийдеш працювати – прийдеться вчити все знову». Більшу частину періоду навчання студенти вчать основу професії, історію її розвитку і вирішують завдання вручну, розуміння матеріалу ускладнюється необхідністю поверхнево проходити дисципліні, зовсім не пов'язані зі спеціальністю. Більшість студентів вважають радянську системи освіти не актуальною і хотіли б наслідувати європейський приклад навчання. На мою думку, в сучасних реаліях та при широкому доступі до інформації можливо готувати кваліфікованих фахівців, але у вузькому профілі. Це краще, ніж фахівець, який знає потроху в різних областях знань, бо він не приділяє достатньо часу саме своїй спеціальності.

Другим істотним недоліком, який стосується інженерних спеціальностей, є нестача сучасного обладнання. За роки навчання студенти на практиці опановують навички роботи на старому обладнанні ще радянського часу. Чи треба казати, що таким обладнанням вже ніхто не користується. А ось сучасних приладів катастрофічно не вистачає. Його студентам показують як експонат в музеї, може раз дадуть побачити в дії. Постає та сама проблема, коли випускник ВУЗу прийшовши на роботу, не вміє працювати приладами. Ця проблема вагома і стосується не тільки учбового закладу, а держави і недостатнього фінансування.

Як побажання, хотілося б більше цікавих заходів, конкурсів на рівні міста, або навіть країни. Коли б студенти суміжних чи однакових спеціальностей з різних учбових закладів зустрічались, обмінювались досвідом, в формі товариських конкурсів чи спільних проектів та досліджень. Такі заходи підвищують інтерес до навчання та залучають людей на конкретну спеціальність.

Олефір Єлизавета, 133м-16-1

Протягом усього життя люди завжди щось вивчають або щось пізнають. Починаючи з самого раннього віку ми вчимося малювати, танцювати або

писати в дитячому садку. У школі нас вже наближають до більш точним і важким наукам, як математика, хімія, фізика. У технікумах, інститутах ми вже усвідомлено вибираємо ким бути і чим займатися в житті.

У ХХІ столітті існує безліч професій, велика різноманітність спеціальностей, яким людина може навчитися. Завдяки сучасним технологіям це стало більш простіше і цікавіше. Так як я сама є студенткою, я розумію, що носити з собою велику кількість книг, зошитів, незручно. Завдяки новим технологіям (USB-накопичувачам, ноутбуків ...) це стало дуже зручно. Це не займає багато місця, відкрити електронну книгу можна в будь-який момент, їх кількість практично не обмежена. Також «новим» досвідом для мене стала програма Інтернет - навчання, в якій є свої переваги і недоліки. Але я б хотіла розкрити проблему не Інтернет навчання, а виробничих практик.

Я студентка Національного гірничого університету, моя спеціальність «Галузеве машинобудування», крім звичайних лекцій, лабораторних, розрахункових завдань, мені дуже подобається моделювати в програмі SolidWorks. Ти можеш створити крихітну деталь, або машину, а може навіть і комплекс. Але які б не були хороші нові технології, ніщо не замінить візуальне сприйняття. Я вважаю, що дуже мало часу приділяється виробничій практиці. Добре коли є можливість поєднувати теорію і практику, адже на лекціях професійне спілкування відбувається тільки з викладачами. Отримати теорію на лекціях або прочитавши книгу це звичайно добре, але побачити своїми очима, як відбувається робочий процес обробки гірської маси, набагато більш пізнавальне. Є можливості перевірити свої знання на практиці.

Тому збільшення кількості годин виробничої практики є не тільки перевіркою своїх знань, але також знайомство і спілкування з новими людьми. Підприємства оснащуються новими комплексами, це відмінна можливість вивчити нове обладнання. Можливість налагодити контакти для подальшої роботи на цьому підприємстві. Я сподіваюсь навчальні заклади будуть розширювати свої зв'язки з підприємствами і знайомити студентів з новими робочими місцями.

1. Література

2. Салов В.О. Основи педагогіки вищої школи : навч. посіб. для студ. гірн. спец. вищ. навч. закл. / В.О. Салов. – Д. : НГУ, 2003. – 183 с.

Паламарчук Антон, 184 М-16-2

Майбутні інтереси студента безпосередньо залежать від методики викладу матеріалу і способу його подачі, академічної атмосфери і відповідного настрою.

Настрій сприяє бажанню студента до засвоєння аспектів певної дисципліни для подальшого формування навичок, як майбутнього фахівця, так і наукового діяча.

Коли мова йде про лекції у вищому навчальному закладі, багатьом представляються сірі будні в холодних аудиторіях, монотонне читання матеріалу лекторами і мала кількість діалогу студента і викладача. Ці фактори тягнуть за собою відсутність необхідної академічної атмосфери, яка благотворно б впливала на студента.

По суті, на лекції є два суб'єкти: той, хто підносить інформацію, і той, хто її отримує. Проблема того, хто отримує - відсутність стимулу, видимого відчуття важливості дисципліни, практичної складової лекції, рівень виховання і ліні. Для створення інтересу, усвідомлення необхідності даного матеріалу потрібні передумови, якими є і стіни коридору. Людей можна розділити на кілька категорій, найбільш загальними і доречними щодо даної статті є особи, які прагнуть «володіти інформацією», кар'єристи і тим, кому будь-яка інформація, що не відноситься до проблем «зараз і сьогодні» - байдужа. Для останньої категорії студентів, методика подачі такої інформації повинна і може проводитися, як рекламний і маркетинговий хід. Тобто, потрібна оригінальна і яскрава «картинка», яка привертає увагу - стенди, плакати, анімації, взаємодія їх у соціальних мережах Інтернету. Зрозуміло, симбіоз дозвілля та освіти у цих людей викликає лише роздратування, тому для запобігання такої реакції необхідні умови отримання так званого «пряника», аж до матеріальної винагороди.

Що ж стосується проблем тих, хто підносить інформацію – відсутність передачі досвіду зіткнення з «форс-мажорними» ситуаціями та їх вирішення, табу на вчинення помилок, мала наочність, діалог викладача і студента, а також емоційна і риторична підготовка лектора.

Рекомендацією студентського товариства, в даній статті наводжу ряд побажань до правильної подачі матеріалу лектором:

- 1) Адаптування інформації під аудиторію;
- 2) Приведення прикладів з професійного життя;
- 3) Візуалізація матеріалу;
- 4) Дискусія між викладачем і студентом;
- 5) Чесне визнання того, якщо чогось не знаєте;
- 6) Заохочуйте хороші, а також дурні питання.

Панченко Віталій, 192м-16-1 ФБ

ВІДПОВІДНІСТЬ ЧАСУ АБО УНІВЕСИТЕТ ЗАВТРАШНЬОГО ДНЯ

Розглянуто особливості освітнього процесу в НГУ з їх недоліками та перевагами. Описано та оцінено ситуацію виключно з особистого погляду.

Розділ 1. Сучасність

Хочу зазначити нещодавнє впровадження в університеті Office 365. На мою особисту думку це безсумнівно впливає на якісні показники рівня освіти. Відповідність сучасним інформаційним технологіям даної платформи, дає можливість використовувати сучасне програмне забезпечення. Для студентів та викладачів нашого університету безкоштовно. Можливості, які має даний ресурс на жаль не використовуються навіть на 10%. Цей фактор має об'єктивне пояснення. З одного боку був шалений поспіх в запровадженні програмного комплексу, і як часто буває в появі чогось нового існують помилки, з іншого боку не було проведено належного інструктажу, як для студентів так і для викладачів, як користуватись програмами та які вони мають можливості. Також суттєвим фактором є не бажання деяких викладачів працювати над своїм професійним розвитком або просто кажучи "савок" у їх мізках заважає це робити. Хочу підкреслити, що я не хочу когось ображати, але не маю уявлення, як і чому 80 річна людина може викладати щось наприклад про інновації? При чому матеріал для дисципліни дає на дискеті чи диску. Якщо я не помиляюсь з запровадженням Office 365 одночасно було введено ще одну платформу "Дистанційна освіта", що між собою мають не погану синхронізацію даних. Причини та недоліки ті самі, що і в попередній. Проблеми не в програмах, а в організації їх впровадження. Закономірним висуваю деякі пропозиції:

1. Має бути проведений курс лекцій, семінарів та практичних занять, який би містив у собі всі можливості, які мають програми. Можуть бути розроблені друковані інструкції, презентації та відео уроки тощо. Повинен бути створений центр підтримки та обслуговування, який би опікувався всіма проблемними ситуаціями.

2. Під назвою розділу "Сучасність" мається на увазі, що за відсутністю адекватного безкоштовного Wi-fi, не можливо говорити про сучасність. Має бути переглянуто провайдера, який надає послуги університету. Можливо на тендерній або спонсорській основі, наприклад через систему закупівель "Prozorro ". Повинна бути розроблена нова схема впровадження комунікацій та розташування основних інформаційних точок.

3. Це складний пункт, але важливий. Матеріально-технічне забезпечення залишає сльози на обличчі. Важко працювати на старих комп'ютерах, які технічній критиці не підлягають. Відсутність спеціалізованих лабораторій по всіх спеціальностях не дає змогу говорити про сучасність та конкурентоспроможність студентів. Можу припустити, що ідеї щодо вирішення проблем в цілому з забезпеченням чогось нового в університеті, можуть бути вирішені з залученням спонсорських інтересів. Наприклад, кожен факультет або галузь знань має певні ділові зв'язки з компаніями та виробниками своєї галузі, має та мусить нарощувати ці ділові контакти. Існує пропозиція щодо роботи над переконанням фірм-партнерів у вкладання коштів в університет та студентів. Звичайно цей процес ведення переговорів мусять ввести не викладачі, а професійні спеціалісти. Впливає

закономірність створення певного контактного центру, який би займався такими переговорами, а також постійно контактував з працівниками всіх факультетів щодо партнерської роботи. В цьому пункті ще можна зазначити що університет має розробити певні чіткі правила для партнерів, згідно з якими надавались різні послуги фірмами-партнерами (повне або часткове фінансування різних проектів, виділення стипендій, надання обладнання, оснащення лабораторій та предметних аудиторій, участь в освітньому процесі, виділення грантових програм, надання робочих місць, тощо).

4. Важко уявити сучасного студента без смартфона та ноутбука. На підвіконнях та в бібліотеці, в коридорах та в аудиторіях завжди можна помітити студентів зі своїми гаджетами. В стінах університету в руках студентів вони перетворюються в незамінний інструмент освітнього процесу. Однак, існує деякі незручності. Всі гаджети швидко гаснуть з відсутністю розетки. Впливає питання, а де в НГУ можна зарядити свій пристрій? Правильно в бібліотеках є аж по одній розетці, що працює, а в коридорах їх просто не має, і це на всіх студентів. Суттєвим покращенням було створити такі місця де можливо одночасно хоча б 10 ти студентам підзарядити свої пристрої. Рекомендовано щоб кожний корпус мав такі "місця-зарядки".

5. Не менш важливий пункт. Часто студенти стикаються з необхідністю багато друкувати різного матеріалу (реферати, звіти, доповіді, тощо). Впевнений, що можна погодитись з думкою, що деякі б речі можна не друкувати, це буде економити гроші та час. Звісно, що від друкування деяких матеріалів не можливо відмовитися, а звітування перед викладачами можливо проводити через платформи Office 365 та "Дистанційна освіта".

6. Методи проведення лекційних та практичних занять дуже різні, як часто буває застарілі, і як наслідок існує багато незадоволених студентів. Що можна зробити, щоб покращити ситуацію?

6.1. Відсутність єдиних для всіх критеріїв оцінювання. Напевно кожен студент на собі колись відчував суб'єктивізм викладача. Можу припустити, що з нещодавнім запровадженням рейтингової системи, активність студентів зросла, бо це впливає на нарахування стипендії. Наразі існують багато суперечок щодо виставлення балів, і якщо не замислитися над цим питанням, то ця ситуація зіпсує багато мрій студентів та додасть їм проблем. Гадаю, що кожен факультет на чолі зі своїми спеціалістами, повинен підготувати детальні критерії оцінювання. В яких, буде зазначено, що студент мусить знати та вміти для отримання бажаної оцінки. Суттєвим буде факт, якщо у студента буде можливість обирати. Наприклад, якщо не хочеш вчити одну тему, то можеш вивчити три інших за вибором. Студенти, ще до початку вивчення кожної дисципліни повинні бути ознайомлені з цими критеріями, та обирати працювати їм чи ходити на заняття. Ще хочеться додати, що дуже не справедливо, коли від технічних спеціальностей для отримання позитивної оцінки, вимагають написання статті наприклад по філософії. Слухайте, у "Технарів" не такий склад мізків, спробуйте гуманітарія змусити опір матеріалів вивчати - не вдасться. Дуже хочеться, щоб при розробці цих

критеріїв врахували цей момент. На мій погляд, це питання можна вирішити шляхом запровадження "Творчого завдання", це коли у студента існує можливість творчо підійти до задачі заліку чи іспиту.

6.2. Відповідністю сучасним методам викладання можуть похизуватися далеко не всі викладачі нашого університету. Цим пунктом не хочу дорікнути комусь, а маю на меті мотивувати замислитись, кому це цікаво. Впевнений, що навчитися робити презентації в PowerPoint це не досягнення для сучасного викладача, тим більше, що більша частина викладачів не вміє якісно їх робити. Не рідко можна побачити викладача з тусом паперів часів мого народження. Жовтий, місцями пам'ятний папір, це не архівне видання, а конспект лекцій. Ще одне так зване досягнення, це вміння виразно чи монотонно читати свій конспект, а згодом вимагати прискіпливо його знати. Цікаво, якщо перевірити таких викладачів на знання свого конспекту? Можу припустити, що комусь буде дуже соромно. Існує не пропозиція, а велика необхідність звернути увагу на цю проблему. "Відповідність часу" це слоган НГУ, з вище написаним сенс змісту можу поставити під сумнів. Суттєвим рішенням, щодо вирішення даного питання, на базі відділу кадрів може бути створений "Центр професійного зростання" на чолі з HR-менеджером. Цей центр повинен забезпечити цикл постійних профорієнтаційних заходів до викладачів та співробітників університету, можливо і до студентів. Запровадження рейтингової системи до викладачів, буде справедливим рішенням та надасть їм конкурентно спроможності та мотивації до розвитку. Діяльність центру буде спрямована не на скорочення та звільнення викладачів, а на реальне їх професійне зростання. Можливо з'явиться можливість у студентів оцінювати діяльність викладачів. Наприклад, коли викладач використовує найсучасніші методи викладання, то студент це перша особа, хто це може помітити та оцінити. В цьому випадку і навпаки, коли викладач не відповідає певним критеріям, студент має право звернутись до такого центру з проханням перевірити діяльність викладача. Хочу зауважити, що повинні бути розроблені чіткі критерії, за що можна похвалити, а за що можна отримати догану. Студент, істота винахідлива, і має гарну уяву, в такому випадку хочеться втриматися від наклепу. Також можна зазначити, що не рідко з різних причин, студенти стикаються з небажанням отримувати знання у того чи іншого викладача, логічним впливає можливість, щоб даний центр міг би щось порадижити студентам, що робити в таких випадках. Тобто, мав певні повноваження, щодо наприклад призначення іншого викладача. В такому випадку цей центр зобов'язаний тісно співпрацювати наприклад з навчальним відділом.

7. Цей пункт щодо відповідальності студентів. Не можливо казати про сучасність без певної самоорганізації та дисциплінованості студентів. За успішні показники в навчанні на студентів впливає нарахування стипендії та бажання отримати освіту. Що робити з іншою частиною, яка як мотивацію має бажання, щоб тільки їх не відрахували? Вважаю настав той час, щоб це питання зрушити з місця. Не важливо, за якою формою учиться студент, але

наприклад систематична відсутність його на заняттях та наявність академічних заборгованостей, очевидно впливає на його подальшу кваліфікацію. Точніше кажучи на її відсутність. Можливо запровадження деяких покарань або стягнень зі студентів могли повністю або частково вплинути на це питання. Наприклад, в сусідній Польщі, студенти мають право на одну безкоштовну перездачу, подальші за певні кошти на рахунок університету. Хочу підкреслити, що цей пункт може існувати виключно для дисциплінованості студентів, а не для надходження коштів в скарбницю університету. Не можна на всіх студентів, які наприклад мають багато пропусків застосовувати однакові засоби покарання. Студент завжди повинен мати вибір, як виправити свої недоліки в навчанні. Повинен бути створений певний відділ "Виконавчий відділ покарань", діяльність якого, полягала в розробці переліку різних порушень, та варіантів, як їх можна вирішити, а також в забезпеченні виконання покарань. Найголовніше, щоб була можливість все-таки підтвердити знання студента, давши йому можливість виправитися шляхом навчання, а потім, якщо необхідно вже застосовувати інше покарання. Важливо, щоб процес нарахування штрафних санкцій був чіткий та прозорий, а особи які займалися таким питання були не упереджені. Наприклад, не можливо за певні особисті негативні якості студента (грубіянство, суперечливість, балакучість, тощо), застосовувати методи покарання. Це питання дуже суперечливе та мусить бути дуже обміркованим. Пропуски занять це одна з найпоширеніших проблем на яку зараз можна звернути увагу. Пропоную розглянути це питання в полі не, як привід для покарання, а як проблему, яку можна вирішити. Важливою складовою цього моменту є не зацікавленість студентів в процесі навчання. Не зміні програми, конспекти лекцій, підручники, минулого або початку цього сторіччя нікому не цікаві. Дуже специфічне відношення викладачів, деякі вважають що студент мусить знати все, інші вважають, що ми вже все знаємо. Не об'єктивність та упередженість, а в деяких випадках професійна не природність, не сприяє присутності студентів на дисциплінах таких викладачів. Треба зауважити, що існує факт, коли студенти обирають для себе працювати та навчатись одночасно, це безсумнівно впливає на їх присутність або відсутність на заняттях.

Приділення уваги пунктам 6 та 7 в давній статті, суттєво змінить ситуацію, з прогулами студентів, та під вищість якість освітнього процесу.

8. Не можливо уявити цей розділ без наявності сучасної бібліотеки. Однак про сучасність нашої, можна тільки мріяти. Коли існує необхідність звернутися за потрібною книжкою, можна побачити деякі незручності. Залежно від типу бібліотеки (технічна, художня, тощо), студент мусить мати свій особистий номер в кожній з таких бібліотек. При чому, необхідності в цьому не бачу. Зручніше було зробити єдиний такий номер, та прив'язати його наприклад до номера студентського квитка. Процес взяття книги полягає, що у кожного студента існує своя паперова книжка з історією записів. Зовнішній вигляд якої нагадує роботу дитини в гуртку з оригамі.

Студент мусить пам'ятати свій особистий номер та пред'явити його співробітнику бібліотеки. Натомість працівник бібліотеки, одночасно шукає потрібну книгу студентові та особисту книжку з історією записів, щоб з книги забрати папірець і покласти його в книжку з історією записів. Не рідко буває, що необхідної книги не має в цьому приміщенні, і студент має можливість замовити потрібну книгу і вже за 1-2 дні її можна отримати. Варто погодитися, що зараз панує сумнівна сучасність в бібліотеці. Не мало важливий факт, що більшість книг за актуальністю, відповідають застарілим методам і програмам викладання. Вище написано, а також популярність інтернету та не сприятлива атмосфера, яка існує в бібліотеці не дає можливості говорити про її сучасність. Однак, існують деякі пропозиції, щодо покращення ситуації.

8.1. Кожну книгу потрібно оснастити штрих кодом, попередньо данні, щодо книги занести в єдину базу даних. Достатньо декількох пристроїв для зчитування інформації з коду на книжці.

8.2. Це вихідний пункт з попереднього, та про його можливості буде написано окремо. Кожному студенту на основі його студентського квитка потрібно згенерувати індивідуальний QR-код. Студент, при необхідності взяти книгу, пред'являє цей код, співробітнику бібліотеки та він сканує код студента і код книги. Цей процес займає декілька секунд, а також відсутня необхідність щось писати від руки. Треба зазначити, що перехід до таких нововведень тривалий та затратний.

8.3. З популярністю інтернету, попит на читання друкованих книг суттєво падає. Передові бібліотеки світу долучаються до вирішення 10 даного питання, надаючи можливість користування інтернет бібліотеками кращих університетів та компаній світу. Вважаю, що дана практика може з'явитися і в нас. Керівництво бібліотеки повинно проводити різні заходи, щодо популяризації таких ресурсів. Розповідаючи, студентам про їх можливості та наявність.

8.4. Атмосфера і комфорт. Сучасність, передбачає певну відповідність, тому що ми бачимо за вікном. Сьогодні, можна спостерігати велику популярність різних закладів, в тому числі офісних, внутрішні сучасно оформлених. Буде дуже сучасно, якщо переробити внутрішнє оформлення приміщень бібліотек на сучасний лад. При плануванні таких приміщень треба врахувати, наявність та комфортне розташування великої кількості місць для читання та роботи за комп'ютером. Хочу зазначити, що наявне розташування не є сучасним.

9. Використання QR-коду. Не помітити активне використання QR- кодів неможливо. Про переваги та можливості можна говорити довго. Спробую с моделювати де можна їх використовувати на прикладі університету.

9.1. Як, було зазначено в пункті 8.2. кожному студенту на основі його студентського квитка потрібно згенерувати індивідуальний QR-код. Він може бути нанесений наприклад на id card студента. Це пластикова картка з контактними даними студента, а також з нанесеним QR-кодом. Дана картка

надавала можливість ідентифікації студента наприклад на заліку; реєструватись на різні заходи в університеті; користуватись бібліотекою; голосувати; розраховуватись за різні покупки та послуги в університеті, тощо. Однак з розумінням, що впровадження таких карток є коштовним, а сам процес не обов'язковим, впливає пропозиція в поступовому запровадженню таких можливостей. Користування QR-кодом на першому етапі його впровадження має бути суто рекомендацією, а сам код може знаходитися наприклад на мобільному телефоні.

9.2. Можливо наступна інформація покаже всебічність моєї уяви, але хочу запевнити в реалістичності деяких ідей.

9.2.1. Достатньо сумнівний факт сучасності, полягає в необхідності викладачу пройти через весь університет зробити запис в журналі та взяти ключі для відчинення дверей, а потім повторити цю процедуру, вже відносячи ключі назад. Впровадження QR-кодів на двері 11 може суттєво покращити ситуацію. Викладачу, а можливо і студенту для відчинення дверей необхідно лише сканувати код на потрібній аудиторії та двері відчиняться. Система автоматично через пристрій сканування, ідентифікує особу, якій він належить. Таким чином можна слідкувати за запізненням та присутністю викладачів та студентів на заняттях.

9.2.2. В майбутньому в університеті, будемо мати автоматичні пристрої для покупок та користування різними послугами. Сьогодні, безконтактна оплата набуває шаленої популярності. Уявіть можливість зроби ксерокопію і не шукати дрібні кошти, а заплатити шляхом сканування QR-коду.

9.2.3. Повертаючись до питання використання сучасних методів викладання, а точне кажучи їх, не використання. Можна припустити, що викладач з домашнім завданням видає студентові QR-код з корисною інформацією. Студент його сканує, а там наприклад відео на тему завдання.

9.2.4. Наприклад, для забезпечення відсутності суб'єктивізму, при перевірці завдання, студент для підпису своєї роботи не П.І.Б. використовує, а свій персональний QR-код.

9.2.5. Щоб уникнути популярних проблемних питань від абітурієнтів та студентів (Куди іти? Як звати викладача і де його шукати? Яка в мене пара? Які іспити та заліки? Як підготуватись до семінару? Який навчальний графік? Яка на мене очікує оцінка? Коли стипендія? Де взяти довідку? Хто такий декан?). На ці та інші питання, достатньо швидко можна отримати відповідь за допомогою QR-кодів.

Розділ 2. Їжа та харчування

Ситий студент - це не студент. Такий вислів можна почути достатньо часто, та не погодитися з цим не можливо. Реалії, які впливають на харчування студентів та викладачів вражають своєю байдужістю. На території університету діє 5 їдалень та 6 буфетів. Жоден з пунктів харчування не обладнано за сучасними нормами. Відсутність професійного обладнання, елементарно тарілок та приборів не радянських часів, не можуть казати про якість надання послуг та сервісу студентам та викладачам. З мого боку

жодних особистих претензій, щодо якості саме харчів не має, хоча випадки наявності 12 різних речей у їжі існують. Інтер'єр в деяких приміщеннях нагадує дешеву наливайку з запахом найближчого туалету, а в інших може викликати ностальгію у моєї бабці. Не здатність повністю готувати всю продукцію в приміщеннях їдалень заміщується її привезенням не відомо звідки (можу припустити, що вона готується в харчо блоку біля 11 корпусу). Спосіб перевезення даної продукції являє собою, зелений фургон часів 2-ї світової війни, а тара для їжі це алюмінієві корита, так саме корита. Займається цим транзитом сумнівний за зовнішністю чоловік. З таким видом перевезення треба замислитись про дотримання санітарних норм та гігієни. Ціни достатньо адекватні, щодо асортименту то більш, менш нормальний вибір. Ще одне не зрозуміле для мене питання з талонами на молочну продукцію. Свого часу намагався купити молоко та мені відмовили, що це за дискримінація? Стоп, зупиніться, достатньо нам радянського сліду. Запровадження принципово іншого підходу до харчування в університеті, змінить песимістичні настрої в цьому питанні.

1. Суто рекомендація. На базі наявної їдальні 10 корпусу та приміщення 2-го поверху створити нову, сучасну та єдину їдальню. Достатньо широка поверхня для роздачі їжі, висока якість та різноманіття страв. Вибір на різний смак та гаманець. Всі страви приготовані виключно на місці. Привітливий персонал та комфортний інтер'єр сприяє гарному засвоєнню їжі. З використанням приміщення 2-го корпусу, можна з певністю стверджувати про можливість одночасно розсадити та прогодувати велику кількість студентів та викладачів. Буде добре, якщо існує можливість для реалізації даної ідеї саме університетом. В такому випадку можна реалізувати самі різноманітні ідеї в процесі їх впровадження. Більш реальний варіант з залученням сторонньої компанії, яка спеціалізується з надання послуг харчування. Обов'язково має бути проведений тендер на заміщення такої компанії. Університет має висунути чіткі, прозорі та справедливі вимоги до компанії, яка має намір долучитися до співпраці. Компанія, яка буде працювати на території університету і надаватиме послуги харчування зобов'язана своїм коштом привести до ладу приміщення наявної їдальні 10 корпусу та територію 2-поверху. Оснастити сучасним обладнанням та меблями. Мати, нормальні тарілки та столові прибори. Використовувати якісні продукти та сировину. Встановити економічно вигідні та обґрунтовані ціни. У свою чергу, університет 13 зобов'язаний всебічно допомагати та не втручатись в діяльність компанії. Своєчасно реагувати на скарги та пропозиції студентів та викладачів.

2. Вихідний пункт з попереднього. Так звані буфети не можуть похизуватися своїм нормальним зовнішнім виглядом та відповідністю санітарним нормам. Зроблене власноруч обладнання давно чекає на своє оновлення. Харчі так само доставляються до пункту їх реалізації сумнівним шляхом. Особисті претензії до води для чаю та кави. Реально, тара в якій знаходиться вода, дуже сумнівна. Обов'язково потрібно переглянути

розташування всіх буфетів. Не можливо і не гарно, щоб буфет розташовувався під сходами (відразу згадується фільм про Гаррі Поттера). Вважаю, елементарно сучасний зовнішній вид, та відповідність певним санітарним нормам приміщень та обладнання для буфетів буде логічним з вище написаним.

3. Достатньо часто можна спостерігати студентів, які приносять їжу з дому та намагаються вживати її в приміщенні їдальні. Однак не рідко стикаються з всебічною заборонаю зі сторони співробітників їдальні. Ще одна незручність, що принесена з собою їжа очевидно холодна. Висуваю пропозицію, щодо обладнання певних кімнат, де студенти могли прийти розігріти та вжити свою їжу. Якщо буде обладнано їдальню за рекомендацією 1-го пункту, то приміщення наявної будуть вільні. Як раз на їх місцях, можна на сучасний лад обладнати кухні для студентів. Наявність відео спостереження, а також використання QR- кодів для входу в такі приміщення, надасть можливість зберігати їх в нормальному стані.

4. В університеті працюють 5 автоматів з кавою, і вони складають конкуренцію каві з буфету (про сумнівність води з буфету, не варто нагадувати). Про вживання та корисність такої кави з автомата можна дискутувати, але студент завжди приймає особисте рішення. Розташування цих автоматів достатньо не логічне. В деяких корпусах заняття проходять до пізнього вечора або наприклад у вихідні дні. Не погано було, якщо переглянути наявність їх розташування, або появи додаткових в інших корпусах. Також впливає пропозиція, щодо наявності автоматів з їжею та водою. 1

Розділ 3. Брендинг та іміджева політика

В цьому розділі необхідно розуміти, що університет це компанія, яка надає освітні послуги. Брендинг - це постійний процес просування компанії на ринку, як бізнес моделі. В деяких випадках поява та розвиток нового бізнесу. Результатом правильної діяльності при цьому процесі, є народження бренду. Хочу зазначити, що за весь цикл життя компанії, бренд може так і не з'явитися. Приведу деякі характерні ознаки бренду та брендингу на прикладі університету.

1. Сучасний логотип та фірмовий стиль Нічого не маю проти наявного логотипа, але не погано було його оновити. Логотип або фірмовий знак це перше враження про університет, яке складається у пересічної людини. Бо він використовується абсолютно на всіх друкованих та інтернет носіях. Тут впливає проблема та рішення, щодо користування логотипом. Не правильне його використання, збільшення або зменшення не сприяють процесу брендингу. Гадлайн це документ в якому зазначено, як користуватись логотипом. Особи, які користуються логотипом, в тому числі й студенти зобов'язані ознайомитися з правилами його користування. Використання різного роду носіїв інформації має бути оформлене в єдиному стилі. Наявність відмінних графічних елементів та знаків становить фірмовий стиль. Коротко про наявні елементи фірмового стилю: фірмова документація

(бланк, візитка, папка, конверт); рекламна продукція (флаєр, постер, білборд, банер); сувенірна продукція (футболка, ручка, блокнот, брелок, стікер). Шрифти, кольорова гамма та правильне використання елементів фірмового стилю описані у бренд буку.

2. Наявність стратегії розвитку та бізнес моделі Університет зобов'язаний переглянути свої пріоритети на майбутнє та розробити сучасну та амбітну стратегію розвитку для конкурентоспроможності на Україні та міжнародному рівні. Для забезпечення своїх потреб для амбітних планів наявних джерел фінансування не достатньо. Сьогодні, університет вже не може тільки витратити кошти, а змушений і заробляти. Бізнес модель університету повинна бути направлення на забезпечення своїх потреб, а не на комерційну вигоду. Основним джерелом фінансування звісно залишається держава та кошти від навчання за контрактом. Залучення коштів фірм-партнерів, спонсорських надходжень, фінансування від не урядових організацій, підтримка міської влади, виграш грантів, просування та продаж університетських технологій, тощо. Все це шляхи можливого фінансування для забезпечення своїх потреб.

3. Відповідність сучасним інноваційним рішенням Для реалізації різного роду реформ та виконання стратегії розвитку, постійно існує необхідність в забезпеченні відповідності університету, сучасним інноваційним рішенням. Наявність високотехнічних лабораторій, комп'ютерів зі штучним інтелектом та сучасного обладнання впливає на процес появи таких рішень. Звісно, все це є тільки інструментом, а основною рушійною силою зобов'язані виступити викладачі та студенти.

4. Ментальні та психологічні відмінності

Якщо, погодитися з попередніми пунктами та прийняти думку, що університет це компанія, яка надає освітні послуги. Звісно, як нормальна компанія, яка діє в полі ринкових відносин має своїх конкурентів у вигляді інших ВНЗ. Споживачами нашої та компаній конкурентів, виступають майбутні студенти. Для різного роду людей, особливо для тих, хто буде навчатися за контрактом існують різні фактори, які впливають при виборі університету. Не завжди ціна виступає вирішальним фактором. Університет зобов'язаних дослідити ці фактори та розробити певні альтернативні рішення, які не мають інші ВНЗ. Дуже суттєвим фактом нашої ментальності є, звертання студентів до викладачів на ім'я та по батькові, а викладач студента на прізвище. Таким чином, підкреслюючи свою важливість. Буде дуже суттєвим фактом, якщо запровадити традицію в університеті звертатися до студентів та викладачів за іменем, а в деяких випадках застосовувати ім'я та прізвище. Ця особливість існує на заході, але в нас поки що не прижилась. Не важливо, якого віку та звання викладач, але він повинен скласти сприятливе враження на студентів. Студент має бути впевнений, що якщо він хоче вийти то, тягнути руку та просити дозволу йому не потрібно. Така сама ситуація з запізненням, не пускати на заняття або читати мораль студентові

не варто. Студенти повинні знати та відчувати на психологічному рівні свою рівноправність з викладачем.

5. Традиції

Дуже цінним для процесу брендингу, є наявність певної історії та традицій. Серед всіх вишів міста, НГУ чи не єдиний, який має своє 16 коріння. Випускний бал, своя форма та щорічні міжнародні заходи, все це можна назвати конкурентними перевагами. Однак, організація та сучасність їх проведення, надає можливість конкурувати лише на теренах міста. Коли, ми ставимо амбіції, щодо розвитку то повинні розуміти, що осучаснювати саме проведення цих заходів буде йти на користь процесу брендингу.

5.1. Вступна компанія та приймальна комісія Збирання великої кількості абітурієнтів в одному приміщенні та розповідь про університет в тому форматі, як відбувається це зараз не припустимо. Тим паче, що на протязі 5-6 таких зустрічей кожного вступного року, інформативність цих заходів не змінюється. Впевнений, що на таких заходах університет має зацікавити майбутніх студентів, щодо вступу саме до НГУ. Пізніше дати можливість обрати певну спеціальність. Кожен факультет повинен висунути по 3-5 чоловік зі своїх працівників, на позицію ментора. Ментор - це особа, яка представляє інтереси факультету та володіє в достатньому обсязі інформацією о внутрішніх справах. На різних заходах, в тому числі заходах вступної компанії, ментори в довільній формі розповідають про свій факультет. Також, вони виступають організаторами внутрішніх, профорієнтаційних заходів своїх спеціальностей. Заходи вступної компанії повинні мати елементи прес-конференції, виставки, інтерактивні майданчики, павільйони партнерів, кава-брейкі, виступи спікерів, запрошення гостей та ЗМІ, тощо.

3.1.1. Прес-конференція Цей формат публічного виступу дозволяє в довільній формі розповісти про університет та його можливості, задати та отримати відповіді на питання. Рекомендовано, щоб перед слухачами замість деканів, виступали ментори факультетів.

3.1.2. Виставка Заходи вступної компанії повинні виходити за межі одного приміщення та використовувати прилеглу територію. Інформаційні стенди, макети та елементи обладнання, все це треба показувати майбутнім студентам.

3.1.3. Інтерактивні майданчики Обладнання майданчиків з демонстрацією технологічних можливостей. Використання сучасного медійного обладнання, роботів, віртуальних машин та штучного інтелекту.

3.1.4. Павільйони партнерів

Обладнання майданчиків для павільйонів партнерів. Партнери самостійно вирішують, що демонструвати в павільйонах. Можу припустити, що логічно в них розповідати про можливості працевлаштування.

3.1.5. Кава-брейк

Захід вступної компанії може тривати понад 4-х години, такий захід передбачає перерви на короткі перекуси. Необхідно організувати пересувні пункти харчування.

3.1.6. Виступи спікерів Не формальним правилом будь-якого форуму є прислів'я, що захід вважається успішним, якщо присутні на ньому навчилися чомусь новому. Спікер - це особа, яка є професіоналом у своїй справі, найчастіше лідери громадської думки. Виступає з доповідями та промовами, як наслідок може мотивувати майбутніх студентів саме до вступу в НГУ.

3.1.7. Запрошення гостей та ЗМІ Представники влади, структурних підрозділів галузі освіти, громадські діячі та відомі люди, можуть стати привітом для ЗМІ, проінформувати про діяльність вишу. Ще одне, якщо такий захід буде називатися "День відкритих дверей", успішним його назвати буде тяжко.

Приймальна комісія це орган, який організовує процес вступної компанії. Відповідно до стратегії розвитку існує одне із завдань у збільшенні чисельності студентів. В такому випадку діяльність цього органу змушена діяти на випередження конкурентних вишів. Посприяти сучасному процесу організації вступної компанії може QR-код. Наприклад, на кожні заходи вступної компанії абітурієнти повинні реєструватися. Таким чином, приймальна комісія отримує від абітурієнтів такі данні (електронна пошта, телефон та місце навчання). Після реєстрації абітурієнту, генерується персональний QR-код.

Електронна пошта та телефон, одні з найголовніших інструментів інтернет маркетингу, які дозволяють постійно інформувати та нагадувати абітурієнтів та студентів про університет. За місцем навчання майбутнього студента, можна прослідкувати з яких навчальних закладів приходять більше і менше абітурієнтів. За цими статистичними даними необхідно робити планування наступної вступної компанії. Використання QR-кодів саме прийнятною комісією найочікуваніше, бо існує дуже багато заповнення однієї й тієї ж інформації та ідентифікації людини. Тим самим зробіть процес вступної компанії сучасним та зручним.

3.2. Бізнес інкубатор Структурний підрозділ НГУ, який суттєво може посприяти розвитку університету. Особисто знайомий з керівництвом, та декілька раз брав участь у заходах організованих бізнес-інкубатором, тому можу оптимістично дивитися в майбутнє цього підрозділу. Мені відомо, що зараз на базі інкубатора готуються різні проекти, які згодом планують впроваджувати. Хочу запропонувати свій погляд на розвиток та діяльність інкубатора, можливо деякі ідеї перетнуться з тим, що вже існує. З назви розділу можна зрозуміти, що в університеті має відбуватися просування бізнес ідей. Коли, студент або викладач має ідею або винахід, який не знає, як продати та просунути на ринку, може звернутися до інкубатора, який допоможе в цьому.

3.2.1. Необхідно створити екосистему для необхідного виведення продукту, запропонованого студентом або викладачем. Так, саме продукту.

Сьогодні, ідея вже нічого не варта, важливо її реалізувати в продукт. Потрібно навчити студента та викладача веденню бізнесу. Під екосистемою розуміється, наявність сучасного майданчика (не аудиторії) для проведення навчання та роботи над проектами. Не можливо в наявних аудиторіях створити нормальний продукт. Сьогодні таким майданчиком може бути наявний коворкінг. В майбутньому таких приміщень повинно бути більше.

3.2.2. Можна стверджувати, що деякі ідеї не мають чіткого призначення та майбутні з них стартапи не можуть конкурувати. Для запобігання таких помилок, інкубатор повинен висунути для стартаперів, певні питання на які потрібно відповісти перш ніж прийти до інкубатора. Звісно, інкубатор повинен допомогти з відповідями на ці питання, через різні етапи навчання. Приведу перелік можливих питань 19 (Хто конкуренти? Хто цільова аудиторія? Які проблеми вирішує продукт? Для чого потрібен продукт? Шляхи монетизації? Скільки потрібно часу, грошей і ресурсів для реалізації? Який час повернення коштів? Які ризики? тощо).

3.2.3. Вихідний пункт з попереднього. Просувати свої ідеї звісно добре, але вирішувати певні проблеми через свої ідеї - краще. На основі контактів від фірм-партнерів необхідно отримати перелік проблем, які вони не можуть вирішити. Погодьтеся, якщо наші студенти та викладачі будуть знаходити шляхи вирішення таких проблем, то співпраця з таким компаніями буде дуже щільною.

3.2.4. Для реалізації кожної ідеї необхідно залучення різного роду спеціалістів. Впевнений, що можна і треба залучати своїх студентів і викладачів до реалізації цих ідей. Необхідно створити "Банк ідей". Ідею, щодо майбутнього стартапу необхідно розмістити на інтернет ресурсі інкубатора. Кожен охочий, в тому числі представники фірм-партнерів можуть слідкувати за всіма ідеями, якщо існує інтерес, може долучитися до співпраці.

3.2.5. Бізнес інкубатор, перш ніж просувати стартапи за межами університету повинен провести кожен готовий стартап, через публічні виступи, запитання-відповіді, слухання експертів, тощо. Інкубатор, як організатор повинен бути впевнений в кожному зі своїх стартапів.

3.2.6. На успішний брендинг університету та просування стартапів посприяє створення своїх заходів, щодо демонстрації стартапів. Залучення фірм-партнерів та запрошення гостей зробить такі заходи чисельні за відвідуванням.

3.3. Міжнародна діяльність Нещодавнім звітом міжнародного відділу за минулий рік, НГУ доводить велику кількість партнерських зв'язків та робочих зустрічей з європейськими вишами. Ці показники не можуть не тішити. Хоча пересічний студент та викладач НГУ не вважає реальним та можливим поїхати на стажування чи навчання за кордон, тим паче коштом приймальної сторони. Певний песимізм та не віра в свої можливості не дають їм розвиватись. Вважаю, діяльність міжнародного відділу повинна ще з перших курсів базуватись на роз'ясненні, що все реально та можливо. За

перші роки навчання студент може вивчити мову, та не мати в майбутньому проблем.

Сьогодні всі спеціалісти в галузі освіти кажуть про одну з найголовніших проблем освіти в Україні це мала інтеграція в європейське освітнє суспільство. Як, можна оптимістично на це дивися, якщо саме європейці в Українські вищі майже не їздять. Тому, завдання міжнародного відділу на майбутнє полягає в тому, щоб всі візити міжнародних делегацій на місці та поїздки за кордон обов'язково містили моменти брендингу. Повинні бути розроблені робочі інструкції, які містили пункти (Що потрібно запитати? Що потрібно розповісти?). Питання, щодо прийняття в НГУ європейських студентів та викладачів на стажування та навчання, питання часу. Коли, ми запровадимо необхідні реформи, знайдуться можливості та бажання у європейців приїжджати до нас, як ми охоче їздимо до них.

Розділ 4. Безпека

Напевно найголовніший розділ. Принципове не звертання уваги даному питанню, ставить під сумнів існування будь-якої діяльності в університеті.

4.1. Країна перебуває в стані неоголошеної війни. Наше місто знаходиться в достатній близькості до зони проведення бойових дій, не розумію чому не проводяться будь-які навчання та профілактичні заходи? Пам'ятаю, ще зі школи двічі на рік проводились навчальні заходи, щодо евакуації з приміщення. Не розумію чому, маючи своє підземне сховище, не проводяться жодні інструктажі?

4.2. Ліфти. Мене особисто дуже турбує технічний стан ліфтового обладнання. На перший погляд ліфт викликає найгірші страхи людини. Не відомі звуки, які видає ліфт викликає постійне напруження. Тускле світло та візуально зношені елементи не можуть казати про його нормальність і відповідність будь-яким технічним нормам. Щодо норм, вважаю не припустимо в 2017 році використовувати написи часів УССР. Звісно купувати нові ліфти дуже дорого, але закликаю негайного провести технічне їх обстеження. Вважаю, що в тому стані в якому вони знаходяться, обстеження мусить проводитись частіше ніж прописано відповідними нормами. Життя, важливіше за будь-які гроші.

4.3. "Деревопад" на території НГУ, достатньо нормальне явище. Дерев падають на машини та на тротуар. Не відомо, коли буде йти 21 людина і на собі відчує дерево, яке упало. На погодні умови можна сказатись скільки завгодно, але провести відповідні обстеження кожного дерева необхідно.

4.4. В кожному корпусі, в аудиторіях і коридорах можна помітити дроти, розетки, арматуру, яка стирчить зі стіни тощо. Цих елементів настільки багата, що я здивований, як ніхто ще не поранився. Розумію, що завтра не можна піти й обірвати їх, бо це потягне це за собою ремонтні роботи. Запобігти нещасливим випадкам може огляд електриком всіх приміщень та знеструмлення не потрібних дротів.

Розділ 5. Майбутнє

Цей розділ надасть песимістам не один привід для самопошани. За 5 - 7 років щоденної та систематичної роботи, НГУ може суттєво змінитися на краще.

5.1. Якщо подивитись на останній рейтинг вишів України то наше шосте місце від третього майже не поступається. Закономірним процесом запровадження реформ, принципово нових організаційних рішень, залучення фінансування та багато іншої роботи, приведуть наш виш в топ 100 рейтингу світу.

5.2. Розвиток арт-мистецтва не зможе обійти стіни НГУ. Коридори підвальних приміщень повинні стати сучасними, мультимедійними гірничими музеями стилізовані під гірничі шахти. Звісно розмальовувати приміщення історичних корпусів не припустимо, але поява на стінах 4,5,6,7,10 корпусів може з'явитися футуристичні зображення.

5.3. На даху наприклад 4-го корпусу поява оглядового майданчика з різними зеленими насадженнями може стати візитною картою нашого університету.

5.4. Поява аудиторій надворі, або на даху приміщення достатньо не звичне явище, що може сподобатись, як студентам так і викладачам.

5.5. Спорудження нового ультрасучасного корпусу на території НГУ не руйнуючи наявних приміщень реально.

Перерва Анастасія, 103м 16-2

Одним із головних аспектів у житті кожного з нас є освіта. Освіта в свою чергу підрозділяється на середню та вищу. Середня освіта є загальнообов'язковою і дає своїм здобувачам великий кругозір знань та право продовжити навчання у вищому навчальному закладі.

Вища освіта – це деяка база знання та уміння, що набуваються у вищих навчальних закладах студентами на базі повної середньої освіти або освіти після коледжу чи технікуму, необхідна для того, щоб стати кваліфікованим фахівцем у вибраній галузі.

Високий рівень освіти людини дозволяє застосовувати свої знання, вміння та навички на практиці. Така людина є комунікабельною, має широке коло спілкування, велику кількість друзів та ділових партнерів.

Але останнім часом, цінність вищої освіти як способу отримати глибокі знання та стати висококваліфікованим фахівцем різко знизилась. Зараз серед молодих людей активно розвивається прагнення здобувати вищу освіту лише заради отримання диплома. Більшість студентів не усвідомлюють реальні цілі свого навчання у вищому навчальному закладі. Також деякі студенти навчаються не за тією спеціальністю, за якою хотіли. Це зв'язано перш за все з конкурсною основою та кількістю державних місць.

Останнім часом вища освіта в Україні реформується шляхом нововведень, які є радикальними й не подобаються більшій частині

студентів. Ці нововведень стосуються зокрема виплати стипендії лише при відмінних результатах навчання з усіх засвоєних дисциплін і по рейтингу, який складається по групі. Я вважаю це не зовсім справедливо. Наприклад, якщо в групі навчаються три людини та двоє з них на бюджеті, і вони отримали оцінку відмінно по всім засвоєним дисциплінам, то стипендію буде отримувати той, хто стоїть вище в рейтингу, а інший – ні. Тобто, якась десята чи навіть сота частина середнього балу може все змінити.

Інше нововведення стосується оприлюднення результатів навчання, а саме оцінювання студентів є конфіденційною інформацією, яка стосується лише викладача та студента. Це означає, що досягнення студентів не будуть озвучуватися публічно у вигляді рейтингів. На мою думку це не дуже правильно, оскільки результати ЗНО викладаються у відкритому доступі в мережі Інтернет і кожен може їх переглянути.

Деякі нововведення у сфері вищої освіти будуть стосуватися не лише студентів, а й викладачів.

Усі вище перераховані нововведення це послідовні кроки у реформуванні вищої освіти відповідно до основних напрямків Болонського процесу.

Вища освіта в Україні в період науково-технічного прогресу має і проблемні сторони. Це насамперед, дистанційна освіта. Сама по собі вона є великим кроком уперед, бо викладачі дають певну інформацію та не потрібно шукати її самому. Однак велика кількість студентів відносяться до неї не серйозно, через величезне навантаження на самостійне опрацювання. На мою думку, дистанційна освіта потрібна, але її потрібно вводити поступово, щоб і студенти й викладачі були до неї готові.

Ще однією проблемою вищої освіти є відсутність попиту на дипломованого фахівця на ринку праці через перевиробництво кадрів. Це пов'язано з тим, що формат навчально-виховного процесу не орієнтований на забезпечення запитів суспільства та ринку праці конкурентоспроможними та відповідальними фахівцями. На мою думку, цю проблему можна вирішити лише тісною взаємодією освіти з потенційними роботодавцями. Тобто щоб роботодавець брав участь у формуванні змісту освіти та забезпечував якісну професійно-практичну підготовку молоді.

Підсумовуючи, можна сказати, що освіта є, була і буде однією зі значущих складових нашого сьогодення. Оскільки без належного рівня освіти наше нове покоління не матиме майбутнього. Найкращою інвестицією в світі є хороша освіта, яка повертається до господарів дуже повільно. Однак коли прийде час вона не тільки окупиться, але і принесе прибуток. Так, наприклад після повного занепаду економіки в Японії, саме освіта стала єдиним джерелом розвитку. А зараз, на сьогодні, Японія є найвідомішою країною світу за рівнем своїх технологій. Рівень грамотності в ній становить понад 90%, при чому обов'язковим є тільки початкова освіта.

Пісоцький Павло, 123м-16-1

У статті розглянуто проблеми сучасної вищої освіти в Україні, очима студента. Запропоновані варіанти вирішення цих проблем.

В статье рассмотрены проблемы современного высшего образования в Украине, глазами студента. Предложены варианты решения этих проблем.

The article deals with the problems of modern higher education in Ukraine, with the eyes of a student. The variants of solving these problems are suggested.

Вступ. В нашій країні всі заняття проходять в вищих навчальних закладах проходять приблизно однаково. Студенти приходять на лекції, викладачі надиктовують велику кількість матеріалу, виконується невелика кількість практичних робіт, якщо вони є.

На мою думку, так, теоретичні знання важливі, але в людині закладено, те що вона зробить своїми руками, з якими проблемами зіткнеться, те й запам'ятає. Адже теорія не розповідає про «підводні каміння», не дозволяє проявити свої навички у певній ситуації.

Я вважаю, що цей метод викладання вже застарів. У більш розвинених країнах, вчителі ведуть лекції у формі спілкування зі студентами, проводять різні досліді, дають можливість учням проводити різні експерименти.

Також однією з найбільших проблем вищої освіти є застарілі знання викладачів. Я на практиці відчув, що деякі викладачі розповідають про технології, які використовувалися 10 або більше років тому. Так, зараз технології розвиваються з великою швидкістю, і за ними всіма не встигнути, але є технології, які є найбільш популярні, які використовуються не однією компанією, про них треба розповідати.

Найголовніший мінус є те, що наші спеціальності ніяк не відповідають ринку праці. Маючи деякий опит роботи в різних компаніях, я з впевненістю можу сказати, що більшість матеріалу, яка викладається в вищих навчальних закладах є марною. Більшість компаній навчають своїх молодших спеціалістів з самого початку, влаштовуючи їм семінари, курси та інше.

Висновок. На мою думку, в українську освіту треба вносити зміни все сьогодні. Треба приймати на роботу викладачів які мають реальних практичний досвід роботи. Також треба збільшити кількість та якість практичних занять. Зрозуміло, що держава не має таких великих коштів на модернізацію навчання, але є багато компаній, які зацікавлені в тому, щоб до них працевлаштовувались висококваліфіковані спеціалісти.

Руденко Анна, 123м-16-1

У статті розглянуто питання і проблеми які виникають в результаті теоретичної спрямованості навчання студентів , очима студента.

Запропоновані можливі підходи їх вирішення.

В статье рассмотрены вопросы и проблемы, которые возникают в результате теоретической направленности обучения студентов, с точки зрения студента. Предложены возможные подходы их решения.

The article discusses the issues and problems that arise in the result of the theoretical orientation of students' training, from the point of view of the student. Possible approaches to their solution are suggested.

Вступ. Вища освіта в Україні не поступається за рівнем іншим країнам, але, при цьому, знань, які отримують студенти у вузах, зазвичай, недостатньо для подальшого успішного працевлаштування за спеціальністю.

В моєму вузі майже всі заняття проходять у вигляді лекцій: викладач надиктовує, а студенти конспектують. На мій погляд цей вид робіт не є ефективним, так як дуже маленький процент інформації відкладається в пам'яті.

Майже у всіх країнах, де рівень життя має великі показники, в університетах особливу увагу приділяють практичним заняттям, студенти з перших днів навчання отримують практичні завдання, багато часу проводять в лабораторіях, де можуть потримати обладнання в руках, налаштувати його, провести наукові дослідження, поспілкуватись з діючими спеціалістами і, на самперед, під наглядом куратора вести свої власні проекти. В Україні такої можливості немає. Я, будучи студентом комп'ютерної дисципліни, вивчала новітні технології і техніку, мережеве обладнання тільки в теорії, в кращому випадку, моделюючи системи в інтерактивному вигляді. З точки зору вузу, при влаштуванні на підприємство, студенти зможуть використати свої теоретичні знання на практиці, але кому потрібні спеціалісти, які щось вміють тільки на словах?

Як казав Соїчіро Хонда: «Теорія без практики – порожня, практика без теорії - сліпа»

Також, на мій погляд, великим недоліком є те, що викладачі, які ведуть практичні заняття, самі не є практикуючими спеціалістами. На виробничих практиках, в кращому разі, студенти можуть подивитись як виконують роботу працівники, а, зазвичай, просто щось переносять, миють, пишуть або взагалі відсиджуються вдома.

Висновок. Я вважаю, що рішенням проблеми української вищої освіти є прийняття до вузів практикуючих підприємців, інженерів, юристів, економістів для передання реального досвіду. Також студентам необхідно практикуватись на реальному обладнанні, зрозуміло що у вузів немає коштів на придбання всього необхідного, але цю проблему можна виправити заключаючи договори з підприємствами, де таке обладнання є і студенти разом з викладачами можуть попрактикуватись або подивитись, як працюють професіонали. Такі угоди можуть значно зменшити витрати вузів і забезпечити підприємства молодими спеціалістами.

Література

1. [Богдан Данилишин](http://nv.ua/opinion/danylyshyn/glavnaja-problema-ukrainskogo-obrazovanija-66784.html).-Даже высокий уровень образования без отсутствия необходимых социальных институтов не может обеспечить развитие национальной экономики.-
<http://nv.ua/opinion/danylyshyn/glavnaja-problema-ukrainskogo-obrazovanija-66784.html>

Салівончик Едуард, 103м-16-3

Студентські роки досить пізнавальна і активна частина життя. Саме в цей період і відбувається підготовка до кваліфікованого розумової праці, формування моделі поведінки в соціумі. Для студентів відкрито безліч доріг. На сьогоднішній день можна отримувати одночасно дві вищі освіти, що здавалося в недалекому минулому незвичайним. Вища освіта дає крім професійних знань широкий кругозір, дозволяє бути хорошим фахівцем.

Якщо оцінювати освіту очима студента, ким я і є, то з точки зору конструктивної критики є на що звернути увагу.

Перше - це якість і структуру знань. Динаміці розвитку науки і знань можна лише дивуватися. Тим самим викладачам недостатньо вже тих знань, які вони отримали самі, коли були студентами. Є така тенденція, що кожні 5-ть років знання потрібно оновлювати. Я прекрасно розумію, що більшість викладачів розповідаючи ту чи іншу лекцію просто йдуть за навчальним планом. Але потрібно готувати майбутніх фахівці на рівні сучасних знань в тій чи іншій області. Викладати повинен ґрунтуватися на сучасному етапі розвитку галузей знань. Для цього можна залучати сучасні інформаційні технології. Взяти до прикладу Інтернет, за допомогою його можна спілкуватися і обмінюватися досвідом з багатьма університетами світу. До появи Інтернету це було не так легко. Якщо говорити про структуру знань, то я розумію, що в Україні вчать багато профільних фахівців. Ось наприклад, у нас на геологорозвідувальні факультеті в плані бакалавра (спеціальність геофізика) 53 дисципліни, які не всі стосуються спеціальності, але на них виділяються значно лекційних годин. Студентів готують в основному з профільних дисциплін на 3-му курсі, інші ж курси бакалаврату містять більше не профільних дисциплін. Якщо врахувати плюси і мінуси багатопрофільного і вузькопрофільного освіти, то на мій погляд потрібно більше годин виділяти для профільних дисциплін. У свою чергу освоєння супутніх дисциплін можна перекласти на самостійне освоєння студентам.

І друге - що робити з дипломом на руках. Більшість студентів після здобуття вищої освіти не працюють за фахом. Потрібно все ж зв'язати роботодавців і студентів, так як не всі студенти можуть відпрацювати практики за фахом і потім влаштуватися на ці ж фірми. У цьому питанні також можна звернутися до тих же інформаційних технологій (Інтернет).

Якщо підвести підсумок статті, то основна думка - це використовувати в системі освіти сучасні можливості інформаційних технологи в тому числі Інтернету.

Серветник Дар'я, 011м-16-1

Вища освіта та й взагалі освіта будь то шкільна або дитячий садок-це дуже важливий аспект для кожної людини. Взагалі галузь освіти належить до пріоритетних сфер державної політики. Адже освіта формує людину, її навички, моральний та етичний аспекти її виховання, культурний рівень, світогляди та громадську позицію з якою студент буде прямувати у подальше життя. Недаремно освіта(на рівні повної загальної середньої освіти)є в Україні обов'язковою. Конституція України також гарантує громадянам саме право на освіту у різних формах.

З часів незалежності України стандарти та системи вищої освіти постійно змінюються і кількість її здобувачів з 90-х років 20 ст. постійно збільшувалась та через збільшення загальної численності тих хто її отримує відбулась трансформація певних функцій вищої освіти адже основний напрям це формування суспільства.

Майбутнє ґрунтується на теперішньому. Свої кадри Україна мусить виростити сама, дбаючи про національний та інтелектуальний потенціал.

Один з важливих факторів-це система якою надається вища освіта, тому що на жаль, на сьогодні освіта(в тому числі вища)втратила колишню привабливість, перетворилась у річ буденну ,і можливо через це для багатьох у не цікаву та другорядну справу. Але тим не менш, вона залишається невід'ємним атрибутом культурної особливості і запорукою високого кваліфікаційного рівня. Саме тому вона заслуговує на спеціальну державну увагу сфері освіти не повинен діяти принцип примусу скоріш за все принцип переконання адже примусовий шлях засвоєння знань не є гуманним і не дає значного ефекту, повинно бути усвідомлення важливості здобуття інформації для цього потрібна більша кількість практичних занять ,матеріла повинен бути більш сприятливим до сучасного світосприйняття.

Звичайно великою проблема є прірва яка сформувалась між середньою освітою та вищою. Принципи викладання відрізняються на стільки ,що студенти зіткаються з проблемою навчання не через велику кількість навчального матеріалу або неможливістю знайдення необхідного матеріалу. Для учнів створюється своєрідний тепличний клімат у школах де існує велика кількість різних пом'якшень. Відповідно випускники шкіл вступаючи до вузів не вміють працювати самостійно, готуватися до практичних занять ,та невміння користуватися велике. Кількістю літератури, невміння працювати з каталогами і загалом відшукати потрібну літературу у бібліотеках. Для цього достатньо ознайомити студентів з системами ,показати де знаходяться спеціалізовані бібліотеки, як працювати з каталогами і які джерела та праці з конкретних дисциплін є пріоритетними.

Викладачам і студентам слід знаходити порозуміння. Це –найголовніше. Адже викладач не повинен нехтувати настроями, світосприйняттями та

інтересами конкретної студентської аудиторії а студенту в свою чергу повинні з повагою ставитися до того що їм викладають та розуміти що існують стандарти ,плани вищої освіти.

Саме рухаючись у цьому напрямку можливо буде побачити якісь зміни та підштовхнути студентство до усвідомлення важливості навчання.

Література

- 1.Вакарчук І. Вища освіта України - європейський вимір: стан, проблеми, перспективи //Вища школа. - 2008. - № 3. - С. 3-18:
2. Пасінович І.І. Досвід реформування вищої освіти в зарубіжних країнах та його використання в Україні / І.І. Пасінович // Вісник Львівського університету. Серія економічна. Редкол.: Відп. ред. Панчишин С.М. – Львів, 2008. – Вип. 39(1). – С. 410-415
3. Малафійк І. В. Дидактика Навчальний посібник / К.: Кондор, 2009.- 406 с.
4. Питання дидактики вищої школи Збірник статей / Видавниче об'єднання "Вища школа", Київ, 1976р., 116 с.

Сінчило Андрій, 011м-16-1

Доброго дня, мене з останнього часу дуже цікавила відмінність між освітніми системами пострадянського простору та західноєвропейських країн та Америки. Тому я хочу поділитися з вами перекладом дискусу, який був проведений 9 червня 2004року в ефірі радіостанції «Свобода», за темою а саме : «Створення особистості, чи накопичування інтелектуальних знань у навчальних закладах».

Сьогодні ми будемо говорити про порівняння російської системи освіти і систем освіти західноєвропейських і північноамериканських країн. Сьогодні в студії Радіо Свобода: Ольга Маховська, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник Інституту психології Російської Академії наук, дослідник систем освіти США, Франції та Росії; і Олександр Каламкаров, доктор наук, випускник мехмату МДУ. Олександр Каламкаров працював і викладав в університетах Росії, Франції, США та Канади, в даний час професор університету Далхаузі в Новій Шотландії, Канада. Наші гості та теоретично і практично добре знайомі з системою освіти і в Росії, і на Заході, і там, і там викладали і працювали. Ми спробуємо з їх допомогою розібратися, чим відрізняються ці підходи до освіти. Перше питання Ользі Маховській: експеримент між системами проводиться безпосередньо, коли громадяни Росії їдуть на Захід, і їхні діти потрапляють в інші школи. Чи можна на цьому прикладі показати відмінності освітніх систем, їх плюси і мінуси?

Ольга Маховська: Значну частину відмінностей фіксують самі діти, коли вони скаржаться на те, що американські вчителі і діти не такі, як ті, хто вже отримав інтоксикацію або щеплення в радянській або пострадянській системі освіти. Наші діти говорять, що американські чи французькі діти не вміють дружити. Тому що вони не проводять час разом після школи, мало

спілкуються на неформальні теми, недостатньо підтримують один одного емоційно, не запрошують в гості і на дні народження. І взагалі, досить індиферентні до особистості дитини. Як кажуть наші діти про американських: вони не люблять один одного. Слово "любов" - це зазвичай ключове слово для дитини, спосіб вказівки різниці. Але крім емоційної реакції, яка неминуча при переїзді в іншу країну, є і раціональні фіксації. Тому що сама шкільна структура і організація навчання в школі дуже несхожі на наші. Американська школа більше схожа на фабрику, де кожен рухається за своїм планом. Іноді учень проводить чотири уроки з різними групами. Він може вивчати в цьому році фізику, а наступні два роки її зовсім не вчити. При розподіл предметів і занять немає наступності між роками навчання. Природно, це дезорієнтує дитини. Іноді наші діти випадають з такої складної системи.

Олександр Костинский: А їм це подобається чи ні? Це простіше чи складніше, краще чи гірше? Як оцінюють цю систему навчання російські діти і їх батьки?

Ольга Маховська: Одні позитивно реагують на те, що не потрібно кожен день вчити уроки, і тому навантаження стає менше. Вибір надається не тільки викладачеві, а й дитині. Викладач вибирає програму і розробляє навчальний план, але і дитина теж може вибирати, на які заняття він буде ходити в цьому триместрі. І він може вибрати тільки плавання, малювання і боротьбу - і це його право.

Олександр Костинский: Невже немає обов'язкових предметів? І дитина після закінчення навчання може не знати якихось фундаментальних предметів, наприклад, арифметики?

Ольга Маховська: Дитина може не знати фундаментальних предметів, але зате він здійснює свій індивідуальний вибір. Може бути, у нього схильність до музикування, наприклад, або до театру. Звичайно, деякі наші діти з натхненням сприймають такий перепад навантаження. А інші, навпаки, скаржаться, і батьки дуже переживають через те, що це якість несправжньої освіти, з нашої точки зору. І звичка до важкої і тривалої інтелектуальної роботи в таких умовах не формується, але формуються інші особистісні якості.

Олександр Костинский: А які?

Ольга Маховська: Це - відповідальність за себе. Передбачається, що формується, здатність до індивідуального вибору. Це - підготовка, як кажуть американські педагоги, до життя в демократичному суспільстві, де кожен здійснює власний вибір і відповідає за нього. Це - вміння планувати час. Все це закладено в систему освіти, хоча на ділі не завжди все реалізується. Не випадково американці за часів нашого переможного ходу в космос в 60-і роки відчували колосальний інтерес до нашої системи освіти. Для них було ясно, що тільки особлива система освіти могла дати такий прорив в науці і техніці. Вони дуже переживали з цього приводу. Було кілька національних програм з вивчення російської системи освіти.

Олександр Костинский: Американських програм?

Ольга Маховська: Так, американських програм. І ця традиція з тих пір продовжується. Є знаменита книга "Два світи, два дитинства" Бремера. Журнал "Лайф" в 64-му році здійснив свій власний експеримент, встановивши спостереження за двома школярами, американським і російським, щоб оцінити за своїми критеріями, наскільки рівень освіченості одного вище або нижче іншого. Вони прийшли до жахливого для Америки висновку, тому що наш хлопчик Олексій на два роки випереджав за своїм інтелектуальним розвитком і кругозору американця Стіва. Це був скандальний результат. До цього дослідження повернулися через 30 років. І Олексій, і Стів працюють до цих пір в області космонавтики, і один одному не поступаються. Загадка в тому, що на рівні школи наші діти випереджають американських, а потім, входячи в доросле життя, вони втрачають свої переваги.

Олександр Костинский: Якраз ми перейшли від шкіл до вузів. Питання Олександрю Каламкарова: ви працювали в багатьох західних університетах. Виникає таке просте питання: якщо у них так погано з фундаментальною освітою, як розповіла Ольга, то звідки беруться такі сильні вчені в Сполучених Штатах і в Європі? Якщо взяти зведення наукових новин, то в ній 80% - це новини американських університетів і дослідницьких центрів. Поясніть, будь ласка, цей парадокс.

Олександр Каламкаров: Перш за все, погані учні в університети не надходять, а надходять найкращі. Але я багато в чому згоден з тим, що сказала Ольга. Дійсно в американських школах більше свободи вибору, і часто цей вибір здійснюється зовсім непослідовно. Але з іншого боку, є ще і різнорівневі предмети. Учень може вибрати з математики курс елементарний, але він може вибрати і середній, і елітний, так би мовити. І той, хто прагне вступити до технічного вузу, він бере просунутий курс. І під час вступу приймальна комісія уважно дивиться на це. Так що в цілому рівень шкільної освіти, який отримує та елітна частина молоді, яка йде до університетів, досить високий, і хлопці не так погано підготовлені. Хоча я особисто за своїми студентам можу сказати, що рівень підготовки з математики, що особливо важливо в технічних вузах, незрівнянно нижче, ніж було за радянських часів, скажімо, років 15 тому. У плані кругозору, в плані вміння спілкуватися і загальної гуманітарної підготовленості випускники північноамериканських шкіл знаходяться на дуже хорошому рівні. Вони більш самостійні, більш розвинені в плані соціального спілкування і ініціативи, і це дуже важливо для успіху в житті. Часто, незважаючи на глибину і сильну, але перегібную систему освіти в російській школі пригнічується ініціатива. Хлопці бувають якісь пригнічені, втомлені. Тут треба вибрати здоровий баланс.

Олександр Костинский: Ви - випускник мехмату МДУ, і за радянськими поняттями і за російськими - це якась еліта фундаментальної освіти. Скажіть,

наскільки важливо фундаментальну освіту, які воно дає переваги і якими страждає недоліками?

Олександр Каламкаров: Я вважаю, що фундаментальність в освіті - це фундаментально, скажімо так. Якщо викинути фундамент, то я, як фахівець з теорії міцності, можу сказати, що будівля буде нестійким, це старе спорудження просто завалиться без міцного фундаменту. Тому фундаментальність абсолютно необхідна і на рівні того, що ми називаємо середньою школою і, безсумнівно, на рівні університету.

Олександр Костинский: Мають випускники російських університетів переваги перед випускниками американських університетів?

Олександр Каламкаров: Справа в тому, що ті талановиті хлопці, які вступають до університетів, ми говоримо в даному випадку про північноамериканських, вони теж діляться на кілька категорій. Є звичайні фахівці, є середні, а є і видатні. І це видно до другого-третього курсу і по блиску очей, і по прагненню, і за оцінками, і за знаннями. І ось ці видатні хлопці виграють конкурси на стипендії, виграють позиції в продовженні освіти, надходять в найбільш елітарні університети, такі як Стенфорд, Гарвард в Америці, є такі і в Канаді, але в Росії вони менш відомі. Тобто відбувається природний відбір і по таланту, і за статусом людини, який вироблений і завдяки таланту, і завдяки працьовитості. І в результаті виходять дуже хороші фахівці.

Послеуніверситетской учні, я думаю, в північноамериканських університетах перевищують по самостійності мислення, по підготовленості до безпосередньої роботи випускників, скажімо, російських університетів, які, може бути, багато чого знають, але трошки задавлені і перевантажені обов'язковими курсами. Свобода вибору часто болюча, але вона не завжди безглузда, і часто вона допомагає виробляти самостійність мислення. Але іноді занадто багато свободи - це теж недобре, бо фундаментальний курс, звичайно, повинен бути послідовним.

Олександр Костинский: В Америці освіту дуже дороге, в Канаді теж, напевно, недешева. Але є люди навіть з бідної, незабезпеченої родини, які вступають до університетів і навіть отримують стипендію.

Олександр Каламкаров: Що ви, в Америці тепер люди як раз скаржаться на те, що занадто багато програм, які дають пільги тим верствам населення, які небагаті, не білі. Тобто настільки сильна допомога талановитій молоді, з непривілейованих класів за багатством, за кольором шкіри або за поглядами, що навіть я часто чую, як кажуть: бідному чорному легше вступити в хороший університет, ніж багатому білому. Це в Сполучених Штатах. У Канаді так питання не стоїть, в Канаді будь-яка людина, яка хоче вступити до університету, надходить. Освіта аж ніяк не таке дороге, і є дуже хороші програми фінансування. Будь-яка людина може взяти в борг у держави десятки тисяч доларів і не виплачувати ні цента, аж до початку свого трудового діяльності.

Олександр Костинский: Це - освітній кредит.

Олександр Каламкаров: І дуже щедрий. Крім того, практично всі ті талановиті студенти, які можуть продемонструвати свої високі оцінки, нагороджуються стипендіями.

Олександр Костинский: Незалежно від їх спроможності?

Олександр Каламкаров: Стипендії не залежить від рівня добробуту, а є ще допомога - ось вона залежить, це вже соціальні програми, але і вони теж дуже сильно розвинені. Що стосується Сполучених Штатів Америки, талановитий молодий чоловік завжди зможе домогтися того, щоб вступити в хороший університет і його закінчити. Якщо він дійсно талановитий і може продемонструвати це перемагаючи на конкурсах, отримуючи високі бали, він може вступити в найкращий університет абсолютно безкоштовно, більше того, ще й отримуючи стипендію. І я знаю багато таких прикладів.

Олександр Костинский: Дякую. Ольга, ви хотіли прокоментувати те, що говорив Олександр.

Ольга Маховська: Ви знаєте, я з величезним інтересом слухала те, що розповідав Олександр. Він весь час говорив про те, що необхідно почуття міри. І та, і інша система освіти дає деякий негативний крен. Одна - в сторону дуже високою особистісної свободи, яка може привести до атрофованої ініціативи і небажанню щось робити прямо сьогодні і до відстроченої кар'єрі. Інша - до придушення особистості. До такого сумного стану, що молода людина будучи озброєний знаннями, просто не знає, як їх застосовувати, соромиться, затискається, і для нього сама ситуація будь-якого спілкування перетворюється в травматичну.

Андрій Колмогоров - академік, великий математик, який був ініціатором, наскільки я знаю, мережі фізико-математичних шкіл. Мені сподобався його так званий закон співвідношення інтелекту і особистості: чим більше ми тренуємо інтелект, тим більше ми придушуємо особистість. У кожної дитини є певний обмежений ресурс, який потрібно враховувати. Наша школа дає дуже добре тренований інтелект. Звичайно, на шкільних олімпіадах, якщо виставити такого спортсмена, то він може показати блискучі результати. Але досвід тих же математичних шкіл показав, що дуже часто переможці олімпіад видихаються вже в університетах і вже не показують блискучих результатів у подальшій кар'єрі. Дуже важливо не перетиснути, не перевантажити, не відбити бажання до навчання і життя у дитини, а перетискання бувають дуже серйозними. Що стосується американців, зараз при владі консерватори, і вони дійсно скорочують соціальні програми, і за це будуть жорстко критикувати Буша. Та фора, яку отримували національні меншини була дуже висока. Але разом з тим, Америка - країна величезної еміграції, але в ній практично немає мультикультурної освіти. Сама політика Америки в тому, що стосується емігрантів, - це так званий плавильний котел. Це означає, що не треба враховувати культурні відмінності, а потрібно все робити разом. І програми соціальної підтримки - це спосіб вирівняти загальний інтелектуальний або культурний фон.

Олександр Костинский: Ольга, ви вивчали проблему, як діти з Росії, діти з країн колишнього Радянського Союзу, які приїжджають в Америку пристосовуються до системи освіти, яка до них дуже адаптована. А реформи в Росії - це що таке? Це фактично уявлення про західному викладанні, що прийшов сюди, в Росію. Тобто американська система освіти приходить до нас. Чому таке великий супротив цій системі освіти? У всякому разі, чи можна з того досвіду, який ви отримали у Франції і в Америці зробити висновок про можливість застосування західної системи освіти вже в самій Росії?

Ольга Маховська: Ви розумієте, що наші вчителі це - люди, які здобули освіту у нас. І вони пам'ятають на рівні тіла, на рівні спинного мозку, як розподіляються ресурси в колективі, які форми емоційної підтримки в школі працюють, наскільки високий повинен бути авторитет викладача, про що можна говорити і про що не можна говорити, вони пам'ятають всі культурні табу. Наприклад, досвід сексуального просвітництва в 90 роках, він викликав колосальний опір, особливо в провінції. Тому що вчитель не міг вийти перед класом і почати говорити про інтимні речі, які в нашій культурі жорстко табуйовані. Це шок для класу і непрохідний культурний бар'єр для викладача. І ця реформа була загублена. Хоча їжаку зрозуміло, що потрібно проводити сексуальна освіта, питання - в яких формах. Це питання і для Америки, і для нас. І чи повинна школа цим займатися або ці речі повинні делегуватися медичним працівником або сім'ї або церкви, або іншим інститутам.

У нас особливі відносини між вчителями та батьками, наприклад. Батьки у нас завжди адвокати дитячих інтересів, і розмова про дитину завжди дуже серйозний, на рівні великих авторитетів - авторитету батька і авторитету вчителя. В американському варіанті, наприклад, батько повинен відпрацювати в якості волонтера кілька годин, щоб показати лояльність школі. І взагалі, якщо батько не з'являється

Олександр Костинский: Не всі наші батьки, але багато.

Ольга Маховська: Ви знаєте, ми всі люди дуже зайняті. І є традиція, що наша школа, вона не тільки вчить, а й виховує.

Олександр Костинский: Але американська теж виховує, судячи з того, якщо основна установка на спілкування, на роботу в групі, то це виховання певних комунікативних навичок.

Ольга Маховська: Так, це навик роботи в команді. Але американська школа не бере на себе відповідальність за виховання дитини. Батько не може прийти і сказати: мій син погано себе веде, куди ви дивитесь? А ми можемо пред'являти викладачеві претензії, якщо наша дитина пропустив уроки.

Олександр Костинский: Тобто батьки в американській школі несуть велику відповідальність, ніж у нас?

Ольга Маховська: Вони несуть основну відповідальність.

Олександр Каламкаров: Коли ми обговорювали, як би привнести щось хороше, що є, припустимо, в західній системі, в російську, у мене мимоволі

виникла думка, що перш ніж говорити, як поліпшити систему, її треба рятувати. Мені здається, російська ситуація з освітою знаходиться у величезній небезпеці.

Олександр Костинский: Що найнебезпечніше?

Олександр Каламкаров: Найнебезпечніше те, що викладацький склад знаходиться в положенні неадекватному життєвим можливостям.

Олександр Костинский: Мало отримують?

Олександр Каламкаров: Грубо кажучи, дуже мало. Веде це до того, що люди просто або йдуть з цієї професії, або знаходяться в принижених і ображених стані, яке не дозволяє їм працювати на належному рівні. І це триває десять років з гаком. Якщо буде продовжуватися ще десять або п'ятнадцять років, то, я боюся, що освіта так деградує, що ніяка американська система вже не допоможе. Тому я вважаю, що говорити про поліпшення можна, коли все більш-менш нормально, а коли погано, треба говорити про порятунок.

Слухач: Добрий день. Мені хотілося б принципово сказати: я закінчив десять класів, потім факультет електроніки в Лестехе, потім академію Дзержинського і ще два роки філософію вивчав - все безкоштовно. Вся система була націлена на те, щоб створити потужний суспільство. Американська система дає освіту, щоб людина в особистому плані використовував знання. Скажіть, ця різниця істотна, і в чому тут плюси і мінуси?

Ольга Маховська: Я думаю, що різниця уловлена вірно. Є деякий крен, ми вже говорили про те, що кар'єрно-орієнтоване західне суспільство передбачає, що людина молода буде вибудовувати кар'єру самостійно, використовуючи отримані знання. Якщо йому чогось не вистачає, він просто буде доучуватися. Але Олександр перемкнув увагу на старий досвід, втрачати який завжди шкода. І якщо ми говоримо про ностальгію за минулими часами, то, звичайно, шкода нашої системи освіти. Я точно знаю, що досягнення, наприклад, радянської психології, і психології творчості, і педагогічної психології використовуються американцями. І нам нічого там шукати, нам доведеться через американців повертатися до своїх власних витоків. Найбільші асоціації по вивченню культурно-історичного підходу Вигодський та Лурі зараз знаходяться в Америці, і наші найкращі викладачі та психологи туди поїхали. Проте, це наші люди, це книги, які були видані тут, це фундаментальна школа, яка народилася тут. І, мабуть, ніде так багато, як в Радянському Союзі, уваги не приділялося дітям. Феномен "золотого дитинства" та "все найкраще дітям" - ця політика приносила свої плоди, не дивлячись ні на що. Зараз відбувся крен від інтелектуальної еліти, на яку ми орієнтувалися в радянські часи, до еліти економічної - людей при грошах. Підхід "гроші вирішують все" губить нашу освіту і зміщує орієнтири у дітей. Тому що втрачається мотивація навчання. А ви знаєте, що у нас дітей з хорошими задатками називають зневажливо "ботаніками". Навіщо вчитися і потім нічого не вміти? Чим більше вчишся, тим менше заробляєш? Діти

добре схоплюють цю установку, і це дуже сумно. І мені здається, що потрібно саму атмосферу в країні міняти, і справа не тільки в освіті.

Скрипник Альона, 141м-16-1

У вищих навчальних закладах на сьогоднішній день виникають проблеми з наданням освіти.

Загалом, зараз молодь прагне не навчатися, а «отримати вищу освіту», і лише через те, що без неї не знайдеш хорошу і високооплачувану роботу, а не тому що вони самі прагнуть цього.

У більшості випадків студент не вміє працювати самостійно. Проблема полягає в тому, що кожній людині потрібен стимул для досягнення мети, так і студенту він необхідний для навчання. Студент, загалом, приходиться на пари і отримує вже готову інформацію, без докладання своїх зусиль. Тому необхідно давати йому можливість знаходити інформацію, і грамотно її застосовувати в процесі навчання, інакше, з відсутністю інтересу, студент стає зосереджений не на самому процесі навчання, а на змозі здати залік або іспит будь-яким можливим шляхом.

Лекційні заняття можна вести у формі діалогу, коли викладач, розповідаючи той чи інший матеріал, звертається до студентів, задаючи їм питання, з метою зацікавити і зрозуміти, на чому потрібно зупинити увагу і допомагати студентам висловлювати свою думку. Такі лекції будуть сприяти гарному закріпленню матеріалу, вивченого раніше.

Необхідно мотивувати студентів до науково-дослідницької діяльності.

Є також проблема недофінансування системи вищої освіти. З'являється необхідність підвищення фінансування. У нашій країні, як і у всіх країнах світу, є різні категорії населення і необхідно враховувати їх фінансовий стан. Я вважаю, що держава повинна забезпечити доступність освіти малозабезпеченим студентам.

Солоненко Володимир, 192м-16-1

Я, як і більшість підлітків, у свій час, вступаючи до університету, уявляв собі навчання з можливістю вибору дисциплін, нехай не багатьох, але все ж таки мати змогу вибрати.

Обрана мною спеціальність відображала мої професійні інтереси в житті. Те, що я прочитав про перспективи подальшої кар'єри після отримання диплому і те, чого мене навчать у навчальному процесі, надавало мені впевненості в правильності мого вибору і забезпеченню мого майбутнього.

При вступі я не володів такими рисами характеру як лідерство, допитливість, впевненість в собі, активність; був пасивний та не міг взяти на

себе роль старости. Староста, як сполучна ланка з адміністрацією і всіма нововведеннями в навчальному процесі, інформував групу про всі рішення і заходи, які стосуються нашої групи, відразу після старостату. АЛЕ, нічого про можливості і права нашої групи вплинути на хід навчального процесу. Я не можу з упевненістю сказати, що нам про це не говорили, але можу стверджувати, що з нашого боку нічого не було зроблено.

Рік за роком навчальний план, з усіма його недоліками (на думку студентів), ми виконували без розуміння того, що могли б на нього вплинути. Якщо ми винні в тому, що цим не цікавилися, то тільки тому, що нашу активність не стимулюють і не заохочують, а наслідки нашої активності в навчальному процесі можуть створити головний біль адміністрації та викладачам, які, як я вважаю, щоб уникнути такого перебігу подій замовчують про його існування.

На перших курсах ми, щоб про себе не говорили, ще не дорослі і нам потрібна допомога тих, хто вже був на нашому місці і може підготувати нас до дорослого життя, адже «школа готує нас до життя в світі, якого не існує», а університет як перше, що ми зустрічаємо в дорослому житті, повинен нам допомогти зрозуміти, як прожити її гідно (або - визначитися, що ми хочемо від життя).

З початком кожної дисципліни, на мою думку, потрібно проінформувати студента про те, чого він навчиться по закінченню цього курсу і для чого це потрібно - «нерозуміння дисципліни не робить процес навчання більш зрозумілим і цікавим». Більшість дисциплін (не природних) були підготовлені на знаннях і нововведеннях минулих століть. Навчальний процес повинен йти нога об ногу з інноваціями сучасного світу, бо, як всім викладачам повинно бути відомо - «Навіть якщо ми відразу почнемо слідувати за сучасною навчальною програмою, яку видали 5 хв. тому, вона вже буде вважатися старою, адже світ не стоїть на місці».

Пройшли перші навчальні роки, і я самостійно придбав безліч корисних якостей характеру, відкрив в собі безліч талантів і змінив свій світогляд. У мені прокинулося бажання вчитися як ніколи раніше, але ті знання, що нам передавали, я не міг нікуди застосувати - або їх було недостатньо, або вони були лише теорією без практики. Якщо я хотів поглибити мої знання в тій чи іншій дисципліні, то я міг розраховувати тільки на себе і на «консультації» з викладачем цієї дисципліни, де сама консультація часом не збігалася з моїм розкладом або просто мені було страшно (я відчував невпевненість / наче не в своїй тарілці) підходити до викладача іншої кафедри.

Мені дуже не вистачало таких організацій як «гуртки за інтересами», де я міг би отримати підтримку і допомогу від моїх однолітків і налагодити нові знайомства в інших факультетах, що в підсумку може допомогти в здійсненні дипломних і курсових робіт. Крім того, такі гуртки за участю викладачів можу підвищити ефективність засвоєння матеріалу так і підвищити інтерес до дисципліни. А також в цих гуртках може проводитися відбір і визначення

компетентності студента на ту чи іншу посаду за своєю або будь-якою іншою професією.

Стипендія - грошове заохочення за успішне навчання. Вступивши на бюджетній основі, я прагнув підвищити свою стипендію методом успішного закінчення навчального семестру. АЛЕ, як я вже казав, через відсутність (або незнання про цю можливість) коригування навчальної програми, студенти часто стикаються з певними дисциплінами, до яких у студента немає схильності або бажання їх вчити, що ставить питання про його успішності і підвищення стипендії в дуже невігідному світлі.

Якщо студент вже визначився з родом своєї майбутньої діяльності і знає що б могло підвищити його компетентність в майбутньому, то перешкоди (у вигляді «зайвих» дисциплін) і обмеження (у вигляді вже складеної навчальної програми) тільки погіршать процес його навчання в цьому навчальному закладі і йому доведеться піти на роботу що, на його думку, забезпечить його потрібними знаннями.

Тепер, після скорочення числа стипендіатів, частина яких навчалася заради грошового заохочення і виконувала умови отримання стипендії, позбулася її (причому без попередження), тобто «дрібні» життєві потреби, такі як покупка харчів і проїзд проходить за рахунок батьків (знайомих / в борг). Гадаю, що для них пункт обов'язків студента - «відвідувати заняття згідно навчального плану і розкладу занять», вже не може виконуватися, так як тепер боротьба за хороший бал несподівано ускладнилася і умови хороших балів стали ширшими. Куди простіше і навіть краще піти працювати. По питанням роботи під час навчання завжди були нестиківки, але зараз відповідь очевидна.

Стародубець Олександр, 125м-16

Стаття присвячена простеженню і охарактеризуванню найбільш популярних на сьогоднішній день причин, які мотивують студента вступати до вищого навчального закладу.

Мета даної статті. Охарактеризувати найбільш популярні на сьогоднішній день причини, які мотивують студента вступати до вищого навчального закладу.

Основна частина. На сьогоднішній день ринок праці зазнав багато змін. Роботодавцям потрібні фахівці з глибокими знаннями в різних сферах, що актуалізує необхідність розуміння студентами важливості отримання якісного та повної вищої освіти. Отже, формується процес зміни мотивів отримання вищої освіти, переваг, інтересів студентів, що відбивається в результатах ряду опитувань студентської молоді. Особливо актуальною сьогодні є проблема професійного самовизначення студентів. До показників ефективності даного процесу можна віднести наступні:

- задоволеність вибором спеціальності, ВНЗ;
- чітке уявлення про соціальний статус, пов'язаному з вибором професії;
- можливість працевлаштування після закінчення вузу безпосередньо за обраним фахом.

Зараз освіта - це одна з найважливіших областей розвитку держави. Воно вже давно стало дорогим і найціннішим товаром, а сталий розвиток країн вже давно визначається не стільки ресурсами, скільки загальним рівнем освіти нації.

Саме комплекс мотивів спонукає підлітків вступати до вищих навчальних закладів, успішно вчитися, від ступеня зацікавленості в отримання освіти залежить академічна успішність та інші показники навчальної роботи.

Мотиви до отримання вищих оцінок зводяться в основному до матеріальної зацікавленості студентів і до можливості продовжити своє навчання (друга вища освіта, аспірантура). Говорячи про юнаків, варто також згадати мотив відстрочки служби в армії або уникнути її при навчанні у відповідному військовому вузі.

У даній статті будуть простежені і охарактеризовані дві найбільш популярні на сьогоднішній день причини, які мотивують студента вступати до вищого навчального закладу. Це: отримання престижної роботи і фактор соціальної мобільності.

Але спочатку буде дана загальна характеристика функції вищої освіти, адже саме вони є основним чинником для розвитку мотивації.

Перш ніж говорити про мотивацію в отриманні вищої освіти, необхідно розглянути його соціологічні функції в контексті сучасності.

Освіта покликана виконувати ряд соціальних функцій і, перш за все, соціального контролю за розподілом індивідів по соціальним верствам, стратам відповідно до рівня і якості отриманої освіти. Ці функції повинні забезпечувати стабільність і стійкість соціуму. З іншого боку, освіта покликана задовольняти запити індивідів. Такі функції, як сервісна, соціокультурна, прагматична, і ін. сприяють адаптації індивідів до швидкозмінних умов життя, соціальний захист від можливих невдач на життєвому шляху. Можна погодитися з думкою про те, що сучасна система освіти, зберігаючи традиції і одночасно сприймаючи інновації, реалізуючи свої основні функції, в той же час збагачує останні новими характеристиками і механізмами здійснення.

Функція соціального відтворення полягає в тому, що вища освіта репродукується різні сторони соціального життя, всі види спеціального навчання відтворюють соціально-професійну структуру, з його допомогою відбувається накопичення матеріального і духовного багатства суспільства.

Функція соціального переміщення вказує на те, що за допомогою освіти змінюється становище людини в суспільстві, люди отримують можливість зайняти в ньому вищий статус. Студент, який вийшов з робочої сім'ї, може переміститися в соціальний шар менеджерів, потрапити в наукову сферу і

т.п., а може і залишитися в колишньої соціальної групи. У будь-якому випадку його соціальне становище зміниться - зі стану учня він переміститься в категорію фахівця.

Культурно-репродуктивна функція відображає динаміку впливу вищої освіти на збереження і примноження культурних цінностей.

Комунікативна функція проявляється через двосторонню зв'язок по каналу «Освіта - навколишній світ». Цінності, якими збагачуються студенти в період навчання, в абсолютній більшості своїй відтворюються іншими сферами життєдіяльності суспільства: економікою, політикою, наукою, культурою і т.д.

Селективна функція відображається в природній диференціації студентів за здібностями, предметним і професійним симпатіями.

У школі і особливо в вузі відбувається вироблення шанобливого ставлення до державно-правовим актам, до цінностей ринкових відносин і системи вільної демонстрації, традиціям і звичаям своєї нації, свого регіону, міста.

Під інструментальної функцією слід розуміти розробку шляхів і способів соціалізації студентів, пошуки ефективних технологій залучення до праці, до адаптації молодих фахівців на виробництві.

Загальний напрямок реформ економічного і соціального життя в нашій країні не тільки змінило систему світоглядних орієнтацій сучасної молоді, а й внесло певні корективи в її установки на здобуття вищої освіти.

"Вибір професії для молодої людини є основою його самоствердження в суспільстві і визначає його подальше життя: ким бути, до якої соціальної групи належати, який стиль життя вибрати, які цілі досягати. "Перебуваючи перед вибором життєвого шляху, молоді люди повинні аналізувати свої ресурси (інтереси, здібності), оцінювати можливість корекції невідповідностей між своїми психологічними особливостями і вимогами обраної професії, прогнозувати своє подальше працевлаштування, вивчаючи ситуацію на ринку праці. Природно, що кожен представник молодого покоління в перспективі хоче, щоб робота була престижною, тобто перспективною і добре оплачуваною. Тому оцінка престижності майбутньої професії робить основний вплив на прийняття рішення про отримання того чи іншого освіти.

У суспільствах перехідного типу, яким є сучасна Україна, особливо важливим як для розвитку і верифікації загальної теорії, так і для вирішення конкретних завдань соціології є вивчення та прогнозування процесів соціальної стратифікації і мобільності, факторів, їх визначальних, і відображення цих процесів у свідомості українців.

В даний час більшість соціологів, які вивчають процеси стратифікації і мобільності, сходяться на тому, що в основі систем стратифікації лежать такі фактори, як влада, дохід і освіту.

Освіта стає одним з вирішальних факторів соціального розшарування, так як:

- з одного боку, глобалізація і перенесення відносин суперництва з області фінансових, промислових і військово-технічних ресурсів в область інформаційних технологій вимагає певного рівня освіти і культури;
- з іншого боку, в умовах трансформації українського суспільства освіта як інститут соціалізації може забезпечити, по-перше, спадкоємність позитивного досвіду, а по-друге, формування нових корпоративних цінностей, необхідних для виникаючих соціальних верств.

Соціальна мобільність може бути горизонтальною, коли індивід переходить з однієї соціальної групи в іншу, розташовану на тому ж самому соціальному рівні, тобто без помітної зміни соціального становища даного індивіда. Інший вид мобільності - вертикальна, яка визначається як переміщення індивіда з одного соціального рівня на інший, що супроводжується зміною соціального стану індивіда. Вертикальна мобільність існує як висхідна, коли індивід підвищує свій статус, і спадна, коли статус знижується. У свою чергу, і висхідна і спадна мобільність може бути індивідуальною, коли на інший соціальний рівень переміщається окремий індивід, або груповий, коли статус змінює вся група, до якої належить індивід. Крім того, соціальна мобільність буває двох видів: мобільність як добровільне переміщення в рамках соціальної ієрархії, і мобільність, пов'язана зі структурними змінами, наприклад, з індустріалізацією і демографічними факторами. Причому, висхідна мобільність більшою мірою пов'язана з добровільним переміщенням.

Таким чином, якщо соціальну стратифікацію розуміти як процес розподілу індивідів і статусних груп по соціальним «осередках», то мобільність є механізм, що забезпечує цей розподіл.

Більшість західних соціологів в якості домінантного чинника соціальної мобільності в сучасних суспільствах виділяють економічний, який стає базовим і в сучасній Україні, де після реабілітації приватної власності і підприємництва багатство стало загальноновизнаним критерієм соціального успіху, соціальної захищеності і можливості просування до вищих страти.

Інший основний фактор соціальної мобільності - професія. Дійсно, в індустріальному суспільстві розвиток передових технологій дає поштовх появі безлічі нових професій, що вимагають високої кваліфікації і підготовки, з одного боку, і є високооплачуваними і престижними, з іншого. Внаслідок цього зростає рівень мобільності як добровільної, орієнтованої на досягнення, так і вимушеної, заснованої на необхідності підвищення кваліфікаційного рівня.

Це, в свою чергу, визначає високу значимість освіти як фактора соціальної мобільності. М. Вебер як критерій домагань на «... позитивні або негативні привілеї щодо соціального престижу» вказував, по-перше, спосіб життя, по-друге, «формальна освіта, що полягає в практичному або теоретичному навчанні і засвоєнні відповідного способу життя», і по-третє, престиж народження або професії. [1] З іншого боку, П. А. Сорокін зазначав,

що «роль каналу, який виконує сучасна школа, стає все більш значущою, адже, по суті, вона взяла на себе функції, які раніше виконувалися церквою, родиною і деякими іншими інститутами». [2]

Отже, отримана освіта і вироблені в процесі його отримання манери і стиль життя, а також професійний статус і пов'язане з ним матеріальну винагороду дають індивіду підстави претендувати на більш високу соціальну позицію і належить цій позиції престиж.

Висновок. В першу чергу необхідно відзначити, що для сучасного підлітка основоположною мотивацією для здобуття вищої освіти є гарантія досягнення успіху в житті, отриманні гідної професії і заробітної плати.

Численні функції вищої освіти є фактором соціальної мобільності, що є найважливішим моментом для молоді в утвердженні себе на професійному шляху.

Безумовно, цим не обмежується список мотиваційних причин здобуття вищої освіти. Мають місце бути мотиви цікавого проведення часу, продовження сімейних традицій, бажання працювати за кордоном.

Наостанок хочеться сказати, що вища освіта - найважливіша щабель на професійному шляху кожного фахівця. І з кожним роком кількість абітурієнтів і бажаючих отримати вищу освіту збільшується, що не може не вносити позитивні нотки в українську статистику.

Література

1. Вебер М. Основні поняття стратифікації // СОЦИС, 1994 №5. С. 147 - 156
2. Сорокін П. А. Соціальна стратифікація і соціальна мобільність // Людина. Цивілізація. Суспільство. М: 1992. - 418 с.

Стецюк Дар'я, 172м-16-1

Глобальні трансформації ХХІ століття наклали певний відбиток на сучасну вищу освіту, піддавши критиці чимало усталених традицій. Освіта — сфера послуг. Знання, навички — не продукт, а інформаційні послуги, які надаються і приймаються в результаті ділової угоди. Безкоштовної освіти ніколи не було і не буде. Те, що в СРСР називалося безкоштовною освітою, по суті таким не було, оскільки існував чіткий договір між державою і студентом про те, що після закінчення ВНЗ останній зобов'язується відпрацювати декілька років на певній позиції. Тобто немає ніякої безкоштовної послуги, просто вибрана не грошова форма розрахунку, а певний бартер.

А сьогодні все ще простіше: клієнт платить гроші. Розрахунковий рахунок, реквізити, договір, тощо. Це бізнес. Освітній бізнес, де з одного боку нам кажуть "це коштує грошей", а з іншого — "ні, освіту не можна вимірювати грошима, тут же і виховання, і духовні цінності...". Університет - зачароване місце, де все перевернулося догори ногами.

Він грає дійсно важливу соціальну роль в житті молодих людей, тільки роль ця аж ніяк не виховна. Невже можна вважати, що подібне місце може якось виховати людину, якій 20 років від народження? А головне, що виховувати, якщо людина прийшла освоювати професію? Студент заплатив за освіту, але йому її не дали, а тільки загрузили.

Студенти йдуть в університети не в пошуках моралі, совісті або честі, про які їм постійно твердять професора. Вони йдуть в університети, щоб їх навчили заробляти гроші в певній галузі. Молодь сьогодні вміє користуватися Інтернетом, знає де розташовані бібліотеки, музеї та театри, тому не потребує лекцій про мораль, вченість та культуру. Цим поняттям не вчать під страхом не заліку. Ці поняття прищеплюються прикладом власної успішності, спроможності, свободи (і духовної, і матеріальної). Сильний духом учитель ніколи не буде "тиснути" на свого учня, він надасть йому свободу: бути схожим на свого вчителя або йти своїм шляхом. Відсутність внутрішньої свободи й легкості у тих, хто намагається сьогодні вчити молодь — велика проблема системи освіти. І ще довго ми не побачимо вчителя в джинсах і кросівках, що сидить на столі перед своїми студентами...

Але це тільки півбіди. А як щодо якості освіти? Відсутність в сучасній Україні, наприклад, нобелівських лауреатів, визначається саме якістю освіти. Через те, що 90% неуспішних студентів ВНЗ відрахувати не може, оскільки грає стримувальний фактор, прямої чи опосередкованої підлеглих державі та залежності від її фінансування. Тому викладачам доводиться приблизно 60% з них поставити трійки, пропустити на наступний курс. І так — курс за курсом, курс за курсом, а прогалини в знаннях нарастають як снігова куля. Кого ж насправді «вивчить» Університет?

З кожним новим курсом предмети йдуть все менш цікавими й все більш і більш віддалені від дійсності. Внаслідок студенти перестають сприймати університет (а заодно і більшість викладачів) як джерело знань. Ближче до закінчення періоду навчання в університеті студенти влаштовуються на роботу і вже тоді виразно відчувають, наскільки марними для підготовки в професійному плані виявляються чотири роки навчання. Підтверджується, що, в основному, ніяких конкретних знань і навичок за своєю спеціальністю за цей період не отримані, а теорія, якої досить багато, швидше за все заважає справі. Внаслідок доводиться перенавчатися і буквально на ходу засвоювати нові поняття і знання. Багатьом, звісно, стає шкода часу і грошей, витрачених на подібну вищу освіту.

Підсумок сумний, через те, що якість роботи ВНЗ сьогодні оцінюють через призму ставлення до тих, хто його отримує і хто ним користується. А якщо виходить, що більшість студентів його не отримує, а більшість випускників не може застосувати в роботі, то вища освіта в Україні, щонайменше, малоефективна.

Натомість, наприклад, масові відрахування студентів можуть собі дозволити проводити ВНЗ, що потрапили в ту заповітну 500 — Гарвард, Кембридж, Єль... Випускників там порівняно небагато, однак вони —

найкращі! Вони не скажуть «всі ми вчилися потроху...». Попит на цих випускників у всьому світі величезний, і в цьому заслуга не тільки самих студентів. Це — заслуга всієї системи освіти, злагожденості й одночасно простоти роботи цієї «машини». Принцип дуже простий: є фінансування — є розвиток; не відповідаєш стандарту — ти не наш студент. Зарплата викладачам — з контрактних фондів, пропорційно кількості студентів, а власне кількість визначається «популярністю» викладача, його професіоналізмом, умінням донести інформацію, тощо. У викладача є стимул розвиватися і як педагогу, і як вченому, і навіть як бізнесмену. Немає жорсткої прив'язки до окладу, яка вбиває в наших викладачах прагнення розвиватися, адже бажання отримувати більше грошей за свою роботу властиво будь-якій людині, що себе поважає.

Цілком логічно, що нинішні підходи навчання застаріли та не відповідають сучасним реаліям. Системність досяжна не збереженням старої освітньої системи, а саме її заміною на нову — проектну, командну, засновану на ринкових принципах і кінцевого споживача послуг. Однак досягти цього майже неможливо без залучення до освіти практиків — людей, які власними руками «торкалися» галузі і можуть впевнено сказати, які знання і навички в ній затребувані. Крім практики, початківці фахівці також гостро потребують нетворкінгу.

Студентське середовище, безумовно, розвиває у майбутніх фахівців навички «горизонтальної» комунікації, але про повноцінну взаємодію студентів з менторами та представниками зацікавлених технічних галузей говорити поки не доводиться. А між тим, саме успішні інженери, експерти можуть стати для молодих людей правильними орієнтирами і стимулом продовжити роботу за фахом. Адже заводити корисні знайомства та отримувати рекомендації ще на етапі навчання — нормальна практика в розвинених країнах світу.

Якщо провести нескладний аналіз галузей, які виглядають в наш час найбільш привабливими з точки зору заробітку й умов роботи, то пальму першості отримає, звісно, сфера інформаційних технологій. Дійсно: забезпечити себе високим доходом, та ще й працювати в комфортній обстановці — хіба це не мрія будь-якого молодого фахівця? Однак цікавим є факт, що галузь ІТ однією з перших (і, до речі, небагатьох) по поквапилась набути повної незалежності від вузівської підготовки, тоді як інші технічні галузі продовжують вірити дипломам. Можна уявити ситуацію: в аутсорсинговій компанії, розташованій в Україні і працюючій на США, позиції Junior, Middle, Senior розподіляються строго відповідно до оцінок з додатка до диплома. Це як мінімум викличе посмішку...

У певний момент, в ІТ не тільки перестали чекати дива від класичної системи освіти, а й серйозно зайнялися побудовою своєї власної. Всілякі курси, тренінги, майстер-класи, конференції, форуми та інші івенти для підвищення кваліфікації кадрів — все це важлива частина цієї освітньої екосистеми. Багато компаній налагодили роботу внутрішніх навчальних

центрів. Пропозиція автоматично надала попит, і тепер ІТ-компанії можуть дозволити брати на роботу тільки кращих (не по диплому, а по факту!).

Головною функцією професійного навчального закладу є підготовка фахівця до його професії, а не «навчити думати» або «навчити вчитися», як заведено вважати. Роботодавці зазвичай мало цікавляться причинами, за якими претендент не відповідає вакансії, тому ефективна освітня система не повинна «самоусуватися» після 4-5 років навчання.

В результаті проблеми технічної освіти носять комплексний характер, але вони вирішуються, і в цьому процесі має бути присутня підтримка ззовні. Студенти не в силах самостійно змінити систему на краще. Чим більшої кількості інженерів інші інженери допоможуть сьогодні, тим вище якість життя у нас буде завтра. Від такої колаборації виграють всі, оскільки приток якісно підготовлених фахівців спричинить підвищення вимог не тільки до нинішньої системи освіти, а й до системи послуг в цілому.

Література

- 1.<http://vesti-ukr.com/poleznoe/obrazovanie/7899-vzgljad-studentov-iz-evropy-na-obuchenie-v-ukraine>
- 2.<http://inpress.ua/ru/society/12149-vysshee-obrazovanie-v-ukraine-za-chto-my-platim>
- 3.<https://delo.ua/education/kak-it-innovacii-vlijajut-na-obrazovatelnyj-process-mnenie-stud-325911/>

Токар Антон, 123М-16-1

В статті розглянуті проблемні питання організації навчального процесу в вищих навчальних закладах в контексті сприйняття даних проблем самими студентами. Проведений детальний аналіз досліджень та опитувань серед студентів щодо якості освіти. На основі аналізу результатів анкетувань запропоновані можливі рішення або заходи щодо покращення якості навчального процесу та підвищення рівня задоволеності серед молоді.

В статье рассмотрены проблемные вопросы организации учебного процесса в высших учебных заведениях в контексте восприятия данных проблем самими студентами. Проведен детальный анализ исследований и опросов среди студентов касательно качества образования. Опираясь на анализ результатов анкетирования, предложены возможные решения или меры для улучшения качества учебного процесса и повышения уровня удовлетворенности среди молодежи.

In the article, problematic issues of the organization of the educational process are clarified from the students' point of view. A detailed analysis of the research and questioning among students concerning the quality of the education is made. On the basis of the analysis made, possible solutions and actions for the development of the quality of the educational process are suggested.

Вступ. Одним із найважливіших критеріїв якості вищої освіти будь-якої країни є думка тих, для кого вона створена – студентів. Вищі навчальні заходи спрямовані на результат - підготовку кваліфікованих кадрів,

задоволених своєю роботою. Саме тому, вища освіта фундаментом для будь-якої успішної кар'єри. Але слід зазначити, що на даний момент незадоволеність українських студентів навчальним процесом значно зростає з кожним днем. На жаль, все більша і більша кількість здобувачів вищої освіти втрачає будь-який ентузіазм та жагу до навчання і ставить основною ціллю тільки факт отримання диплому. Кожен студент обирає напрямок своєї спеціальності, тому отримання освіти має розширяти кругозір та удосконалювати навички улюбленої справи. Саме тому, досить важливо визначити і проаналізувати, чому ж молодь масово втрачає бажання отримувати вищу освіту.

Мета дослідження. Визначити причини незадоволеності вищою освітою серед студентів та запропонувати методи поліпшення ситуації.

Результати досліджень. Так як в нашому сьогоденні освіта активно реформується та змінюється, опитування та анкетування проводяться доволі часто, щоб прослідкувати реакцію студентів на нововведення і підвести підсумки щодо їх ефективності. На жаль, останні реформи значно погіршили думку здобувачів освіти про якість навчального процесу. Перш за все, обираючи напрямок свого навчання, абітурієнт найчастіше опирається на мережу Інтернет. Це доволі зручний і сучасний спосіб збору інформації про ВНЗ будь-якого міста чи регіону, а також, нововведений спосіб подачі документів для вступу без необхідності фізичної присутності. Майже кожен ВНЗ має власний сайт в Інтернет-мережі з усією необхідною інформацією, умовами вступу та навчання, новинами. Але чи завжди інформація, отримана з Інтернету, є актуальною та допомагає студенту? Як показали дослідження, ні. За результатами опитувань, на питання «На що опираються абітурієнти при виборі майбутньої професії» 50% студентів обрали професію, яка їм цікавить, 29% - в першу чергу звернули увагу на престиж ВНЗ, 16% вступили за порадою батьків або друзів, і 2% не змогли дати конкретну відповідь. Це свідчить про те, що значна частина студентів не мають внутрішньої мотивації при виборі місця навчання, а керуються зовнішніми факторами. Зробивши припущення, що такий результат може виникнути в результаті дезінформації студентів, було проведено іще одне опитування, і виявилось, що 59% вступників не вистачає інформації про ВНЗ, а 62% не отримують необхідні дані про бажану спеціальність. Тобто, можна стверджувати, що більшість студентів не знають, що обирають. В результаті, 59% опитуваних не впевнені, чи будуть працювати за фахом. Для вирішення даної проблеми, треба, перш за все, ввести зобов'язання для ВНЗ оновлювати інформацію на сайтах, якщо дана умова не виконується. Таким чином, останні новини і деталі про умови вступу та навчання будуть доступні для кожного. Також, я, як студент, можу запропонувати впровадити опитування на профорієнтацію іще в школі. В середніх навчальних закладах Японії чи Китаю до подібних тестів відносяться з великою відповідальністю, вибір університету та рекомендації щодо професії впроваджує навіть класний керівник, дана тематика оговорюється з батьками кожного учня індивідуально. І дана

система діє доволі успішно, показуючи свої результати. Інформація про ВНЗ має оговорюватися набагато раніше, щоб рішення було максимально зважене та обґрунтоване.

Значне обурення викликало скорочення бюджетних місць задля покращення якості навчання. Як показало опитування, проведене за замовленням аналітичного центру CEDOS, на питання: «Чи підтримуєте ви скорочення щорічної кількості бюджетних місць, якщо така зміна приведе до покращення якості навчальних програм?», тільки 16% студентів дали позитивну відповідь. 69% опитуваних не підтримали даний тезис, 15% не визначилися з відповіддю. Така відповідь насторожує і наводить на висновки, що студенти не зацікавлені в покращенні якості навчання та удосконаленні застарілого обладнання. Насправді, це не зовсім так. Більшість студентів аргументує свою відповідь тим, що стипендії не вистачає на проживання і самозабезпечення, особливо, якщо навчання проходить не в рідному місті. Також, більший відсоток студентів не відчуває реального прогресу в якості навчання, не зважаючи на скорочення. Читаючи студентські інтернет-блоги на дану тематику, більше 60% відгуків критикують застаріле обладнання та неактуальність матеріалу, що вивчається. Рішенням цієї проблеми було би направлення коштів зі скороченого бюджету на оновлення техніки, закуп необхідних навчальних матеріалів та перегляд програми вищих закладів.

Технології прогресують з неймовірною швидкістю, і наука має йти пліч о пліч з ними. Особливо це стосується майбутніх програмістів та комп'ютерних інженерів. Здобувачам даних професій, найбільш актуальних та популярних серед молоді, необхідні оновлені сучасні мови програмування до вивчення.

Висновок. Викладач студенту – друг. Жодні реформи не сприймалися би так негативно, якщо студенти насправді отримували б задоволення від свого навчання. І це єдине, до чого мають йти як викладачі, так і здобувачі вищої освіти. В будь-якій науці завжди є місце креативності. А також, наука має йти вперед разом з технологічним прогресом, щоб у майбутньому, працівники могли використовувати знання на практиці, а не лишати забути на своїх книжкових полицях.

Література

1. Сучасна освіта очима студентства [Електронний ресурс]// – сайт Бібліотеки електронних підручників: http://e-pidruchniki.com/content/787_Sychasna_osvita_ochima_stydentstva_za_rezyltami_opityvannya.html
2. Абитуриентам не хватает информации о ВУЗах и специальностях - опрос [Електронний ресурс]// – сайт газети: https://gazeta.ua/ru/articles/life/_abiturientam-ne-hvataet-informacii-o-vuzah-i-specialnostyah-opros/702805
3. Вища освіта в Україні: конструктивна критика та пропозиції [Електронний ресурс]// – сайт Львівського національного університету / відділ статті. – Д.: ДВНЗ «ЛНУ», 2012 – режим доступу: <http://www.mmf.lnu.edu.ua/index.php/ar/item/269-constructive-criticism-and-suggestions.html>

4. Закон України про вищу освіту [Електронний ресурс]// – режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page>

Турчак Роман, 141м-16-1

Кожен випускник, який здобув вищу освіту у ВНЗ, не раз ставив собі питання: «А що ж далі? Як застосувати свої знання на практиці?».

Найчастіше, студенти по закінченню ВУЗа не мають достатнього представлення що відбувається на підприємстві взагалі. Як випускник вищої школи може одразу зайняти високу посаду інженерно-технічного працівника якщо він не має поняття чим займається той самий простий електрик. Всі ці знання тільки в теорії, при виконанні лабораторних та практичних завдань. Прийшовши на підприємство у випускника піде щонайменше пів року часу на засвоєння інформації, більш за все, на посаді простого робочого класу.

Нажаль на даний час основною мотивацією достатнього рівня навчання студента є отримання стипендії. Для здачі залікових робіт чи іспитів – студент днями й ночами зубрить інформацію яку він одразу ж забуде як здасть ту чи іншу дисципліну. А на ті знання які дійсно можуть знадобитися йому в дорослому житті – фізично не вистачає ні часу, ні сил.

В нашому університеті надто мала технічна база, немає необхідних лабораторій, в яких студенти б могли втілити свої знання в практичних задачах. Навіть монтування звичайно розподільчого щита також буде викликати труднощі в молодого спеціаліста інженера-електрика.

Безумовно, в нашому вузі є лабораторії, ми виконуємо за допомогою них лабораторні роботи, обладнання там застаріле, але нехай. Проблема в іншому. Пищу з власного досвіду: я вже майже рік працюю на підприємстві, на посаді електрика по ремонту та обслуговуванню електрообладнання. Готовий заявити, що те що ми робимо в наших лабораторіях – це безумовно дуже добре, але ці навички дуже далекі від реалій. І як я можу займати посаду керівника якщо весь цей час в мене пішов на засвоєння інформації для рядового працівника.

Також я думаю, що було б непогано представити всі ці питання за допомогою комп'ютерної графіки. Адже було б чудово спостерігати за проблемними питаннями монтування, перехідним процесами в енергосистемі та нюансами в системі електропостачання. Проаналізувати саму фізику процесу який ми так намагаємося зрозуміти покладаючись тільки на свою бурхливу уяву.

У системі вищої освіти нажаль багато недосконалостей, але для перших кроків вгору, необхідно локалізувати хоча б ці прості проблеми.

Ус Олександра, 124м-16-1

У статті розглянуто питання і проблеми які виникають в процесі оцінювання навчальних досягнень студентів, враховуючи точку зору викладача і студента. Запропоновані можливі підходи їх вирішення.

В статье рассмотрены вопросы и проблемы, которые возникают в процессе оценивания учебных достижений студентов, учитывая точку зрения преподавателя и студента. Предложены возможные подходы их решения.

The issues and problems that arise in the process of assessing students' academic achievements is discussed in the paper. The thoughts of teachers and students were taking into account. Possible approaches to its solution are suggested.

Вступ. На сучасному етапі розвитку України важливим є розвиток та вдосконалення системи традиційного вузівського навчання, приведення її у відповідність європейським освітнім стандартам ESG [1.2].

Одним із важливих вимог цих стандартів є забезпечення якісного оцінювання та атестації студентів, а саме:

- студенти повинні бути ознайомлені з існуючими методами проведення тестування та екзаменування і отримувати підтримку для розвитку власних навичок у цій сфері;
- критерії та методи оцінювання, а також критерії виставлення оцінок оприлюднюються заздалегідь;
- оцінювання дозволяє студентам продемонструвати міру, в якій було досягнуто запланованих результатів навчання. Студенти отримують відгук, який, за необхідності, супроводжується порадами щодо освітнього процесу;
- де можливо, оцінювання проводиться більше як одним екзаменатором;
- інструкції з оцінювання враховують пом'якшувальні обставини;
- оцінювання є послідовним і чесно застосовується до всіх студентів та проводиться відповідно до встановлених процедур;
- визначено офіційну процедуру розгляду звернень студентів.

Проблемам оцінювання було присвячено велику кількість досліджень. В роботах вітчизняних та іноземних вчених були визначені конфлікти інтересів, які виникають при оцінювання знань [3], основні задачі оцінювання [4], запропоновані методики оцінювання досягнень студентів [5].

Мета дослідження. Висвітлити роль оцінювання навчальних досягнень студентів та можливі шляхи його покращення.

Результати досліджень. Розглянемо роль, яку відіграє процес оцінювання та оцінка у вищій в освіті.

Зауважимо, що роль цих процесів змінюється, залежно від того, з позиції якого з учасників процесу ми його розглядаємо.

З точки зору вищої освіти в цілому оцінка повинна забезпечувати студентів і багатьох інших зацікавлених осіб стандартами досягнень. Вона

допомагає викладачам і студентам зосередитися на навчанні та розвивати ті знання, вміння та професійні компетенції, які дозволять їм продемонструвати досягнення ключових цілей і результатів вивчення курсу.

Більшість студентів проводять значну частину свого самостійного навчального часу виконуючи оціночні завдання, тому ми можемо сказати, що оцінювання являє собою життєво важливий процес навчання, є «рушійною силою» навчання студентів у вищій освіті.

Основні принципи, яким повинне задовольняти оцінювання це:

1. Всі оцінки повинні бути дійсними, надійними і справедливими. Маємо на увазі, що деякі оціночні завдання мають обмежену юридичну силу, і не перевіряють те, на що вони претендують.

2. Оцінки повинні перевіряти досягнення результатів навчання.

Викладацька і навчальна діяльність повинна бути побудована так, щоб надавати студентам можливість розвивати свої знання і вміння для проведення оцінюваної роботи.

3. Оцінки повинні розвивати в учнів здатність керувати своїм власним навчанням.

Це означає, що студентам необхідно розвивати розуміння того, як вимірювати і вирішувати свої власні навчальні потреби та досягнення. При цьому надання студентам можливості стати автономними не слід плутати з відокремленим навчанням.

4. Оцінки повинні залучати і заохочувати студентів до високоякісних навчальних заходів.

5. Формування завдань (попередня оцінка) часто може бути невеликою і низькою.

Вони можуть бути включені в звичайну навчальну та викладацьку діяльність. При цьому важливе забезпечення зворотного зв'язку в процесі оцінювання протягом всього періоду вивчення курсу.

6. Кожен вид завдання, який підлягає оцінюванню повинен мати свої власні критерії оцінки.

7. Процеси оцінювання можуть включати елементи саморефлексії, експертного оцінювання, критики викладача, перегляду завдання, зовнішнього професійного спостереження і т. д.

8. Необхідно управляти обсягом, різноманітністю і термінами завдань на різних рівнях, щоб допомогти студентам планувати свої дослідження і використовувати зворотний зв'язок для розвитку здібностей.

9. Викладачі повинні вести відповідний підсумковий звіт (он-лайн або на паперовому носії) відгуків (також як і міток) оцінювання, наданих у всій підсумковій роботі.

10. Студенти повинні бути добре проінформовані про всі аспекти своїх оцінок.

Розглянемо розповсюджені проблеми, які виникають при оцінюванні з боку студентів.

По перше, не всі викладачі інформують студентів про систему оцінювання, яка буде до них застосована до початку навчання. У результаті, студенти не розуміють яким чином вони отримали ту чи іншу оцінку, не враховуючи вже можливості її покращення і розвитку.

Ще однією проблемою є незрозумілість цілей і стандартів оцінювання. Без цього розуміння студенту важко правильно скоординувати зусилля при виконанні завдань, але це питання можна вирішити шляхом різноманітних дискусій і практичних вправ, як в класі, так і поза ним.

«Ми часто розмірковуємо над значенням деяких термінів (наприклад плагіат, креативність, аналітичні здібності) і використанням «критеріїв оцінки»». Умови і критерії повинні бути доступні і обговорені зі студентами до того, як вони будуть застосовані у оцінюванні, і всі завдання чітко окреслені, включаючи явні критерії для кожного завдання.

«Ми не отримуємо достатніх практичних порад про те, як поліпшити нашу роботу». Оціночний зворотний зв'язок часто в значній мірі зосереджений на наданні студентам тільки оцінки їх роботи, без пояснень яким чином вона була отримана і яким чином можна покращити свої досягнення. Тобто, для підтримки навчання зворотний зв'язок також повинен бути розвиненим, показуючи студентам, як вони можуть поліпшити свою роботу в майбутньому.

«Ми не отримуємо зворотний зв'язок в найкоротші терміни», і тоді це мало корисно. Після подачі своєї роботи студенти часто турбуються про те, коли вони дізнаються про результати своєї роботи. Цю проблему можна значно зменшити, встановивши дату «першого повернення перевіреного завдання і зворотного зв'язку» разом з датою виконання завдання.

«Ми не можемо прочитати почерк викладача». Це питання є досить поширеною проблемою Крім того, необхідно також забезпечити справедливе ставлення до студентів які мають вади зору.

Отже, для поліпшення процесу оцінювання, викладачу необхідно

- працювати зі студентами для аналізу і узгодження всіх аспектів оцінювання в програмі;
- поставити оцінку в центр педагогічної практики (зробити її привабливою);
- збільшити обговорення і розуміння всіх цілей, стандартів і критеріїв оцінювання;
- зробити студента активним і ключовим учасником процесів оцінювання;
- покращувати всі форми зворотного зв'язку і сприяти їх розвитку, зокрема застосовуючи для цього сучасні інтернет-технології;
- використовувати прості технології (наприклад, Google, подкасти, відеоролики і т. д.);
- можливо, скоротити великі інтегральні завдання до тих, які дійсно вимірюють найбільш важливі результати навчання;

– забезпечити, щоб ключові оцінки сприяли вмінням студентів управляти своїм власним навчанням

Велику роль при цьому відграє розробка завдань, які використовуються для оцінювання. При цьому разом із традиційними засобами такими як іспит, захист лабораторних або розрахункових завдань, можна використовувати такі як індивідуальні або групові презентації; великі проекти (індивідуальні або групові); нариси; виставки; дослідницькі проекти; студійна робота; вистави; відгуки; узгоджені завдання.

Необхідно також враховувати той факт, що багато завдань що оцінюються нелегко класифікувати, оскільки вони представляють собою суміш видів діяльності. Тобто в процесі оцінювання студент повинен не тільки продемонструвати певну суму теоретичних знань, але й розвивати і демонструвати свій досвід як професіоналів, які готові працювати в багатьох видах зайнятості. Тому важливо щоб оцінювання допомагало студентам застосовувати своє навчання, бачити, як умови або ситуації реальному житті, у всій їх непередбачуваності, двозначності і складності впливають на їх теоретичні знання. Крім того створення реальних завдань допомагає студентам об'єднувати свої знання і здібності для продуктивної роботи і вирішення проблем.

Висновок. Таким чином, проблема оцінювання не є однозначною. Її вирішення потребує сумісної праці всіх зацікавлених сторін: викладачів, студентів, роботодавців, адміністрації. Щоб оцінка стала не фінальною крапкою при вивченні певної дисципліни, а спонукала до подальшого розвитку. При цьому подальші перетворення мають бути орієнтованими не тільки на здобуття нових якісних ознак, але й враховувати найкращі традиції національної системи освіти, збереження якості її стандартів.

Література

1. Закон України про вищу освіту [Електронний ресурс]// – режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page>
2. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). – К.: ТОВ “ЦС”, 2015. – 32 с.
3. Атаман О.В. Оцінювання знань студентів як найслабша ланка навчального процесу і ключова проблема якості освіти / О.В. Атаман // Реалізація Закону України «Про вищу освіту» у вищій медичній та фармацевтичній освіті України: Всеукраїнська навчально-наукова конференція з міжнародною участю, присвячена пам'яті ректора, члена-кореспондента НАМН України, професора Л. Я. Ковальчука./Тернопіль
4. Жуковська А.Л. Проблема оцінювання успішності студентів / А.Л. Жуковська // Науковий пошук молодих дослідників: Збірник наукових праць / [ред. Єремєєва В.М.]. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2005. – Вип. 2. – С 101-104
5. Дашковська О.В. Процедури та принципи оцінювання навчальних досягнень студентів / О.В. Дашковська, Т.О. Письменкова, В.О. Салов // Удосконалення системи моніторингу забезпечення якості вищої освіти України: зб. тез доповідей наук.-практ. конф., квітень 2013 р., Дніпропетровськ / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Держ. вищ. навч. закл. «Нац. гірн. ун-т». – Д.: ДВНЗ «НГУ», 2013. С. 123–129.

Федоров Дмитро, 172м-16-1

Про освіту у кожного з нас склалося своє власне, індивідуальне уявлення.

Освіту в Україні можна як завгодно довго розглядати під економічним або політичним кутами зору, але потрібно подивитися на освіту очима студентів.

Думка студентів, як безпосередніх споживачів освітніх послуг, має враховуватися при оцінці якості освіти.

Як можна сказати про системі освіти-це сукупність освітніх програм і державних освітніх стандартів різного рівня і спрямованості.

Вищий навчальний заклад (ВНЗ) - перш за все освітній заклад, який надає найрізноманітніші послуги, пов'язані з підготовкою та перепідготовкою висококваліфікованих фахівців. Освіта-це один з головних аспектів життя будь-якої людини. Якщо у людини високий рівень освіти, то він може застосувати свої знання, вміння та навички на практиці, використовуючи різні інформаційні ресурси. Але не завжди відбувається так як ми того хочемо.

З цього держава повинна не тільки давати освіту, але і бути зацікавленими в працевлаштуванні своїх студентів. Через відсутність гарантій працевлаштування, багато студентів починають працювати з перших курсів. Так як, вони не впевнені в тому, що після закінчення вищого навчального закладу зможуть реалізувати отримання знання на практиці за своєю спеціальністю. Так само це пов'язано з маленьким розміром стипендії. Адже потреби молоді на відміну від більш старшого покоління набагато більш. Деякі починають самостійне життя, у деяких вже з'являються і створюються сім'ї. Внаслідок цього, студентам, які навчаються мусять поєднувати навчання з роботою або зовсім пропускати заняття. Раннє працевлаштування пов'язано з тим, як я думаю, що багато роботодавців вимагають досвід роботи, якого у студента який навчається не може бути. І відсутність практичних навичок у студентів пов'язано з малим або відсутністю практики як на підприємствах так і в стінах рідного навчального закладу. Підвівши підсумки бачення освіти студентом можна сказати, що дуже багато проблем і напевно найголовнішою проблемою повинно бути у зацікавленості держави в якісних і професійних фахівцях. Крім цих проблем існують, звичайно і інші проблеми, але так само є і позитивні сторони. Але це всього лише моє бачення сьогоденної освіти, і я не став розбирати його більш детально. А хотів звернути уваги на те, що кидається в очі дуже сильно. А саме, що держава повинна приділяти більше уваги на своїх студентів адже вони майбутнє і їм жити в цій країні!

Література

- 1.<http://lib.dystlab.com/index.php/content/education/20-higher-education-student-and-teacher>
- 2.http://teoria-practica.ru/rus/files/arhiv_zhurnala/2015/4/sociology/frolov.pdf

Харук Дар'я, 103м 16-2

Щороку до закону «Про вищу освіту» вносяться все нові зміни та закони. Так, наприкінці 2016 року в силу ввійшла низка законів, зокрема про порядок формування рейтингу успішності студентів, при цьому були збільшені стипендії до життєвого мінімуму.

З одного боку підвищення стипендій це добре. Така собі винагорода за сумлінне навчання, участь у науковому, громадському чи спортивному житті університету. Та коли зайшла річ про формування рейтингу, за результатами якого, тільки певний відсоток студентів зможуть отримувати стипендію, рівень конкуренції значно збільшився, аніж був до того. За результатами рейтингу було видно, що навіть студенти з високими балами за навчальні досягнення не увійшли до того відсотка, того списку людей призначених на отримання стипендій. А, оскільки зараз наша країна має фінансову нестабільність, то втративши цей вид доходу (стипендію), студенти змушені шукати додатковий заробіток, щоб якось забезпечити собі проживання, адже не всі батьки мають можливість матеріально (частково чи повністю) забезпечувати своїх дітей.

Поєднати роботу з денною формою навчання досить непросто. Працюючи, не завжди виходить відвідувати заняття, вчасно писати модульні роботи, контрольні, здавати лабораторні тощо. Не всі викладачі можуть піти тобі назустріч – не був на лекції/не здав своєчасно роботу? А значить не ті бали, які ти хочеш. Таким чином, студент знову має ризик не потрапити до рейтингу, або взагалі бути відрахованим за борги та часті пропуски занять. Тоді, у першому випадку, на початок нового навчального року студент буде змушений перейти на заочну або вечірню форму навчання, щоб мати можливість і здобувати освіту, і заробляти на життя.

Можливо впровадження цього нововведення до закону «Про вищу освіту» було не коректне зараз, коли Україна переживає не найкращі економічні часи, коли щодня зростають ціни на всі види послуг і товарів. Адже з кожним роком зростають також вимоги до вступників, зменшуються місця на держзамовлення і не всі абітурієнти матимуть можливість навчатися безкоштовно. Оптимальним варіантом здобуття вищої освіти для них буде заочна та вечірні форми навчання, щоб працювати та оплачувати свою освіту. Та чи не призведе це до того, що українські «вищі» так і не ввійдуть до рейтингу ТОП 200, або хоча б ТОП 400 кращих університетів світу Times Higher Education (THE). Це буде видно вже в найближчому майбутньому.

Черняк Ростислав, 141м-16-1

На даний час в сфері вищої освіти в Україні є чимало проблем, серед яких: відносно низький рівень якості вищої освіти, слабка конкурентоспроможність, недофінансування, формалізація навчального процесу, шляхи реформування, про які в суспільстві ведуться гострі дискусії.

Розглядаючи шляхи реформування вищої освіти в Україні, слід брати до уваги те, що вища освіта потребує реформування не тільки на законодавчому, але й на соціокультурному рівні.

Одними з найбільш розповсюджених проблем на соціокультурному рівні є:

- відсутність вмотивованості та зацікавленості студентів в отриманні вищої освіти, але впевненість в необхідності її отримання;

- формальний підхід до навчального процесу, як викладачами так і студентами.

Впровадженням в навчальний процес нових революційних методів та технологій навчання, викладачі допомогли б своїм студентам зрозуміти принципи методик ефективного засвоєння інформації.

Зазвичай, матеріал подається послідовно і по частинам, не повертаючись до пройденого матеріалу. Вченими доведено, що матеріал засвоюється краще, якщо подавати його поступово, регулярно повертаючись до пройденого матеріалу (інтервальні повторення ключових ідей). Якщо чергувати вивчення декількох пов'язаних між собою тем, освоєння кожної піде швидше і глибше, ніж при опрацюванні кожної окремо (чергування взаємопов'язаних тем). Також ефективно відображається на навчанні впровадження регулярного тестування (постійні пригадування позитивно впливають на перенесення нової інформації в довгострокову пам'ять). Так як кожна оцінка впливає на кінцевий результат, на мою думку, проміжне тестування слід проводити без оцінювання, а про контрольні заходи попереджати заздалегідь.

Чумакова Ірина, 184м-16-2

Наша країна переживає важкі часи. Бюджетних коштів не вистачає, тому влада вимушено йде на нові реформи. Такі реформи торкнулися і вищої освіти України, а саме стипендіального забезпечення. Це питання викликало чимало суперечок і стосується кожного, хто на цю стипендію претендує.

Як зазначає інтернет-ресурс osvita.ua виплати стипендій зросли у середньому на 33%, розмір академічних стипендій з 1 січня становить приблизно 1100 грн. (до 1 січня – 825 грн.). Але звідки з'явилися гроші на підвищення стипендій? Суми, яку виділяв бюджет на стипендіальне забезпечення і так не вистачало, а зі збільшенням розміру стипендій тим паче. За рахунок підвищення стипендій зменшилась кількість студентів, які будуть її отримувати. Було прийнято рішення ввести так звані рейтинги

успішності. Вони формуються на підставі успішності студентів у навчанні, участі у житті університету, наукових та творчих досягнень.

Отже, нова реформа що стосується стипендіального забезпечення набула чинності з 1 січня 2017 року і вже виникли сумніви щодо справедливості нарахування стипендій за допомогою нововведених рейтингів. Адже рейтинги успішності у вищих навчальних закладах складаються для кожного напрямку підготовки (поток, групи тощо) окремо. Якщо усі студенти напрямку будуть відмінниками, це не означає, що всі вони отримають стипендію як це було раніше, адже згідно нововведень стипендію отримають лише приблизно 40% від рейтингового списку. В той же час є студенти інших напрямків, які навчаються не так добре, але за рейтингом 40% з них отримають стипендію. Чому відмінник має залишитись без стипендії, коли не такий успішний студент іншого напрямку її отримає? У чому ж тоді полягає сенс академічної стипендії? Адже її повинні отримувати найуспішніші студенти за високі досягнення у навчанні. Відтепер навчання перетворилося на боротьбу за вакантне місце у рейтингу, кожен думає лише про себе.

Проблема зі стипендіальним забезпеченням відображає економічний стан не тільки освітньої галузі, але і всієї держави, який визначається рівнем ефективності її інститутів. На жаль цей рівень низький. Потребують реформ практично усі галузі держави, адже там панує корупція – головний ворог і стримуючий фактор розвитку економіки України. Тому перш ніж вводити нові реформи в освіті чи будь які інші реформи, спрямовані на поліпшення економічного стану країни потрібно вирішувати проблему з корупцією. На жаль на сьогоднішній день дії влади спрямовані не на вирішення цієї проблеми, а на усунення її наслідків.

Із світового досвіду боротьба з корупцією пов'язана зі зміною менталітету народу. І на це потрібен чималий час. Для сучасного середньостатистичного європейця красти або стимулювати хабаром корумповані відносини неприпустимо, що суттєво відрізняє їх від нашого народу. Отже надія покладається на наше молоде покоління і його волю на подолання цієї національної проблеми на шляху інтеграції до цивілізованого світу. Система освіти в цьому питанні відіграє дуже важливе, якщо не ключове, значення.

Шалапута Дмитро, 172м-16-1

Болонська система, в якій зараз так багато говорять, має свою історію ... Європейська інтеграція в сфері вищої освіти почалася в 70-х роках, але Найважливішою подією в цьому напрямку було підписання представниками 29 країн Європи Болонської декларації в червні 1999 року в італійському місті Болонья. На сьогоднішній день в Болонському процесі беруть участь 48 країн, в т.ч. Не тільки європейські. На сьогоднішній день повний список

країн-учасниць Болонського процесу виглядає так (в хронологічному і алфавітному порядку):

1999-й рік - Австрія, Бельгія, Болгарія, Великобританія, Угорщина, Німеччина, Греція, Данія, Ірландія, Ісландія, Іспанія, Італія, Латвія, Литва, Ліхтенштейн, Люксембург, Мальта, Нідерланди, Норвегія, Польща, Португалія, Румунія, Словаччина, Словенія, Фінляндія, Франція, Чехія, Швейцарія, Швеція, Естонія.

2001-й рік - Кіпр, Туреччина, Хорватія.

2003-й рік - Албанія, Андорра, Боснія і Герцеговина, Ватикан, Македонія, Росія, Сербія,

2005-й рік - Азербайджан, Вірменія, Грузія, Україна, Молдова

2007-й рік - Черногорія

2010-й рік - Казахстан

2015-й рік - Білорусь

Причини, які спонукали почати процес уніфікації вищої освіти в Європі, такі:

- поступове втрачання європейською системою вищої освіти своїх позицій перед системою освіти в США;
- регулювання співвідношення майбутніх фахівців на ринку праці країн Євросоюзу.

Перша причина вела до того, що європейські університети почали програвати в боротьбі за потенційних студентів (в першу чергу, конкурентам з США). Прямий наслідок цього - втрата прямих інвестицій в освітню систему (утворення в багатьох європейських університетах платне). Більш віддалений (але не менш важливі) наслідки - потенційна втрата висококваліфікованих кадрів.

Необхідність регулювання ринку праці (друга причина створення єдиної європейської системи вищої освіти) стає все більш актуальною в сучасній економічній ситуації в Європі.

Тепер більш детально про саму Болонської системи ... Болонська система передбачає два цикли навчання: попередній і технології. Попередній цикл навчання триває мінімум 3 роки і відповідає ступеню бакалавра. Цей ступінь є базовою вищою освітою, і диплом бакалавра дає можливість його володар влаштуватися на роботу саме як фахівця з вищою освітою. Крім того, фахівець має можливість продовжити навчання (ще 2 роки) і отримати ступінь магістра (повну вищу освіту). Є ще один освітній цикл - аспірантура, але цей цикл не входить в програму, регульовану Болонською системою. Терміни навчання можуть відрізнятись в різних країнах і різних університетах по тривалості, оскільки загальна європейська система вищої освіти ще не передбачає повного уніфіціювання. Крім цього, зберігається поняття престижності університету, і, як наслідок, збереження сформованих в них традицій, що вже саме по собі має на увазі відмінності в навчанні. Тому єдина європейська система вищої освіти досить умовна в своїй уніфікації.

Окремо слід сказати про європейську систему оцінювання ECTS (системі залікових одиниць, або кредитів) - European Credit Transfer System (ECTS). Кредит - це умовна одиниця, що характеризує обсяг виконаної студентом академічної роботи у всіх її формах: відвідування лекцій і семінарів, контрольні та екзаменаційні роботи, практика, самостійне навчання і т.д. Весь навчальний рік в європейських університетах триває від 36 до 40 тижнів і включає в себе 60 кредитів. Він розділений на модулі, які мають певну кількість таких одиниць (як правило, 5-6 кредитів), що дозволяє оцінити кількість пройденого матеріалу студентами в навчальних дисциплінах незалежно від університету. Таким чином, кредит є кількісною характеристикою навчального процесу. Крім кількісної, існує ще й якісна характеристика навчального процесу в рамках Болонської системи. Оскільки студенти європейських вузів, що беруть участь в Болонському процесі, мають можливість почати навчання в одному університеті, а продовжити в іншому (наприклад, якщо там сильніше кафедра), то для визначення рівня знань при такому переході необхідна Конвертація внутрішніх систем оцінок, в зв'язку з чим і була розроблена 7-бальна шкала оцінок ECTS: A, B, C, D, E, FX, F - де перші 5 вважаються достатніми для отримання кредитних балів, а останні 2 - недостатніми. Це так звана бально-рейтингова система. Однак тут все не так просто, як може здатися з першого погляду. Згідно таблиці ECTS, все склали іспит чи залік студенти за результатами успішності діляться на 5 груп (в порядку убудування): 10% найуспішніших студентів отримують оцінку A, наступні 25% - B, 30% - C, 25% - D і 10% - E. Ця рейтингова шкала є дуже відносною. Наведу простий приклад: досліджуваний курс будь-якого університету має мало студентів, більша частина яких вельми успішно здала іспит.

Крім трансферної (конвертаційною) функції, кредитно-модульна система має ще й накопичувальну функцію (в повному значенні ECTS розшифровується як European Credit Transfer and Accumulation System). Ця функція полягає в тому, що студент може закінчити курс (або всього кілька модулів курсу) по одній дисципліні, потім перевестися на іншу дисципліну або факультет і закінчити його, а після цього продовжити навчання з того модуля або курсу, перед яким він перевівся на іншу спеціальність. Ті накопичені кредити по пройдених модулях зберігаються в силі. В теорії кількість таких пройдених модулів або курсів необмежено і студент може вчитися нескінченно довго, та ще й різними спеціальностями. На практиці це несе в собі зниження якості навчання. Для прикладу можна уявити студента, який закінчив 2 курсу медичного університету (не важливо, який факультет), отримав за них 120 кредитів, потім перевівся на юридичний факультет і закінчив його (навіть бакалавром, але все одно мінімум 3 роки). За ці 3 роки, забув, природно, більшу частину тих 2 курсів з медицини. У тому випадку, якщо він захоче продовжити навчання, то якість знань буде значно нижче, ніж в разі безперервного навчання.

Виходячи з усього перерахованого вище, назвати ідеальною системою ECTS можна, але вона на сьогоднішній день єдина відносно успішно функціонує система в Європейському просторі вищої освіти. В цілому, Болонська система має ряд переваг перед нашою системою (в першу чергу - свобода вибору). Є, зрозуміло, і недоліки в європейській системі вищої освіти, але їх набагато менше, ніж тих переваг, які з'явилися після підписання Болонської декларації.

Література

1. <http://euroeducation.com.ua/article/40-razlichnaya-topics/55-european-higher-education-system.html>
2. <http://5ballov.qip.ru/referats/preview/90847/4/>

Шарапат Владислав, 122м-16-1

Система вищої освіти в суспільстві як фактор культурного відтворення відчуває величезні труднощі, пов'язані з протиріччями між виробниками і споживачами освітніх послуг. Можна виділити наступні проблеми вищої професійної освіти: вузи готують кадри за застарілими спеціальностями для ресурсозатратної економіки; комерціалізація вищої освіти ставить перепони для здібних молодих людей з нижчих соціальних верств; застаріла матеріально-технічна база вищих навчальних закладів не відповідає інформаційним технологіям; відбулася зміна цінності освіти цінністю диплома про вищу освіту; знизився інтелектуальний потенціал молоді, у студентів зникли установки на працю, наукову діяльність, суспільно-політичну активність.

Соціологи з КПІ проводять щорічний моніторинг серед студентів з проблем задоволеності різними сторонами освітнього процесу. Так, наприклад, соціологічне опитування студентів КПІ з проблем ефективності організації навчальної та позанавчальної роботи проходив в квітні 2016 року. Всього було опитано 380 студентів всіх факультетів. Опитування показало, що студенти досить критично оцінюють ефективність організації навчальної та позанавчальної роботи. Відповідаючи на запитання анкети, вибрали б студенти знову свою спеціальність в КПІ, ствердно в середньому відповіли 56%. Причини невдоволення студентів досить різноманітні. Чи задоволені забезпеченням навчальною та методичною літературою в середньому по всьому інституту 52% студентів, доступністю до сучасних інформаційних технологій в середньому 43%. Взаємовідносинами з викладачами в середньому задоволені 80% студентів, організацією навчального процесу задоволені в середньому 68% опитаних студентів. Організацією позанавчальної роботи в середньому задоволені 52% студентів. Найменше

студенти задоволені побутовими умовами проживання в гуртожитку. Ствердно відповіли на це питання в середньому 24% студентів.

У соціологічному опитуванні, присвяченому вивченню думки студентів про хабарі, було питання про те, чи вважають студенти свій рівень освіти відповідним сучасним вимогам. Ствердно на це запитання відповіли в середньому по всіх опитаних студентам 41%.

Відповіді студентів на запитання анкети, чи сприяє процес навчання формуванню у студентів готовності до життя і праці в сучасних умовах і адаптації до ринку перегукуються з відповідями, вибрали б вони знову наш ВНЗ - в середньому на «добре» і «відмінно» оцінили 57% опитаних студентів. При цьому 40% опитаних студентів з оптимізмом дивляться в майбутнє, 13% в середньому відчувають невпевненість, розглядають свої шанси на працевлаштування невисоко; 46% наших студентів готові працювати там, де зможуть більше заробити, незалежно від спеціальності. Домінування матеріальних цінностей, прагнення молоді домагатися мети будь-якими засобами виявили соціологи в загальноукраїнському опитуванні: 41% опитаних молодих людей відзначили, що «головне в роботі - це скільки за неї платять», а 43,8% респондентів вважають, що сучасний світ жорстокий, щоб вижити і досягти успіху, необхідно битися за своє місце в ньому, а то і переступити через деякі норми моралі.

У свідомості студентів КПП закріпилася думка, що без хабарів викладачам неможливо вступити до інституту і навчатися в ньому - так вважають приблизно 75% опитаних; 27% в середньому відповіли, що їм особисто доводилося здавати заліки або іспити за гроші; 14% опитаних студентів вважають, що ні за яких умов не можна виправдати здачу іспитів і заліків за гроші; 12% відзначили, що не погодилися б на пропозицію скласти іспит або залік за гроші, і лише 10% вважають, що хабарі у ВНЗ можна повністю викоринити. Четверта частина опитаних студентів - 26% - запропонували залишити без уваги викладачів, які беруть хабарі, і дати можливість студентам отримувати диплом так, як вони можуть. При цьому від 52% до 70% (в залежності від факультету) опитаних студентів відзначили, що необхідно підвищити зарплату викладачам, щоб їм не доводилося брати гроші у студентів.

Проведене дослідження показало, що студенти досить вимогливі при оцінці організації навчальної та позанавчальної роботи у вузі, вони бачать і позитивні, і негативні сторони в діяльності деканатів і адміністрації вузу, багато хто з них хочуть отримати гарну освіту, бути потрібними і корисними для своєї країни громадянами.

Домогтися високої конкурентоспроможності вищої освіти можна такими заходами: об'єднати навчально-дослідну роботу студентів із замовленнями промислових підприємств, готувати фахівців для конкретних фірм; визначити розмір державного фінансування системи освіти, адекватного сучасним вимогам, в процентному співвідношенні до ВВП; залучити успішні промислові підприємства до фінансування вищої школи

через освітні фонди і кредити; організувати інтенсивний обмін студентами, аспірантами, викладачами з провідними західними університетами; ввести в навчальних закладах західноєвропейські стандарти якості; ніхто з відповідальних не залишив поза увагою необхідність створення незалежних міжнародних організацій з акредитації та сертифікації закладів освіти.

Заходи для підвищення конкурентоспроможності випускників КПІ: посилити матеріальну базу університету, оснастити лабораторії сучасним обладнанням; створити інноваційне середовище в університеті, заохочувати викладачів і студентів, що займаються передовими технологіями; посилити вимоги до студентів, не переводити на наступний курс слабо успішних студентів; встановити більш глибокі зв'язки з базовими підприємствами, направляти кожного студента на практику на одне і те ж підприємство, пропонувати теми курсових і дипломних проектів, необхідні для конкретного виробництва; посилити вимоги до абітурієнтів, приймати в інститут добре підготовлених школярів; посилити вимоги до викладачів, до якості викладання, до змісту курсів, що читаються і ширше використовувати закордонні стажування та контакти із західними університетами для студентів і викладачів.

Система вищої освіти потребує реформи. Ця реформа повинна виражатися в тому, що вища освіта має відповідати запитам роботодавців і ринку праці, готувати фахівців за конкретними замовленнями підприємств; вища освіта повинна випереджати стан ринку праці, готувати фахівців «завтрашнього дня»; вища освіта повинна навчити майбутніх фахівців ставити і вирішувати будь-які науково-технічні, управлінські та соціально-економічні завдання; вища освіта повинна стати більш гнучким, легко перебудовувати напрям і зміст навчального матеріалу слідом за науково-технічним прогресом суспільства; вища освіта повинна базуватися на сучасних наукових досягненнях, інформаційних технологіях, бути більш наближеним до вимог наукомісткого інноваційного виробництва; вища освіта повинна залишатися безкоштовним для всіх студентів, оскільки у батьків немає фінансової можливості платити за навчання дітей.

Щербина Дмитро, 192м-16-1

Ситуація, що склалася в сфері вищої освіти в Україні на даний час викликає неоднозначну оцінку. Найбільш об'єктивною і загальною причиною цього занепокоєння є проблема затримки у розвитку вищої освіти

Виявилось, що студенти вважають та переконані в тому, що якість навчання не зростає, а навпаки погіршується, чому сприяє реформування системи освіти. Це зумовлене насамперед тим, що студенти не адаптовані в повному сенсі до навчання в вищому навчальному закладі (ВНЗ) з запровадженими змінами, зумовленими приєднанням України до Болонського процесу.

Базуючись на особистому досвіді навчання в ВНЗ я і сам відчув ці незручності, через постійне намагання міністерства освіти все більше приблизити всі стандарти освіти, оцінювання та самі дипломи до зразка ВНЗ західних країн, зокрема країн Європейського Союзу (ЄС). Я так розумію, що це направлено на те щоб українці з українським дипломом могли легко працювати в країнах Європи. З одного боку це добре, але є і інша сторона медалі. На мою думку це все дарма, так як в практиці все одно диплом Українських ВНЗ не приймають до уваги роботодавці в ЄС. І справа в принципі навіть не в самому дипломі, чи в його відсутності, а в дійсній наявності знань, навичок та вмінь випускника конкретного ВНЗ.

Виходячи з цього ми зараз маємо таку ситуацію, що викладачі вимушені оцінювати студента відразу в трьох шкалах оцінювання (сто бальній, п'яти бальній, та літерний), що на мій погляд не має необхідності.

Значною проблемою є формалізація навчання в виші. Тобто для багатьох студентів є необхідністю саме отримання диплому, а не отримання знань задля успішного працевлаштування та самореалізації в житті. Це в свою чергу стимулює корупцію в системі вищої освіти, що являється окремою проблемою.

Досить таки важлива і мабуть найголовніша проблема сучасної системи вищої освіти в Україні полягає у відсутності необхідної матеріальної та практичної бази у зв'язку з недофінансуванням. В той час, як більшість дисциплін, зокрема технічних спеціальностей, вимагають, для демонстрації необхідних процесів викладачем, закріплення отриманих знань студентів практичним шляхом та проведення дослідів, лабораторій та матеріально-технічних ресурсів. А зараз ми маємо ситуацію, що викладач вимушений всю інформацію доносити до студентів тільки теоретичним шляхом, що інколи дуже складно зробити.

За останній рік гостро постало питання зміни вимог до отримання стипендії посеред навчального процесу. Я вважаю що це не допустимо. Мені дуже сподобався коментар одного з моїх викладачів по цьому приводу, він говорив приблизно так: "Зміни умов отримання стипендії посеред навчального процесу рівноцінно зміні правил гри в футбол посеред футбольного матчу, адже це суттєво змінює результат гри". Так і студенти як гравці в футбол, очікували і надіялися на одне, а отримали таку ситуацію.

І на мою думку саме такий варіант створення рейтингу студентів, за кожним факультетом, курсом і спеціальністю, досить недоречний та не справедливий. Так як ми стикаємося з тим, що в одній групі всі студенти навчаються відмінно, а в іншій рівень знань студентів значно нижчий. І в кінцевому результаті ми отримуємо такий стан справ: студенти групи відмінників з середнім балом, припустимо, від 90,00 до 93,00 не отримують стипендію, так як не пройшли за рейтингом. А студенти іншої групи з середнім балом, припустимо, від 76,00 до 84,00 отримують стипендію. Я вважаю що ця ситуація досить безглузда і це потрібно виправити найближчим часом.

Досить таки не зрозумілою, особисто для мене, являється ситуація з магістратурою. Хоча я зараз отримую ступінь магістра, я не можу зрозуміти, як людина, котра ще не працювала в конкретній сфері діяльності, не знаючи всієї “картини справ”, проблематики та специфіки виробництва його сфери спеціалізації може займатися науковою діяльністю в цій сфері. Як на мене необхідно ввести вимогу хоча б два роки стажу по спеціальності для вступу до магістратури. Адже наукова діяльність без подібного досвіду виглядає досить таки туманно.

Отже, можна зробити висновок, що для розвитку української системи вищої освіти на сучасному етапі необхідно:

- внести зміни і доповнити до чинного законодавства України про освітню, наукову і науково-технічну діяльність;
- неухильно забезпечувати фінансування науки і освіти на рівні, визначеному законом;
- виробити зацікавленість студентів і роботодавців, а також суспільства в цілому у високій якості вищої освіти;
- Забезпечити організацію навчального процесу, яка найбільш адекватно відповідає сучасним тенденціям розвитку національної і світової економіки та освіти.

2. ДУМКИ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Азюковський О.О., Парфенова Н.В., Проців В.В, Салов В.О., Трегуб М.В.
Державний ВНЗ «Національний гірничий університет»

АЛГОРИТМ РЕЙТИНГУВАННЯ ВИКЛАДАЧІВ ЗА РІВНЕМ НАУКОВОЇ І ПРОФЕСІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ВІДПОВІДНО ДО ЛІЦЕНЗІЙНИХ УМОВ ПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

З метою моніторингу рівня наукової і професійної активності викладачів згідно з ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності в Державному ВНЗ «Національний гірничий університет» започатковано відповідний рейтинг.

Рейтинг має сприяти акредитації освітніх програм за спеціальностями та спеціалізаціями університету, обліку досягнень кафедр університету, мотивації та активізації діяльності викладачів та загалом якості провадження освітньої діяльності кафедр університету в сфері вищої освіти.

Рейтинг розроблено на основі Постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 «Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти» розроблено тимчасове положення.

1. Концептуальні засади рейтингування

Досягнення викладачів вимірюються виключно показниками активності за ліцензійними умовами започаткування та провадження освітньої діяльності в сфері вищої освіти (16 показників).

Критерії рейтингування: виконання умов допуску до провадження освітньої діяльності та внесокв досягнення кафедри (підрозділу).

2. Вимоги до рівня наукової і професійної активності викладача за ліцензійними умовами

Освітня програма	Мінімальний рівень наукової і професійної активності викладача
бакалавра та магістра	засвідчується досягненням за останні п'ять років не менше трьох показників з регламентованих 16-ти (Форма.1)
доктора філософії	засвідчується досягненням за останні п'ять років не менше трьох показників з регламентованих 12-ти (Форма 1)

3. Порядок рейтингування викладачів університету

Рейтингування викладачів університету проводиться щорічно за наказом ректора.

Участь у рейтингуванні мають брати всі кафедри та викладачі університету.

Рейтинг здійснюється за показниками активності викладачів відповідно до «Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» за останні п'ять календарних років.

Науково-методичний центр (НМЦ) надає кафедрам (у форматі Excel) Форму 1 Облік наукової та професійної активності викладача за останні три календарні роки, яку до 1-го лютого кожен викладач має заповнити та подати відповідальній особі кафедри електронну Форму 1.

Кафедра самостійно здійснює рейтингування викладачів за Формами 2...4, які заповнюються автоматично за даними Форм 1.

Щорічно до 1-го березня кафедра надає до НМЦ Форми 1 на предмет дослідження їх змісту на достовірність та надає їх до інформаційно-комп'ютерного комплексу для визначення рейтингу викладачів у межах факультетів та університету.

Науково-методичний центр вносить проект наказу ректора щодо заохочення переможців рейтингу.

Результати рейтингування викладачів оприлюднюються на веб-сторінках кафедр.

4. Алгоритм рейтингування

4.1 Обґрунтування наукової та професійної активності викладача за показниками ліцензійних умов

Обґрунтування здійснюють за Формою 1.

У разі співавторства показники 1), 2), 3), 13) та 14) зазначається як частка власного внеску викладача, що фіксований у виданні. В іншому разі значення показників мають бути розділено на кількість авторів, наприклад 1/4 (чотири автори).

Додатково досягнення викладача за показником 2) має бути розділено на 5, за показником 13) – на 2, за показником 14) – на 3.

4.2 Абсолютні та питомі показники наукової і професійної активності кафедри й викладачів за п'ять календарних років

Значення абсолютних показників визначаються автоматично за Формою 2 на основі даних Форм 1, які заповнюються викладачами кафедр.

Досягнення кафедри D_n за певним показником « n » визначається сумою досягнень усіх викладачів за цим показником:

$$D_n = \sum_{i=1}^i \Pi_{in}.$$

Форма 3 у форматі Excel автоматично визначає:

1) питоме значення показника « n » як внесок i -го викладача в загальні досягнення кафедри за цим показником:

$$B_{in} = \frac{\Pi_{in}}{D_n}.$$

2) рейтинговий бал i -го викладача, що відбиває його внесок у загальні досягнення кафедри за всіма показниками:

$$P_i = \frac{1}{n} \sum_{j=1}^n V_{ij}$$

3) виконання умов допуску до провадження освітньої діяльності, що засвідчується позначкою «+»:

- умова допуску до навчання бакалаврів та магістрів – досягненням за останні п'ять років не менше трьох показників з регламентованих 16-ти;

- умова доступу до навчання докторів філософії – не менше трьох показників з регламентованих 12-ти.

4.4 Рейтинговий список викладачів кафедри

Рейтинговий список викладачів кафедри формується автоматично послідовною фільтрацією Форми 3 за даними графі «рейтинговий бал» – Форма 4.

Облік наукової та професійної активності викладача за 2012-2016 календарні роки

Кафедра _____

ПІБ науково-педагогічного працівника _____

№	Ваговий коефіцієнт	НАЗВА ПОКАЗНИКА	Абсолютне значення	Результат за 5 років	ОБГРУНТУВАННЯ	
					Відомості 1	Кільк. авторів
1		наявність наукової публікації у періодичному виданні, яке включено до наукометричних баз, у тому числі Scopus або Web of Science Core Collection, рекомендованих МОН			Бібліографічне посилання	
0,2		наявність наукових публікацій у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України та/або авторських свідоцтв, та/або патентів загальною кількістю п'ять досягнень			Бібліографічне посилання	
1		наявність виданого підручника чи навчального посібника, що рекомендований МОН, іншим центральним органом виконавчої влади або вченою радою закладу освіти, або монографії (у разі співавторства – з фіксованим власним внеском)			Бібліографічне посилання	
1		наукове керівництво (консультування) здобувача, який одержав документ про присудження наукового ступеня			ПІБ здобувача та атрибути документа про присудження наукового ступеня	
1		участь у міжнародному науковому проекті/залучення до міжнародної експертизи, наявність звання "суддя міжнародної категорії"			посилання на документ	
1		проведення навчальних занять іноземною мовою (крім мовних навчальних дисциплін) в обсязі не менше 50 аудиторних годин на навчальний рік			назва дисципліни, спеціальність, термін та обсяг викладання	

ТРАНСФОРМАЦІЯ СТАНДАРТІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

№	Ваговий коефіцієнт	НАЗВА ПОКАЗНИКА	Абсолютне значення	Результат за 5 років	ОБГРУНТУВАННЯ	
					Відомості 1	Кільк. авторів
1		7) робота у складі експертних рад з питань проведення експертизи дисертацій МОН або галузевих експертних рад Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, або Акредитаційної комісії, або їх експертних рад, або міжгалузевої експертної ради з вищої освіти Акредитаційної комісії, або експертних комісій МОН/заяченого Агентства, або Науково-методичної ради/науково-методичних комісій з вищої освіти МОН, або робочих груп з розроблення стандартів вищої освіти України			назва ради, комісії, групи та атрибути відповідних наказів	
1		виконання функцій наукового керівника або відповідального виконавця наукової теми (проекту), або головного редактора/члена редакційної колегії наукового видання, включеного до переліку наукових фахових видань України, або іноземного рецензованого наукового видання			назва та атрибути наукової теми, проекту, наукового видання	
1		керівництво студентом, який зайняв призове місце, або робота у складі організаційного комітету/журі/апеляційної комісії Міжнародної студентської олімпіади/II етапу Всеукраїнської студентської олімпіади (Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт)/III—IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових навчальних предметів/II—III етапу Всеукраїнських конкурсів-захистів науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук; керівництво студентом, який став призером Олімпійських, Паралімпійських ігор, Всесвітньої та Всеукраїнської Універсиади, чемпіонату світу, Європи, Європейських ігор, етапів Кубка світу та Європи, чемпіонату України; виконання обов'язків головного секретаря, головного судді, судді міжнародних та всеукраїнських змагань; керівництво спортивною делегацією; робота у складі організаційного комітету, суддівського корпусу			назва заходу, ПІБ студента та його досягнення; вид організаційної діяльності	

№	Ваговий коефіцієнт	НАЗВА ПОКАЗНИКА	Абсолютне значення	Результат за 5 років	ОБГРУНТУВАННЯ	
					Відомості 1	Кільк. авторів
0	1	10) організаційна робота у закладах освіти на посадах керівника (заступника керівника) закладу освіти/факультету/відділення (наукової установи)/ інституту/філії/кафедри або іншого відповідального за підготовку здобувачів вищої освіти підрозділу/відділу (наукової установи)/навчально-методичного управління (відділу)/лабораторії/іншого навчально-наукового (інноваційного) структурного підрозділу/вченого секретаря закладу освіти (факультету, інституту)/відповідального секретаря приймальної комісії та його заступника			назва організаційної роботи в університеті	
1	1	участь в атестації наукових кадрів як офіційного опонента або члена спеціалізованої вченої ради			назва роботи, що опонувалася, ПІБ здобувача та термін захисту. Навести атрибути спеціалізованої ради	
2	1	присудження наукового ступеня доктора наук або присвоєння вченого звання професора			атрибути документів	
3	0,5	наявність авторських свідоцтв та/або патентів загальною кількістю два досягнення			бібліографічне посилання	
4	0,33	14) наявність виданих навчально-методичних посібників/посібників для самостійної роботи студентів та дистанційного навчання/конспектів лекцій/практикумів/методичних вказівок/рекомендацій загальною кількістю три найменування			бібліографічне посилання	
5	11	присудження наукового ступеня доктора філософії або присвоєння вченого звання доцента, або отримання документа про другу вищу освіту			атрибути документів	

ТРАНСФОРМАЦІЯ СТАНДАРТІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

№	Ваговий коефіцієнт	НАЗВА ПОКАЗНИКА	Абсолютне значення	Результат за 5 років	ОБГРУНТУВАННЯ	
					Відомості 1	Кільк. авторів
6	1	керівництво студентом, який зайняв призове місце на I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади (Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт), або робота у складі організаційного комітету/журі Всеукраїнської студентської олімпіади (Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт), або керівництво постійно діючим студентським науковим гуртком/проблемною групою; керівництво студентом, який брав участь в Олімпійських, Паралімпійських іграх, Всесвітній та Всеукраїнській Універсіаді, чемпіонаті світу, Європи, Європейських іграх, етапах Кубка світу та Європи, чемпіонаті України; виконання обов'язків тренера, помічника тренера національної збірної команди України з видів спорту			назва заходу, ПІБ студента та його досягнення. Навести вид організаційної діяльності	

**Державний ВНЗ «Національний гірничий університет»
 Абсолютні показники рівня наукової та професійної активності науково-педагогічних працівників за 2012-2016
 календарні роки та виконання ліцензійних умов провадження освітньої діяльності для рівнів вищої освіти
 бакалавра та магістра**

Кафедра _____ Факультет _____

№	ПІБ	Посада	Абсолютні показники (Пін)																Викон. ліценз. умов
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
1	Викладач 1	професор	3,00	0,17	1,33				1,00			1,00				0,83			+
2	Викладач 2	професор	1,00	0,20	1,00	1,00				1,00		1,00	1,00		0,13				+
3	Викладач 3	доцент	0,50	0,10	0,25	1,00					1,00				0,50		1,00		+
4	Викладач 4	доцент		0,10							1,00				0,25				-
5	Викладач 5	доцент		0,20	0,17		1,00	1,00			1,00			1,00					+
6	Викладач 6	доцент		0,47			1,00				1,00				0,75	1,17	1,00	1,00	+
7	Викладач 7	доцент		0,20	0,17		1,00	1,00			1,00								+
8	Викладач 8	асистент			0,25												1,00		-
9	Викладач 9	асистент		0,10							1,00				0,25				-
10	Викладач 10	асистент	0,20	0,10	1,00										0,25				-
Разом			4,70	1,63	4,17	2,00	3,00	2,00	1,00	1,00	6,00	2,00	1,00	1,00	2,13	2,00	3,00	1,00	

Державний ВНЗ «Національний гірничий університет»

Питомі показники рівня наукової та професійної активності науково-педагогічних працівників за 2012-2016 календарні роки

Кафедра _____ Факультет _____

№	ІПБ	Посада	Питомі показники (Bin)																Сума пит.показн.	Внесок у досягнення кафедри, %
															0	1	2	3		
1	Викладач 1	професор	0,64	0,10	0,32				1,00			0,50				0,42			2,98	18,61
2	Викладач 2	професор	0,21	0,12	0,24	0,50				1,00		0,50	1,00		0,06				3,63	22,71
3	Викладач 3	доцент	0,11	0,06	0,06	0,50					0,17				0,24		0,33		1,46	9,14
4	Викладач 4	доцент		0,06							0,17				0,12				0,35	2,16
5	Викладач 5	доцент		0,12	0,04		0,33	0,50			0,17			1,00					2,16	13,52
6	Викладач 6	доцент		0,29			0,33				0,17				0,35	0,58	0,33	1,00	3,06	19,10
7	Викладач 7	доцент		0,12	0,04		0,33	0,50			0,17								1,16	7,27
8	Викладач 8	асистент			0,06												0,33		0,39	2,46
9	Викладач 9	асистент		0,06							0,17				0,12				0,35	2,16
10	Викладач 10	асистент	0,04	0,06	0,24										0,12				0,46	2,88

Форма 4

**Державний ВНЗ «Національний гірничий університет»
Рейтинговий список науково-педагогічних працівників за внеском у досягнення кафедри за 2012-2016
календарні роки**

Кафедра _____ Факультет _____

№	ПІБ	Посада	Питомі показники																Рейт. бал (P _i)	Місце	Вик. ліц. умов
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16			
2	Викладач 2	професор	0,21	0,12	0,24	0,50				1,00		0,50	1,00		0,06				3,63	1	+
6	Викладач 6	доцент		0,29			0,33				0,17				0,35	0,58	0,33	1,00	3,06	2	+
1	Викладач 1	професор	0,64	0,10	0,32				1,00			0,50				0,42			2,98	3	+
5	Викладач 5	доцент		0,12	0,04		0,33	0,50			0,17			1,00					2,16	4	+
3	Викладач 3	доцент	0,11	0,06	0,06	0,50					0,17				0,24		0,33		1,46	5	+
7	Викладач 7	доцент		0,12	0,04		0,33	0,50			0,17								1,16	6	+
10	Викладач 10	асистент	0,04	0,06	0,24										0,12				0,46	7	-
8	Викладач 8	асистент			0,06												0,33		0,39	8	-
4	Викладач 4	доцент		0,06							0,17				0,12				0,35	9	-
9	Викладач 10	асистент		0,06							0,17				0,12				0,35	10	-

Алексєєв М.А., Салов В.О., Ус С.А.
Державний ВНЗ "Національний гірничий університет"

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПОЛІТИКИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ЙОГО СТРАТЕГІЇ НА ОСНОВІ ЄВРОПЕЙСКИХ СТАНДАРТИВ (ESG)

Анотація. В роботі проведено аналіз відповідності внутрішньої системи забезпечення якості університету європейським стандартам ESG. Визначено систему індикаторів щодо політики забезпечення якості. Запропоновано заходи щодо подальшого розвитку внутрішньої системи забезпечення якості.

Ключові слова: забезпечення якості вищої освіти, стандарти забезпечення якості освіти ESG, SWOT-аналіз

Abstract. This paper analyzes the compliance of internal university quality assurance system for the European standards ESG. The system of indicators of quality assurance policy was defined. The measures for further development of internal quality assurance system was proposed.

Keywords: Quality Assurance, Higher Education, the European Standard of Quality Assurance, SWOT-analysis

Вступ. Сучасний розвиток вищої освіти неможливий у відриві від загальних світових тенденцій. Україна не є виключенням. Інтеграція у Європейський освітній простір, впровадження закону України про вищу освіту висуває нові вимоги до діяльності ВНЗ. При цьому вирішальним є забезпечення якості освіти і освітнього процесу [1, 2, 3].

В умовах конкуренції серед ВНЗ України і посилення конкуренції з боку Європейських ВНЗ вирішення проблеми забезпечення якості стає все більш актуальним. Одним із шляхів при цьому є забезпечення ефективного менеджменту, реалізація освітнього процесу на засадах Європейських стандартів ESG, і першим кроком є проведення ефективного самоаналізу і самооцінювання.

Одним із сучасних і ефективних методів такого оцінювання є проведення SWOT-аналізу [5].

Мета роботи. Аналіз внутрішньої політики забезпечення якості університету, формування індикаторів для її формування і оцінювання, визначення напрямів діяльності університету щодо покращення процесів забезпечення якості вищої освіти.

Матеріали і результати досліджень. Розглянемо внутрішню систему забезпечення якості університету, відповідно до п. 1.1 стандартів ESG.

Стандарт визначає [4], що «навчальні заклади повинні мати оприлюднену політику забезпечення якості, яка буде частиною їхнього стратегічного управління. Внутрішні сторони повинні розробляти і втілювати цю політику через належні структури і процеси, залучаючи при цьому зовнішні сторони».

Така політика має підтримувати:

- організацію системи забезпечення якості;
- факультети, школи, кафедри та інші організаційні одиниці, а також керівництво закладу, окремих працівників і студентів у прийнятті на себе обов'язків із забезпечення якості;
- академічну добросовісність і свободу та застерігає проти академічного шахрайства (плагіату);
- запобігання нетолерантності будь-якого типу або дискримінації щодо студентів чи працівників;
- залучення зовнішніх стейкхолдерів до забезпечення якості.

Під час проведення аналізу робочою групою було запропоновано систему індикаторів, які дозволяють оцінити досягнення, або слабкі сторони ВНЗ і розробити стратегію його подальшого розвитку. Запропоновані індикатори приведено у табл. 1.

Таблиця 1

Індикатори оцінювання внутрішньої політики забезпечення якості університету

	Індикатори	Джерело інформації
	Розробленість нормативної бази;	Аналіз публічної інформації
	Наявність стратегії розвитку університету, де визначено стратегічні цілі і завдання з вимірюваними результатами	Аналіз публічної інформації
	Наявність програми розвитку університету, із визначеними індикаторами розвитку	Аналіз публічної інформації
	Наявність розробленої політики забезпечення якості вищої освіти, яка корелює із стратегією і програмою розвитку	Аналіз публічної інформації
	Наявність спеціального структурного підрозділу забезпечення якості на рівні університету, факультетів	Наказ про створення підрозділу
	Наявність положення про відділ забезпечення якості, де визначено його мета, функції і місце у структурі системи забезпечення якості	Аналіз публічної інформації
	Періодичність перегляду та оновлення нормативних документів	
	Відповідність чинному законодавству	Аналіз публічної інформації
	Рівень сформованості інституційної системи забезпечення якості	Аналіз публічної інформації
	Ступінь активності зовнішніх стейкхолдерів у процедурах забезпечення якості	Обробка наявних даних
	Ступінь активності студентів у процедурах забезпечення якості	Обробка наявних даних
	Частка викладачів, які залучені до процедур забезпечення якості	Обробка наявних даних
	Наявність системи показників оцінювання складових якості вищої освіти	Аналіз публічної інформації
	Наявність визначених показників динаміки якості	Аналіз публічної інформації

	Індикатори	Джерело інформації
		інформації
	Чисельність експертів, що пройшли спеціальну підготовку у галузі забезпечення якості	Обробка наявних даних
	Публічність політики забезпечення якості	Аналіз публічної інформації
	Наявність служби соціологічних досліджень	Аналіз публічної інформації
	Наявність процедур щодо запобігання академічному плагіату	Аналіз публічної інформації
	Наявність Стандартів університету, що конкретизують планування, організацію та реалізацію навчального процесу	Аналіз публічної інформації
	Звіти про реалізацію процедур – затвердження освітніх програм, – моніторинг досягнень студентів, – перегляду програм (за участі зовнішніх експертів), – взаємодії з ринком праці, – участі студентів у забезпеченні якості;	Аналіз публічної інформації

Проведений аналіз показав, що в університеті розроблено пакет документів, які визначають політику університету щодо забезпечення якості освіти, а саме стратегію розвитку університету, програму розвитку університету до 2025 року, політику забезпечення якості вищої освіти ДВНЗ «НГУ», Стандарт «Проектування освітнього процесу», Положення про організацію освітнього процесу та ін. і це є сильною стороною університету. Але на даний момент для забезпечення якості освіти в університеті задіяно різні підрозділи (основними з них є навчальний відділ, деканати, кафедри, гуманітарна рада, центр соціологічного аудиту) і посадові особи (перший проректор, декани, завідувачі кафедр). Зауважимо, на теперішній час більш ніж у 30 % ВНЗ України вже створені підрозділи забезпечення якості, вони мають різну структуру (це може бути відділ, бюро або лабораторія), підпорядкування і повноваження, відповідно до функцій, які виконують у навчальному закладі, тому відсутність такого підрозділу можна вважати негативною стороною.

Крім того, студенти, випускники та роботодавці на жаль сьогодні недостатньо залучені у процеси забезпечення якості. Причиною цього є як відсутність формальних процедур і механізмів так і недостатня активність самих студентів. Так, відповідно до чинного законодавства, представники студентів приймають участь у роботі виконавчих органів університету, но часто така участь є формальною. Стосовно розробки освітніх програм, можна сказати, що студенти не включаються до складу робочих груп і відповідно не приймають участі у їх створенні. Випускники і роботодавці залучаються до процесів забезпечення якості через неформальні консультації. Співпраця здійснюється переважно не на рівні ВНЗ, а на рівні окремих підрозділів – кафедр, факультетів тощо.

- Таким чином, до слабких сторін доцільно віднести
- відсутність спеціального підрозділу, відповідального за забезпечення якості освіти;
 - низький рівень залучення студентів, випускників та роботодавців до процесу оцінки якості освітнього процесу;
 - відсутність положення про академічну доброчесність та запобігання плагіату;
- До зовнішніх можливостей, які впливають на розвиток внутрішньої системи забезпечення якості можна віднести:
- подальше впровадження Закону України “Про вищу освіту”;
 - зміцнення зв’язків університету з підприємствами та установами області, заключення договорів про співпрацю;
- Загрозами є
- відтермінування початку роботи Національного агентства забезпечення якості вищої освіти, а отже відсутність затверджених критеріїв і вимог щодо акредитації і ліцензування;
 - відсутність затверджених освітніх і професійних стандартів;
 - недостатнє державне фінансування, та наявність багатьох застарілих положень і вимог щодо процесів забезпечення якості;
 - слабка зацікавленість і мотивація з боку підприємств щодо участі в процесах забезпечення якості освіти.
- Результати аналізу показано у табл. 2

Таблиця 2

Матриця SWOT-аналізу

	Сильні сторони	Слабкі сторони
внутрішні	S1. Розроблено документи, що визначають політику університету, щодо забезпечення якості освіти	W1. Відсутність спеціального підрозділу, відповідального за забезпечення якості освіти; W2. Низький рівень залучення студентів, випускників та роботодавців до процесу оцінки якості освітнього процесу; W3. Відсутність положення про академічну доброчесність та запобігання плагіату;
	Можливості	Загрози
зовнішні	O1. подальше впровадження Закону України “Про вищу освіту”; O2. затвердження Методичних рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти; O3. Зміцнення зв’язків університету з підприємствами та установами області, заключення договорів про співпрацю;	T1. Відтермінування початку роботи Національного агентства забезпечення якості вищої освіти, Відсутність затверджених освітніх і професійних стандартів; T2. Недостатнє державне фінансування, та наявність багатьох застарілих положень і вимог щодо процесів забезпечення якості; T3. Слабка зацікавленість і мотивація з боку підприємств щодо участі в процесах забезпечення якості освіти.

Можливі шляхи впровадження внутрішньої системи забезпечення якості університету, які дозволять зменшити вплив слабких сторін та загроз, і будуть сприяти подальшому розвитку університету показано у зведеній таблиці.

	Можливості	Загрози
Сильні сторони	S1-O3. Зміцнення зв'язків університету з підприємствами та установами області, заключення договорів про співпрацю дозволить формалізувати участь роботодавців у забезпечення якості і підвищити їх активність у цих процесах;	S1-T1. Створення внутрішніх стандартів університету дозволяє розробляти і затверджувати освітні програми на рівні університету не очікуючи затвердження державних стандартів S1-T3. Розробка внутрішньої нормативної бази може слугувати основою для офіційного співробітництва із зовнішніми зацікавленими сторонами
Слабкі сторони	O1-W2. Розробка документів державного рівня, які визначають процеси забезпечення якості дозволить формалізувати участь студентів, роботодавців у забезпеченні якості і підвищити їх активність у цих процесах;	

Виходячи із проведеного аналізу, можна зробити такі висновки: стан університету стосовно внутрішньої політики якості не є критичним. Університет має достатньо розвинену нормативну базу щодо внутрішньої політики якості, що дозволяє використовувати її для реалізації можливостей. Слабкі сторони також не є критичними і можуть бути подолані у короткий період часу, а загрози реалізації політики можуть бути компенсовані, використанням сильних сторін університету.

Таким чином, для того щоб вийти на новий рівень забезпечення якості, необхідно подолати виявлені слабкі сторони університету. Зокрема, для успішної реалізації політики забезпечення якості в університеті повинна існувати спеціальна структура, основним завданням якої буде створення умов функціонування інституційної системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в тому числі

- визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- здійснення моніторингу (та періодичного перегляду освітніх програм);
- спостереження за реалізацією (оцінювання результативності) планів підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- здійснення моніторингу (наявності необхідних) ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;

– інші, згідно стандартам ESG та Закону України про вищу освіту.

Висновки:

1. Дослідження, проведені за допомогою SWOT-аналізу, підтвердили актуальність і своєчасність існуючих програм розвитку університету;
2. Виявлено недоліки у внутрішній політиці забезпечення якості, зокрема. Відсутність підрозділу із забезпечення якості;
3. У результаті досліджень запропоновано заходи стосовно покращення діяльності університету у сфері забезпечення якості.

Література

1. Закон України про вищу освіту [Електронний ресурс]// – режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page>
2. Забезпечення якості вищої освіти: Європейські кращі практики для України [Електронний ресурс] / Уп.: Т. Добко – режим доступу: <http://education-ua.org/ua/analytics/305-zabezpechennya-yakosti-vishchoji-osviti-evropejski-krashchi-praktiki-dlya-ukrajini>
3. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд / Укладачі: Добко Т., Золотарьова І., Калашнікова С., Ковтунець В., Курбатов С., Линьова І., Луговий В., Прохор І., Рашкевич Ю., Сікорська І., Таланова Ж., Фініков Т., Шаров С.; за заг. ред. С. Калашнікової та В. Лугового. – Київ : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2015. – 84 с.
4. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). – К.: ТОВ “ЦС”, 2015. – 32 с.
5. Суслина И. В., Шипилов Н. Ю. SWOT-анализ развития института экономики в техническом университете // Вопросы экономики и управления. — 2016. — №4.1. — С. 39-42.

Дашковська О.В., Погребняк В.П.
«Інститут модернізації змісту освіти»

СТАНДАРТИ ВИЩОЇ ОСВІТИ: НЕПРОСТИЙ ШЛЯХ ВІД ПРОЕКТІВ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ

У порівняно короткий термін після введення в дію Закону України «Про вищу освіту» (01 вересня 2014 року) Урядом та Міністерством освіти і науки України в основному були розроблені нормативні документи щодо концепції стандартів вищої освіти (далі СВО), методології та методики їх створення [1-3].

Більше часу і зусиль було витрачено на створення відповідних структур і «запуск» організаційних заходів з розроблення проектів СВО, організації їх громадського обговорення, експертизи, погодження тощо [4-8].

На конкурсній основі було сформовано сектор вищої освіти Науково-методичної ради МОН, створено 15 науково-методичних комісій, у складі

яких 126 підкомісій, визначено їх повноваження, організовано навчання членів НМК.

Сектором вищої освіти НМР було встановлено перші орієнтовні терміни: проекти СВО освітнього ступеня «бакалавр» планувалось розробити до червня, магістра – до серпня, доктора філософії – до кінця 2016 року.

Процес розроблення проектів СВО науково-методичними комісіями (не дивлячись на їх спрощеність і схематичність) виявився більш складним і зтяжним у часі (табл.1). Перші шість проектів були розміщені на сайті МОН для громадського обговорення у липні 2016 року, а на кінець року їх було понад 100: 86- бакалаврських, 15 – магістерських. Близько сорока проектів СВО освітнього ступеня «бакалавр» вже пройшли громадське обговорення, доопрацьовані та схвалені сектором вищої освіти науково-методичної ради МОН.

Після проведення процедур експертизи та погодження планується перші СВО затвердити в лютому-березні цього року. Надалі цей процес має стати стабільним: більшість стандартів освітнього ступеня «бакалавр» буде затверджено вже до кінця 2016-2017 навчального року. Планується затвердити 120 стандартів ступеня вищої освіти «бакалавр», 80 – «магістр» та 50 – «доктор філософії».

Після затвердження стандартів вищі навчальні заклади, реалізуючи право академічної автономії, отримують можливість розробляти освітньо-професійні та освітньо-наукові програми. І саме стандарти вищої освіти стануть для університетів орієнтиром того, що конкретно вимагає держава від їхньої діяльності.

У 2017 році роботу над СВО планується повністю завершити, а в 2020-2025 рр. передбачено перегляд їхнього концепту аж до повного скасування чи надання статусу рекомендаційних» [9].

Аналізуючи причини уповільнення процесу розроблення стандартів вищої освіти нового покоління, слід зазначити, що законодавчі обмеження при формуванні комісій, запровадження Міністерством конкурсного відбору у поєднанні з надмірною кількістю супровідних документів, які надсилались учасниками конкурсу поштою у паперовій формі, ігнорування ролі провідних вищих навчальних закладів призвело до невиправданої втрати часу, неефективної роботи окремих комісій, а у деяких випадках - неможливості сформулювати ефективно діючі комісії. Останнє стосується галузі знань «01 Освіта», окремі підкомісії якої відмовились від складання СВО і станом на кінець 2016 року ні один проект не був розміщений на сайті МОН [10].

Повільність розробки стандартів вищої освіти підкомісіями НМК за спеціальностями пояснюється недосконалістю методології розроблення [3]. Наприклад:

– в Методичних рекомендаціях щодо розроблення стандартів вищої освіти [3] відсутня методика формування системи компетентностей та її трансформації в програмні результати навчання;

– Закон України «Про вищу освіту» чітко визначає для бакалаврського рівня вищої освіти її мету – «здобуття особою теоретичних знань та практичних умінь і навичок, достатніх для успішного виконання професійних обов’язків за обраною спеціальністю». У Методичних рекомендаціях термін «професійні обов’язки» не використовується, хоча він є компетенцією (в сенсі кола повноважень фахівця певної професії) і є системоутворювальним чинником проектування професійної вищої освіти певного рівня;

– запропонована кореляція компетентностей стандартів вищої освіти з класифікацією компетентностей Національної рамки кваліфікацій (НРК) за допомогою матриці відповідності край умовна та непереконлива;

– поза уваги Методичних рекомендацій залишилась кореляція компетентностей фахівця з вимогами до його професії, що є визначальним чинником компетентнісного підходу. Замість цього «для забезпечення системності та ідентичності під час опису результатів навчання» рекомендовано використовувати класифікацію дієслів за авторством Б. Блума.

– запропонована в Методичних рекомендаціях множина дієслів не дозволяє робити однозначні висновки про ступінь складності компетентностей;

– за відсутності галузевих рамок кваліфікацій узагальнені та неоднозначні визначення кваліфікаційних рівнів в НРК викликали проблеми з розподілом компетентностей за рівнями вищої освіти. Бакалавру (6-й рівень за НРК), регламентовано розв’язувати «складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми», а магістру (7-й рівень за НРК) – розв’язувати «складні задачі і проблеми».

З цих причин у переважній більшості проектів стандартів вищої освіти результати навчання подані у вигляді гасел, які неможливо ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти як це пропонує Закон. Присутність результатів навчання в стандартах вищої освіти взагалі зайва – їх місце в освітніх програмах. Тим більше, що автори Методичних рекомендацій використовують термін «програмні результати навчання».

Таблиця 1

Хронологія основних дій щодо впровадження Закону України «Про вищу освіту» в частині модернізації змісту вищої освіти

Прийняття Закону України «Про вищу освіту», 1 липня 2014 р. №1556-VII	10 місяців
Затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. Постанова КМУ від 29.04.2015 р. № 266	6 місяців

ТРАНСФОРМАЦІЯ СТАНДАРТІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

Запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. Наказ МОН від 06.11.2015 № 1151	5 місяців
Затвердження Положення про Науково-методичну раду МОН. Наказ від 11.09.2015 №922	5 місяців
Затвердження персонального складу сектору вищої освіти НМР МОН. Наказ від 19.02.2016 №136	2 місяці
Затвердження персонального складу Науково-методичних комісій (підкомісій) сектору вищої освіти НМР МОН. Наказ від 06.04.2016 №375	2 місяці
Затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти. Наказ від 01.06.2016 №600	18 місяців
Розроблення, громадське обговорення, експертиза та введення в дію стандартів вищої освіти (липень 2016 р. – кінець 2017 р.)	

Процес майбутнього погодження, затвердження та введення в дію СВО має суттєві ризики, які можуть виникнути. Серед них:

- затримка з організацією роботи Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, яке згідно з Законом погоджує розроблені МОН стандарти освітньої діяльності та стандарти вищої освіти, розробляє положення про акредитацію освітніх програм;

- ускладнення розробки вищими навчальними закладами освітніх програм у зв'язку з відсутністю введених в дію СВО (слід взяти до уваги, що 2017-2018 навчальний рік буде третім, впродовж якого прийом до вищих навчальних закладів на отримання ступеня «бакалавр» здійснюється за новими галузями знань та спеціальностями);

- уповільнення процесу впровадження стандартів без затвердженого Порядку розроблення, погодження та введення в дію СВО. Обтяженість проекту Порядку не обов'язковими процедурами (методична експертиза, зовнішнє рецензування), невизначеність механізму обов'язкового погодження з роботодавцями, галузевими міністерствами, центральними органами виконавчої влади затримують введення його в дію;

- прогнозування відміни СВО у 2020 році не підвищує мотивацію НМК до розроблення стандартів.

Висновки. Міністерством, Науково-методичною радою МОН спільно з освітянською громадськістю створена нормативна база, сформовані науково-методичні комісії та реалізуються заходи з розроблення стандартів вищої освіти. Завершується їх громадське обговорення і погодження.

Усунення причин небажаних ризиків, які можуть ускладнити процес затвердження СВО, прискорить введення їх в дію і дасть можливість вищим навчальним закладам організувати розроблення освітніх програм.

Література

1. Постанова КМУ від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти».
2. Наказ МОН від 06.11.2015 № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого Постановою КМУ від 29 квітня 2015 р. № 266».
3. Наказ від 01.06.2016 №600 «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти».
4. Наказ від 11.09.2015 №922 «Про науково-методичну раду Міністерства освіти і науки України» (Затверджено Положення про Науково-методичну раду МОН).
5. Наказ від 19.02.2016 №136 «Про затвердження персонального складу сектору вищої освіти НМР МОН України».
6. [Наказ МОН України від 06.04.2016 № 375 «Про затвердження персонального складу Науково-методичних комісій \(підкомісій\) сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України».](#)
7. Лист від 06.04.2016 №1/9-178 «Щодо проведення зборів членів НМК (підкомісій) сектору вищої освіти НМР МОН України».
8. Наказ ІМЗО від 07.04.2016 № 10 «Про затвердження графіку участі працівників Інституту у зборах членів науково-методичних комісій».
9. Підсумки роботи Науково-методичної ради МОН у 2016 році та завдання на 2017 рік. // О.І.Шаров./ – Презентація. – Офіційний сайт МОН. – Київ, 2017.
10. Погребняк В.П. Дослідження модернізації структури і змісту вищої освіти у контексті імплементації Закону України «Про вищу освіту». //Погребняк В.П., Дашковська О.В., Власюк О.А., Солоденко А.К./ – Звіт з НДР . – Офіційний сайт ІМЗО. – 2016. – 45с.

Журавльова Т.В.

Державний ВНЗ «Національний гірничий університет»

ТЮТОРСТВО В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація: Автор аналізує європейський досвід особистісно-орієнтованих методів навчання як найбільш ефективний засіб підвищення якості освіти в Англії. Розглядаючи основи реалізації принципу індивідуалізації, в контексті нової освітньої парадигми, автор обґрунтовує необхідність введення посади викладача з тьюторською позицією в сучасний освітянський простір.

Аннотация: Автор анализирует европейский опыт личностно-ориентированных методик обучения как наиболее эффективный способ повышения качества образования в Англии. Рассматривая основы реализации принципа индивидуализации, в контексте новой образовательной парадигмы, автор обосновывает необходимость введения должности преподавателя с тьюторской позицией в современное образовательное пространство.

Annotation: An author conducts an analysis of European experience of person focused methodologies of learning as the most efficient method of rising quality standards of education in England. Considering the principles individualization in the context of new educational paradigm, author tries to argue for need to implement a position of teacher with tutor's attitude in contemporary educational area.

Історія тьюторства чиметодики супроводження сягає часів Сократівської мачи кици «повивального мистецтва», як супроводження підчас «другого», свідомого народження людини, тасократичних діалогів Платона – техніки запитування, принципу «зворотного зв'язку», бесіди, прикладу старшого, постановки проблеми, мотивування, похвали. В епоху стародавніх даосів, в кожному образі та сюжеті йдеться про свободу бути «таким, яким ти ще не був», але можеш бути за умови «навченості вдивляння в інтимну безодню» Повноти буття та підготовки до зустрічі з мудрістю». Осягнути ж Дао – Шлях, сучасною мовою – створити та реалізувати персональну освітню стратегію, в надлишковій Повноті буття, допомагає наставник. Наприклад у Чжуан-цзи це Жінка Цзюй, яка, не маючи здібностей мудрого, вміло пояснює «шлях мудрого тому, хто має здібності мудрого» та «оберігає його на шляху відкриття істини» [1]. Така наставницька позиція є аналогом сучасної «освітньої тьюторської позиції» та прадавньою духовною «системою навігації». Як відмічає Квінт Енніл: «Вчитель-тьютор – це той, хто з добротою виводить блукаючого на його дорогу».

Безцінним є досвід англійських університетів XI-XII століть, де власне й народжується цей спосіб організації освітньої системи та особливої педагогічної позиції - «тьютора». В XVII ст. тьюторська система офіційно визнається частиною університетської системи, поступово витісняючи професорську, а в XVIII -XIX ст. займає центральне місце в навчанні, лекційна ж система слугує лише доповненням до неї. На сьогодні до 90% занять в Оксфорді та 75% у Кембріджському університеті проводить тьютор з декількома студентами.

На сьогодні, на думку дослідників, тьюторство на Заході є вже академічно канонізованою практикою, а в Росії створені тьюторські асоціації, відкрито магістерські програми підготовки педагогів-тьюторів та запроваджується така посада як тьютор.

В Україні, в лютому 2017 року відбулась перша Всеукраїнська науково-практична конференція «Тьюторство як засіб реалізації принципу індивідуалізації в освіті». Сергій Ветров, модератор заходу, президент Тьюторської асоціації України, детально розповів присутнім про філософію

та зміст тьюторства – досить нового для нашої країни явища, що почало поширюватися в освітніх колах України 2006 року. Зокрема, за ініціативи Тьюторської асоціації України, підтримки Міністерства освіти і науки України та ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» в загальноосвітніх навчальних закладів України розпочато експеримент «Тьюторство як засіб реалізації принципу індивідуалізації в освіті».

Сучасні розвідки в царину наставництва здійснені в дослідженнях Т.Ковальнової, президента «Міжрегіональної тьюторської асоціації» (Росія), Е.А.Андрєєвої (Росія), С.Ветрова, президента Тьюторської асоціації України, міжнародного експерта з тьюторства (Україна), В.Нікітіна (Міжнародний інститут ресурсів майбутнього, Україна), І.Осадчого, ректор КВНЗ «Академія неперервної освіти» (Україна).

Актуальність даного дослідження пов'язана з об'єктивною потребою переходу української освіти до індивідуально орієнтованої системи навчання та, зокрема введення у вишах елементів дистанційної форми навчання. Успішне проведення експерименту та подальше впровадження тьюторства дасть змогу розвинути в дитині (студенті) такі якості як вміння працювати у великих та малих групах, комунікабельність, відповідальність, здатність приймати рішення, рефлексивність та адаптивність. Для забезпечення ефективного розвитку нової парадигми освіти, нової освітньої позиції, необхідно передбачити реалізацію принципу індивідуалізації як бази для становлення тьюторської моделі навчання.

Під час цього річного «експерименту», пов'язаного з необхідністю проведення занять з елементами дистанційної форми навчання, розкрились певні недоліки цього процесу. А саме, під час дистанційного періоду навчання, проявився такий організаційний недолік процесу як відсутність системного супроводження студентів педагогом-тьютором (наставником, координатором навчального процесу) під час обопільного входження та навчання в дистанційному форматі. Треба відмітити, що мені, як повноцінному учаснику цього навчального процесу, було досить комфортно працювати (та одночасно навчатись) в програмному забезпеченні дистанційної освіти (офіс 365). Але, за умови подальшого розвитку ДО, виникає нагальна потреба як в становленні інституту супроводу, зокрема підготовці викладачів-консультантів за сучасними тьюторськими технологіями, так і в більш досконалій підготовці викладачів для створення дистанційних курсів та забезпечення їх повноцінної роботи в програмному забезпеченні ДО.

Мета даної розвідки визначена необхідністю розкрити сутність основ реалізації принципу індивідуалізації та обґрунтувати необхідність введення посади викладача-тьютора (координатора) в сучасний освітянський простір.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання: визначити термін «тьюторство»; проаналізувати принцип індивідуалізації; розглянути фокуси діяльності та функції педагога з тьюторською позицією; поняття «система навігації»; тьюторські технології

як інструмент підвищення якості та ефективності освіти»; дистанційне тьюторство.

Тьюторство починається з неструктурованого надлишкового середньовічного університетського простору, який був «середньовічним аналогом інтернету». «Вся краса тьюторства полягає в тому, що це принципово ситуативна професія. Ти прийшов на цей факультет, чого ти хочеш? І тоді з'являється дорослий, котрий розуміє ресурс цього місця. І він працює з тобою за допомогою різноманітних питань, використовуючи давню традицію, щоби діяти разом, а потім аналізувати» [2].

Традиційна структура системи тьюторства містить в собі три елементи: *кураторство*, яке забезпечує навчання та працю студентів під час канікул; *моральне наставництво* – супроводження студента в університеті в широкому сенсі цього слова; та власне *тьюторство*, як здійснення навчання студента протягом навчального року. У результаті такого супроводу індивідуальної освітньої програми, виходячи з університету, студент, із усього університетського ресурсу (надлишковості), має створити для себе певний продукт, себто кимось стати. А тьюторство, як відмічає Т. Ковальова, по суті функціонує як культурна форма розмови про індивідуальне становлення студента, котрий хаотично рухається в інформаційному просторі вишу, потребуючи допомоги – супроводження, яке виводить цей процес на рівень осмислення.

Таким чином, «тьютор» – це педагог, який професійно супроводжує індивідуальну освітню програму студента, підтримуючи процес його самоосвіти та пошуку освітніх мотивів. Він не передає безпосередньо загальних наукових знань, умінь та навичок, або виховує. Його домінуюче професійне завдання полягає в фіксації та усвідомленні тьюторантом власних пізнавальних інтересів, визначенні власних преференцій; розумінні, де і яким чином можна себе презентувати, як успішну особистість. Педагог-координатор допомагає в побудові індивідуального маршруту засвоєння знання та визначення траєкторії кар'єрного зростання через максимальне врахування наявних особистісних ресурсів.

Європейський досвід особистісно-орієнтованих методів навчання виявився одним з найбільш результативних. Педагогічний супровід, педагогічна підтримка та побудова індивідуальної освітньої траєкторії стали основою реалізації *принципу індивідуалізації*. Суть індивідуалізації учбового процесу це набуття знання та вміння, виходячи з інтересів студента та його власного ритму навчання. Найбільш ефективним педагогічним супроводом в Англії стало використання тьюторської моделі навчання в ситуації наявності варіативності для студента та необхідності розвитку його метакогнітивних здібностей. Тобто, здатності свідомо оцінювати на якому рівні освоєння знання ти знаходишся та що маєш зробити ще, щоби рухатись далі по сходах пізнання. «Принципово тьюторство можна визначити як індивідуальне консультування студента, в процесі якого педагог допомагає розробити індивідуальну освітню траєкторію, самовизначитись особистості

та свідомо ставитись до свого життя. Тьюторська модель навчання *орієнтована на результат*, а тьюторство стає інструментом підвищення якості та ефективності освіти»[3].

У сучасному світі, де інформація та знання існують в супер надлишковості, виникає потреба не в традиційній передачі вчителем культури та взірців дії(методів вирішення задачі), а принципово іншому підході – учень потребує настанов стосовно того як знайти знання та як самовизначитись. У такій ситуації тьюторська технологія стає інструментом розкриття внутрішнього стимулу: розуміння того для чого навчатись? Хто ти є? В чому твій талант? Де твій шлях? А тьютор стає посередником між професором та студентом, реалізуючи принцип індивідуалізації.

Як діє досвідчений науковець?

Здійснивши декілька пошукових «па», занурюємось в безмежний інформаційний інтернет-ресурс, де маємо, виходячи з власного досвіду, вміння працювати в інформаційному просторі смислів та визначених цілей, прокласти свій індивідуальний маршрут, здійснивши процедуру навігації, та знайти раціональне зерно (відділити «зерно від плевел»). Себто, в надлишковому матеріалі інформаційного простору здійснити процедуру вибору, віднайшовши те, що потребуєш саме тут і тепер. Цікаво, що термін «навігація» прийшов до педагогіки з науки про морську навігацію, як прокладання траєкторії руху до певної цілі.

Очевидно, що недосвідчений першокурсник, в складній ситуації входження в надлишковий простір вишу, зокрема, наприклад, процедура опрацювання вибіркової частини дисциплін, та в процесі навчання пошуку інформації зі всесвітньої мережі, потребує педагога-координатора з тьюторською позицією, котрий володіє тьюторськими технологіями та може стати для студента щирим та мудрим наставником.

Хто може бути тьютором? Автор «Великої дидактики» Я.А.Коменський сформулював принцип: «Все, що засвоєно, у свою чергу має передаватися іншим і для інших. Як можна більше запитувати, запитуване-засвоювати, тому, що засвоїв- навчати. Ці три правила дають можливість учню перемагати вчителя».

На сьогодні найбільш ефективним засобом підвищення якості освіти в Англії, вважається тьюторство, яке має широкий спектр форм і видів. Ефективність самої системи супроводу значною мірою залежить від компетентності тьютора, чия допомога має бути на належному рівні. Досвід набувається поступово, але первинною є компетентність, яка отримується через вивчення та навчання. Ефективним має бути і двосторонній зв'язок.

Найбільш перспективними вважаються:

1.Студентськетьюторство – це взаємодія студента старшокурсника, який обирає педагогічну траєкторію розвитку – стає наставником-координатором та студента-початківця, котрий потребує навігаційного супроводу для орієнтування як в ресурсній карті свого вишу, так і в технологіях отримання знання та інформації. Наприклад, для НГУ – це може

бути випускник бакалавр, який продовжує свою траєкторію розвитку в магістратурі зі спеціальності ПВШ чи «Менеджмент освіти» й «Навчається навчаючи».

Можливо, як закладання перспективи для розбудови нової парадигми освіти, доцільно було би введення на спеціальності ПВШ спецкурсів: «Тьюторські технології» чи «Тьюторство як засіб реалізації принципу індивідуалізації».

2.Онлайн-тьюторство – засноване на комп'ютерних та інтернет-технологіях, що на сьогодні має багато переваг: зниження затрат на навчання, навчання для великої кількості людей одночасно; підвищення якості навчання за рахунок використання сучасних технологій, електронних бібліотек та створення спільного освітнього середовища.

Така форма координації процесу навчання, зокрема для навчання «з елементами дистанційної освіти», є актуальною для організації навчального процесу в ДВНЗ «НГУ».

3. Важливою складовою освітнього процесу, під час формування нової освітньої траєкторії, мають бути *педагоги з тьюторською позицією*, котрі пройшли стажування за програмами підготовки тьюторів, володіють тьюторськими технологіями і головне – мають нахил до наставницької діяльності: створення умов для формування у студента життєвої позиції – ціннісного ставлення до природи та людини як найвищої цінності, розвитку його здібностей у відповідності до обраного шляху подальшого розвитку.

Фокуси діяльності тьютора:

1- створення надлишкового освітнього середовища(матеріал до опрацювання та можливості вибору);

2- освітня навігація чи маршрути проходження;

3- масштабування як процедура створення цілого з малих частин, наприклад, як робота з конструктором Lego.

Що означає задати освітній масштаб? Це означає, показати ресурс країни, її історію, зв'язки з іншими державами та навчити утримувати цю ресурсну карту[2].

Щодо масштабування, то освітній ресурс НГУ, його історія та дорожня карта в державі й світі досить потужна і багато траєкторій уже освоєні. Певною мірою, в минулому, це завдання виконувалось через інститут наукового керівництва. Та трансформації сучасного світу, його нові виклики і потреби, вимагають все нових і нових траєкторій розвитку, як і підготовки молодих фахівців, що в свою чергу, потребує формування інституту тьюторства чи супроводження студента в освітньому просторі як вишу, так і в глобальному освітньому ресурсі.

Здатність конституювати власний масштаб розвитку дасть можливість, в майбутньому, професійно розбудувувати державу, прокладаючи її нові траєкторії розвитку в світовій ресурсній карті.

Основні функції тьютора:

- діагностична (знання про здібності та можливості);

- проектна (допомога в розробці перспективного плану розвитку особистості);
- мотиваційна;
- реалізаційна (допомога в реалізації особистої траєкторії розвитку);
- аналітична (допомога в корекції навчального плану)

Отже, координатор-наставник зосереджується на навчанні студентів раціональним прийомом самостійного здобування й упорядкування знань, передача яких може здійснюватись за допомогою сучасної техніки та *тьюторських технологій*. Технології навігації мають завдання відкриття тим, хто навчається, доступу до практично необмежених ресурсів інформації через озброєння їх навичками переробки, упорядкування, систематизації цієї інформації. Відсутність таких процедур координації вже призвела, а в майбутньому ще більшою мірою призведе до інформаційного перевантаження студентів, виникнення інформаційного стресу, навіть колапсу розумової діяльності, появи розгубленості та інших негативних наслідків.

Тьюторська технологія – це така педагогічна технологія, яка базується на суб'єкт-суб'єктному, компетентнісному, діяльнісному, культурологічному та гуманістичному підходах і заснована на взаємодії досвідченого і недосвідченого, власне, на їх діалозі.

Тьюторські технології:

- технологія індивідуальних та групових консультацій;
- технологія постановки проблемних питань;
- технологія активного слухання;
- інтерактивна технологія;
- кейс-технологія;
- технологія «портфоліо»
- інформаційна технологія
- проектно-дослідницька технологія

Кожна окрема технологія вирішує свої педагогічні завдання. Наприклад, проектно-дослідницька технологія навчає самостійно здобувати знання, відчувати потребу у безперервній самоосвіті та зростанні інтересу до пізнання та розвитку власної ініціативи; розвивати навички самоорганізації та формувати навички самооцінки; набувати навичок мовної культури, написання тексту, виголошення промов, ведення бесіди; засвоювати вміння створювати матеріали для представлення результатів дослідження, комп'ютерних презентацій тощо.

Завдання тьютора чи координатора в системі дистанційної освіти полягає в координації роботи всіх спеціалістів групи супроводження та викладачів тих дисциплін, які є контентом дистанційного курсу навчання та супроводження студента в процесі індивідуального навчання в дистанційному форматі.

Висновки: Таким чином, онлайн-тьюторство в системі дистанційної освіти має стати інструментом підвищення якості та ефективності сучасної освіти в Україні. Але виникає нагальна потреба в підготовці професійних педагогів-тьюторів з необхідним рівнем володіння технологіями тьюторського супроводу та роботи в сфері інформаційних технологій. Тьюторський супровід це особливий тип гуманітарного педагогічного супроводу, стрижнем якого є розкриття унікальної людської особистості її призначення та, пов'язаний з цим, процес індивідуалізації навчання. Тому педагог з тьюторською позицією не уніфікує, а має бути націленим на збереження, підтримку та розвиток різноманітності, метакогнітивних здібностей студента та надання йому адресної допомоги, тим самим, даючи приклад вирішення проблем у різних сферах та видах діяльності.

Література:

1. Чжуан-цзы. Ле-цзы/Пер. с кит., вступ.ст.и прим. В.В.Малявина.-М.:Мысль, 1995.-С.97-98.
2. Ковалева Т.М. Тьюторство как культура индивидуализации. Интервью«Отечественным запискам».
3. Ковалева Т.М. Тьюторское сопровождение как управленческая технология.- Сборник научно-методических материалов.-М.:АПКиПРО, 2002.
4. Е.А.Андреева Сравнительно-педагогический анализ модернизации классической модели тьюторства в России, странах Европейского союза и Ближнего Востока. Вестник поволжской академии государственной ---2011г.
5. Ковалева Т.М. Тьюторство как культура индивидуализации. Интервью «Отечественным запискам».
6. Основы деятельности тьютора в системе дистанционного образования. Специализированный учебный курс/Щенников С.А., Теслинов А.Г., Чернявская А.Г. и др., 2-е изд. – М.:Дрофа, 2006.
7. Доповідь «Тьюторство як антропопрактика і нова освітня позиція». Ветров Сергій Володимирович, президент Тьюторської асоціації України, міжнародний експерт з тьюторства, керівник всеукраїнського експерименту «Тьюторство як засіб реалізації принципу індивідуалізації в освіті», кандидат технічних наук.

Заболотна Ю.О., Проців В.В., Салов В.О.
Державний ВНЗ «Національний гірничий університет»

ТЕСТУВАННЯ РОБОЧИХ (РІЧНИХ) ПЛАНІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Розробка робочого (річного) плану освітнього процесу щорічно регламентується наказом ректора закладу вищої освіти. Наказ визначає параметри робочого (річного) плану, що враховують графік навчального процесу на наступний навчальний рік, зміни нормативної бази, контингент студентів за спеціальностями та спеціалізаціями певного рівня вищої освіти.

Функція річного плану – деталізація та упорядкування освітнього процесу на кожний навчальний рік за спеціальністю певного рівня вищої освіти з урахуванням реального/прогнозованого контингенту студентів.

Проекти робочих (річних) планів освітнього процесу подаються на тестування до науково-методичного відділу з метою забезпечення нормативу навчального навантаження на одну штатну посаду науково-педагогічного працівника, враховуючи фактичний/прогнозований контингент студентів.

Цілі тестування річного навчального плану – визначення:

- 1) відповідності річного плану освітнього процесу нормативам державного рівня;
- 2) критерія забезпечення в річному плані освітнього процесу нормативів державного рівня;
- 3) шляхів упорядкування певного річного плану;
- 4) алгоритму розподілу штатних посад за кафедрами.

Нормативи державного рівня регламентовані:

– Постановою КМ України щодо кількості студентів на одну штатну посаду НПП залежно від спеціальності;

– Законом України «Про вищу освіту» щодо річного навчального навантаження НПП на одну штатну посаду до 600 годин незалежно від спеціальності та джерела фінансування.

Кількість штатних посад НПП, необхідних для реалізації річного навчального плану освітнього процесу за певною спеціальністю становить:

$$\text{Ш} = \frac{C}{N_c \cdot K_p \cdot K_\phi},$$

де C – контингент студентів, які навчаються за планом освітнього процесу;

N_c – норматив кількості здобувачів певної спеціальності на одну штатну посаду науково-педагогічного працівника. У разі недофінансування підготовки фахівців з вищою освітою, норматив підлягає пропорційному збільшенню;

K_p – коефіцієнт рівня здобувачів (для бакалавра дорівнює 1; для магістрів становить 0,5; для докторів філософії – 0,75);

K_ϕ – коефіцієнт форми навчання (для денної дорівнює 1; для вечірньої становить 2; для заочної – 4).

При цьому частку штатної посади НПП для реалізації i -го виду навчальної діяльності (дисципліна, практика, індивідуальне завдання тощо) за річним планом освітнього процесу визначає залежність

$$\text{Ш}_i = \frac{C_i T_i}{T N_c \cdot K_p \cdot K_\phi}$$

де C_i – контингент студентів за i -м видом навчальної діяльності відповідно до плану освітнього процесу;

T_i – річний час на засвоєння навчальної дисципліни, виконання курсового проекту/роботи, проходження практики, *годин*;

T – річний обсяг навчальної роботи студента за планом;

Одночасно, відповідно до нормативу Закону України «Про вищу освіту

$$\text{Ш} = \frac{\text{НН}}{600},$$

де НН – навчальне навантаження науково-педагогічного працівника, необхідне для реалізації річного плану освітнього процесу відповідно до затверджених вченою радою норм часу.

Частка штатної посади НПП для реалізації i -го виду навчальної діяльності нормативу Закону України «Про вищу освіту» складає:

$$\text{Ш}_i = \frac{\text{НН}_i}{600}.$$

Суперечливість цих нормативів державного рівня ілюструється наведеним нижче прикладом.

Дисципліна	Контингент студентів (C_i), особи	Навчальне навантаження (НН), години	Частка посади НПП за КМУ	Частка посади НПП за ЗУ
С9	50	44,55	0,227	0,074
	5	39,15	0,023	0,065

Так, навчальне навантаження викладача за дисципліною С9 та відповідна частка штатної посади на її викладання не суттєво залежать від контингенту студентів, а за нормативом КМ України необхідна частка штатної посади пропорційна кількості студентів.

Шляхи забезпечення нормативу навчального навантаження НПП у річному плані освітнього процесу за спеціальністю наведені нижче.

ЗАХОДИ	ВПЛИВ
Зменшення аудиторного навантаження на викладання навчальних дисциплін	значний (вимагає використання дистанційних технологій)
Укрупнення потоків студентів	значний (існує критерій укрупнення)
Укрупнення навчальних дисциплін	ефекту не дає
Обмеження кількості курсових проектів (робіт) з дисциплін	значний

Реалізація цих заходів інколи неможливе. Нижче наведено фрагмент річного плану освітнього процесу підготовки бакалаврів за певною спеціальністю з двома спеціалізаціями з контингентом студентів 10 та 20 осіб.

Дисци- пліна	Контингент, особи	НН за Нормами часу, години	Частка посади (Ші)	НН питома (НН / Ші)
За спеціальністю 185				
Ф 08	30	24,08	0,068	353
Ф 10	30	29,60	0,091	326
Ф 12	30	18,83	0,068	276
За спеціалізацією 185.1				
С1.4	10	26,85	0,030	886
С1.7	10	36,60	0,030	1208
С1.8	10	24,83	0,023	1092
За спеціалізацією 185.2				
С2.6	20	49,65	0,091	546
С2.7	20	36,60	0,061	604
С2.8	20	24,83	0,045	546
Для реалізації плану		1284,05	2,727	471

Для фахових дисциплін (Ф) за спеціальністю з контингентом студентів 50 осіб питома навчальне навантаження викладача не перевищує норматив 600 годин на рік. Для дисциплін спеціалізацій питома навантаження для спеціалізації з контингентом студентів 10 осіб суттєво перевищує цей норматив. Зменшення аудиторного навантаження студентів за цими дисциплінами негативно впливатиме на якість освіти. Але студенти обирають спеціалізацію під час вступу до закладу вищої освіти, тобто їх треба навчати незалежно від контингенту. Тим більше, що контингент студентів спеціальності складається із контингенту спеціалізацій.

У цих умовах критерієм забезпечення нормативів державного рівня доцільно вважати питома навчальне навантаження на реалізацію річного плану освітнього процесу спеціальності загалом (для наведеного прикладу – 471 година). Витримати норматив 600 годин за кожним рядком навчального плану неможливо. Так, норми часу на керівництво дипломуванням, курсовими проектами/роботами, практиками завжди перевищують нормативи, що пов'язанні з контингентом студентів.

Суперечливість нормативів державного рівня створює проблеми для закладів вищої освіти під час розподілу штатних посад за кафедрами.

Деякі заклади вищої освіти здійснюють цей розподіл за нормативами КМ України, тим більше, що фінансування закладу для підготовки фахівців здійснюється за цим принципом. Деякі заклади здійснюють розподіл за навчальним навантаженням. В обох випадках розподіл не є об'єктивним і викликає незадоволення суб'єктів вищої освіти.

На нашу думку, доцільним є розподіл штатних посад за кафедрами з використанням комплексного нормативу – середнього значення часток посад, розрахованих за двома нормативів державного рівня, що ілюструє наведена нижче таблиця.

Дисципліна	Кафедра	Контингент студентів	НН	Частка штатної посади НПП за нормативами:		
				КМУ	ЗУ	КН
Ф10	X	30	29,60	0,091	0,049	0,070
С1.8	Y	10	24,83	0,023	0,041	0,032
С2.7	Z	20	36,60	0,061	0,061	0,061
Ф9	U	50	44,55	0,227	0,074	0,151
		5	39,15	0,023	0,065	0,044
Всього на рік				2,727	2,140	2,434

Кількість штатних посад на реалізацію річного плану освітнього процесу, розрахована за комплексним нормативом дещо невілює протириччя нормативів державного рівня.

Висновки:

1. Нормативи державного рівня щодо кількості студентів та максимального навчального навантаження на одну штатну посаду НПП конфліктують.

2. Параметри освітнього процесу варто упорядковувати за критерієм «питоме навчальне навантаження НПП для реалізації річного плану спеціальності в цілому»

3. Розподіл штатних посад доцільно здійснювати за комплексним нормативом

Зіборов К.А., Письменкова Т.О., Вернер І.В.
Державний ВНЗ «Національний гірничий університет»

ПРИНЦИПИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ЗА ДИСЦИПЛІНАМИ ТВОРЧОГО СПРЯМУВАННЯ

Анотація. Проведено теоретичне дослідження досвіду використання засобів діагностики під час оцінювання результатів досягнень здобувачів. Запропоновані критерії оцінювання результатів досягнень за дисциплінами творчого спрямування.

Ключові слова: діагностика результатів досягнень здобувачів, принципи оцінювання, засоби діагностики, критерії оцінювання, якість вищої освіти.

Abstract. Theoretical study of the using diagnostic tools experience in the evaluation of the achievements competitors resultare considered. Criteria evaluation result of advances of the creative direction disciplines.

Keywords: Diagnostic results of training students, principles and approaches diagnostics training results, evaluation criteria, education quality.

Вступ. Традиційно процедури оцінювання професійних кваліфікацій ґрунтувалися більше на змісті освітніх програм, а не на компетентностях, набутих здобувачем. Фінальний етап оцінювання міг зазвичай бути розділений на теоретичний і практичний екзамен, причому мало уваги приділялося питанням взаємозв'язку між цими двома екзаменами і трансформацією знань і навичок в компетентності. Традиційно основною метою професійних кваліфікацій було забезпечення здатності випускника до повторення або відтворення знань і навичок, а не їх використання в новій якості.

Розробка кваліфікацій на базі результатів навчання значно вплинула на процедури оцінювання. Щоб отримати кваліфікацію, що ґрунтується на результатах навчання, здобувач повинен продемонструвати компетентність відповідно до кваліфікаційних стандартів.

Перш за все, процедура оцінювання спрямована на визначення відповідності випускника кваліфікаційним вимогам. Але також оцінювання проводиться і з метою сприяння забезпеченню довіри до кваліфікацій, їх якості та рівнодоступності.

Метою процедури оцінювання є перевірка того, чи здатний здобувач продемонструвати відповідність умовам отримання кваліфікації. Однак дуже важливо підкреслити, що оцінювання не повинно проводитися лише з метою перевірки здібностей індивідуума виконувати заявлені ним дії. Оцінювання також має проводитися і в цілях сприяння здобувачам в отриманні підтвердження їх компетентностей (результатів навчання) - підтвердження, яке може допомогти їм у майбутньому отримати кращу роботу або продовжити навчання.

Мета роботи. Дослідити досвід використання засобів діагностики під час оцінювання результатів досягнень здобувачів та запропонувати критерії оцінювання результаті досягнень за дисциплінами творчого спрямування.

Матеріал та результати досліджень. Зміна парадигми навчання змушує кардинально поміняти погляди на процедури оцінювання [1].

Якщо ми хочемо забезпечити якість і довіру до процедур оцінювання і її результатів, необхідно розробити інструкції, що описують процедури оцінювання і мінімальні вимоги до них.

Розробляти стандарти оцінювання необхідно не тільки для кожної кваліфікації, але і для дисциплін.

Саме при формуванні результатів навчання на рівні дисципліни закладається якість підготовки майбутніх фахівців.

Найголовніше, стандарти оцінювання повинні містити положення про способи проведення оцінювання, мати чіткі і зрозумілі критерії та шкалу оцінювання.

Обрані методи повинні відповідати ряду вимог:

бути надійним – в разі повторного проведення необхідно розраховувати на ті ж результати;

відповідати цільовим призначенням оцінки – відображати оцінювані компетентності / результати навчання, бути адаптовані до них;

бути гнучкими по відношенню до осіб яких оцінюють ;

бути об'єктивними.

Оцінка повинна бути репрезентативною в аспекті обсягу пізнання: інструмент оцінки повинен забезпечити здатність експерта оцінити широту і глибину навчання особи яка оцінюється.

При оцінюванні важливим моментом стає підтвердження компетентності здобувача. Це вимагає, перш за все, наявності чітко описаних очікуваних результатів навчання. Більш того, також набуває важливість питання дійсної демонстрації необхідних компетентностей.

Задавати лише питання про наявність таких компетентностей мало. Важливо не тільки, що ми оцінюємо, але і те, яким чином ми проводимо оцінювання.

У освітянських колах виділяють основні вимоги [7, 14] до контролю знань студентів: систематичність, об'єктивність, наочність, оптимальна інтенсивність, комплексність, валідність, мінімізація часу, співставлення, обґрунтованість вибору шкали оцінювання результатів, надійність, зрозумілість, чіткість та інші.

У традиційних видах оцінювання, в рамках навчальних закладів, найбільш вживаними методами оцінки є тестування і екзаменування. Сьогодні тести вважають найоб'єктивнішим засоби оцінювання рівня досягнень здобувачів. «В Україні проведені дослідження, результатом яких є рекомендації стосовно організації тестування знань студентів ...» [6, с 27].

Застосування тестів і екзаменів є зручним за рахунок їх широкої застосовності і відносній легкості їх стандартизації. Тести та екзамени можуть проводитися в письмовій та усній формі, і навіть на базі онлайн-технологій. Зазвичай вони вважаються більш валідними, надійними і об'єктивними, ніж інші методи оцінювання, а також менш часозатратними в порівнянні з іншими методами.

Однак не завжди тести можуть можна використовувати як засіб вимірювань. Існують загальні компетентності які згідно з національної рамки кваліфікацій є невід'ємною складовою кваліфікацій. Для виявлення загальних компетентностей (а саме комунікативної) та оцінювання результатів навчання, що забезпечують формування цих компетентностей тести не є достатнім вимірювальним інструментом. На нашу думку, в таких випадках необхідно використовувати завдання які дозволяють продемонструвати творчий потенціал здобувачів виражений досягнутих результатах навчання.

Розвинений творчий потенціал є основа потенціалу інноваційного. Творчий потенціал студентів і випускників затребувана в силу того, що особистість сьогодні все активніше стає суб'єктом професійної діяльності, що

володіє цілим комплексом якостей для досягнення продуктивних результатів своєї праці, а професійна діяльність розглядається як сфера реалізації творчого потенціалу особистості. Творчість стає тією змістотворною базою, на фундаменті якої вибудовується вся життєва стратегія особистості [2].

Завдання з творчою складовою вимагають від здобувачів продуктивного творчого мислення, що відображається у набутих результатах навчання. Виділено рівні продуктивного творчого мислення, що характеризують набуті результати навчання: перетворюючий, евристичний і творчий.

П - перетворюючий рівень, фіксує початок інтелектуальної творчості, яка починається тоді, коли виявляється здатність "дістати з пам'яті той чи інший алгоритм міркування" (П.Я. Гальперін). Перетворюючий рівень передбачає вирішення ускладнених завдань із застосуванням декількох алгоритмів, використання раніше вивченого матеріалу, міжпредметних зв'язків, володіння основними розумовими операціями (синтез, аналіз, порівняння, узагальнення, класифікація).

Е - евристичний рівень, передбачає вирішення нестандартних завдань, оригінальність і самостійність суджень і висновків, володіння комплексом розумових операцій. Результатом розумової роботи стає особистісно-значуще відкриття.

Т - творчий рівень, має на увазі володіння прийомами пошукової та творчої діяльності, гнучкість мислення, здатність не тільки вирішувати нестандартні завдання, а й самостійно ставити проблеми, висувати гіпотези, вести дослідження, самостійно робити висновки. Результатом роботи на цьому рівні може стати не тільки особистісно-значуще, але і суспільно-значуще відкриття.

Продуктивні рівні творчої розумової діяльності відображають пізнавальний процес на стадіях застосування як наслідування, інтерпретації та творчої роботи.

Загальна риса продуктивних творчих рівнів – наявність самостійної інтелектуальної праці, володіння способами творчої діяльності.

Для завдань які дозволяють продемонструвати продуктивні творчі рівні здобувачів необхідна багатокритеріальна оцінка. Багатокритерійна оцінка повинна фіксувати ступінь реалізації інтелектуального потенціалу здобувачів і намічає перспективи їх розвитку.

Але ґрунтуватися тільки на експертній оцінці – це суб'єктивізм. Необхідно розробити загальні правила до виконання робіт.

На кафедрі основ конструювання механізмів і машин Державного ВНЗ «НГУ» викладаються дисципліни «Методи та засоби дизайнерських рішень» та «Комунікативний дизайн». В цих дисциплінах виділені результати навчання які забезпечують загальну компетентність наведену в Національній рамці кваліфікацій, а саме - комунікативну.

В рамках зазначених дисциплін розроблені завдання які дозволяють продемонструвати творчий потенціал здобувачів. Для оцінювання таких завдань використовується саме багатокритеріальна оцінка, яка складається з

експертної оцінки за визначеними критеріями рівнів (табл. 1) та оцінки за визначеними критеріальними вимогами (табл. 2).

Таблиця 1

Характеристика продуктивних творчих рівнів розумової діяльності

Рівень	Критерії
перетворюючий	відтворення відомого методу рішення в нових умовах
евристичний	оригінальне рішення задачі шляхом компіляції існуючих рішень відомими методами
творчий	оригінальне інноваційне рішення задачі з використанням нових методів в нестандартних умовах

Таблиця 2

Критерії виконання творчої роботи

Критерій	Вимоги
структурний	Логічність; культура виконання; цілісність; осмисленість; інформативність; оригінальність ідеї
змістовний	ілюстрації підсилюють ефект сприйняття текстової частини інформації; орфографічні, пунктуаційні, стилістичні помилки відсутні; набори числових даних проілюстровані графіками і діаграмами; інформація є актуальною і сучасною; ключові слова в тексті виділені
дослідницький	відповідність теоретичної та практичної частин; коректність методів дослідження; результативність дослідження
презентаційний	єдиний стиль оформлення; оформлення не відволікає від змісту; акцентування найбільш значимої інформації; використання статичних об'єктів; використання динамічних об'єктів; раціональне використання анімаційних ефектів; оформлення презентації; відсутність граматичних помилок
дизайнерський мультимедійний	колір фону гармонує з кольором тексту; використано 3 кольору шрифту; всі сторінки витримані в єдиному стилі; анімація присутня тільки в тих місцях, де вона доречна і підсилює ефект сприйняття текстової частини інформації; звуковий фон відповідає єдиній концепції і підсилює ефект сприйняття текстової частини інформації; розмір шрифту оптимальний

Критерій	Вимоги
композиційний	вибір точки зору на постановку і розміру формату образотворчої площини; композиційна рівновага на образотворчій площині; виділення головного і узагальнення другорядного; ритмічність композиційних елементів; цілісність композиції

Вищевикладені критерії оцінки творчої роботи дозволяють визначити продуктивний творчий рівень здобувача та оцінити досягнуті результати навчання. Критерії оцінювання заздалегідь відомі здобувачу. В процесі виконання роботи він зосереджений саме на тих результатах навчання які необхідно досягти, на тому, що на даному етапі є предметом оцінювання.

Висновок. Питанням оцінювання приділяється значна увага в психолого-педагогічній літературі та дисертаційних дослідженнях. Разом з тим, ефективність практичного використання сучасних методів оцінювання залишається достатньо низькою. В інноваційних методах і технологіях, які використовуються в навчальному процесі вищої школи, акцент робиться на позиції здобувача.

У процесі модернізації систем оцінювання найбільш важливими виділені питання забезпечення наявності стандартів, на підставі яких може проводитися оцінювання; наявність критеріїв оцінювання; визначення чіткої позиції з приводу експертів з оцінки та забезпечення наявності у них достатнього рівня компетентності та довіри до них.

Вирішення зазначених питань дозволить підвищити якість вищої освіти на всіх її рівнях.

Література

1. Совершенствование системы профессиональных квалификаций реформирование системы профессиональных квалификаций в странах-партнёрах ЕФО, Европейский образовательный фонд, 2014г.
2. Боровкова Т.И. Выявление и оценивание творческого потенциала студентов и выпускников магистратуры // Современные наукоемкие технологии. – 2015. – № 12-1. – С. 63-65; URL: <https://www.top-technologies.ru/ru/article/view?id=35208> (дата обращения: 01.04.2017)
3. Беляев А.В., Кравченко К.А. Критерии оценки уровня сформированности целостного цветовосприятия учащихся детской художественной школы // Современные проблемы науки и образования. – 2015. – № 1-1. URL: <https://www.science-education.ru/ru/article/view?id=19110> (дата обращения: 01.04.2017).

Кірін Р.С., Хоменко В.Л.
Державний ВНЗ «Національний гірничий університет»

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ»ЯК СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ«НАУКИ ПРО ЗЕМЛЮ» ВІДПОВІДНО ДО СВОУ

В статті аналізується значення дисципліни «Інтелектуальна власність» під час підготовки бакалаврів спеціальності «Науки про Землю». Показана відповідність компетенцій, що набуваються студентами під час вивчення дисципліни, компетенціям які передбачені проектом Стандарту вищої освіти України. Знання та навички, отримані студентами при вивченні дисципліни, використовуватимуться в майбутньому для вивчення питань професійної та практичної підготовки.

В статье анализируется значение дисциплины «Интеллектуальная собственность» во время подготовки бакалавров специальности «Науки о Земле». Показано соответствие компетенций, приобретаемых студентами по время изучения дисциплины, компетенциям, предусмотренных проектом Стандарта высшего образования Украины. Знания и навыки, полученные при изучении дисциплины, будут использоваться в будущем для изучения вопросов профессиональной и практической подготовки.

The article analyzes the importance of the discipline "Intellectual Property" during the preparation of bachelors of the specialty "Earth Sciences". The correspondence of the competencies acquired by students at the time of studying the discipline, the competencies provided for in the Draft Standard of Higher Education of Ukraine is shown. The knowledge and skills gained in the study of the discipline will be used in the future to study the issues of professional and practical training.

Вступ. В освітній сфері проблематика компетентності повстала після неоднозначних сигналів сучасного ринку праці про недостатню підготовленість нових кадрів по відношенню до ключових компетенцій. Приєднання України до Болонського процесу надає можливість здійснити структурні перетворення вищої освіти за узгодженою системою критеріїв, стандартів і характеристик, що дозволить нашій країні стати визнаною частиною європейського освітнього і наукового простору. Одним із основних напрямків Болонського процесу є лібералізація вищої школи, навчання за принципом свободи й одночасно відповідальності за свій вибір. Студент має змогу вибрати освітню траєкторію яка максимальною мірою відповідає вимогам ринку праці з урахуванням своїх власних потреб. Вибравши навчальну дисципліну на основі особистого інтересу, студент підвищує мотивацію до оволодіння її компетенціями і має змогу набути знання які б найбільшою мірою відповіли сучасним ринковим умовам, які постійно змінюються.

Постановка проблеми. Таким чином дуже важливо таким чином скласти навчальну програму і матеріали інформаційно-методично

забезпечення вибіркової навчальної дисципліни, щоб вона максимальною мірою відповідала сучасним вимогам, була привабливою яка в очах студента, так і в очах працедавців.

Аналіз досліджень і публікацій. Дослідженням проблем викладання інтелектуальної власності присвячена ціла низка робіт як вітчизняних, так і закордонних спеціалістів. Особливу увагу слід звернути на публікацію Всесвітньої організації інтелектуальної власності [1]. Відзначимо праці Лебедева С. і Бромберга Г. [2], Стороженко О.М., Німко О.Б. [3], Пригоди В.В. [4], Казарінова Ю.І. [5] та інших. Зауважимо, що це питання також неодноразово досліджувалося нами раніше [6-8].

Метою статті є аналіз ролі і значення дисципліни «Інтелектуальна власність» під час підготовки бакалаврів спеціальності «Науки про Землю» відповідно до СВОУ.

Основний зміст. Дисципліна «Інтелектуальна власність» була запроваджена у ДВНЗ «НГУ» у 2005-2006 навчальному році відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України № 811 від 20.10.2004 р. «Про запровадження у вищих навчальних закладах навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність».

Її слухали спеціалісти і магістри усіх спеціальностей. Викладання цієї дисципліни було доручене кафедрі цивільного, господарського та екологічного права.

На кафедрі було розроблено методичне забезпечення дисципліни, виданий конспект лекцій, згодом навчальний посібник [9] та підручник [10]. Також викладачами кафедри була опублікована монографія «Патентологія», в якій детально розглянуто усі питання пов'язані з набуттям, охороною, захистом і комерціалізацією об'єктів патентного права [11].

При її викладанні враховувалися особливості тих спеціалізацій, які отримували студенти відповідних факультетів. Оскільки поряд із загальними поняттями, спільними для інтелектуальної власності, для технарів, філологів, економістів, тощо існують свої особливості, пов'язані з виникненням об'єктів інтелектуальної власності та реалізацією прав на них у тій чи іншій галузі чи сфері суспільного життя.

Але тимчасово виконуюча обов'язки Міністра освіти і науки І. Совсун своїм наказом від 04.03.2015 р. № 235 скасувала дію наказу МОН від 20.10.2004 р. № 811 «Про запровадження у ВНЗ навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність». Зазначеним наказом курс з інтелектуальної власності не заборонений. Але нині створено об'єктивні умови, за яких ВНЗ не будуть у більшості випадків включати дану дисципліну до своїх навчальних планів.

Скасування даної дисципліни є, фактично, наслідком прийняття наказу МОН України від 26.01.2015 р. № 47 «Про особливості формування навчальних планів на 2015/2016 навчальний рік». Згідно з ним, в нових планах має бути не більше 16 дисциплін на рік на студента. При цьому дисципліни, як правило, повинні включати 3 кредити й більше.

Зрозуміло, що при укрупненні курсів виділення окремого курсу для викладання знань з інтелектуальної власності є майже неможливим. І ВНЗ просто не зможуть це робити, виходячи з потреби викладати базові курси з відповідних спеціалізацій. Відповідно навчальна дисципліна «Інтелектуальна власність» зійде нанівець, за незначними винятками в тих ВНЗ, які дійсно розуміють її значення для інтелектуального, освітнього розвитку України.

З 2017/2018 навчального року, згідно наказу ДВНЗ «НГУ» № 10 від 14.02.17, дисципліна «Інтелектуальна власність» включена до переліку вибіркових дисциплін гуманітарного та соціально-економічного циклу.

Таким чином, зараз щоб бути обраним студентами для вивчення, необхідно вдосконалювати як навчальну програму дисципліни, так і викладати її з використанням сучасних інформаційних технологій. Тобто дисципліна повинна відповідати компетенція бакалавра і при цьому бути цікавою, інформативною і привабливою.

Однією з небагатьох спеціальностей в ДВНЗ «НГУ» які продовжують вивчати дисципліну «Інтелектуальна власність» залишається спеціальність 103 «Науки про Землю» спеціалізація «Геологія».

У 2016 р. науково-методичною підкомісією № 103 Науки про Землю науково-методичної комісії № 7 з біології, природничих наук та математики, у складі фахівців з провідних ВНЗ України, був розроблений проект Стандарту вищої освіти України бакалавра спеціальності «Науки про Землю».

Стандарт містить перелік компетентностей випускника. До загальних компетентностей зокрема відноситься «Визнання морально-етичних аспектів досліджень і необхідності інтелектуальної доброчесності, а також професійних кодексів поведінки».

До нормативного змісту підготовки здобувача вищою освітою, стандарт відносить серед іншого такий результат навчання: «Дотримуватися морально-етичних аспектів досліджень, інтелектуальної чесності, професійного кодексу поведінки».

Дисципліна «Інтелектуальна власність» є вибірковою і входить до циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки бакалавра спеціальності «Науки про Землю». Місце цієї дисципліни в системі підготовки обумовлено змістом професійної діяльності, оскільки дозволяє набувати компетенцію інтелектуальної доброчесності досліджень.

Метою вивчення дисципліни є надання умінь і знань, необхідних для опанування професійних завдань (компетенцій) бакалавра, пов'язаних з управління результатами творчої праці.

Своїми завданнями дисципліна ставить:

- вивчення системи інтелектуальної власності в Україні;
- ознайомлення з чинним українським та міжнародним законодавством стосовно прав інтелектуальної власності;
- набуття навичок роботи з нормативними актами;

– застосування набутих знань у вирішенні практичних питань у сфері правового регулювання права інтелектуальної власності.

Знання та вміння, отримані студентами під час вивчення навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність» в подальшому будуть використані при вивченні взаємопов'язаних дисциплін з професійної та практичної підготовки, а також під час написання дипломної роботи.

Під час розробки змісту навчання дисципліни «Інтелектуальна власність» були враховані міждисциплінарні зв'язки, ключові освітні та професійні компетенції бакалавра спеціальності «Науки про Землю», у відповідності до цілей контекстного навчання. Враховуючи, що основні складові предметної компетенції визначені як знання, уміння, навички та ставлення, можна сформулювати предметні компетенції дисципліни «Інтелектуальна власність» в системі підготовки фахівців спеціальності «Науки про Землю».

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- основні поняття і категорії в сфері правового регулювання інтелектуальної власності;
- основні нормативні правові акти у сфері правового регулювання інтелектуальної власності;
- роль і значення результатів інтелектуальної діяльності і засобів індивідуалізації в сучасному суспільстві;
- основні інститути права інтелектуальної власності: авторське та суміжні права; патентне право; право на засоби індивідуалізації юридичних осіб, товарів, робіт, послуг і підприємств; право на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності;
- законодавство про захист прав на результати інтелектуальної діяльності; основні способи використання результатів інтелектуальної діяльності як додаткового джерела фінансових ресурсів господарюючих суб'єктів;
- види відповідальності за порушення прав на результати інтелектуальної діяльності.

Студент набуває наступних вмінь:

- оперувати поняттями і категоріями права на результати інтелектуальної діяльності;
- аналізувати, тлумачити і правильно застосовувати норми, що регулюють правовідносини у сфері охоронюваних результатів інтелектуальної діяльності;
- аналізувати юридичні факти, що вимагають захисту прав на результати інтелектуальної діяльності;
- застосовувати правові акти та документи у сфері захисту результатів інтелектуальної діяльності;
- встановлювати наявність правопорушення у сфері охоронюваних результатів інтелектуальної діяльності;

– визначати загальні підстави притягнення до цивільно-правової, адміністративної та кримінальної відповідальності за порушення законодавства про інтелектуальну власність.

Висновки. Зміст навчання дисципліни «Інтелектуальна власність» формується у багаторівневу, взаємопов'язану, системо утворюючу структуру, кожен рівень з якої має свої освітні цілі та під час перебігу навчального процесу формує визначені предметні компетенції, що пов'язані з професійною діяльністю.

Зміст навчання та методів побудови навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність» відповідають критеріям контексті підготовки. Це в поєднанні з іншими нормативними академічних дисциплін утворює систему професійної підготовки бакалаврів спеціальності «Науки про Землю».

Знання та навички, отримані студентами при вивченні навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність», використовуватимуться в майбутньому для вивчення питань професійної та практичної підготовки, а також для написання магістерської дипломної роботи.

Література

1. Преподавание права интеллектуальной собственности (ИС) в странах с переходной экономикой. – ВОИС, 2013. – 122 с.
2. Лебедев С., Бромберг Г. «Основы интеллектуальной собственности» в вузы! //Высшее образование в России. – 2000. – №. 6.
3. Стороженко О.М., Німко О.Б. Викладання дисципліни «Інтелектуальна власність» у вищих навчальних закладах // Освітологічний дискурс. – 2011. – №. 1. – С. 177-184.
4. Пригода В. В. Особливості викладання дисципліни «Право інтелектуальної власності» іноземним студентам / В. В. Пригода // Наукові записки Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія: Педагогічні та історичні науки : [зб. наук. статей] / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. – К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2013. – Вип. 110. – С. 132-138.
5. Казарінов Ю. І. Компетентнісний підхід у формуванні системи підготовки менеджера проекту під час викладання навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність» //Науковий вісник Донбасу. – 2013. – № 4.
6. Кирин Р.С., Хоменко В.Л. Особенности преподавания дисциплины «Интеллектуальная собственность» в технических ВУЗах. Проблемы подготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців з інтелектуальної власності в Україні / Матеріали VII Всеукраїнської науково-методичної конференції. – К.: Ін-т інтелектуальної власності і права, 2007. – С. 89-91.
7. Кирин Р.С., Хоменко В.Л. Две концепции преподавания дисциплины «Интеллектуальная собственность» с точки зрения подготовки менеджера нового поколения / Менеджмент малого и среднего бизнеса: управление знаниями. Тез. докладов VI междунар. науч.-практ. конф., г. Севастополь, 24-28 сентября 2007 г. – Севастополь: Изд-во СевНТУ, 2007. – С. 46-47.
8. Кирин Р.С., Хоменко В.Л. Методика преподавания дисциплины «Интеллектуальная собственность» в Национальном горном университете / Проблемы подготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців з інтелектуальної власності в Україні / Матеріали IX Всеукраїнської науково-методичної конференції. К.: Ін-т інтелектуальної власності і права, 2009. – С. 60-63.

9. Кірін Р.С., Хоменко В.Л., Коросташова І.М. Інтелектуальна власність: Навч. посібник. – 2-ге вид. Перероб. і доп. – Д.: НГУ, 2008. – 280 с.

10. Інтелектуальна власність: підручник / Кірін Р.С., Хоменко В.Л., Коросташова І.М. – Д.: НГУ, 2012. – 320 с.

11. Патентологія: монографія / Кірін Р.С., Хоменко В.Л., Коросташова І.М.; М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. Дніпропетровськ: НГУ, 2015. – 424 с.

Кузьменко О.М., Лозинський В.Г.

Державний ВНЗ «Національний гірничий університет»

ФОРМУВАННЯ ІНТЕГРОВАНОГО ПОКАЗНИКА ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Анотація: Розглянуто формування інтегрованого показника внутрішнього забезпечення якості освіти, як очікуваного результату навчання на виході моделі системного підходу до відповідного рівня освіти спеціальності. Якість освіти є невід’ємною складовою забезпечення освітньої діяльності вищого навчального закладу, робота якого спирається переважно на результати навчання, а не на її зміст.

Аннотация: Рассмотрено формирования интегрального показателя внутреннего обеспечения качества образования, как ожидаемого результата обучения на выходе модели соответственного уровня образования специальности. Качество образования является неотъемлемой составляющей образовательной деятельности высшего учебного заведения, работа которого опирается преимущественно на результаты образования, а не на ее содержание.

Annotation: Forming an integrated indicator of internal quality assurance, as expected learning outcomes in output model of systemic approach to relevant education specialty is examined. The quality of education is an integral part of the educational activity of the higher educational institution, whose work is based mainly on learning outcomes rather than on its content.

Стан питання. Забезпечення якості освіти є важливою складовою для визнання позиції вузу, його іміджу в сучасному освітньому просторі та займає ведучі позиції тематики щодо запровадження Болонського процесу на європейському континенті. Це є основою при формуванні довіри до систем забезпечення якості національної освіти як у правовій, так і естетичній складовій реформ, метою яких є визнання оцінки якості підготовки фахівців вищими навчальними закладами. Європейськими колегами якість освіти розуміється як інтегральний показник створеного та підтримуючого й удосконалюючи середовище та умови, при яких навчання у вузі буде корисним, ефективним і відповідати сподіванням студентів та стейкхолдерів.

В Україні якість освіти поділяється на дві складові – якість освітньої діяльності вищого навчального закладу та якість освітніх програм підготовки фахівців вищої освіти. Під терміном якість розуміється сукупність

характеристик об'єкту, що відносяться до його спроможності задовольняти встановлені та очікувані сподівання особистості.

В освітньому стандарті спеціальності компетенції фахівця вищої освіти поділяються на: інтегральні, загальні та професійні. Серед професійних компетенцій можна виділити три групи, що характеризують якість: потенціалу досягнення мети, процесу формування професіоналізму та результату освіти.

Якість результату освіти сприймається як рівень відповідності реально досягнутих освітніх результатів нормативним вимогам, соціальним і особистим очікуванням навчаючих. Професійні компетенції повинні тісно кореспондуватися з вимогами, що висуває ринок праці за спеціальністю і є пріоритетними для здобувача вищої освіти. Сукупність компетенцій та результати ними опанування обумовлена розкриттям різноманіття процесів, що необхідно виконувати на первинній посаді та знати загальні підходи до їх реалізації при формуванні вихідного продукту, а також внутрішні і зовнішні економічні відносини суб'єктів господарювання.

У формуванні іміджу та конкурентоздатності вищого навчального закладу відповідальність за розвиток, підтримку й удосконалення якості освіти покладена на науково-педагогічних працівників і студентів, які є учасниками освітнього процесу й зацікавленими особами. Сумлінне ставлення викладачів і студентів в участі удосконалення якості освітніх програм спеціальності є передумовою того, що зовнішня оцінка буде тільки констатувати проблему, але не в змозі розробити і реалізувати якісну освітню програму.

Таким чином можна констатувати, що внутрішнє забезпечення якості освіти вищого навчального закладу в повній мірі залежить від сформованої системи взаємодії всіх учасників процесу на відповідних рівнях моніторингу стану освітнього процесу та відповідальності за прийняття управлінських та організаційних заходів.

Протиріччя. Отримання якісних результатів навчання потребує наявності таких механізмів управління, які б могли впливати на якість освіти не тільки на держаному рівні, але й від стейкхолдерів, щоб отримувати своєчасно надійну достовірну інформацію про стан системи освіти та її реально досягнуту якість. Нажаль, ту є протиріччя між системою контролю та системою управлінських рішень, так як контроль констатує стан системи, але не забезпечує своєчасного отримання інформації про процес формування результату. За цих обставин є нагальною потребою формування інтегрального показника якості освіти, де результати навчання будуть віднесені до витрат на їх отримання. Це можливо при переході від моделі над контролем якості до моделі якості освіти на основі моніторингу процесу формування результату. За цих умов усі учасники освітнього процесу приймають участь в наданні освітніх послуг, а результати стану системи внутрішнього забезпечення якості освіти будуть прозорі та оприлюднені й доступні до всіх верст населення. Таким чином формується імідж та

конкурентна спроможність вищого навчального закладу на ринку праці, а також є можливість своєчасно корегувати освітній процес і впливати на освітню діяльність вищого навчального закладу.

Мета публікації. Метою роботи є розробка механізму формування інтегрального показника внутрішнього забезпечення якості освіти вищого навчального закладу на основі дієвої моделі моніторингу індикаторів стану освітньої діяльності та отримання інформації про процес формування результату.

Пропозиції щодо подолання проблеми. Вищі навчальні заклади проводять контрольні вимірювання якості освіти і їх переліку достатньо для оцінки стану на період проходження акредитації спеціальностей чи освітньої діяльності вузу за вимогами держави органів влади до ліцензування чи акредитації. Нажаль, протягом навчального року накопичується різноманіття інформації. Такої інформації є забагато і тільки частково вона корисно використовується для оцінки якості на підставі контрольних вимірів результатів навчання здобувачів вищої освіти. Для вирішення цієї проблеми державою створюються умови до об'єктивного збору інформації щодо якості освіти, де пріоритети надаються технологічним аспектам оцінки у вигляді індикаторів та інструментального вимірювання у ліцензійних справах спеціальності, що сприяє однозначній інтерпретації результатів навчання.

Якісна освіта потребує значних інвестицій в забезпечення освітнього процесу сучасним обладнанням, залучення роботи високопрофесійних науково-педагогічних кадрів та їх мотивація, а також якісне супроводження та моніторинг технологічного процесу надання освітніх послуг. Сучасний вищий навчальний заклад повинен забезпечувати рівний доступ для всіх соціальних верств населення, а також задовольняти потреби окремих категорій навчаючих. Такий підхід до формування фахівця вищої освіти потребує зміни структури витрат в бік їх зростання на підвищення якості освіти.

Побудова системи внутрішнього забезпечення якості освіти потребує додаткових витрат на реалізацію нових принципів до вимог і показників якості освіти, враховуючи соціальну та особисту значимість, психологічну адекватність процедур і показників оцінювання та їх прозорість. Передбачення широкого обговорення в професійному педагогічному товаристві змісту, процедур, технологій та інструментальних заходів атестаційних та моніторингових досліджень на основі державного та міжнародного досвіду. Проведення процедури внутрішньої самооцінки та зовнішньої оцінки структурами, функціонально і ресурсно незалежними від системи управління. Також, необхідно проводити системну підготовку спеціалістів, здібних виконувати аналітичну роботу, надавати кваліфіковану консультацію та допомогу, розробляти комплексну програму аналізу та інтерпретацію зібраних даних від стейкхолдерів, а також організовувати та проводити необхідні додаткові дослідження.

Вирішення даної проблематики знаходиться в площині розробки та запровадження єдиної концептуально-методологічної бази для вивчення досвіду вирішення якості освіти та розробки підходів до її виміру, а також в залучені до цієї роботи кваліфікованих кадрів з цієї області знань. Виміри результатів навчання проводити зі строгим дотримання теорії педагогіки, а не стандартизований інструментарій.

Якість освіти розглядається, як властивість результатів навчання, що характеризується кількісними такими показниками: кількість навчаючих, кількість спеціалістів, що працюють за спеціальністю, кількість бажаючих вступити до вузу, кількість студентів приймають участь в академічній мобільності, кількість сучасних лабораторій та сучасного обладнання, кількість міжнародних партнерів, кількість закордонних студентів, що навчаються в вузі, фінансові можливості та інші. Ці показники є характеристикою конкурентоспроможності випускників на ринку праці, а вищому навчальному закладу надання якісних освітніх послуг.

На цих підвалинах застосування інтегрального показника якості освіти та надання освітніх послуг вищим навчальним закладом є доцільним. Це комплексний показник якості, що відображує сучасний стан підготовки фахівців вищої освіти до витрат на підготовку конкретного рівня освіти та додаткових витрат роботодавців на спеціалізацію для оволодіння додатковими загальними та професійними компетенціями при застосуванні високотехнологічного обладнання та технологій у виробництві чи в науці.

При виборі на навчання вищого навчального закладу абітурієнт, а в подальшому і роботодавець при пошуку молодих спеціалістів керується ціновою політикою та якістю аналогічного вишу, що готує потрібних фахівців вищої освіти. Відношення якості надання освітніх послуг до ціни є головним пріоритетом у споживачів, як в Україні, так і за кордоном, визначає таким чином рейтинг отриманих компетенцій зі спеціальності на ринку праці та конкурентоспроможність вишу.

Інтегральний показник якості освіти зв'язує між собою термін «якість освіти» та «конкурентоспроможність вишу». Цей зв'язок відображено в освітніх стандартах спеціальності, де інтегральна компетенція поєднує загальні та професійних компетенцій. Дотримання стандарту освіти є обов'язковим для всіх навчальних закладів при формуванні результатів навчання за рівнем освіти.

Виходячи з якості освіти та ціни на надання освітніх послуг з підготовки фахівці вищої освіти конкурентоспроможність вишу можна характеризувати як відмінність від вишу конкурента, як за ступенем відповідності конкретної суспільної потреби, так і по витратам на її задоволення при отриманні якісної вищої освіти. При якісному управлінні освітнім процесом можна змінювати конкурентоспроможність у часі, що буде характеризувати рівень конкурентоспроможності та сталий розвиток чи занепад вищого навчального закладу, виходячи від зазначеного вище співвідношення .

Для визначення рівня конкурентоспроможності та стан в якому знаходиться вищий навчальний заклад у відповідний проміжок часу необхідно запровадити шкалу виміру, вихідні кількісні параметри, що характеризують внутрішній стан системи якості освіти, та систему оцінки до вузу-аналога у відносних показниках.

Висновки:

Виходячи з викладеного можна зробити висновок:

1. При формуванні моделі системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти необхідно враховувати всі витрати на надання освітніх послуг з підготовки фахівців вищої освіти на основі нормованого підходу.

2. Якість освіти та освітньої діяльності навчального закладу можна встановити на основі моніторингу виконання технологічних процесів з формування результатів навчання за відповідними рівнями освіти.

3. Об'єктивним показником конкурентоздатності вищого навчального закладу є інтегрований показник внутрішнього забезпечення якості освіти, який характеризує відмінність вишу конкурента за ступенем відповідності конкретної суспільної потреби, виходячи з витрат на задоволення при отриманні якісної вищої освіти особистістю.

Луценко В.І.

Державний ВНЗ «Національний гірничий університет»

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАННЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Анотація. У статті проаналізовано основні тенденції впровадження електронного навчання в освітній процес вищих навчальних закладів, визначено найбільш ефективні практики поєднання електронних засобів навчання з традиційним аудиторним навчанням. Розглянуто організаційні аспекти функціонування масових відкритих онлайн курсів, використання агрегаторів як засобу пошуку актуальних курсів, вказано на необхідність формування персонального навчального середовища.

Ключові слова: електронне навчання, змішане навчання, масовий відкритий онлайн курс, система управління навчанням, персональне навчальне середовище.

Аннотация. В статье проанализированы основные тенденции внедрения электронного обучения в образовательный процесс высших учебных заведений, определены наиболее эффективные практики сочетания электронных средств обучения с традиционным аудиторным обучением. Рассмотрены организационные аспекты функционирования массовых открытых онлайн курсов, использование агрегаторов как средства поиска актуальных курсов, указано на необходимость формирования персональной учебной среды.

Ключевые слова: электронное обучение, смешанное обучение, массовый открытый онлайн курс, система управления обучением, персональная учебная среда.

Abstract. The article analyzes the main trends of implementing e-learning in the educational process of higher educational institutions, determined the most effective practices of combining e-learning with traditional classroom training. Focuses on the organizational aspects of massive open online courses, the use of aggregators as a means of finding relevant courses, the necessity of creating a personal learning environment.

Keywords: e-learning, blended learning, massiveopenonlinecourselearning managementsystem, personalized learning environment.

Постановка проблеми. Сучасні технології навчання є невід'ємною частиною життя суспільства, оскільки останні десятиліття для вітчизняної освіти ознаменувалися швидкими темпами модернізації та переходом від індустріального до інформаційного суспільства. Інформаційне суспільство XXI століття потребує реформування освіти України, завданням якої є підготовка освіченої, творчої, конкурентоспроможної на сучасному ринку праці особистості. Це означає, що українській освіті необхідно впроваджувати реформи, які допоможуть зробити навчання доступним широкому загалу бажаючих. Сучасна молодь все частіше здобуває освіту в мережі Intertet за допомогою інформаційних та телекомунікаційних технологій (ІКТ). У процесі інформатизації системи вітчизняної освіти електронне навчання відіграє одну з провідних ролей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вітчизняні та зарубіжні вчені досліджували проблеми електронного навчання. Так, визначенням концептуальних педагогічних положень про електронне навчання займалися О. Андреев, В. Кухаренко, Н. Морзе, В. Луговий, С. Сисоева, Б. Шуневич; методологічними засадами електронних засобів навчання та дидактичними принципами створення електронного підручника – В. Адрущенко, Л. Блажко, В. Луценко, В. Вембер; організацією дистанційного навчання – О. Мінзов, О. Околепов, Е. Скибицький, Д. Хуторський, педагогічними підходами до комп'ютеризації навчального процесу – Б. Гершунський, Є. Машбиц, І. Підласий; дидактичними функціями спілкування у дистанційному навчанні – О. Рибалко, О. Собаєва.

Зарубіжні науковці, зокрема такі як G. Bachmann, D. Banciu, L. Bregar, A. Colorni, J. Cornford, M. Dittleer, C. Dondi, P. Fisser, A. Jaillet, M. Jalobeanu, H. Kahler, M. Kerres, M. Kindt, G. R. Mangione, R. T. Mittermeir, N. Nistor, M. Pegoraro, N. Pollock, A. Sangra, R. Schegg, Ch. Schwarz, T. Varis та ін. вивчали використання електронних засобів у навчальному процесі, форми взаємодії викладачів та здобувачів вищої освіти в умовах електронного навчання, стратегії вищих навчальних закладів Європи в застосуванні інформаційних технологій.

Однак не зважаючи на низку останніх публікацій, дослідження проблеми інформатизації освіти, зокрема досвіду впровадження електронного навчання, є актуальною на сучасному етапі становлення вітчизняної концепції дистанційної освіти.

Мета статті. Вибір проблематики зумовив мету нашого дослідження, а саме: проаналізувати основні тенденції впровадження електронного навчання в освітній процес вищих навчальних закладів, визначити найбільш ефективні практики поєднання електронних засобів навчання з традиційним аудиторним навчанням.

Виклад основного матеріалу дослідження. ЮНЕСКО визначає електронне навчання як таке, що відбувається з використанням Інтернет та мультимедійних технологій [1].

Українські (В. Биков, А. Коломієць) та зарубіжні (М. Розенберг, А. Розетт) дослідники, розширюючи це визначення додатковими поясненнями, виділяють у ньому такі основні ознаки: навчання відбувається посередництвом персонального комп'ютера з використанням мережі Інтернет (супутникового зв'язку чи інтерактивного телебачення) та електронних засобів навчання, мультимедійних ресурсів, інформаційно-комунікаційних технологій для створення більш сприятливих умов здобуття якісної навчальної інформації незалежно від місця перебування здобувачів вищої освіти та віку.

Електронне навчання в сучасних реаліях освіти в Україні в основному використовується не в самостійному форматі, а в раціональному поєднанні з традиційними методами і засобами аудиторного навчання, що являє собою окремо визначену технологію змішаного навчання.

Змішане навчання (blended learning) визначають як систему навчання / викладання, яка поєднує в собі найбільш ефективні аспекти та переваги викладання в аудиторії й інтерактивного або дистанційного навчання і є системою, що складається з рівних частин, які функціонують у постійному взаємозв'язку одна з одною, утворюючи певне ціле [4].

Змішане навчання дозволяє змінити звичні умови вивчення дисциплін, раціонально організувавши процес навчання з урахуванням можливостей сучасних електронних засобів навчання. Така модель отримала назву перевернутого класу. Найчастіше вона полягає у вивченні теоретичного матеріалу поза межами аудиторії, в зручному місці, в зручний час на основі заздалегідь підготовленого викладачем матеріалу, різноманіття електронних та мультимедійних засобів та переліку рекомендованих джерел. Після самостійного засвоєння теоретичних положень, здобувач вищої освіти під час аудиторних занять має змогу більше уваги приділити отриманню практичних навичок, роботі над проектною діяльністю з одногрупниками, взаємодії у колективі тощо.

Для реалізації змішаного навчання у вищому навчальному закладі безумовно необхідні певні засоби, що дозволяють взаємодіяти учасникам освітнього процесу у віртуальному просторі.

Одним із таких засобів є система управління навчанням (learning management system – LMS), яка дозволяє планувати та керувати всіма необхідними видами діяльності в процесі навчання, в тому числі безпосередньо здійснювати навчання й онлайн взаємодію між учасниками

освітнього процесу. Однією з найбільш поширених LMS у ВНЗ України на сьогодні є Moodle – модульне об’єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище. Moodle дозволяє вести облік навчальної діяльності кожного зареєстрованого здобувача вищої освіти, отримувати звіти про виконані завдання, переглядати здані на перевірку завдання, контролювати активність науково-педагогічних працівників, які здійснюють навчання, крім того це середовище дозволяє організувати навчальний контент (є шаблони для створення як теоретичних матеріалів, так і найпоширеніших видів практичної діяльності, наприклад, письмові завдання, есе, тестування, опитування, форуми, вебінари тощо). Таким чином, у LMS представлені електронні навчальні курси – комплекси навчально-методичних матеріалів та освітніх послуг, створених для організації індивідуального та групового навчання з використанням дистанційних технологій [3].

Основні характеристики електронних навчальних курсів та прагнення освітніх установ до відкритості освіти дозволяють використовувати їх матеріали не тільки здобувачам вищої освіти конкретного навчального закладу, а будь-кому, хто бажає навчатися й отримувати знання в певній галузі. А це, в свою чергу, сприяє формуванню глобального освітнього простору.

У цьому контексті протягом останніх років активно розвиваються масові відкриті онлайн курси та низка освітніх платформ, що забезпечують технічні можливості їх використання великою кількістю бажаючих.

Термін «масовий відкритий онлайн курс» (МВОК) або МООС (massiveopenonlinecourse) був запропонований учасниками курсу «Connectivism&Connective knowledge» Брайаном Олександром та Дейвом Кормье у 2008 році за виокремленими ними його специфічними особливостями. Серед ознак МВОК відповідно до назви виділяють такі основні: масовий – велика кількість учасників; відкритий – безкоштовний, доступний будь-кому в будь-який момент, незалежно від дати початку і завершення; такий, що використовує відкриті ресурси, тобто відкрите програмне забезпечення та безкоштовні сервіси мережі Інтернет; онлайн – розміщений в мережі Інтернет, результати роботи в курсі доступні всім користувачам мережі, навіть після його завершення; має ознаки курсу (чітко структурований), правила спільної роботи, мету, завдання тощо.

Однією з перших в Україні платформ МВОК є освітній проект Prometheus (<http://prometheus.org.ua>). Цей проект об’єднує курси, створені викладачами Київського політехнічного інституту, Київського національного університету та Києво-Могилянської академії, які були активно апробовані протягом 2015 року. У 2016 році співзасновники проекту провели конференцію «Як створити успішний онлайн-курс», присвячену практичним питанням створення масових відкритих онлайн-курсів. Таким чином, не тільки дали можливість отримувати доступ до навчальних матеріалів, а й поділилися досвідом створення МВОК.

Наразі існує декілька найбільш популярних платформ, що містять добірки МВОК, створених у єдиному форматі: у США – edX (<https://www.edx.org/>), Udacity (<https://www.udacity.com/>), Coursera (<https://www.coursera.org/>), CanvasNetwork (<https://www.canvas.net/>); у Німеччині – Iversity (<https://iversity.org/>); Великобританії – OpenUniversity (<http://www.open.ac.uk/>); в Іспанії: Crypt4you (<http://www.crypt4you.com/>); Індії – EduKart (<http://www.edukart.com/>); Росії – Открытое образование (<https://openedu.ru/>); Україні – Prometheus (<http://prometheus.org.ua/>), і цей список можна продовжувати, адже нових МВОК з'являється все більше.

У зв'язку із стрімким розвитком нової технології з'явилася необхідність у агрегаторах масових відкритих онлайн курсів, які дозволяють переглядати каталог доступних курсів із різних платформ, різних розробників, користуватися засобами навігації та пошуку (обирати курси за тематикою, розробниками, спеціалізаціями тощо); порівнювати курси завдяки рейтингам та відгукам слухачів курсів; формувати індивідуальну траєкторію навчання (завдяки створенню власного аккаунта, інструментам нагадування про початок курсу тощо). Ознайомитися з найпопулярнішими агрегаторами МВОК можна, звернувшись до таких джерел: coursebuffet.com, degreed.com, academicearth.org, mooc.studentadvisor.com, knollop.com, eclass.cc, class-central.com, coursetalk.org, mooc-list.com, moocivity.com. Крім того, за підтримки Європейського Союзу функціонує платформа EuropeanMultipleMOOCsAggregator (<https://platform.europeanmoocs.eu/>), яка систематизує європейські МВОК.

За кордоном правові засади здобуття вищої освіти дозволяють використовувати масові відкриті онлайн курси для отримання дипломів про вищу освіту провідних університетів світу, знаходячись у будь-якій точці планети дистанційно, або ж сертифікатів про вивчення певних дисциплін, які можуть звільнити від відвідування занять із аналогічної дисципліни у закладі здобуття вищої освіти, а рівень оцінювання знань враховується при отриманні диплому. В Україні така система юридично не можлива, бо немає відповідної нормативно-правової бази. Постає питання: яким чином масові відкриті курси можуть бути використані у вищих навчальних закладах України?

Існує кілька видів участі слухача в курсі: активний учасник, вибіркоче вивчення курсу (учасник кількох тем, дискусій) і спостерігач (читач). Роль слухача залежить від його мети у даному курсі, тому дуже часто не всі зареєстровані слухачі отримують свідоцтва про завершення курсу, тобто виконують програму курсу в повному обсязі. Окремі учасники можуть пройти всього лише декілька модулів, які їх цікавили і залишити курс, не витрачаючи часу на виконання тих завдань, які не принесуть їм нових навичок.

Крім того, слід звернути увагу, що МВОК мають трохи інакшу організацію порівняно з класичним розумінням освітнього процесу. У таких курсах, особливо щодо дорослих слухачів, усе більше змінюється роль

викладача, він стає в більшій мірі тьютором, тим, хто надає шляхи отримання й аналізу інформації, сприяє обміну досвідом та ідеями, скеровує в процесі навчання, але при цьому не виступає єдиним джерелом інформації, а допомагає зорієнтуватися у її різноманітті. Ця особливість впливає і на роль того, хто навчається, зумовлює необхідність стійкої мотивації до навчання, високого ступеню самоорганізації, розуміння чітких цілей навчання, активної участі в курсі і побудові власної траєкторії навчання, вибору засобів здійснення навчальної діяльності.

Таким чином, масові відкриті онлайн курси провідних вищих навчальних закладів світу можуть стати в нагоді для українських здобувачів вищої освіти і абітурієнтів. Перш за все, це можливість познайомитися із системою навчання певного вищого навчального закладу, його вимогами, складністю завдань, оцінити свої можливості і свій рівень знань по відношенню до закордонної освіти (впевнитися у своїх можливостях чи з'ясувати прогалини у знаннях). По-друге, відкритість навчальних ресурсів дає можливість рівного доступу до якісної освіти провідних початкових закладів будь-кому, що значно покращує освітній рівень громадян тих країн, що мають менше фінансування галузей освіти та науки. Здобувач вищої освіти будь-якого вищого навчального закладу України має змогу вивчати дисципліни чи окремі їх теми у найвідоміших викладачів та науковців світу, що безумовно впливає на рівень української освіти.

Для опрацювання теоретичних матеріалів онлайн-курсів і отримання певних навичок роботи здобувачам вищої освіти необхідно буде сформувати персональне навчальне середовище, обравши найбільш зручні для цього інструменти.

Персональне навчальне середовище (ПНС) побудоване на хмарних технологіях і допомагає учаснику МВОК чи електронних навчальних курсів відібрати для себе найбільш зручні інструменти для здійснення навчальної діяльності [3]. На відміну від LMS, яку обирає викладач чи навчальний заклад на свій розсуд (з позиції вартості обслуговування системи, універсальності для всіх дисциплін тощо), ПНС містить усі зручні інструменти для діяльності саме того, хто навчається. Крім того, ПНС дає змогу взаємодіяти з іншими учасниками курсу (наприклад, спільно працювати у Google.Docs чи використовувати соціальні закладки, робити дописи в блогах тощо). Викладач зі свого боку може запропонувати учаснику курсу певний набір інструментів, пояснити їх можливості, переваги, але вибір залишається за здобувачем вищої освіти. Так, для вивчення теоретичних матеріалів певної теми здобувач вищої освіти може скористатися як запропонованими у LMS матеріалами викладача, так і обрати зовнішній ресурс (масовий відкритий курс чи відеолекції всесвітньовідомого каналу KhanAcademy тощо).

Висновки. Вимоги сьогодення, швидкий розвиток технологій, техніки, мобільних пристроїв і засобів, глобальна інформаційна спільнота зумовлюють необхідність використання технологій електронного навчання,

їх упровадження в освітній процес вищих навчальних закладів, оскільки вони здатні забезпечити самореалізацію кожного здобувача вищої освіти. Упровадження інформаційних технологій в освітній простір відбувається за спільними тенденціями, а саме: електронне навчання майже не використовується в самостійному вигляді, а лише в поєднанні з традиційним у формі змішаного навчання; для реалізації змішаного навчання у ВНЗ використовуються системи управління навчанням та персональні навчальні середовища; під час упровадження електронного навчання створюються електронні навчальні курси окремих ВНЗ або на вищому рівні – масові відкриті онлайн курси доступні в мережі безкоштовно для будь-кого бажуючого. За ідеєю Болонського процесу через використання сучасних засобів впровадження електронного навчання відбувається зміна акцентів в освітньому процесі, ключовою фігурою стає не викладач, а здобувач вищої освіти, який самостійно обирає власну траєкторію навчання, засоби здобуття професійної компетентності.

Перспективами подальшого дослідження може стати вивчення концептуальних положень методики викладання конкретних дисциплін з використанням електронного навчання, спрямованого на формування професійної компетентності майбутніх фахівців.

Література

1. Bates T. National strategies for e-learning in post-secondary education and training / Bates Tony – UNESCO, 2001. – 132 p.
2. Кухаренко В.М. Массовый открытый дистанционный курс [Електронний ресурс] / В. М. Кухаренко // Портал електронного обучения. – URL: <http://www.e-learning.by/Article/Massovyj-otkrytyj-distancionnyj-kurs/ELearning.html>
3. Положення про електронні навчальні курси ХНТУ [Електронний ресурс] / ХНТУ, 2010. – URL: <http://kntu.net.ua/index.php/rus/content/download/37369/216529/file/>
4. Чередніченко Г.А., Шапран Л.Ю. Модель змішаного навчання і її використання у викладанні іноземних мов / Г.А.Чередніченко, Л.Ю.Шапран // Третя міжнародна науково-практична конференція «MoodleMootUkraine 2015. Теорія і практика використання системи управління навчанням Moodle». (Київ, КНУБА, 21-22 травня 2015 р.): тези доповідей. – К.: КНУБА, 2015. – с. 13

Первий Г.Л.

Державний ВНЗ «Національний гірничий університет»

ДО ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН У ВИЩИХ ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Сучасна вища школа переживає чергову системну кризу, викликану як зовнішніми, так і внутрішніми чинниками. Серед зовнішніх загроз для системи вищої освіти головну роль відіграють наслідки демографічної кризи 90-х років, за яких кількість абітурієнтів, бажуючих вступити до вишів, різко скоротилася і повільно зростає. На становище вищої негативно впливають

економічні проблеми держави, які тягнуть за собою скорочення державного фінансування вищів. Внутрішні чинники системної кризи вищої освіти викликані процесом реформування вищої школи, запровадженням нової моделі відкритого університету, заснованого на засадах університетської автономії. Перехід від наказного до рекомендаційного характеру відносин між університетами та державними органами управління освітою супроводжується складними явищами як організаційного, так і засадничого характеру.

В умовах кризи особливої гостроти набуває проблема викладання гуманітарних дисциплін у вищих технічних закладах. Всі проблеми відносин "технарів" та "гуманітаріїв" укладаються в наступні тези.

Теза перша. Відсутність єдиної стратегії щодо гуманітарної складової на рівні керівництва університету та гуманітарних кафедр. Лист-роз'яснення МОН № 1/9-120 від 11.03.2015 р. рекомендував керівництву вишів врахувати гуманітарну складову вищої освіти через формування відповідних компетенцій. Однак зміст цих рекомендацій неоднозначно сприймається представниками адміністрації вишів та представниками гуманітарних кафедр. Відсутність консенсусу в цих питаннях призводить до різкого зменшення навчального навантаження на викладачів дисциплін гуманітарного циклу. Скасування політології в якості нормативної дисципліни виглядає певним дисонансом загальній тенденції до формування свідомого громадянського суспільства з відповідальною участю у політичному і громадському житті.

Теза друга. Нормальна європейська практика передбачає наявність досить широкого кола дисциплін гуманітарного циклу за вільним вибором студента. При цьому має бути забезпечена можливість для студентів обрати як ті курси, що будуть зараховані в якості навчального навантаження, так і ті курси, що студент прослухає в якості факультативу для власного розвитку. Різде скорочення тижневого навантаження на студента ускладнює розробку системи таких курсів та впровадження їх в навчальний процес. Реально студент може обрати 1-2 курси гуманітарного циклу протягом всього терміну навчання на бакалавраті. В перехідних умовах організації вільного вибору студентів важко припустити що цей вибір буде здійснено всіма студентами і що він буде свідомим. Можливо варто звернути увагу на форму «вільного слухача» для тих студентів, які через обмеженість вибору на обрали собі курс, який хотіли б прослухати і можуть відвідувати його поза академічним навантаженням.

Теза третя. Протягом останніх років відбувається постійне скорочення аудиторного навантаження для гуманітарних дисциплін. Лекційні курси з історії України, історії української культури зведені до 8 лекцій та 3-4 практичних занять, що суттєво обмежує можливості для спілкування викладача і студентів. Новий графік навчального процесу в другій чверті має ще менше тижнів теоретичних занять. Враховуючи виняткову роль викладача з високим професійним і науковим рівнем підготовки, доводиться визнати,

що можливості гуманітарних кафедр щодо формування світоглядних позицій фахівця з технічних спеціальностей суттєво обмежені.

Теза четверта. За обставин скорочення аудиторного навантаження для гуманітарних дисциплін особливого значення набуває проблема використання ІТ-технологій у навчальному процесі. Однак дані технології не набули масового характеру і не використовуються у повному обсязі. У публікаціях колег питання запровадження інтерактивних технологій, використання комп'ютерних технологій відноситься до розряду актуальних, але персональний досвід їх застосування у навчальному процесі є швидше винятком, аніж практикою таких публікацій. Раніше цей аспект організації навчальної роботи гальмувався технічними проблемами: відсутність достатньої кількості обчислювальної техніки, відповідного програмного забезпечення. Зараз, за умови розвитку бездротових мереж Інтернет, смартфонів та планшетів, перешкодою є певний консерватизм викладачів, які неохоче застосовують новітні ІТ-технології у навчальному процесі.

Прогнозуючи наслідки реальних загрозливих явищ у системі гуманітарної складової вищої освіти, можна відзначити можливі катастрофічні результати: різке скорочення кадрового складу відповідних кафедр; зменшення обсягу гуманітарної підготовки у вищих технічних навчальних закладах, що не може не позначитися на фундаментальній підготовці спеціаліста. Втрата позицій "гуманітаріїв" серед "технарів" призведе до закономірного зниження якості вищої освіти, зменшення шансів ефективної адаптації випускника технічного вишу до професійної діяльності в сучасному суспільстві.

Приходько В.В., Чернігівська С.А.

Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту

«ГРІШНИКИ НЕ ВІДПОЧИВАЮТЬ»

або про невизначеність з «Фізичним вихованням» у вищій школі

Відомо, що фізичне виховання у навчально-виховній сфері, як складова частина загальної системи національного виховання в різних закладах освіти, має сприяти забезпеченню розвитку фізичного і морального здоров'я особи, бути важливою частиною заходів з формування розумових і фізичних якостей, удосконалення фізичної і психологічної підготовки до активного способу життя і професійної діяльності на принципах індивідуального підходу, пріоритету оздоровчої спрямованості, широкого використання різноманітних засобів і форм фізичного удосконалення особи, бездоганності цього процесу.

Однак увесь період після набуття Україною державної незалежності, уряд країни разом з Міністерством освіти і науки так і не визначились з концепцією розвитку і реформування дисципліни «Фізичне виховання».

Якщо у перші роки, поступово відступаючи від практики, що склалась у часи СРСР, зменшували кількість курсів, на яких викладається фізичне виховання, потім кількість навчальних годин, то на даний час все йде до того, що із статусу нормативної дисципліна перейде до елективних, що не можна виправдати з точки зору фізичного стану і показників здоров'я, які постійно погіршуються.

Це стало можливим завдяки тому, що МОН України не запропонувало зрозумілу державну політику у царині фізичного виховання, яка б була не зведена до декларацій про «розуміння» і «важливість», але запропонувала суспільству ефективну стратегію і тактику його забезпечення і вдосконалення.

Оскільки узагальнених відомостей щодо характеристики стану справ в усій вищій школі, або окремих типах вищих навчальних закладів України не існує, принаймні вони не оприлюднюються і намне відомі, зупинимось на прикладах окремих вишів, адже вони дають цілком об'єктивне уявлення про загальний стан справ із здоров'ям студентства. Так, розглянемо динаміку показників студентів, віднесених за станом здоров'я до спеціальної медичної групи, відповідно до статі обстежуваних студентів, на прикладі одного з типових технічних вишів, а саме Національного університету водного господарства та природокористування (НУВГП)[3, с.125] (табл. 1 і 2).

Таблиця 1

Динаміка показників кількості студентів НУВГП, віднесених до спеціальної медичної групи та звільнених від практичних занять з фізичного виховання

Навчальні роки	Кількість осіб, які відвідують заняття з фізичного виховання	З них студентів спеціальної медичної групи			% від загальної кількості студентів	З них	
		Всього осіб	З них			Чол.	Жін.
			Чол.	Жін.			
2006/07	6502	1142	201	941	17,56	3,09	14,47
2007/08	6249	1186	243	943	18,97	3,88	15,09
2008/09	6017	1147	250	897	19,06	4,15	14,90
2009/10	5724	1114	248	866	19,46	4,33	15,12
2010/11	5227	970	219	751	18,55	4,18	14,36
2011/12	4523	868	196	672	19,19	4,33	14,85
2013/14	4179	817	199	618	19,55	4,76	14,78
2014/15	3991	786	244	542	19,69	6,11	13,58

З поданих фактологічних даних видно, що, по-перше, кількість студентів НУВГП, які відвідують заняття з фізичного виховання, за період з 2006/07 навчального року по 2014/15 навчальний рік постійно і суттєво зменшується. По-друге, зростає кількість осіб, віднесених за станом здоров'я до

спеціальної медичної групи (з 17,56% у 2006/07, до 19,69% у 2014/15 навчальному році).

По-третє, на високому рівні захворюваність серцево-судинної системи (табл. 2), яка складає понад 41% від загальної кількості недужих молодих людей; наступна за цією групою захворювань опорно-рухового апарату знаходяться у межах до 20%, але ж вважається, що ці захворювання мають бути більш притаманні людям середнього і похилого віку.

Таблиця 2

Характеристика нозологій захворювань студентів спецмедгруп НУВГП

№ п/п	Види захворювань	2011-2012 н.р.				2012-2013 н.р.				2013-2014 н.р.			
		Чол	Жін	Усього	%	Чол	Жін	Усього	%	Чол	Жін	Усього	%
1.	Серцево-судинна система	78	300	378	41,9	87	305	392	48,0	98	250	348	44,3
2.	Дихальна система	18	24	42	4,7	12	18	30	3,7	14	10	24	3,1
3.	Кишково-шлунковий тракт	11	58	69	7,6	18	39	57	7,0	16	39	55	7,0
4.	Органи зору	19	43	62	6,9	20	46	66	8,1	22	70	92	11,7
5.	Сечостатева система	10	78	88	9,7	9	53	62	7,6	11	48	59	7,5
6.	Нервова система	5	7	12	1,3	3	5	8	0,9	9	6	15	1,9
7.	Ендокринна система	1	17	18	2,0	2	16	18	2,2	7	15	22	2,8
8.	Опор.-руховий апарат	50	148	198	21,9	45	112	157	19,2	49	79	128	16,3
9.	Шкіра	2	3	5	8,6	2	2	4	0,5	4	3	7	0,9
10.	Органи слуху	-	29	29	3,2	1	-	1	0,1	2	1	3	0,4
11.	Вагітність	-	2	2	0,2	-	22	22	2,7	-	33	33	4,1
	Всього	196	707	903	100	199	618	817	100	232	544	786	100

Зауважимо, далі, дані медичного обстеження студентів першого курсу Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, типового гуманітарного вишу, свідчать, що 25% з них мають відхилення у стані здоров'я. Щодо нозологічних форм – у 32% цієї частини студентів виявлені захворювання органів зору, у 27% порушення діяльності опорно-рухового апарату, порушення функцій серцево-судинної і дихальної систем та дисфункції травного тракту, які були об'єднані в одну терапевтичну групу захворювань, виявлені у 20% студентів (з них 67% - порушення функцій серця і судин, 22% - органів дихання, 11% - органів травлення), 8% займає ЛОР-група захворювань і по 5% хвороби центральної і периферійної нервової систем та ендокринної системи. Поряд з цим нозологічним

розподілом, окремі студенти мали функціональні відхилення з боку органів сечостатевої системи – 1% і захворювання шкірних покривів – 2%. Крім того, оцінка рівня здоров'я студентів-першокурсників даного вишу, проведена за методикою Г.Л. Апанасенка, показала, що у 96% студентів показники здоров'я перебувають за межами безпечного рівня (у переважній частині низький, нижче середнього та середній рівень соматичного здоров'я) [2, с.163].

Дослідження 1710 студентів найбільших вузів центрального, східного та південного регіонів України, свідчать про витоки даного стану справ, адже обстежуваний контингент цих регіонів використовує основні компоненти ЗСЖ недостатньо: більш менш регулярно їх використовують лише 38,69% респондентів, 35,81% це роблять час від часу, 25,50% вкрай рідко або ж не використовують взагалі. 34,95% дотримуються добового режиму, 22,31% виконують усі рекомендовані форми рухової активності, 22,98% використовують прийоми психогігієни 18,0%, загартування повітрям, сонцем та водою - 22,98%, регулярно відмовляються від шкідливих звичок 13,65%, дотримуються правил особистої гігієни 82,94% з опитаних студентів [8, с.180].

Натомість опитування 48 студентів Запорізького національного технічного університету (16 першого курсу, 17 – другого та 15 - третього) дало цікаві результати. На запитання «Чи вважаєте Ви за доцільне формувати здоров'язбережувальну компетенцію у процесі фізичного виховання» відповіли «Так» 53,15% студентів першого, 64,81% другого і 72,06% третього курсів. Відповіді на запитання «Чи усвідомлюєте Ви необхідність здоров'язбережувальної діяльності» засвідчують, що усвідомлюють 41,15% студентів першого курсу, 57,43% - другого і 84,01% - третього курсу. Тобто, з часом навчання у виші у студентів відбувається все більш помітна і свідома актуалізація цінності здоров'я, потреби управління своїм здоров'ям [6, с.235].

Таким чином, виходячи з викладеного вище, а також проаналізувавши навчальну програму «Фізичне виховання» для вищих навчальних закладів України III-IV рівнів акредитації [9], можна узагальнити наступне:

-хоча декларативно програма має освітньо-пізнавальний характер, але спрямована на вдосконалення фізичного аспекту здоров'я, а отже духовний, психічний та соціальний аспекти здоров'я в ній фактично не враховуються;

-ця програма не передбачає дієвих засобів формування (актуалізації) цінності здоров'я, а також тієї частини знань та вмінь, які б сприяли свідомій мотивації студентів до формування, збереження та зміцнення здоров'я;

-у програмі не приділяється увага формуванню духовного здоров'я (спонуканню до саморозвитку, самоосвіти, самопізнання, самовиховання у частині збереження та зміцнення здоров'я) і психічного здоров'я (оволодінню аутогенним тренуванням, психоемоційним розвантаженням), інших важливих аспектів підвищення потенціалу здоров'я самою особою студента (приміром, способами загартування організму, оволодіння вміннями самомасажу тощо);

-у програмі, яка спрямована на розгляд та вдосконалення фізичного аспекту здоров'я, на другий план віднесена тема формування компетентностей щодо культури здоров'я студентів, відсутні запропоновані педагогічні технології становлення фізкультурно-діяльної особи і будівничого власного здоров'я, а отже розділи «Теоретична підготовка» і «Методична підготовка» не забезпечені дієвими педагогічними засобами впливу на особу студента.

Послідовники традиційних підходів до професійно-прикладної фізичної підготовки (ППФП), як стрижня фізичного виховання у вишах виходять з того, що кожна окрема спеціальність і вид професійної діяльності пред'являють специфічні і високі вимоги до фізичних і психічних якостей, прикладних навичок. Саме тому, мовляв, існує потреба профілювання процесу фізичного виховання при підготовці студентів різного фаху до трудової діяльності, поєднання їх загальної фізичної підготовки зі спеціалізованою ППФП.

Так, «геодезисту, геологу необхідно вміння орієнтуватися на місцевості. Він повинен уміти підготувати нічліг, приготувати їжу в похідних умовах. Переправа через річку або поведінка в горах, тайзі - це життєво-необхідні навички. Заняття туризмом для таких спеціальностей будуть підготовкою до професії. Щоб реалізуватися у професійній діяльності, працівникам низки інженерно-технічних спеціальностей (інженер-радіоелектронщик, інженер-механік та ін.), потрібно оволодіти цілим рядом фізичних якостей. Від них вимагається вміння дозувати невеликі за величиною силові напруги при користуванні різними ручними і ножними органами управління (кнопками, ручками, важелями, педалями), при роботі з персональним комп'ютером, дисплейною технікою, осцилографом і т. д. Робота представників розумової праці (економісти, дизайнери, конструктори, юристи) часто характеризується гіподинамією, тривалим перебуванням у вимушеній позі (сидячи, стоячи) під час проектних робіт, операторської діяльності. Все це говорить про необхідність розвитку статичної витривалості м'язів тулуба, спини, які мають найбільшу напругу під час малорухомої роботи...» [5, с.129-130].

Зауважимо поданий у даній цитаті підхід є доволі вразливим, тож поставимо ряд питань, щоб показати напрямки критики сформованої практики ППФП. У основу підходу покладені способи розгляду людини, прийняті фізіологією трудової діяльності та інженерної психологією на ранніх етапах їх розвитку. Але чому поза увагою залишається особливість праці, наприклад, інженера (примат інтелектуальної діяльності, пов'язаної з проектуванням і конструюванням соціотехнічних систем)? Чи можна вважати, що всі випускники спеціальностей «геодезиста і геолога» будуть працювати в польових умовах, а не біля ПК? Адже в умовах ринкової економіки, геодезист або геолог, представник іншої професії часто змінює вид діяльності, наприклад, може стати менеджером, як тоді будувати ППФП в період його навчання? Чи потребує здорова людина, яка підтримує оптимум свого психофізичного стану у ході методично-правильних занять,

спеціалізованих занять з ППФП, щоб «дозувати невеликі за величиною силові навантаження при користуванні різними ручними і ножними органами управління..., при роботі з персональним комп'ютером, дисплейної технікою, осцилографом», або «розвивати статичну витривалість м'язів тулуба, спини які мають найбільшу напругу під час малорухомої роботи»? Однак відповіді на ці та подібні питання відшукуються не у ході відповідних педагогічних досліджень, але улогіці психологічного забезпеченнясоціотехнічних систем діяльності, або з позицій культурологічного підходу, що не є перспективним з точки зору реалізації можливостей, напрацьованих сучасною педагогікою.

Визначено, що*особистісно-орієнтована освіта* – це освіта, яка зорієнтована на кожну особистість, на її потреби та можливості. Особистісне орієнтований підхід передбачає не формування особистості із наперед заданими властивостями (як це відбувається у традиційній професійно-прикладній фізичній підготовці – *авт*), але створення умов для повноцінного прояву і відповідного розвитку особистісних функцій суб'єктів освітнього процесу. Особистісне орієнтована освіта визначається як соціальна інституція, що забезпечує розвиток, перш за все, тих якостей особистості, які допоможуть людині стати господарем своєї життєдіяльності, зайняти в ній активну, «авторську» позицію, не затьмарену передчасною хворобою. На відміну від індивідуального особистісне орієнтований підхід вимагає знання структури особистості, її елементів, їх зав'язки, як між собою, так і цілісною особистістю.

Очевидно, виправданою є традиційна, тілесно-орієнтована у своїй суті ППФП, як стрижень навчальної дисципліни, у дуже незначній кількості ВНЗ III-IV рівнів акредитації із специфічними умовами подальшої праці (служби) їхніх випускників, коли від фахівців вимагається достатній рівень чітко визначеної загальної і спеціальної фізичної підготовки. Це, наприклад, за класифікацією 2015 р., галузі знань «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону» і «Цивільна безпека», а також нечисленні вищі навчальні заклади, котрі мають у своїй структурі військові кафедри.

Зрозуміло, що орієнтація на традиційну ППФП, роль і направленість «Фізичного виховання», має бути збережена у ПТУ, технікумах і коледжах, де готують молодших спеціалістів, техніків, кадри за робочими професіями, які повинні мати визначені фізичні якості, рухові вміння та навички. За деяким виключенням (окрім спеціальностей педагогічних, культурно-освітніх тощо), «Фізичне виховання» тут виправдано вибудовувати на основі звичної ППФП.

Але як бути, коли у ВНЗ III-IV рівня акредитації сьогодні існують десятки спеціальностей, де залучення ППФП фактично «притягнуте за вуха»? Наприклад, на рівні побіжних міркувань зрозуміло, що майбутній випускник за спеціальністю «Землепорядкування і кадастр» мусить мати достатню фізичну підготовку, аби відповідати вимогам первинних «польових» посад, які він може обіймати. Але як бути, коли після випуску йому прийдеться працювати у службах, де він буде займатись виключно кабінетною роботою?

Є й такі галузі знань, а їх сьогодні переважна більшість, як «Освіта», «Культура і мистецтво», «Гуманітарні науки», «Богослов'я», «Соціальні та поведінкові науки», «Управління та адміністрування», «Право», «Біологія», «Природничі науки», «Математика і статистика», «Інформаційні технології», «Автоматизація та приладобудування», «Електроніка та телекомунікації», «Соціальна робота», «Сфера обслуговування» тощо, а також значна частина спеціальностей інших галузей знань (приміром, «Електрична інженерія», «Виробництво та технології», «Архітектура та будівництво», «Аграрні науки та продовольство», «Транспорт», «Ветеринарна медицина», «Охорона здоров'я»), де тілесно-орієнтована ППФП категорично не придатна.

З огляду на розуміння викладеного, ми обґрунтували принципово новий напрям наукових досліджень і, відповідно, вузівської практики «Фізичного виховання», а саме непрофесійної фізкультурної освіти, метою якої є становлення студентів і майбутніх фахівців як будівничих власного здоров'я. Цей напрям і ця практика відкривають нове поле для актуальних наукових досліджень за темою компетентностей з фізичного виховання, котрі компенсують існуючі «білі плями» у плануванні, організації і поширенні практики формування студентів як свідомих будівничих власного здоров'я.

Раніше проведені дослідження свідчать про наявність перспектив підвищення ефективності фізичного виховання саме за рахунок застосування у навчально-виховному процесі ВНЗ адекватних педагогічних технологій особистісне орієнтованого фізичного виховання. Актуальність наукового обґрунтування та створення системи педагогічних технологій фізичного виховання студентів вузів різного профілю визначається рядом обставин. По-перше, до останнього часу відсутнє наукове обґрунтування, які саме технології прийнятні для студентів різних професій. По-друге, з достатньою глибиною усе до сих пір не розроблені науково-обґрунтовані вимоги до створюваних педагогічних технологій у фізичному вихованні у зв'язку з особливостями профілю вузів і станом здоров'я студентів. Нарешті, зізнаємось, автори публікацій часто називають свої розробки, рекомендовані до використання у практиці вищої школи, педагогічними технологіями, тоді як вони не є такими.

Проблема формування компетентностей з фізичного виховання не має наукового рішення на рівні поширених емпіричних, польових досліджень. Однак відомі прецеденти, коли дослідження шли за напрямом «від теорії до практики». Пройшовши потім експертизу, обґрунтовані таким способом положення ставали теоретичною базою для ряду наступних прикладних досліджень та методичних розробок. Саме цей шлях ми обрали у процесі розробки і створення системи педагогічних технологій для трансформації фізичного виховання вищої школи у парадигмі компетентнісного підходу.

Неможливість іншого підходу визначається тим, що традиційні методи емпіричних досліджень не є результативними у випадку, коли дослідник немає матеріалізованого об'єкта (тобто «діючої» системи цих технологій), але потрібно вирішувати завдання її педагогічного проектування. Обґрунтована

система педагогічних технологій фізичного виховання студентів на основі компетентнісного підходу це те, що створюється у просторі ідеального, і, після доведення значущості для практики, подається як об'єктивне знання для використання у процесі вдосконалення фізичного виховання студентів вузів професій інженерного типу та інших. Педагогічні технології мають замінити не ефективні засоби розкриття перед студентами розділів «Теоретична підготовка» і «Методична підготовка», адже саме по собі інформування студентів, про те, що є корисним, а що шкідливим, часто не береться до уваги.

Приміром відомо, що проблема зниження функціональних можливостей організму дуже актуальна для студентів-медиків і є підстави вважати, що вона є негативним наслідком від одержуваного студентами медичного вузу масиву спеціальних професійних знань, які засновані на вивченні особливостей різних захворювань, їх симптомів і патологічних станів організму. Від курсу до курсу, у міру професійного зростання, свідомість майбутнього медичного працівника змушено постійно зосереджує свою увагу на стані і особливостях функціонування власного організму і своїх внутрішніх органів. Інакше кажучи, щодня студент «приміряє симптоми захворювань» на себе, зізнаючись при цьому, що багато чого з них йому «підходять» [1]. Але при цьому одночасно отримуване докладне фармакологічне знання породжує помилкову впевненість, уявну переконаність у можливості досягнення свого соматичного благополуччя виключно медикаментозними засобами. Як результат-відсутність мотивації у студентів-медиків до виконання фізичних вправ.

Зміна ситуації, що склалася, а саме усвідомлення неможливості «бути здоровим» за рахунок ліків, вимагає обґрунтування та розробки педагогічного підходу, який якраз і забезпечує підвищення мотивації і вмінь організації власних фізкультурно-оздоровчих занять, через розкриття можливостей компетентнісного підходу до вдосконалення фізичного виховання.

Важливою передумовою формування особистісної тілесно-рухової культури студентів могла б бути непрофесійна фізкультурна освіта як засіб опанування студентами компетентностями, які сприяють їх самовизначенню до рухове-діяльного способу життя і будівництва власного здоров'я. Існує об'єктивна потреба оновлення змісту традиційної ППФП у вишах, чому має сприяти оновлення програми і змісту дисципліни «Фізичне виховання», яка має розв'язувати, також, завдання формування компетентностей бакалаврів з фізичного виховання, які виступають визначальною умовою становлення фізкультурно-діяльної особистості і особи будівничого власного здоров'я.

Придатна у цьому випадку: «Здоров'ярозвивальна технологія фізичного виховання – як модель сумісної педагогічної діяльності викладача і студента із проектування, організації і реалізації індивідуального режиму рухової активності студента, що спирається на супутні технології, міждисциплінарний підхід, і спрямована на профілактику захворювань,

зміцнення, розвиток і вдосконалення здоров'я із метою якісної підготовки до майбутньої професійної діяльності. Результат здоров'ярозвивальних технологій повинен полягати в тому, що ефект окремого здоров'ярозвивального заходу закріплюється у вигляді стійкого, константного, цілісного психосоматичного стану, який далі може відтворюватися особою у режимі саморозвитку. Це і є... сформоване здоров'я, яке педагогічно і психологічно культивується на базі певного медичного забезпечення» [7, с.46-47].

Саме означені вище підходи є сучасною альтернативою утилітарній, спрощено-сприйнятій ППФП, отже забезпечення умов здоров'язбереження і здоров'ярозвитку студентів є важливою темою у подальших дослідженнях.

Як видно, тема формування компетентностей з фізичного виховання і становлення культури здоров'я студентів є, з однієї сторони, вкрай важливою у соціальному плані, тоді як з іншої існує нерозв'язана наукова та методична проблема формування майбутніх викладачів, підготовлених до сприяння набуття студентами відповідних компетентностей під час навчання у виші.

Національна рамка кваліфікації узагальнила частину раніше виконаних розробок щодо галузевих стандартів вищої освіти, у тому числі у питаннях фізичного виховання. Розглянемо Освітньо-професійну програму (ОПП) бакалавра напряму підготовки 0903 «Гірництво», кваліфікації 2147.2 «Інженер з гірничих робіт» (К., 2005), яка була однією з перших серед подібних в Україні, а отже виступала своєрідним прототипом для аналогічних службових документів. Структура блоку змістових модулів ОПП з гуманітарної та соціально-економічної підготовки бакалавра напряму підготовки 0903 «Гірництво» у частині дисципліни «Фізичне виховання» подана в табл. 3.

Таблиця 3

Структура блоку змістового модулю ОПП з «Фізичного виховання»

Шифр уміння, що забезпечується	Шифри і назви блоків змістових модулів та змістові модулі, що входять до даного блоку
3.6.1.1 з 6.2.1 3.6.3 з 6.5.1 3.6.7.1	Фізичне самовдосконалення та підвищення майстерності з обраного виду спорту
3.6.1.2	Методики побудови індивідуальних програм забезпечення фахової дієздатності (професійної діяльності)
3.6.1.3	Методики побудови індивідуальних оздоровчо-профілактичних програм.
3.6.1.4	Методики контролю власного стану в процесі виконання індивідуальних програм
3.6.1.5	Різновиди фізичних вправ та принципи їх використання
3.6.2.2	Принципи підбору фізичних вправ, їх компонування та послідовність використання за визначеними цілями
3.6.2.3	Авторські, новітні фізкультурно-оздоровчі системи та технології, їх використання у індивідуальних оздоровчо-профілактичних програмах

Шифр уміння, що забезпечується	Шифри і назви блоків змістових модулів та змістові модулі, що входять до даного блоку
3.6.2.4 3.6.9.3	Методики психофізичного тренінгу
3.6.3.2	Фізіологічна характеристика засобів рухової активності
3.6.3.3	Засоби методики розвитку рухових якостей: сили, витривалості, швидкості, спритності, гнучкості, координації тощо
3.6.3.4	Засоби методики розвитку професійно значущих психофізичних якостей: вестибулярної стійкості, стійкості до гіпоксії та вібрації, оперативного мислення, уваги тощо
3.6.4.1	Особиста гігієна
3.6.4.2	Гігієнічні засади розумової праці
3.6.4.3	Гігієна харчування
3.6.4.4	Гігієнічні вимоги до місць занять фізичною культурою
3.6.5.2	Використання природних чинників власного загартовування з метою протидії несприятливим факторам навколишнього середовища
3.6.6.1	Прийоми масажу й самомасажу
3.6.6.2	Фізіологічні механізми впливу прийомів масажу й самомасажу на організм
3.6.7.2	Правила запобігання фізичній перевтомі, перетренуванню, перенапрузі, іншим кризовим проявам
3.6.8.1	Характеристика суб'єктивних і об'єктивних показників самоконтролю та їх відображення у спеціальному щоденнику.
3.6.8.2	Функціональні проби для визначення резервних можливостей системи організму
3.6.8.3	Тести контрольних нормативів рівня рухової підготовленості
3.6.8.4	Комплексні методики оцінювання стану соматичного здоров'я
3.6.8.4	Державні тести нормативів оцінки фізичної підготовленості населення України та контрольних нормативів професійно-прикладної фізичної підготовленості
3.6.9.2	Фактори, які впливають на якість тривалість індивідуального життя

Отже, у ОПП «Гірництво», вже у 2005 р. передбачалось 25 умінь, які мала забезпечувати нормативна, на той час, дисципліна «Фізичне виховання».

Важливо порівняти, в якій мірі структура блоку змістового модулю ОПП з гуманітарної та соціально-економічної підготовки на прикладі бакалавра на пряму підготовки 0903 «Гірництво» у частині нормативної дисципліни «Фізичне виховання» погоджена зі змістом існуючого проекту Освітньо-професійної програми підготовки магістра з фізичного виховання (галузь знань 0102 – Фізичне виховання, спорт та здоров'я людини, за спеціальністю 8.01020101 – Фізичне виховання) – Дніпропетровськ, 2012.

Наведемо передбачений останньою ОПП зміст умінь з блоку 03.02 Теорія і методика фізичного виховання у ВНЗ (табл. 4).

Зміст умінь магістрів з фізичного виховання, передбачений з блоку
03.02 Теорія і методика фізичного виховання у ВНЗ

03.02 Теорія і методика фізичного виховання у ВНЗ	Вміти будувати процес фізичного виховання студентів у відповідності до вимог законодавства в галузі освіти, фізичного виховання і спорту, програмними та нормативними основами освіти, фізичного виховання і спорту.	ПФ.Д.05.ПР.О.0 3	1.1.Нормативно-правові основи управління фізичною культурою у вищих навчальних закладах України.	КСП 02.01
	Вміти планувати та проводити навчальні заняття, організовувати фізкультурно-оздоровчі та спортивно-масові заходи в системі фізичного виховання студентів	СВ.С.01.ПП.О.0 9	1.2.Організація фізичного виховання та масового спорту у ВНЗ України.	КСП 02.02
	Розробляти документацію планування та звітності кафедри фізичного виховання та студентських спортивних організацій	СВ.С. 01.ЗП.О.10		
	Вміти ефективно дотримуватись дидактичних принципів.	ПФ.С.03.ПР.Н.0 1	2.1.Мета, завдання, засоби, методи принципи та форми організації занять в системі фізичного виховання студентів.	КСП 02.03
	Вміти підбирати адекватні засоби, методи фізичного виховання, форми занять та планувати фізичне навантаження у відповідності до вікових, статевих, морфофункціональних та психологічних особливостей студентів і рівня їх підготовленості	ПФ.С.03.ПП.О.0 4		
	В процесі проведення занять фізичними вправами формувати вміння і навички працювати самостійно.	СВ.С.01.ПР.Р.11		
	Розподіляти студентів на підгрупи у відповідності з їх індивідуальними можливостями	ПФ.С.01.ЗП.О.0 1	2.2.Структура та зміст діючої базової програми з фізичного виховання у ВНЗ.	КСП 02.04
	Володіти методикою проведення навчальних занять з фізичного виховання зі студентами ВНЗ	СВ.С.01.ПР.Н.1 2		

ТРАНСФОРМАЦІЯ СТАНДАРТІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

	Оцінити результати діяльності студентів згідно програмно-нормативних вимог ВНЗ	ПФ.С.04.ЗП.О.0 1		
	Добирати засоби, методи розвитку фізичних якостей та планувати фізичне навантаження у відповідності до рівня фізичного стану студентів	ПФ.Д.04.ПР.О.0 5	3.1.Особливості загальної фізичної підготовки студентів ВНЗ.	КСП 02.05
	Оцінити рівень реалізації поставлених завдань щодо розвитку фізичних якостей та опанування техніки фізичних вправ, а також реалізацію оздоровчих і виховних завдань	ПФ.С.04.ЗП.О.0 2		
	Вміти добирати засоби, методи, форми організації професійно-прикладної фізичної підготовки студентів різних спеціальностей	СВ.С.01.ПР.О.1 3	3.2.Особливості професійно-прикладної фізичної підготовки студентів ВНЗ.	КСП 02.06
	Вміти оцінити рівень реалізації поставлених завдань щодо розвитку професійно значущих фізичних якостей та опанування техніки фізичних вправ.	ПФ.С.04.ЗП.О.0 3		
	Вміти проводити лікарсько-педагогічні обстеження фізичного розвитку і стану здоров'я студентської молоді.	ПФ.С.05.ЗП.О.0 1	4.1.Аналіз стану здоров'я та способу життя студент-ської молоді. Формування мотивації студентів до здорового способу життя.	КСП 02.07
	Вміти планувати і розробляти програми корекції фізичного розвитку і стану здоров'я студентської молоді, надавати рекомендації по удосконаленню їхніх фізичних здібностей.	ПФ.Д.04.ПР.О.0 6	4.2.Психофізіологічні основи навчальної діяльності студентів.	КСП 02.08
	Вміти проводити агітаційну роботу по пропаганді здорового способу життя зі	ПФ.Д.01.ПР.О.1 5		

	студентською молоддю			
	Вміти використовувати інноваційні технології у фізичному вихованні студентів.	СВ.С.01.ПП.Н.1 4	5.1.характеристика інноваційних технологій, що використовуються у фізичному вихованні студентів.	КСП 02.09

Порівняння цих двох нормативних документів свідчить, що вони, по-перше, не є погодженими між собою за змістом. По-друге, зміст ОПП підготовки магістрів з фізичного виховання не спрямований на формування суми компетентностей, передбачених у структурі представленого блоку змістового модулю ОПП гірників-бакалаврів з «Фізичного виховання»; зміст ОПП підготовки магістрів з фізичного виховання не націлений на становлення гірників-бакалаврів, очевидно також бакалаврів іншого профілю, як суб'єктів фізкультурної діяльності і будівничих власного здоров'я. По-третє, відсутність погодження між двома поданими вище ОПП унеможливає на практиці формування працюючими викладачами кафедр фізичного виховання вишів суми компетентностей інженерів-бакалаврів з фізичного виховання.

Як видно, підтвердженням актуальності потреби у вдосконаленні професійної підготовки магістрів з фізичного виховання виступає показана невідповідність змісту вищої фізкультурної освіти новим соціальним вимогам освіти в Україні, новим потребам особистості та суспільства, умовам життя і діяльності студентів і випускників технічних та інших спеціальностей. Протиріччя, які існують у педагогічній системі засвоєння теоретичного потенціалу фізичної культури у ході навчально-виховного процесу фізкультурних вишів (факультетів фізичного виховання) об'єктивно стримують осучаснення, підвищення якості фізкультурної освіти, професійних і особистих якостей студентів, і, за фактом, не підтримують високий професійний рівень викладацького складу і випускників цих вишів.

У листі Міністерства освіти і науки від 13.03.2015 № 1/9-126 «Щодо особливостей організації освітнього процесу та формування навчальних планів у 2015/2016 навчальному році» зазначено, що заняття з фізичної культури в спортивних секціях *можуть бути* організовані як факультативні, у загальне число кредитів ЄКТС і до навчальних планів не включаються, форм підсумкового контролю не мають, що вплинуло на постановку дисципліни «Фізичне виховання». Адже частина керівників вишів, не дивлячись на зміст Статті 34, підпункт 3.17 Закону «Про вищу освіту», де вказано, що вони мають сприяти формуванню здорового способу життя у здобувачів вищої освіти, зміцненню спортивно-оздоровчої бази, створювати належні умови для занять масовим спортом, цілком можуть і вже перевели її до числа елективних.

Частково викладене у цьому листі було уточнено наступним листом Міністерства освіти і науки від 25.09.2015 № 1/9-1454 «Щодо організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах», але дисципліна усе ж допоки залишається у становищі, коли її стан залежить від ректорів вишів.

У якості першого зауваження до існуючого стану зазначимо: дисципліна «Фізичне виховання» на час, коли розроблялась ОПП бакалавра напряму підготовки 0903 «Гірництво», була включена до частини нормативних, а зазначені у табл. 3 уміння передбачалось обов'язково формувати, як важливу соціальну частину змісту професійної освіти бакалаврів. Включення «Фізичного виховання» до блоку елективних дисциплін означає, фактично, що оволодіння вказаними вміннями може виводитись за межі змісту професійної підготовки не лише за спеціальностями гірництва, але й іншими.

Щодо другого зауваження, воно торкається наступної тези: аналіз змістових модулів, включених до блоку фізичного виховання бакалаврів, показує, що у цих формулюваннях мова йшла не лише про уміння як такі, але насправді про компетентності, які торкались набутих різноманітних якостей особи, а також передбачених в ОПП знань, умінь та досвіду у їхній єдності.

Третє. Не лише збереження, але й вдосконалення змісту професійної освіти бакалаврів різного фаху у частині готовності до здоров'язбереження, можливе лише через обґрунтування змісту та структури компетентностей з фізичного виховання, які дозволяють студенту і випускнику свідомо та ефективно підтримувати оптимум свого психофізичного стану і здоров'я, постійно здійснювати дієвий самоконтроль. Це можливо через вдосконалення професійної підготовки майбутніх викладачів для вищої школи до формування компетентностей з фізичного виховання, включаючи розробку механізму упровадження сучасних педагогічних технологій щодо набування цих компетентностей бакалаврами під час навчання у виші.

Зміст та спрямованість занять бакалаврів фізичним вихованням на даний час регламентується затвердженою Навчальною програмою з фізичного виховання (К., 2003) [9]. У програмі визначено, що головними критеріями ефективності фізичного виховання випускника вищого навчального закладу є:

- знання і дотримання здорового способу життя;
- знання основ організації і методики найбільш ефективних видів і форм раціональної рухової діяльності й уміння застосувати їх на практиці у своїй фізичній активності;
- знання основ методики оздоровлення і фізичного удосконалювання традиційними і нетрадиційними засобами та методами фізичної культури;
- знання основ професійно-прикладної фізичної підготовки й уміння застосовувати їх на практиці;
- знання основ фізичного виховання різних верств населення;

- сформована навичка до щоденних занять фізичними вправами у різноманітних раціональних формах;
- систематичне фізичне тренування з оздоровчою або спортивною спрямованістю;
- виконання відомчих нормативів професійно-прикладної психофізичної підготовленості;
- поінформованість про всі головні цінності фізичної культури і спорту.

Станом на 2014-2015 навчальний рік «Фізичне виховання», як нормативна навчальна дисципліна, у не військових вищих навчальних закладах викладалась на перших двох курсах. Приміром, у навчальному плані ДВНЗ «Національний гірничий університет» напряму підготовки 6.050301 «Гірництво», напряму 6.050502 «Інженерна механіка», напряму 6.050202 «Автоматизація та компютерно-інтегровані технології» і напряму 6.060101 «Будівництво» на першому і другому курсах було передбачено на її викладання в обсязі 324 навчальних годин, у першому семестрі 72 академічні години (з них 60 – практичні заняття, 12 - самостійні заняття студентів), у другому семестрі 90 годин (68 практичні заняття, 22 самостійні заняття студентів). Форма підсумкового контролю – залік у кожному із семестрів.

Однак, практичні заняття у вузівській дисципліні «Фізичне виховання» представляють собою один з видів занять фізичними вправами або тренування і не мають вираженої компетентнісної спрямованості. Тож, очевидно, що перші шість з поданих дев'яти критеріїв не можуть бути досягнуті не лише у НГУ, але й в інших вишах, шляхом, по факту навчально-тренувальних занять. Не переконливим, до того ж, слід вважати останній з наведених критеріїв, адже мова має йти про актуалізовані, тобто усвідомлювані та «поставлені до порядку денного» особи цінності, а не про поінформованість, коли особа лише розуміє їхню важливість на рівні декларацій але не пов'язує із своїм життям.

Отже, зміст дисципліни, передбачений навчальною програмою «Фізичне виховання», а саме теоретична і методична підготовка студентів, зведений на практиці лише до двох із дев'яти критеріїв оцінювання, (систематичне фізичне тренування з оздоровчою або спортивною спрямованістю і до здачі відомчих нормативів професійно-прикладної психофізичної підготовленості), які розв'язуються шляхом фізичної підготовки на освітньому рівні «бакалавр».

Щоб встановити максимально об'єктивне місце фізичного виховання, звернімось до двох найбільш поважних і визнаних рейтингів університетів світу. Історично першим був рейтинг ARWU, започаткований Інститутом вищої освіти Шанхайського університету (Китай), а слідом за ним з'явився рейтинг додатку з науки до газети Times (Велика Британія). Кожен з них має власні критерії та індикатори, але обидва, кожен відповідно до обраних показників, підтверджують список провідних університетів світу (табл. 5).

Критерії та індикатори визначення провідних університетів

Критерій	Рейтинг ARWU		Рейтинг Times	
	Індикатор	Вага	Індикатор	Вага
Наукові дослідження	1.Кількість статей, опублікованих в Nature і Science	20%	1.Академічна експертна оцінка провідними фахівцями даного вищого навчального закладу 2.Індекс цитування	40%
	2.Кількість статей з високими індексами цитування	20%		20%
Кваліфікація викладацького складу	3.Кількість викладачів – Нобелівських лауреатів і таких, які отримали медалі за областями знань	20%		
	4.Індекс цитування	20%		
Якість навчання	5.Кількість випускників ВНЗ, що стали Нобелівськими лауреатами і отримали медалі у галузях знань	10%	3.Співвідношення чисельності викладачів і студентів	20%
Академічна продуктивність	6.Співвідношення індикаторів 1 – 5 до кількості штатних викладачів	10%		
Працевлаштування випускників			4.Звіти компаній, що займаються рекрутингом	10%
Інтернаціоналізація			5.Іноземні викладачі	5%
			6.Іноземні студенти	5%
Усього		100%	Усього	100%

Ми виділили шрифтом один з індикаторів у рейтингу Times, а саме «Звіти компаній, що займаються рекрутингом» тому, що він має безпосереднє відношення до тієї частини якостей випускників, які напряду залежать від змісту «Фізичного виховання» і мають відношення до їх загальної конкурентоспроможності (здатності витримувати різноманітні, у тому числі психоемоційні і фізичні, навантаження, відновлюватись до наступного робочого дня, тижня і т.п.). Як видно, мова вже йде не лише про можливість загальної і професійно-прикладної фізичної підготовки, бо ж мобільність особи на ринку праці не лише припускає, але й передбачає можливість і потребу змінювати не тільки місце роботи, але й напрям самої професійної діяльності. Тож особливим чином освічена і підготовлена через цю навчальну дисципліну особа має набути компетентності, що дозволяють їй розробляти програми для підтримання свого оптимального психоемоційного і фізичного стану, включаючи індивідуальні оздоровчі та рекреаційні заняття.

Виходячи з викладеного, є підстави стверджувати, що стан «Фізичного виховання» у вищій школі інакше, як кризовий, кваліфікувати не можна. При цьому криза (від грецьк. krisis) дослівно означає нове рішення, поворотний пункт, а отже й вимагає різкого, крутого перелому ситуації. Вірне тлумачення сутності цього поняття дає підстави стверджувати, що криза сама по собі «не розсмоктується», її не можна подолати за рахунок бажання відсидітись, перечекати у сподіванні кращих часів, адже за гострою кризою у такому випадку обов'язково настає стан, який у медицині має назву колапсу і несе загрозу життю людини, а в даному випадку самому існуванню дисципліни, погіршить якість випускників. То ж розберемось, що в сьогоdnішній дисципліні є дійсно віджилим, не життєздатним, поміркуємо над тим, якою вона має бути, для того, щоб повернути назад свою привабливість, образно кажучи, «щоб не кафедри фізичного виховання просили, аби їх залишили у навчальних планах, але щоб їх просили» допомогти вітчизняній вищій школі у часи реформ?

По-перше, навчальна дисципліна не може містити у назві вказівки на один з педагогічних процесів, що мають реалізовуватись під час викладання (це обов'язково навчання і освіта, підготовка і виховання, розвиток і соціалізація тощо). Акцентуючи, що в цій дисципліні мова йде про фізичне виховання, ми з одного боку не виправдано збіднюємо її зміст, а з іншого нагромаджуємо низку питань, на які не зможемо знайти достойних відповідей.

Отже, перш за все потрібно відмовитись від не адекватної часу назви дисципліни. Вона не може називатись ніяк інакше, ніж «Фізична культура», і обов'язково давати чітку і зрозумілу відповідь як викладачу, так і студенту, про що йде мова, коли справа торкається в цій дисципліні процесів навчання і освіти, підготовки і виховання, розвитку і соціалізації молоді людини. Адже саме через якнайбільш повне розкриття усіх вказаних педагогічних процесів, до яких обов'язково потрібно додати ще й повноцінну навчальну діяльність студента, який свідомо і послідовно опановує життєве необхідним саме йому обсягом компетенцій з культури фізичної, й можлива дійсна реформа фізичного виховання, коли ця (вже якісно інша за своїм змістом) навчальна дисципліна набуде привабливості і важливості не лише для студентів, але й для їхніх батьків та широких кіл громадськості України.

Не дивно, що існує гостра проблема з нинішнім вузівським фізичним вихованням, у його теперішньому стані, коли відповідно до наших досліджень за п'ятибальною оцінкою фактору «Займаюсь виключно для того, аби отримати залік з фізичного виховання», середня арифметична усіх відповідей опитаних студентів складала 4,6 бали. Тобто переважна кількість відвідували «Фізичне виховання» лише тому, що не знайшли спосіб відкараскатись від нього, вони не мають ніяких інших мотивів.

По-друге. Фахівцям з «Фізичного виховання» необхідно осмислити і усвідомити принцип еріметіа, або ж турботи про себе, як відомий в освіті з часів античності. Вважаємо, ця навчальна дисципліна у період студентства,

тобто на заключному етапі багаторічних організованих занять фізичною культурою, які тривали до цього у дитячому садочку та загальноосвітній школі, повинна мати свою власну специфіку і не відтворювати, фактично, зміст шкільної фізкультури, котра сприяє перед усім оптимальному фізичному розвитку юнацтва. Ця специфіка як раз логічним чином і полягає у підсиленні під час отримання студентською молоддю вищої освіти, власне освітньої (компетентнісної) складової «Фізичного виховання» через вже напрацьовану і апробовану практику непрофесійної фізкультурної освіти у прагненні сприяти становленню майбутнього випускника вузу, як будівничого власного здоров'я.

Нарешті, по-третє. Аби бути корисними вітчизняній вищій школі, науковці і практики вузівського «Фізичного виховання» мають виконати низку важливих вимог, серед них назвемо лише наступні. Важливо окреслити «кінцевий результат» занять, тобто чітко вписати у програмі, випускників з якими якостями отримає роботодавець після того, як студент опанує зміст оновленого «Фізичного виховання». У першому наближенні, це не стільки особа з якимись встановленими (як обов'язкова норма) фізичними якостями, скільки та, котру вважаємо будівничим власного здоров'я. Тобто, вона має не декларативну, але актуалізовану і «взяту до роботи» цінність бути здоровим, має, також, усвідомлені мотиви досягати і утримувати оптимум власного здоров'я, компетентна щодо відслідковування динаміки свого здоров'я, котра ще й озброєна засобами ефективного впливу на свою психофізичну сферу.

Важливо, також, логічним чином вийти до нової системи оцінювання ступеню успішності оволодіння змістом нового «Фізичного виховання». Очевидно, що поточна і підсумкова оцінки успішності студентів мають віддзеркалювати усе те, що окреслене у попередньому абзаці. Або скажемо інакше, моторна складова вузівської дисципліни не може бути й надалі єдиною і визначальною оцінкою для особи. Тут потрібен комплексний підхід, до оцінки має додаватись ще й освітня і власне діяльнісна складові, як демонстрація набутих компетентностей.

На жаль викладене, як підмурок справжньої реформи «Фізичного виховання» через логіку оновлення дисципліни на основі особистісно-орієнтованого підходу і набування студентами компетентностей з фізичного виховання, може не відбутись через невизначеність нинішнього стану цієї навчальної дисципліни. Зазначимо, що лист Міністерства освіти і науки від 25.09.2015 № 1/9 – 454 «Щодо організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах», так і не усунув невизначеність, статус дисципліни і надалі залежить від позиції ректорів.

Переконані, потрібно увести на якійсь час, можливо на 2015-2016 і 2016-2017 навчальні роки, своєрідний мораторій на існуючий стан справ і залишити той мінімум навчальних годин, який існував до останнього часу. На цей період доручити декільком групам розробників, в умовах змагання між ними та за фінансової підтримки МОН України, виконати розробку концепції і педагогічних технологій, застосування яких стане основою для

назрілою реформою дисципліни «Фізичне виховання», що має відобразитись у новій навчальній програмі «Фізичне виховання».

Очевидно, реформа потребуватиме відповідної дорожньої карти, розрахованої на декілька наступних років, впродовж яких як раз і буде поступово забезпечений перехід від утилітарного тілесно-орієнтованого до особистісно-орієнтованого фізичного виховання студентів-бакалаврів. Буде потрібно, також, ввести зміни до навчальних програм та змісту освіти майбутніх магістрів з фізичного виховання для того, аби вони були підготовлені до викладання цієї по-справжньому оновленої навчальної дисципліни. Забезпечити, також, реальну перепідготовку нині працюючих фахівців на кафедрах фізичного виховання тощо.

Література

1. Евстигнеева М.И. Формирование телесно-двигательной культуры студента медицинского вуза : дис. ...канд. педнаук : спец. 13.00.04 / Евстигнеева Марина Игоревна. – Ставрополь, 2013. – 216 с.
2. Закаляк Н.Р. Оцінка рівня здоров'я студентів педагогічного університету / Н.Р. Закаляк // Науковий часопис педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). – К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2015. - Вип. 3 К 1 (56) 15. - С.161-164.
3. Кузнецова О.Т. Впровадження інноваційних технологій у навчальний процес фізичного вдосконалення студентів спеціальних медичних груп / О.Т. Кузнецова // Фізичне виховання та спорт у контексті державної програми розвитку фізичної культури в Україні: досвід, проблеми, перспективи : зб. наук. праць. – Вип. 1. – Житомир: вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. –С.124-126.
4. Макаров А.В. Проектирование стандартов высшего образования нового поколения по циклу социально-гуманитарных дисциплин / Макаров А.В.. – Минск. : РИВШ, 2005. – 82 с.
5. Профессионально-прикладная физическая подготовка [Электронный ресурс]. – Режим доступа:http://isi.sfu-kras.ru/sites/is.institute.sfu-kras.ru/files/Kurs_5_PROFESSIONALNO-PRIKLADNAYA.pdf.
6. Путров О.Ю. Особливості формування здоров'язберезувальної компетенції студентів вищих технічних навчальних закладів у процесі фізичного виховання / О.Ю. Путров // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 15 Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (Фізична культура і спорт).– К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2011. – Вип. II. - С.233-237.
7. Редько Т.М. Проблема збереження здоров'я студентів на сучасному етапі розвитку системи вищої освіти / Т.М. Редько // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки.. – Чернігів : ЧНПУ, 2015. — Вип. 124. – С.45-48.
8. Смолякова И.Д. Здоровый образ жизни студентов технического вуза и его формирование в процессе физического воспитания / И.Д. Смолякова // Теорія і практика фізичного виховання. Наук.-методичний журнал. – Донецьк: ДонНУ, 2011. – С.178-186.
9. Фізичне виховання. Навчальна програма для вищих навчальних закладів України III-IV рівнів акредитації. – Затверджена наказом № 757 Міністерства освіти і науки України від 14.11.2003 р. – 22 с.

Приходченко В.Ф., Полякова Н.С., Чернорай А.М.
Державний ВНЗ «Національний гірничий університет»

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ЯК ЧИННИК ЯКІСНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Розглянуті особливості та форми організації самостійної роботи студентів при вивченні геологічних дисциплін

Рассмотрены особенности и формы организации самостоятельной работы студентов при изучении геологических дисциплин

Peculiarities and forms of organizing independent student's work in studying geological disciplines have been analyzed

Закон України «Про вищу освіту» визначає освітній процес як інтелектуальну та творчу діяльність у сфері вищої освіти у вищому навчальному закладі. Вона здійснюється через систему науково-методичних і педагогічних заходів, спрямованих на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у студентів, а також на формування гармонійно розвиненої особистості. Однією із форм навчального процесу у вищих навчальних закладах є самостійна робота студентів, яка допомагає розвивати самостійність, ініціативу, творчі здібності [1].

Самостійна робота студентів є активною розумовою діяльністю, пов'язаною з виконанням навчальних завдань: засвоєння лекційних матеріалів (робота з конспектом лекцій, рекомендованою навчальною літературою); конспектування фундаментальних робіт; розв'язування задач, проведення дослідів, експериментів тощо; підготовка рефератів, контрольних робіт, доповідей; підготовка курсових, дипломних та магістерських робіт. Самостійна робота виконується студентом без безпосередньої участі викладача [2]. Але викладач має планувати самостійну роботу студентів, мотивувати їх до творчої роботи, контролювати виконання навчальних завдань.

Кафедра геології та розвідки родовищ корисних копалин Державного ВНЗ «Національний гірничий університет» використовує декілька форм організації самостійної роботи студентів. Для студентів заочної форми навчання спеціальності 184 «Гірництво», частка самостійної роботи для яких в навчальних планах складає біля 90% загального часу на засвоєння дисципліни, обрана форма розробки «путівника» (дисципліна «Геологія»). В ньому наведені питання, що складають програму дисципліни, та посилання на рекомендоване джерело інформації, обране викладачем (еталонна відповідь). Крім того, студентам рекомендуються додаткові джерела інформації та конспект лекцій. Всі матеріали знаходяться у вільному доступі на сайті кафедри освітній платформі «Moodle».

Самостійність роботи студентів при виконанні дипломних, курсових та лабораторних робіт обумовлена виконанням оригінальних індивідуальних завдань. Але виконання лабораторних робіт при засвоєнні багатьох геологічних дисциплін пов'язане з вивченням колекцій зразків корисних копалин (дисципліни «Геологія родовищ корисних копалин», «Промислові типи родовищ корисних копалин»). Організація самостійної роботи в цьому випадку має свої особливості та полягає в можливості студента працювати з колекцією в будь-який вільний час, виділення для цієї роботи окремого приміщення, розробці детальних методичних матеріалів, підбір додаткової літератури та проведення консультацій викладачем.

В деяких випадках окремі геологічні дисципліни або їх змістовні модулі не забезпечені навчальними посібниками (змістовний модуль «Регіональна геологія континентів» дисципліни «Регіональна геологія»). При вивченні цієї частини дисципліни викладач обирає конспект лекцій як основу, а для самостійної роботи студентам пропонуються матеріали різних джерел інформації – енциклопедій, електронних геологічних та географічних ресурсів, різноманітні карти. Студенти самостійно мають проаналізувати додаткову інформацію, обрати необхідні матеріали та доповнити конспект лекцій.

Частка самостійної роботи студентів при вивченні дисциплін раніше складала 0,36-0,63 від загального часу на засвоєння. В останні роки ця частка зростає та наведена тенденція збережеться і надалі. В зв'язку з цим, виникає необхідність вдосконалення форм організації самостійної роботи студентів.

Сучасна система вищої освіти зацікавлена в вихованні фахівця, здатного до постійної самоосвіти та професійного самовдосконалення. Від організації самостійної роботи багато в чому залежать результати навчання студентів та їх майбутня практична діяльність. Тому для навчання сучасних студентів дуже важливо застосовувати нові інноваційні технології.

До однієї з новітніх трендових методик останнього десятиліття в системі освіти можна віднести застосування технології портфоліо. Вона направлена на оновлення оцінки якості освіти, і загалом характеризується як:

- накопичення, фіксації та реального оцінювання індивідуальних освітніх результатів студента за певний період його навчання;
- урахування та оцінка результатів студента у різних видах діяльності: учбова, творча, соціальна, комунікативна.

Ідея використання портфоліо в сфері освіти виникла в середині 80-х років у США. У кінці минулого століття ідея застосування “портфоліо” в системі освіти стає популярною в усьому світі, у тому числі й в Україні.

На наш погляд, ця методика може бути корисною при організації самостійної роботи студентів при вивченні геологічних дисциплін.

Виділяється три основні характеристики портфоліо [3]:

- 1) основний зміст портфоліо – дати можливість кожному показати все, на що він здатний, продемонструвати найбільш сильні сторони, максимально розкрити творчий потенціал;

2) розвиток навиків аналізу діяльності, самоорганізації, самоконтролю, самооцінки, а також позитивного ставлення до критики своєї діяльності;

3) самоусвідомлення й самооцінка своїх результатів, розуміння їх динаміки.

Варіантом інформаційної технології у вигляді папки індивідуальних досягнень, або портфоліо, покликаних допомогти студентам та викладачам розвивати свою професійну компетентність в умовах безперервної освіти є електронний професійний портфоліо. Він характеризується такими перевагами: сучасність, оперативність, функціональність, ефективність, ергономічність, відкритість і прозорість для всіх учасників освітнього процесу. Електронне портфоліо не заперечує існування «паперового» портфоліо, але значно розширює можливості його розробки і презентації.

Загальноприйнятої моделі портфоліо не існує, адже використання приведеної методики для складання портфоліо дисципліни підпорядковане обраній меті, і саме вона визначає його тип, відображає індивідуальність автора, рівень його професійної майстерності, намічені ним шляхи до самовдосконалення. Залежно від мети створення портфоліо бувають у вигляді папки досягнень, рефлексивного, проблемно-тематичного, методичного, презентаційного, комплексного портфоліо. Велику роль у формуванні портфоліо відіграє специфіка навчальної дисципліни, у межах якої воно створюється.

Використання технології портфоліо дозволяє вирішувати багато актуальних завдань. Зосередження основної уваги не на кінцевому результаті, а на процесі його творення, дозволяє підтримувати високу учбову мотивацію студента, який концентрується на можливості демонстрації докладених зусиль та прогресу свого навчання. Доступ до значної кількості сучасних інформаційних технологій надає змогу студенту цілеспрямовано накопичувати і систематизувати корисну інформацію, аналізувати і самостійно оцінювати свій професійний розвиток. Оскільки діяльність складання портфоліо займає деякий час, вона сприяє формуванню вмінь щодо самооцінки індивідуальних досягнень за певний період, планування свого розвитку і самовдосконалення.

Література

1. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс] URL: <http://osvita.ua/legislation/law/2235/> (дата звернення: 28.04.17)

2. Самостійна робота студента в системі навчального процесу [Електронний ресурс] URL: http://pidruchniki.com/1228112860996/dokumentoznavstvo/samostiyna_robota_studentsi_sistemi_navchalnogo_protsestu/ (дата звернення: 25.04.17)

3. Балькіна Е.Н. Оценочное электронное портфолио студента по предмету [Електронний ресурс] URL: <http://www.school.holm.ru/studyabroad/> (дата звернення: 15.04.17)

Салов В.О.

Державний ВНЗ «Національний гірничий університет»

**ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО ЦЕНТРУ
ДЕРЖАВНОГО ВНЗ «НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Закон України «Про вищу освіту» (далі – Закон) набрав чинності 6 вересня 2014 року. Розпочався новий етап модернізації вищої освіти, що вимагає нових підходів до управління та менеджменту в цій сфері.

Під управлінням освітнім процесом у європейських вузах (<http://eacea.ec.europa.eu/tempus>) розуміється «послідовне та узгоджене досягнення цілей, вирішення завдань та реалізація політики освітньої діяльності». Структура управління означає «склад, спосіб діяльності, культуру та розуміння ролі та повноважень складових». Поняття «менеджмент» пов'язується з «ефективністю та якістю послуг, що надаються структурами управління внутрішнім та зовнішнім зацікавленим сторонам».

Розглянемо в цій площині результати діяльності Науково-методичного центру (далі НМЦ) Національного гірничого університету (далі – НГУ) за три навчальних роки, що майже минули з моменту надання чинності Закону.

Науково-методичний центр створено наказом ректора від 03.11.2010 № 362 «Про оптимізацію організаційної структури НГУ в сфері освітньої діяльності».

Повноваження НМЦ – науково-методичне забезпечення, визначення й вирішення проблем розвитку сфери вищої освіти Університету та впровадження складових системи забезпечення якості вищої освіти.

Основні напрями діяльності НМЦ підпорядковано Програмі розвитку Державного ВНЗ «НГУ»:

- методичне супроводження розроблення нормативної бази університету в сфері вищої освіти;
- організація та методичне супроводження інформаційно-методичного забезпечення освітнього процесу;
- методичне супроводження підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників;
- облік результатів діяльності та рейтингування підрозділів і науково-педагогічних працівників;
- взаємодія зі структурами Міністерства освіти і науки України;
- презентація досягнень університету в сфері вищої освіти.

Виконання завдань здійснювалося на громадських засадах за алгоритмом матричної структури управління відповідно до Положенням про НМЦ, а саме:

- залучення співробітників інших підрозділів Університету до вирішення певних цільових програм в межах наданих прав та повноважень;
- утворення координаційних комісій, експертних та робочих груп з

виконання окремих завдань;

- участь в роботі засідань, нарад з обговорення питань, що входять до компетенції НМЦ;

- проведення в установленому порядку нарад, конференцій, семінарів тощо;

- подання на розгляд ректорату та вченої ради пропозицій з удосконалення науково-методичної діяльності НГУ.

Нижче подано перелік заходів та відповідних документів, що реалізовані та створені за кожним за напрямом діяльності НМЦ за три останні навчальні роки.

1. Методичне супроводження розроблення нормативної бази університету в сфері вищої освіти

Норми часу з планування та обліку навчальної, методичної, наукової та організаційної роботи науково-педагогічних працівників Державного ВНЗ «НГУ», що введені в дію наказом ректора від 09.07.2015 р. №134.

Положення про організацію атестації здобувачів вищої освіти Державного ВНЗ «НГУ», що затверджений вченою радою 24.03.2015, протокол № 3.

Положення про організацію атестації здобувачів вищої освіти Державного вищого навчального закладу «Національний гірничий університет» / М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. – Д. : НГУ, 2015. – 38 с.

Положення про визнання та моніторинг спроможності кафедр започатковувати та провадити освітню діяльність відповідно до ліцензійних умов, що затверджено вченою радою Державного ВНЗ «НГУ» від 05.04.2016, протокол № 4 та введено в дію наказом ректора від 24.05.2016 №32.

Політика забезпечення якості вищої освіти, що затверджена вченою радою Державного ВНЗ «НГУ» 16.02.2016, протокол №2.

Заходи з модернізації системи внутрішнього забезпечення якості Державного ВНЗ «НГУ», що укладені відповідно до «Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG)», що затверджені ректоратом 26.01.2015, протокол №3 та введено в дію наказом ректора від 27.01.2016 №4.

Положення про формування спеціалізацій спеціальностей, що введено в дію наказом ректора Державного ВНЗ «НГУ» від 02.09.2016 № 46.

Тимчасове положення про визначення шифрів академічних груп, розподіл їх за факультетами та розподіл здобувачів вищої освіти за спеціалізаціями спеціальностей, що введено в дію наказом ректора Державного ВНЗ «НГУ» від 21.06.2016 №1520.

Стандарт вищої освіти Державного ВНЗ «НГУ» Проектування освітнього процесу, затверджений вченою радою 15.11.2016, протокол №15.

Положення про організацію освітнього процесу Державного ВНЗ «НГУ», затверджено вченою радою 15.11.2016, протокол №15.

Презентація 2016-02-23. Засідання ректорату «Про організаційно-методичні заходи щодо розробки освітніх програм»

Презентація 2016-04-04. Засідання ректорату «Положення про визнання та моніторинг спроможності кафедр започатковувати та провадити освітню діяльність».

Презентація 2016-04-11. Інструктивна нарада НПП «Приклад освітньо-наукової програми доктора філософії». Проців В.В., Салов В.О.

Презентація 2016-04-17. Нарада завідувачів кафедр «Про організаційно-методичні заходи щодо розробки освітніх програм».

Презентація 2016-04-19. Засідання ректорату. «Макет ліцензійної справи на провадження освітньої діяльності з підготовки докторів філософії». Проців В.В., Салов В.О.

Презентація 2016-11-22. Засідання ректорату «Застосування компетентнісного підходу в нормативних документах університету»

Презентація 2016-12-05 Засідання ректорату «Трансформація освітніх програм у плани освітнього процесу». Заболотна Ю.О., Проців В.В., Салов В.О.

Презентація 2017-01-17. Засідання ректорату «Особливості проектування та організації освітнього процесу Державного ВНЗ «Національний гірничий університет».

Норми часу з планування та обліку навчальної, методичної, наукової та організаційної роботи науково-педагогічних працівників державного вищого навчального закладу «Національний гірничий університет», затверджені рішенням вченої ради державного ВНЗ «НГУ» від «30» травня 2017 р.

Перелік професійних кваліфікацій ОКР бакалавра за напрямом підготовки випускників університету прийому 2012-2015 років за Переліком 2006, професійних кваліфікацій ОКР спеціаліста та магістра за спеціальностями підготовки Переліку 2010 прийому 2015 року, професійних кваліфікацій ступеня бакалавра, ОКР спеціаліста, ступеня магістра за спеціальностями підготовки Переліку 2015 прийому 2016 року.

2. Організація та методичне супроводження інформаційно-методичного забезпечення навчального процесу

Стандарт Національного гірничого університету СВО НГУ ІМЗ – 14. Організація видання інформаційно-методичного забезпечення навчального процесу. – Замість СВО НГУ ІМЗ–09 ; чинний від 2014-09-01 / [А.Ф. Косолапов, В.О. Салов, А.К. Горенко, О.Н. Ільченко, О.Н. Нефедова, О.І. Додатко, Т.О. Письменкова, О.В. Журунова ; Нац. гірн. ун-т]. – Д. : НГУ, 2014. – 50 с. – (Стандарти вищої освіти Національного гірничого університету)

Салов В.О. Створення навчальної літератури для вищої школи : навч. посібн. / В.О. Салов, Ю.О. Шабанова, О.Н. Ільченко ; Нац. гірн. ун-т. – Д. : НГУ, 2014. – 189 с.

Здійснено експертизу на відповідність чинним вимогам рукописів: підручників та навчальних посібників – 24; методичних рекомендацій за видами навчальних занять – 39.

3. Методичне супроводження підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників

Стандарт вищої освіти Державного ВНЗ «НГУ» СВО НГУ ПК – 15. Підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників, що затверджено вченою радою 24.03.2015, протокол №3.

Презентація 2017-03-23 Семінар-нарада НПП «Засоби діагностики, процедури та критерії оцінювання навчальних досягнень студентів».

Презентація 2014-09-25. Семінар науково-педагогічних працівників «Концептуальні засади Закону України «Про вищу освіту» - 2014»

Презентація 2015-10-21. Ректорат «Формування освітніх програм - завдання ВНЗ».

Презентація 2015-10-30. Нарада завідувачів кафедр «Формування освітніх програм і програм навчальних дисциплін. Проект Науково-методичного центру».

Презентація 2016-02-02. Засідання ректорату. Про особливості методичних рекомендацій МОН України щодо розроблення стандартів вищої освіти. 02 лютого 2016 р.

Реформа фізичного виховання бакалаврів у вітчизняній вищій школі (компетентнісний підхід) : монографія / В.В. Приходько, В.О. Салов, С.А. Чернигівська, В.М. Вілянський ; М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. – Д. : НГУ, 2016. – 322 с.

Салов В.О. Особливості проектування вищої освіти згідно з чинною нормативною базою / В.О. Салов // Вища школа школа. – 2016. – № 9. – С. 27-36;

Макет і методичні рекомендації до розроблення освітньо-професійних програм вищої освіти : посібн. [Електронний ресурс]/ В.О. Салов ; Нац. гірн. ун-т, Наук.-метод. центр. – Д. : НГУ, 2016. – 21 с.

Салов В.О. Приклад освітньо-професійної програми бакалавра [Електронний ресурс] / В.О. Салов// Зб. доповідей наук.-практ. конф. «Проблеми реалізації академічної автономії вищих навчальних закладів», Дніпропетровськ, червень 2016 р. / М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т., Науково-методичний центр. Д. : НГУ, 2016. – С. 116-129. – Режим доступу: Режим доступу: http://www.nmu.org.ua/ua/content/infrastructure/structural_divisions/science_met_centр.php.

4. Облік результатів діяльності та рейтингування підрозділів і науково-педагогічних працівників

Презентація 2016-10-25. Засідання ректорату «Упорядкування карти сайту університету». Презентація 2017-05-30. Засідання ректорату «Алгоритм рейтингу викладачів».

Матеріали НГУ до рейтингування ВНЗ України.

Тимчасове положення про рейтинг викладачів за рівнем наукової і професійної активності відповідно до ліцензійних умов провадження освітньої діяльності. проект, 2017.

5. Взаємодія зі структурами Міністерства освіти і науки України

Презентація 2014-10-09. Засідання комісії “Розробка корисних копалин” Науково-методичної ради МОН України Концептуальні засади Закону України «Про вищу освіту» - 2014».

Презентація 2016-05-12. Семінар-нарада МОН України «Розподіл штатних посад для провадження освітньої діяльності за нормативами навчального навантаження викладача та чисельності здобувачів».

Презентація 2017-01-24. Засідання НМР МОН України 1. «Стандарти бакалавра спеціальностей 184 Гірництво, 185 Нафтогазова інженерія та технологій»; 2. «Трансформація стандартів бакалавра спеціальності 184 Гірництво в освітні програми , робочі програми дисциплін і засоби діагностики».

Стандарти вищої освіти бакалаврів спеціальності 184 Гірництво [Електронний ресурс] / В.О. Салов, Б.М. Андреев, Н.В. Борисова, А.І. Гайко, О.Р. Кондрат, В.В.Котенко, З.Р. Маланчук // Зб. доповідей наук.-практ. конф. «Проблеми реалізації академічної автономії вищих навчальних закладів», Дніпропетровськ, червень 2016 р. / М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т., Науково-методичний центр. Д. : НГУ, 2016. – С. 141-156. – Режим доступу: Режим доступу: http://www.nmu.org.ua/ua/content/infrastructure/structural_divisions/science_met_centр.

Стандарти вищої освіти докторів філософії спеціальності 184 Гірництво [Електронний ресурс] / В.О. Салов, Б.М. Андреев, Н.В. Борисова, А.І. Гайко, О.Р. Кондрат, В.В.Котенко, З.Р. Маланчук // Зб. доповідей наук.-практ. конф. «Проблеми реалізації академічної автономії вищих навчальних закладів», Дніпропетровськ, червень 2016 р. / М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т., Науково-методичний центр. Д. : НГУ, 2016. – С. 157-170. – Режим доступу: Режим доступу: http://www.nmu.org.ua/ua/content/infrastructure/structural_divisions/science_met_centр.php.

Стандарти вищої освіти магістрів спеціальності 184 Гірництво [Електронний ресурс] / В.О. Салов, Б.М. Андреев, Н.В. Борисова, А.І. Гайко, О.Р. Кондрат, В.В.Котенко, З.Р. Маланчук // Зб. доповідей наук.-практ. конф. «Проблеми реалізації академічної автономії вищих навчальних закладів», Дніпропетровськ, червень 2016 р. / М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т., Науково-методичний центр. Д. : НГУ, 2016. – С. 171-182. – Режим доступу: Режим доступу: http://www.nmu.org.ua/ua/content/infrastructure/structural_divisions/science_met_centр.php.

6. Презентація досягнень університету в сфері вищої освіти

Презентація 2017-03-28. Семінар старостату академічних груп «Засоби діагностики, процедури та критерії оцінювання навчальних досягнень студентів».

Презентація 2017-04-05. Семінар старостату. «Положення про формування переліку та обрання навчальних дисциплін студентами».

Салов В.А. Достижения и проблемы реформирования высшего образования Украины // Сборник трудов научно-практической конференции по проблемам высшей школы. – Минск : РИВШ, 2015.

Презентація 2016-01-26. Засідання ректорату «Ухвалення політики забезпечення якості вищої освіти ДВНЗ «НГУ».

Організація Всеукраїнських щорічних науково-методичних конференцій з проблем вищої школи, формування збірників матеріалів:

Створення системи забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти : зб. доповідей наук.-практ. конф., червень 2015 р., Дніпропетровськ [Електронний ресурс] / М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т, Науково-методичний центр. – Д. : НГУ, 2015. – 231 с. – Режим доступу: <http://nmu.org.ua> (дата звернення: 17.06.2015). – Назва з екрана.

«Проблеми реалізації академічної автономії вищих навчальних закладів», Дніпропетровськ, червень 2016 р. / М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т., Науково-методичний центр. Д. : НГУ, 2016. – С. 141-156. – Режим доступу: http://www.nmu.org.ua/content/infrastructure/structural_divisions/science_met_centр.

«Трансформація стандартів вищої освіти в програми підготовки фахівців». Дніпро, травень 2016 р. / М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т., Науково-методичний центр. Д. : НГУ, 2017. – Режим доступу: http://www.nmu.org.ua/content/infrastructure/structural_divisions/science_met_centр.

Зміст заходів та документів відбито на веб-сторінці НМЦ офіційного сайту Державного ВНЗ «НГУ».

Висновки. З моменту надання чинності Закону України «Про вищу освіту» створена нормативна база Університету для проектування та організації освітнього процесу.

Ініційовано створення та взята безпосередня участь у розробленні 17 стандартів, положень інших документів з питань проектування та організації освітнього процесу, підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників, інформаційно-методичного забезпечення освітнього процесу.

Організовано та проведено три всеукраїнських науково-практичних конференцій з проблем вищої освіти.

Здійснено 24 презентації, у т.ч на рівні МОН України – 3, ректорату та вченої ради – 11, семінарах університету - 8, старостату – 2.

Проблеми. Відсутність затверджених структур та положень про діяльність навчально-методичних підрозділів (функції, задачі, звітність), що вадить управлінню та менеджменту освітнього процесу.

Завдання: Структурувати та планувати діяльність підрозділів з управління та менеджменту в сфері вищої освіти НГУ.

Ввести в практику обов'язкову звітність усіх навчально-методичних підрозділів.

Оновити методичні матеріали рівня Університету відповідно до останніх версій ДСТУ.

Організувати створення кафедрими засобів діагностики рівня сформованості результатів навчання здобувачів на основі компетентнісного підходу.

Впровадити обов'язкове використання дистанційних технологій для всіх форм навчання.

Салов В.О.

Державний ВНЗ «Національний гірничий університет»

ПРОЕКТУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА НОВОЮ НОРМАТИВНОЮ БАЗОЮ

Сьогодні комісіями Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України розробляються стандарти вищої освіти нового покоління на основі оновленої нормативної бази: Національної рамки кваліфікацій (2011), Закону України «Про вищу освіту» (2014), Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (2015), Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти (2016).

Які відмінності проектування вищої освіти чекають її суб'єктів порівняно із стандартами попереднього покоління? Розглянемо це питання на прикладі стандарту вищої освіти бакалаврів спеціальності 184 Гірництво, що ухвалений Науково-методичною радою МОН України.

Основна відмінність стандартів нового покоління – лаконізм, що досягнуто за рахунок визначення змісту освіти у вигляді компетентностей випускників та відповідних результатів навчання. Зміст навчання стандартом не регламентується, його мають визначити вищі навчальні заклади в освітніх програмах за кожним рівнем вищої освіти.

Відповідно до Методичних рекомендацій МОН України щодо розроблення стандартів вищої освіти компетентності класифіковано на загальні та професійні (фахові).

Загальні компетентності бакалавра гірництва подано як здатності до реалізації його навчальних та соціальних завдань. Професійні компетенції визначалися як здатності, що необхідні для реалізації професійних завдань випускника певної спеціальності та певного рівня вищої освіти з урахуванням дескрипторів Національної рамки кваліфікацій. Тим більше, що Закон України «Про вищу освіту» (ст.5, п.1) вважає цілями вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня «успішне виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю».

Професійні компетентності в проекті нового стандарту формувались з охопленням всієї номенклатури або частини професійних завдань, що

відрізняються за рівнями вищої освіти продуктом праці, тобто змістом цих завдань.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти сформульовано в термінах результатів навчання як деталізація та уточнення компетентностей для кожного рівня. Відмінність компетентностей від результатів навчання через регламентацію рівня складності останніх (за допомогою тих чи інших дієслів, що визначають ієрархію навчальних цілей), дає можливість для певної компетентності визначити особливості результатів навчання за кожним рівнем вищої освіти. Регламентація складності результатів навчання, незважаючи на дещо формалізований підхід, дозволить вищим навчальним закладам аргументовано формувати освітню програму, зміст навчальної діяльності здобувачів (навчальні дисципліни, практики, індивідуальні завдання) та визначити критерії оцінювання їхніх досягнень.

Підкомісія зі спеціальності 184 «Гірництво» Науково-методичної комісії № 10 з будівництва та технологій вимушена вилучити з проекту стандарту бакалаврів гірництва назви професій та професійних робіт, сформульованих за чинною редакцією «Національного класифікатора України: Класифікатор професій (ДК 003:2010)», на фахову підготовку з яких можуть бути спрямовані освітньо-професійні програми за спеціальністю. Причина – невизнання експертами Науково-методичної ради МОН України професій фахівців гірництва регульованими через відсутність відповідного професійного стандарту. У результаті виникла загроза працевлаштуванню випускників спеціальності 184 Гірництво. Тобто, розробка професійного стандарту є невідкладним завданням роботодавців та освітян сфери гірництва.

На останок висловимо думку щодо розподілу навчального часу за нормативною та варіативною частинами. За Методичними рекомендаціями [3] на опанування нормативної частини відведено мінімум половина навчального часу. Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» 25 відсотків часу (це рік навчання) надається дисциплінам вільного вибору студента. Цей блок дисциплін не повинен бути випадковим. Для забезпечення якості професійної підготовки студенту варто обирати спеціалізацію, що особливо важливо для спеціальностей з багатьма об'єктами діяльності (гірництво, металургія тощо). Алгоритм формування варіативних компетентностей та результатів навчання має бути ідентичним формуванню їх у нормативній частині.

Таким чином, реалізація компетентнісного підходу до проектування вищої освіти шляхом створення однозначного зв'язку зовнішніх цілей вищої освіти з дисциплінами, практиками й індивідуальними завданнями є вирішальним чинником якості вищої освіти та створення реальної системи внутрішнього її забезпечення.

Светкіна О.Ю., Лисицька С.М.
ДВНЗ «Національний гірничий університет»

ТРАНСФОРМАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ НА КАФЕДРІ ХІМІЇ В ГІРНИЧОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Проаналізовано, що важливу роль у підвищенні якості вищої освіти у ДВНЗ «НГУ» мають навчальні освітні програми на основі положень галузевих стандартів вищої освіти для базових загальноосвітніх дисциплін, зокрема з «Хімії». Показано, що дистанційне навчання студентів, яке передбачає електронний режим підтримки та їх самостійну роботу, є раціональною формою організації власного навчального процесу підготовки.

Проанализировано, что важное значение в повышении качества высшего образования в ГВУЗ «Национальный горный университет» имеют учебные рабочие программы на основе базовых общеобразовательных дисциплин, в том числе по «Химии», Показано, что дистанционное обучение студентов, ориентированное на электронный режим поддержки и самостоятельную работу, является рациональной формой организации индивидуального учебного процесса подготовки.

It is analyzed that the educational programs on the basis of basic general educational disciplines, including those on "Chemistry", are of great importance in improving the quality of higher education in the National Higher Mining University. It is shown that distance learning of students oriented to electronic support and self-employment, is a rational form of organization of an individual scientific learning process.

З огляду на впровадження в життя новітніх технологій, підготовки висококваліфікованих кадрів з навичками та вмінням знаходити компетентні рішення виробничих задач у професійній діяльності, основним завданням вищого навчального закладу є підвищення ефективності підготовки майбутніх фахівців, що безпосередньо пов'язане із максимальним застосуванням навчальних ресурсів, засвоєнням та поглибленням теоретичних і практичних знань на основі базових загальноосвітніх дисциплін, зокрема хімії.

Для підвищення якості підготовки випускників, забезпечення на цій основі їх конкурентоспроможності та престижу української вищої освіти, а також посилення взаємозв'язків між навчальними закладами у зоні європейської освіти у Національному гірничому з 01.09.2004 р. почалася реалізація заходів з організаційного та методичного забезпечення проведення педагогічного експерименту підготовки фахівців за нормативами Європейської кредитно-трансферної та акумулюючої системи (ECTS), а також навчання студентів у дистанційному режимі [1–3].

Слід зазначити, що зміни цілого ряду спеціалізацій, відкриття нових спеціальностей в гірничому університеті, а також вплив факторів макросередовища, призводять до розширення актуальності й перспективності розвитку хімічної освіти.

Такий підхід спрямовано на можливість враховувати досягнення студентів не тільки у виконанні обсягу в рамках навчальної програми, а й в активізації їх творчої участі у наукових дослідженнях, науково-практичних конференціях, предметних олімпіадах тощо.

Мета організації навчального процесу в режимі дистанційної освіти на кафедрі хімії ДВНЗ «Національний гірничий університет», згідно з положеннями системи ECTS, вимогами освітньо-кваліфікаційних програм, – якісне оволодіння студентами теоретичними та практичними знаннями з курсу хімії.

З огляду на це, кафедра хімії сформувала модель організаційно-методичного навчального підходу щодо програми підготовки фахівців за такою схемою рис. 1.

Така модель, основою якої є підготовка майбутніх фахівців з дисциплін хімічного профілю, ілюструє взаємозв'язок й взаємозалежність навчання в режимі дистанційної освіти та ефективністю самостійної роботи. Дистанційна система слугує базою для підтримки студентів, а також для більш детального, сумлінного опанування необхідних положень заданого курсу.

При цьому зміст, термін навчання та рівень освіти й професійної підготовки встановлюються нормативними положеннями галузевих стандартів вищої освіти, зокрема освітньо-професійною програмою (ОПП) та освітньо-кваліфікаційною характеристикою (ОКХ) випускника вищого навчального закладу на спеціальних та загальноосвітніх кафедрах, в тому числі хімії.

Як показала практика, дистанційна форма навчання з однієї сторони дає можливість студенту раціонально та ефективно організувати власний навчальний процес, а з іншої – отримати знання за вибором професійних компетенцій викладача.

Діагностування відповідності рівня якості вищої освіти вимогам державних стандартів вищої освіти проводиться за допомогою стандартизованих методик кількісного та якісного оцінювання досягнутого випускником рівня сформованості знань, умінь і навичок, професійних, світоглядних та громадянських якостей.

Сьогодні надзвичайно актуальним є дотримання норм чинного законодавства відповідно до мети сертифікації та атестації випускників, які передбачають виконання вимог щодо компетентності майбутніх фахівців та інших соціально важливих якостей, до опанування ними системи виробничих функцій і типових завдань діяльності й умінь для їх реалізації. Такий підхід дасть можливість визначення місця випускника в структурі галузей національної економіки, де важливу роль відіграють як спеціалізовані знання, так і взаємопов'язані з ними знання за основними складовими науково-технічного прогресу математики, хімії та фізики.

Рис. 1. Загальний принцип організації навчання студентів у дистанційному режимі

В контексті вищезначеного на кафедрі хімії ДВНЗ «Національний гірничий університет» освітні програми за напрямками різних спеціальностей включають:

- перелік кредитних модулів та інформаційну базу (навчальні елементи), яка опосередковує освітні та професійні уміння за вимогами ОКХ бакалавра;
- розподіл навчального матеріалу за видами занять;
- норми часу на викладання та засвоєння інформаційної бази;
- рівень засвоєння знань, який є необхідним і достатнім для оволодіння уміннями кваліфікації бакалавра за різними напрямками підготовки (гірництво; переробка корисних копалин; електротехніка та електротехнології; машинобудування; автомобільний транспорт; будівництво; екологія, охорона навколишнього середовища і збалансоване природокористування та ін.);
- відповідальність за якість освітньої та професійної підготовки.

На жаль, основними проблемами щодо процесу викладання студентам дисципліни «Хімія» за дистанційною формою навчання є недостатність забезпечення матеріально-технічною базою, а саме сучасними комп'ютерами в гуртожитках та інтернет-зв'язком у віддалених районах їх проживання.

Література

1. Галузевий стандарт вищої освіти / М-во освіти і науки України. – Київ, 2004. – 24 с.
2. Закон України про вищу освіту від 01.07.2014 № 1556-VII/ Верховна Рада України; М-во освіти і науки України. – 2014. – 69с.

3. СВО НГУ НМ 3-05. Нормативно-методичне забезпечення навчального процесу / М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. – Дніпропетровськ : «НГУ», 2005. – 139 с.

Складановська М.Г.¹, Прокоф'єва К.А.²

¹ Придніпровська державна академіябудівництва та архітектури

² Національна металургійна академія України

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД: ЗМІСТ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ

В статті аналізується зміст понять «компетенції», «компетентність», «компетентнісний підхід» та умови впровадження компетентнісного підходу в сучасний освітній процес.

Ключові слова: компетенції, компетентнісний підхід, інтерактивні методи навчання, особистісний розвиток, професійне мислення, когнітивний розвиток.

Основне завдання освіти – розвиток і саморозвиток людини як особистості в процесі її навчання. Зміст освіти орієнтований на забезпечення самовизначення особистості, створення умов для її самореалізації. Відповідно до закону України "Про вищу освіту", освіта має забезпечувати формування у студентів адекватного рівня сучасної картини світу, загальної професійної культури, інтеграції особистості в систему світової й національної культур, формування громадянина, спрямованого на вдосконалення сучасного суспільства, відтворення кадрового потенціалу. Саме рівень освіченості громадян визначає інтелектуальний та культурний потенціал суспільства, його конструктивні або деструктивні тенденції.

Систему освіти, що існує в світі у більшості країн, у літературі називають "підтримуюче навчання". Основна його мета – розв'язання повсякденних проблем, підтримка існуючого способу життя і діяльності людей. Але сучасна тенденція розвитку системи освіти, системи навчання орієнтована на майбутнє. Здатність прогнозувати можливі проблеми та їх розв'язання, моделювати ймовірні ситуації та їх розвиток у своїй професійній діяльності, в соціальній сфері й особистісному розвитку – ось основні вимоги до сучасного компетентного фахівця і сучасного типу навчання. Головна мета вищої освіти – становлення студента як особистості, фахівця, громадянина, що має бути готовий до самостійних роздумів, творчих пошуків, колективно-групових форм взаємодії, постійного самовдосконалення. Цінність особистості, її інтереси – це домінуючі пріоритети сучасної освіти, її організації, змісту, інноваційних пошуків. Ці пошуки призводять не тільки до створення нових форм і методів навчання, але й до змін у стилі мислення, способу діяльності й життя.

У нашому багатогранному світі існують різні традиції, концепції освіти, але не припиняється пошук спільних ідей та освітніх стратегій. Уперше в 1978р. Римський клуб (міжнародна наукова організація) звернув увагу світової наукової спільноти на невідповідність принципів традиційного навчання сучасним вимогам до розвитку особистості в умовах

швидкоплинних змін у суспільстві, науці, практиці. Від нового фахівця сучасне суспільство вимагає здатності до адаптації до нових соціальних умов, розвиненого мислення, розвинених здібностей до творчості, співробітництва, взаєморозуміння і толерантності. Саме тоді, у 1978р. вперше науковцями був запропонований термін "інноваційне навчання".

Інноваційний пошук неможливий без творчої роботи всіх учасників педагогічного процесу: студентів, викладачів, управлінських структур. Відкритість до інновацій і адаптації світового досвіду – важливий критерій ефективності розвитку сучасного університету. Це наукова і експериментальна робота по створенню, апробації нових освітніх технологій, навчальних планів, систем організації навчання і управління вищим навчальним закладом. Необхідність стимулювати і враховувати розвиток людського потенціалу в становленні майбутнього суспільства викликала і нову освітню парадигму – компетентнісний підхід до створення моделі майбутнього фахівця.

Введення нових термінів – компетенції, ключові компетенції, компетентність – пов'язані зі зміною змісту стандартів освіти, парадигми результатів освіти (І.Зімня). Компетентність – це цілісна, соціально-професійна якість, що дозволяє людині успішно виконувати виробничі завдання, взаємодіяти з іншими людьми, адаптуватися в світі. Отже, компетенція виступає як особистісно і соціально інтегрований результат освіти людини. Це сукупність мотиваційно-ціннісних, когнітивних, комунікативних, інформаційних складових: знання, уміння, навички, здатність розв'язувати професійні завдання, соціальні проблеми, відповідальність за результати своєї діяльності, готовність і здатність навчатися самостійно, контролювати свою діяльність, регулювати свій психічний стан тощо. Отже, формування визначених стандартами освіти компетенцій майбутнього фахівця є кінцевим результатом процесу освіти.

Посилення когнітивних, інформаційних, комунікативних і мотиваційних складових у підготовці фахівця не забезпечується традиційним поняттям професійної кваліфікації і традиційною парадигмою результату навчання (знання-уміння-навички). Компетентнісний підхід до стандартизації освіти висуває на перше місце визначення змісту освітніх, ключових компетенцій, які має набути студент для успішної професійної діяльності та для подальшої освіти. В доповіді міжнародної комісії ЮНЕСКО по освіті для ХХІ століття «Образование: сокровитное сокровище» сформульовано чотири глобальні освітні компетенції: «научиться познавать, научиться делать, научиться жить вместе, научиться жить».

Дж.Равен вважає, що компетентність складається з численних компонентів, які відносяться до когнітивної або емоційної сфери і є складовими ефективної поведінки індивіда. Він називає компетенції мотивованими здатностями.

У державних стандартах вищої освіти в Україні компетенції розглядаються як здатності та вміння розв'язувати визначені проблеми і

завдання професійної, соціальної діяльності випускника вищого навчального закладу.

Особистісні зміни та психологічні новоутворення людини, що навчається, нові соціально-професійні компетенції майбутнього фахівця з'являються в процесі навчання тільки тоді, коли навчально-виховний процес відбувається як процес *активної взаємодії* між тим, хто навчає і тим, хто навчається. Отже, знання, навички, вміння, особистісні новоутворення (теоретичне мислення, креативність, творча уява тощо) – це результат власної активності студента. Задача викладача – створювати необхідні умови розвитку особистості студента, організовувати і стимулювати його активність в процесі навчання, направляти й контролювати її, надаючи необхідну інформацію і необхідні засоби. Отже, розглядаючи різні методи викладання і форми організації навчальних занять, ми маємо робити акцент на активних (інтерактивних) методах, прийомах і засобах, що сприяють стимулюванню активності студентів в учбово-пізнавальній діяльності.

Активізації самостійної роботи студентів сприяють:

- Навчання студентів прийомам і способам самостійної роботи;
- Забезпечення кожного студента необхідними методичними вказівками, навчальними посібниками тощо;
- Створення комплексних навчальних посібників для самостійної роботи, що містять теоретичний матеріал, завдання для самостійної роботи, приклади розв'язування завдань;
- Застосування активних методів навчання (дискусії, евристичні бесіди, аналіз конкретних ситуацій, проблемне викладання, ділові ігри тощо);
- Формування внутрішньої мотивації до самостійної роботи за рахунок сполучення даної теми з майбутнім фахом слухача, його професійною діяльністю;
- Індивідуалізація домашніх завдань;
- Розробка варіантів творчих завдань;
- Залучення студентів до науково-дослідної роботи;
- Збільшення індивідуальних консультацій викладача, включення самостійної роботи студентів у навчальний план і навантаження викладачів;
- Розробка лекційних курсів з орієнтацією на самостійну роботу (лекції-дискусії, лекції зі співдоповідачами-студентами);
- Поточний контроль самостійної роботи студента;
- Доступність лабораторій, комп'ютерних аудиторій для самостійної роботи студентів;
- Розробка різних форм аудиторної самостійної роботи (при достатній кількості навчальної літератури);
- Залучення студентів до підготовки семінарів, ділових ігор, круглих столів.

Інноваційне навчання пропонує не тільки активні методи і форми організації навчання, але й формує нові психологічні підходи, установки у всіх учасників педагогічного процесу.

Основне завдання – створити такі психолого-педагогічні умови, в яких студент зможе виявити активну особистісну позицію як суб'єкт учбової діяльності. Отже, стимулювання активності студента в процесі навчання – це не бажана складова педагогічного процесу. Це необхідна умова діяльності викладача вищої школи, при відсутності якої процес учіння не відбувається, а студент, тільки фізично присутній на заняттях. Ці висновки – не тільки результат узагальнення досвіду практичної роботи багатьох викладачів, але й результат наукових досліджень педагогічної психології і педагогіки. Таким чином, активізація пізнавальної діяльності студента – це забезпечення інтенсивного розвитку пізнавальних мотивів, творчих здібностей студента, його особистісної інтелектуальної ініціативи; розробка і застосування таких форм, прийомів, способів і засобів навчання, які сприяють підвищенню інтересу, самостійності, активізують мислення, стимулюють взаємодію "викладач-студент" і "студент-група".

Отже, застосування компетентнісного підходу в проектуванні вищої освіти пов'язано з наступними завданнями:

- Розробка навчальних програм з акцентами на мету вивчення дисципліни, її значення для професійного та особистісного становлення майбутнього фахівця;
- Збільшення кількості практичних занять та індивідуальних практичних завдань з акцентом на застосування теоретичних знань у реальних проектах сьогодення;
- Впровадження науково-методичних посібників, які створюють умови для самостійної роботи студентів, зорієнтованих на розвиток професійного мислення і самовдосконалення;
- Можливість індивідуальних консультацій з викладачем у процесі контролю самостійної роботи студента;
- Необхідність психолого-педагогічної перепідготовки викладацького складу.

Головним показником професійного становлення особистості психологи вважають зміни в когнітивному і особистісному розвитку студента. Отже, головні завдання – розвиток самостійного критичного мислення, культури розумової праці студента, його мотивації до власного розвитку і самовдосконалення. Тільки при виконанні цих умов мета освіти як системи і особистісна мета того, хто навчається, співпадатимуть. Саме тоді застосування наукових розробок, інноваційних технологій в освітянському процесі дає свої благодатні плоди.

Література

1. Закон України «Про вищу освіту» <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/1556-18>
2. Зимняя И.А. Педагогическая психология: Учебник для вузов. Изд. второе, доп., испр. и перераб. – М.: Логос, 2002.
3. Салов В.А. Некоторые особенности высшего образования Украины // Высшая школа: проблемы и перспективы: Материалы 7-й Международной научно-методической конференции. 1-2 ноября 2005. – Минск: РИВШ, 2005.
4. Складановська М.Г. Інноваційне навчання: активізація пізнавальної діяльності студентів. Навч. посібник. Видання друге, доповнене. – Дніпропетровськ: ПДАБА, 2012. – 108 с.

Шабанова Ю.О.

Державний ВНЗ «Національний гірничий університет»

НОВА МОДЕЛЬ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЗМІНИ ОСВІТЯНСЬКОЇ ПАРАДИГМИ

Представлені принципи нової моделі освіти, заснованої на діяльнісному підході та індивідуалізації навчального процесу.

Ключові слова: нова модель освіти, індивідуалізація, суб'єктно-суб'єктний підхід, критичне мислення, діяльнісний підхід

Представлены принципы новой модели образования на основе деятельного подхода и индивидуализации учебного процесса.

Ключевые слова: новая модель образования, индивидуализация, субъект-субъектный подход, критическое мышление, деятельный подход

Presented are the principles of the new model of education based on an active approach and individualization of the learning process

Key words: new model of education, individualization, subject-subject approach, critical thinking, active approach

Сучаний світ, що швидко змінюється відповідно до запитів інформаційної доби, потребує відповідних змін в однієї з ключових сфер соціального життя – освіти. Кардинальні зміни відбуваються не тільки на соціально-економічному плані, а й в свідомості людини. Інформаційне суспільство та відповідні технології все більше заповнюють всі сфери життя та вносять значні корективи в форми та способи існування освітнянського простору. Поруч із еволюційними позитивними змінами інформаційне суспільство, як і будь-яке явище, має свої вади та недоліки. Одним із недоліків інформаційного суспільства виступає світоглядний симулякр смислового цілепокладання життя людини. В своїй більшості цей симулякр ґрунтується на заміщенні цілі життя, способами та формами його здійснення. Нажаль, це явище знаходить відбиття й в сучасній системі освіти, в якій процес реформування відбувається перманентно. Іноді реформи заради реформ. Так форми та способи реформування як вид освітнянської діяльності, заміщують усвідомлення мети, заради якої існує система освіти. Формується

хибне уявлення щодо розвитку освіти та її оптимізації. При цьому, не враховується що головною мета освіти в будь-які часи виступає людина. Саме це підкреслював Іммануїл Кант в моральному імперативі: «Людина, завжди як мета, і ніколи як засіб». Відповідно до цього формується людиноцентриська домінанта здійснення освітянського простору й в сучасному світі.

Виходячи із цього впливає визначення освіта як процесу розвитку та саморозвитку людини, спрямованого на творче опанування соціально-значимого досвіду людства, втіленого в знаннях, вміннях, діяльності та емоційно-ціннісному відношенні до світу. При цьому освіта, це завжди актуалізація людських здобутків та сучасних прагнень. Саме ця інтенція потребує врахування включення усвідомленого досвіду до сучасного проживання смислів та ідеалів цілепокладання відповідно до запитів часу. Так освіта прагне до формування смислових компетенцій реципієнта, як стрижневого принципу досягнення кінцевого результату навчання. Виходячи з вищенаведеного можна констатувати сучасну проблему в освіті, що ґрунтується на протиріччі процесу навчання, який спрямований на отримання знань та відсутності усвідомлення випускником навчального закладу сфери та можливості залучення цих знань до професійної та соціальної діяльності.

Сучасним вирішенням цієї проблеми виступає компетентнісний підхід, який спрямований на усвідомлення можливостей реципієнта та визначені інструментарію впровадження результатів навчання в сучасну діяльнісну реальність людини. Так вирішення проблеми гуманітарних цінностей, тобто цінностей людини в освіті, визначається базовим принципом змістовних, а не кількісних змін. В сучасному освітянському середовищі на зміну концепту формування людини, що розвинута інтелектуально, приходить парадигма цілісної людини, тобто людини що повноцінно здійснюється в сучасності в єдності всіх свої потенційних можливостей. Виходячи з цього, метою публікації є визначення основних принципів сучасної моделі освіти, враховуючи компетентнісний підхід як форми реалізації діяльнісної домінанти навчального процесу.

Викликом сучасності виступає ревізія концептів гуманізації та гуманітаризації освіти, яка на протязі останнього часу все більше набуває форм декларацій. Практичним вирішенням цієї проблеми, представляється запропонована нами модель освіти, концептуальним стрижнем якої виступає людина цілісна та широкий спектр її професійних та соціальних компетенцій, набутих в процесі навчання. Пропонуємо основні принципи здійснення цієї моделі.

1. Суб'єкт-суб'єктний підхід в освіті, що приходить на зміну традиційному суб'єкт-об'єктному підходу. Реципієнт освіти, втрачаючи статус об'єкта, набуває можливості творчого суб'єктивного здійснення в освітянському процесі. При цьому викладач, вчитель залишається активним суб'єктом освіти, замінюючи менторську функцію трансляції знань на творчу позицію авторських підходів в педагогіці. В цьому контексті – суб'єктом

освітнянського процесу рівноважно виступають як донор, так й реципієнт; як викладач, так і студент, взаємодія яких відбувається за принципом взаємододатковості.

2. Індивідуальний підхід. Ідея не нова, але ж чи існує сьогодні світоглядне підґрунтя глибинного розуміння сутності індивідуальності на відміну від концепту особистісного підходу в навчанні? Індивідуальний підхід враховує самоцінність кожного суб'єкту освітнянського процесу, як голографічне розгортання неповторних евристичних потенцій людини. Особистісний підхід містить в собі смислові обмеження, бо характеристикою особистості виступають здобутки індивіда відповідно до ідеологічних, релігійних, світоглядних настанов, які й визначають межі розвитку, встановлюють обмеження за допомогою соціальних стереотипів. Спирання на індивідуалізований потенціал людини, містить в собі евристичні спалахи, що й виступають запорукою творчого здійснення освітнянського процесу.

3. Командні форми навчання, що наближають до реалій життєвого здійснення. Інтерактивна форма навчання як програвання життєвих запитів сучасності. Не конкурування, а співпраця в процесі оволодінням комплексом соціальних компетенцій людини – шлях до проектних та дослідних форм навчання, що приходять на зміну транслятивній традиції передачі знань. Не знання, а пізнання та критичне мислення виступають в якості визначального модулю сучасної дидактичної системи.

4. Міждисциплінарність як продуктивна форма реалізації концепту співпраці в навчанні. Вища форма міждисциплінарності – трансдисциплінарність як спосіб формування єдиного смислового поля навчання та подолання дисциплінарної роздільності.

5. Імпровізаційність освіти в межах запрограмованих результатів навчання та очікуваних компетенцій реципієнта освіти. Задля реалізації творчої імпровізаційності в освіті найбільш продуктивним засобом виступають авторські проекти та підходи, які позбавлені можливості ретрансляції знань, а містять креативні способи досягнення єдиної мети – розвинути людину та навчити її вчитися все життя. В цьому зв'язку, актуалізується питання змістовної автономії закладів освіти та проблема стандартизації спеціальностей. В якості продуктивного прикладу можна навести творчий здобуток реформаторської педагогіки, яка вже на протязі останніх 50 років складає творчу альтернативу офіційній педагогіці в європейських країнах.

6. Критичне мислення та емоційний інтелект, як форми здійснення творчих реалізацій набутих професійних компетенцій. Здатність до узагальнень та аргументованих визначень творчих рішень в процесі професійного самоздійснення виступає однією із завдань освіти, що готує для прийняття новітніх професійних результатів та здібностей до нетрадиційних вирішень кризових проблем.

7. Етизація освіти – детермінізм моралі як смислового стрижня змісту освіти. Етика в освіті повинна виступати не в якості абстрактної теорії, а

живої практики вибудови відношень між суб'єктами освіти. В цьому зв'язку визначальним конструктом виступає етика ненасильства, що вирішує проблему авторитарності та менторства. Так критерієм самоздійснення суб'єктів освіти на відміну від категоричного оцінювання виступає мотивація успішної реалізації творчого потенціалу.

8. Атропо-ціннісна спрямованість освіти, як запорука еволюційного здійснення людини в добу інформаційних технологій, де критичне мислення виступає критерієм свідомого відбору продуктивних знань в широкій сфері пізнавальних можливостей.

Виходячи із вище наведеного, треба зазначити, що через діяльнісну домінанту наданої моделі освіти, що приходить на зміну знанєвої парадигмі навчання, гуманітарні цінності формують її актуальну мету: освіта не заради формальних результатів у вигляді набору знань, а освіта – для життя та повноцінного індивідуального здійснення кожного фахівця в суспільстві де домінування антропного принципу виступає детермінантою соціального становлення. В цьому зв'язку, акцентуація якості освіти як провідної ідеї вітчизняної стратегії розвитку освіти отримує новітні шляхи здійснення через повагу до «одиночного» реципієнта. Відповідно до цього вектор менторського підходу в освіті змінюється на вектор т'ютерства, фасілітаторства, коучинга, як провідної просвітницької стратегії супроводу навчання в контексті домінування оновленого розуміння гуманітарних цінностей сучасної освіти.

Наукове видання

Укладачі:

Парфенова Ніна Валеріївна
Письменкова Тетяна Олександрівна
Салов Володимир Олександрович

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-практичної конференції

**«ТРАНСФОРМАЦІЯ СТАНДАРТІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ПРОГРАМИ
ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ»**

Розділ 2

«Думки науково-педагогічних працівників»

травень 2017 року

Підписано до видання 10.06.2017.
Електронний ресурс. Авт. арк. 9,3.

Підготовлено й видано
в Державному вищому навчальному закладі
«Національний гірничий університет».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842 від 11.06.2004 р.
49005, м. Дніпропетровськ, просп. К. Маркса, 19.